Mann Tax Services
Individual, Trucking or Business Taxes
As Low As $29.99
CTEC California Tax Education Council Approved Tax Preparer
For Fast Refund: e-file
For Appointments.
Ph:(510) 468-9381
Email: manntaxservices@gmail.com
Gurdawar S. Mann

SELLING MOTELS IS OUR ONLY BUSINESS

Jas Randhawa 510.406.5056

BEST WESTERN
Louisiana
57 Units, Open: 2008
$60,000/Unit
POSITIVE CASH FLOW
Seller's Financing

Bob Seth 408.807.9784

INDUS VALLEY INVESTMENTS

ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਸੇਵਾਵਾਂ
ਫੈਮਿਲੀ ਲਾਅ
Kuldip Singh Dhariwal
Attorney At Law
Tel: (510) 744-1280
Fax: (510) 744-4192

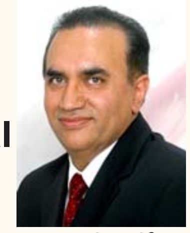

ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਧਾਰੀਵਾਲ
3100 Mowry Ave. #303, Fremont, CA 94538
E-mail: kuldipdhariwal@yahoo.com

Tenth Year in Publication ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਐਡੀਸ਼ਨ Price 50¢
ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਅਤੇ ਸਾਨ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਤੋਂ ਇਕੋ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹਫਤਾਵਾਰ
Email:punjabtimes1@sbcglobal.net
www.punjabtimesusa.com

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼

Punjab Times, Vol 10, Issue 7, February 14, 2009 20451 N Plum Grove Rd. Palatine, IL 60074 Ph:847-359-0746, Fax:847-705-9388

ਸੈਨੇਟ ਵਲੋਂ 838 ਅਰਬ ਦਾ ਮਾਲੀ ਸੁਰਜੀਤੀ ਬਿਲ ਪਾਸ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ: ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਰਾਕ ਉਬਾਮਾ ਦੀ 800 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਸੁਰਜੀਤੀ ਯੋਜਨਾ ਤਹਿਤ ਸੈਨੇਟ ਨੇ 838 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਦਾ ਬਿਲ 37 ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ 61 ਵੋਟਾਂ ਨਾਲ ਮੰਗਲਵਾਰ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਹੁਣ ਇਸ ਬਿਲ ਬਾਰੇ ਹੇਠਲੇ ਸਦਨ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ ਹੋਏਗਾ ਜੋ 819 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਦਾ ਬਿਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪਾਸ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਦੋਵੇਂ ਬਿਲ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਕੋ ਜਿਹੇ ਹਨ ਪਰ ਫੈਡਰਲ ਮੈਡੀਕਲ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਅਤੇ ਮੈਡੀਕੇਡ ਦਾ ਵਿਸਤਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਖਰਚ ਦੀਆਂ ਤਰਜ਼ੀਹਾਂ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਮਤਭੇਦ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਹੇਠਲੇ ਸਦਨ ਵਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਿਲ ਵਿਚ ਸਕੂਲਾਂ, ਸਥਾਨਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਾਂ ਅਤੇ ਕੁਝ ਸਟੇਟਾਂ ਨੂੰ ਵੱਧ ਧਨ ਦੇਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਸੈਨੇਟ ਵਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਿਲ ਵਿਚ ਬਹੁਤਾ ਜ਼ੋਰ ਟੈਕਸ ਕਟੌਤੀਆਂ ਉਤੇ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸੈਨੇਟ ਵਲੋਂ ਇਹ ਬਿਲ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ 60 ਵੋਟਾਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਸੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਡੈਮੋਕਰੇਟਾਂ ਪਾਸ 58 ਸੈਨੇਟਰ ਹਨ। ਤਿੰਨ ਰਿਪਬਲਿਕਨ ਸੈਨੇਟਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਬਿਲ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਸੈਨੇਟਰ ਹਨ- ਮੇਨ ਤੋਂ

ਸੈਨੇਟਰ ਉਲੰਪੀਆ ਸਨੋਵ ਤੇ ਸੂਜ਼ਨ ਕੋਲਿਨਜ਼ ਅਤੇ ਪੈਨਸਲਵੀਨੀਆ ਤੋਂ ਆਰਲੇਨ ਸਪੈਕਟਰ। ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦੋਨਾਂ ਸਦਨਾਂ ਦੇ ਆਗੂ ਸਹਿਮਤੀ ਪਿਛੋਂ ਇਸ ਬਿਲ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਲਈ ਇਸ ਹਫਤੇ ਦੇ ਅਖੀਰ ਤੱਕ ਭੇਜ ਦੇਣਗੇ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਉਬਾਮਾ ਜੋ ਕਿ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਸ ਆਰਥਿਕ ਸੁਰਜੀਤੀ ਯੋਜਨਾ ਨਾਲ ਚਾਲੀ ਲੱਖ ਜੌਬਾਂ ਨਿਕਲਣਗੀਆਂ ਅਤੇ ਅਰਥਚਾਰਾ ਪ੍ਰਗਤੀ ਦੇ ਨਵੇਂ ਰਾਹ ਪੈ ਜਾਏਗਾ, ਨੇ ਆਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਸਦਨਾਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਬਿਲ 16 ਫਰਵਰੀ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੇਜ਼ 'ਤੇ ਆ ਜਾਵੇ।

ਫੋਰਟ ਮਾਇਰਜ਼ (ਫਲੋਰਿਡਾ) ਵਿਚ ਇਕ ਆਮ ਜਲਸੇ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਸ੍ਰੀ ਉਬਾਮਾ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਸੈਨੇਟ ਵਲੋਂ ਬਿਲ ਦਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਖੁਸ਼ਖਬਰੀ ਹੈ, ਪਰ ਅਜੇ ਹੋਰ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਬਾਕੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਅਜੇ ਦੇਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਲੇ ਸਦਨ ਵਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਬਿਲ ਅਤੇ ਸੈਨੇਟ ਵਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਿਲ ਵਿਚਾਲੇ ਸਹਿਮਤੀ ਹੋ ਜਾਏ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 7 ਉਤੇ)

ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ ਅਸਰ ਛੱਡਣ ਲਗੀ

ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ ਸ਼ੀਰੀ

ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਜਿਉਂ ਜਿਉਂ ਨੇੜੇ ਢੁੱਕ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਪੈਂਤੜੇ ਮੱਲਣ ਲੱਗੀਆਂ ਹਨ। ਇਕ ਪਾਸੇ ਤਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਘਰਸ਼ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਕੁਝ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਕਾਂਗਰਸ ਹਾਈਕਮਾਨ ਦੇ ਦਬਾਅ ਕਾਰਨ ਭਾਵੇਂ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਪਿਛਲੇ ਹਫਤੇ ਕੁ ਤੋਂ ਇਕ ਮੰਚ ਉੱਪਰ ਆਉਣ ਲੱਗੀ ਹੈ, ਪਰ ਉਸ ਦੇ ਅੰਦਰਲਾ ਆਪਸੀ ਵਿਰੋਧ ਹਾਲੇ ਵੀ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਛਪੀਆਂ ਸਨ ਕਿ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦੇ ਗੇੜ ਵਿਚ ਹੈ ਅਤੇ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੇ.ਪੀ. ਨੂੰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੀ ਜਲੰਧਰ ਸੀਟ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਹੁੰਦਾ ਵਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਿਹਾ।ਫਿਰ ਵੀ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ ਮਘਣ ਲੱਗੀ ਹੈ ।

ਲੰਘੇ ਹਫਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਮੁੱਲਾਂਪੁਰ ਦਾਖਾ, ਸਰਹਿੰਦ ਅਤੇ ਫਤਹਿਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਆਪਣੀਆਂ ਚੋਣ ਕਾਨਫਰੰਸਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਨਫਰੰਸਾਂ ਵਿਚ ਭਾਵੇਂ ਕਾਂਗਰਸ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੇ ਸਮੂਹਿਕ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮੂਲੀਅਤ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਆਵਾਜ਼ੇ ਕੱਸਣ ਦਾ ਅਮਲ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਵੀ ਰੁਕਿਆ ਨਹੀਂ । ਫਿਰ ਵੀ ਕੁਝ ਕਾਂਗਰਸੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਦੇ ਇਕ ਮੰਚ ਉੱਪਰ ਆਉਣ ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਕੁਝ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਚੋਣ ਰੈਲੀਆਂ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 6 ਉਤੇ)

ਅਕਾਲੀਆਂ ਦੇ 'ਆਨੰਦਪੁਰ' ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੁਣ ਭਾਜਪਾ ਦਾ 'ਰਾਮ ਨਾਮ'

ਬਿੰਦਰ ਬਸਰਾ

ਅਗਾਮੀ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਉਠਾਉਣ ਲਈ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕੌਮੀ ਅਤੇ ਖੇਤਰੀ ਰਾਜਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਕੋਲ ਕੋਈ ਲੋਕ ਹਿੱਤ ਦਾ ਚੋਣ ਮੁੱਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਆਰਥਿਕ ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਦੀਵਾਲੀਆ ਸਿੱਧ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਕਰਨ ਦੇ ਇਸ ਮੌਸਮ 'ਚ ਉਹ ਵਿਵਾਦਮਈ ਅਤੇ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਮੁੱਦੇ ਉਠਾ ਕੇ ਸੱਤਾ ਦੀ ਪੌੜੀ ਚੜ੍ਹਨ ਦੀ ਤਾਕ 'ਚ ਹਨ। ਵਿਵਾਦਮਈ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਉਛਾਲ ਕੇ ਭਾਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਕੋਈ ਰਾਜਸੀ ਲਾਭ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ ਪਰ ਇਸ ਬਹਾਨੇ ਚਰਚਾ 'ਚ ਰਹਿ ਕੇ ਮੌਕੇ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾਉਣ ਤੋਂ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਖੁੰਝਦੀਆਂ।

ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਇਸ ਪਾਸੇ ਪਹਿਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ 10 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਠੰਢੇ ਬਸਤੇ 'ਚ ਪਾਏ ਰਾਮ ਜਨਮ ਭੂਮੀ ਵਰਗੇ ਆਪਣੇ ਮੂਲ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਕੇ ਇਕ ਵਾਰ ਫੇਰ ਰਾਮ ਮੰਦਰ ਦਾ ਰਾਗ ਅਲਾਪਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਨਾਗਪੁਰ 'ਚ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਕੌਮੀ ਕੌਂਸਲ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ 'ਚ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਕੌਮੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਾਜਨਾਥ ਸਿੰਘ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਬਹੁਮਤ ਹਾਸਲ ਕਰਕੇ ਸੱਤਾ 'ਚ ਆਈ ਤਾਂ ਅਯੁੱਧਿਆ 'ਚ ਭਗਵਾਨ ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਦਾ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਮੰਦਰ ਉਸਾਰੇ ਜਾਣ ਪ੍ਰਤੀ ਆਪਣੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ 'ਤੇ ਅਮਲ ਕਰੇਗੀ। ਭਾਵੇਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਗਠਜੋੜ ਦੀਆਂ ਮਜਬੂਰੀਆਂ ਕਾਰਨ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਤੋਂ ਟਾਲਾ ਵੱਟਣਾ ਪਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਉਸ ਦੀ ਇਹ ਮਜਬੂਰੀ ਹਾਲੇ ਖ਼ਤਮ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਇਸੇ ਲਈ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਾਜਨਾਥ ਨੇ ਬਹੁਮਤ ਨਾਲ ਸੱਤਾ 'ਚ ਆਉਣ ਵਰਗੀ ਸ਼ਰਤ ਰੱਖੀ ਹੈ। ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਭਾਵੇਂ ਰਾਮ ਮੰਦਰ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਬੜ੍ਹਕ ਮਾਰੀ ਹੈ, ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਦਿਆਂ ਉਸ ਦੀਆਂ ਲੱਤਾਂ ਕੰਬ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਰਾਜਨਾਥ ਸਿੰਘ ਦੇ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਅਰੁਣ ਜੇਤਲੀ ਨੇ ਕੌਮੀ ਜਮਹੂਰੀ ਗਠਜੋੜ ਦੀਆਂ ਭਾਈਵਾਲ ਪਾਰਟੀਆਂ 'ਚ ਕੋਈ ਭੁਲੇਖਾ ਪਾਊ ਸੰਦੇਸ਼ ਨਾ ਜਾਵੇ, ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਾਮ ਮੰਦਰ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਪੈਂਤੜੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ ਐਨ.ਡੀ.ਏ. ਦੀਆਂ ਭਾਈਵਾਲ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨਾਲ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਸਰੋਕਾਰ ਨਹੀਂ। ਭਾਜਪਾ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਹਿੰਦੂ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਧਾਰਮਿਕ ਆਸਥਾ ਦਾ ਵੀ ਲਾਹਾ ਖੱਟਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ 'ਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਗਠਜੋੜ ਦੀਆਂ ਭਾਈਵਾਲ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਸਹਾਰੇ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਸੱਤਾ ਦਾ ਸੁੱਖ ਵੀ ਮਾਨਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਭਾਜਪਾ ਦੀਆਂ ਰਾਜਸੀ ਲੋੜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਦੋਹਾਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਰੱਖਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਆ ਕੇ ਰਾਮ ਮੰਦਰ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਉਛਾਲਣ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਇਕ ਵਾਰ ਰਾਮ ਮੰਦਰ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 370 ਤੇ ਇਕ ਸਮਾਨ ਸਿਵਲ ਕੋਡ ਦੇ ਵਿਵਾਦਮਈ ਮੁੱਦੇ ਉਠਾ ਕੇ ਉਹ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ 'ਚ ਸੀਟਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ 'ਚ ਸਫਲ

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 6 ਉਤੇ)

ਕਾਰ, ਘਰ, ਜੀਵਨ ਤੇ ਬਿਜਨਸ

ਵਾਜਬ ਭਾਅ 'ਤੇ ਬੀਮੇ ਦੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਸਭ ਲੋੜਾਂ ਲਈ ਕਾਲ ਕਰੋ
Truck Insurance
Liquor Store/Gas Stations
Workers Compensation
Manjit Gill
Prisident
CA Lic#OB23990
CSE Civil Service Employees Insurance Group
Gill Financial & Insurance Services
510-415-2368
209-524-4008
www.gillfinancial.com

ਮਠਿਆਈਆਂ ਅਤੇ ਕੇਟਰਿੰਗ ਦੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ
Raja SWEETS & INDIAN CUISINE
LUNCH BUFFET - DINNER - TAKE OUT - CATERING - BANQUETS
TOLL FREE 1-866-FOR RAJA
ਹਰ ਮੌਕੇ ਜਿਵੇਂ ਅਖੰਡ ਪਾਠ, ਜਨਮ ਦਿਨ, ਵਿਆਹ-ਸ਼ਾਦੀ ਜਾਂ ਪਾਰਟੀ ਲਈ ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ ਤੱਕ ਬੰਦਿਆਂ ਦੇ ਖਾਣੇ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।
ਅਸੀਂ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਵਿਚ ਕੁਆਲਟੀ ਮਠਿਆਈਆਂ ਅਤੇ ਕੇਟਰਿੰਗ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਮਾਤ ਪਾਉਂਦੇ ਹਾਂ।
Wholesale and Retail
Raja Indian Cuisine & Bar
Ph: 510-264-9300
1275 W Winton Ave
Hayward, CA 94545
Ph: 510-489-9100
Fax:510-489-9111
31853 Alvrado Blvd
Union City, CA 94587
ਧਾਰਮਿਕ ਸਮਾਗਮਾਂ ਲਈ ਸਪੈਸ਼ਲ ਰੇਟ।
Call Makhan Bains or Ravinder Singh for your next party
Or visit us: www.rajasweets.com

Law Offices Of
Manpreet S. Gahra

Manpreet S.Gahra
Attorney At Law
*ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਸੇਵਾਵਾਂ
*ਫੈਮਿਲੀ ਲਾਅ
*ਬਿਜਨਸ ਲਾਅ
Berkeley Office
2161 Shattuck Ave. #304, Berkeley
Ph. 510-841-4582
Fax: 510-217-6847
Sacramento Office
Call For Appointments
Ph. 916-924-1617
Email:manpreet@gahralaw.com

ਘੱਲੂਘਾਰਿਆਂ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀਆਂ ਯਾਦਗਾਰਾਂ ਉਸਾਰਾਂਗੇ-ਬਾਦਲ

ਬਰਨਾਲਾ/ ਮਹਿਲ ਕਲਾਂ : ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ. ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਲੰਘੀ 8 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਹਲਕਾ ਮਹਿਲ ਕਲਾਂ ਦੇ ਪਿੰਡ ਕੁਤਬਾ ਵਿਖੇ ਵੱਡੇ ਘੱਲੂਘਾਰੇ 'ਚ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਏ 35 ਹਜ਼ਾਰ ਸਿੰਘਾਂ-ਸਿੰਘਣੀਆਂ ਅਤੇ ਭੁਝੰਗੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾ ਦੇ ਫੁੱਲ ਭੇਟ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਉਂਦੇ ਬਜਟ ਵਿਚ ਵੱਡੇ ਘੱਲੂਘਾਰੇ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀ ਯਾਦਗਾਰ ਪਿੰਡ ਕੁਤਬਾ, ਛੋਟੇ ਘੱਲੂਘਾਰੇ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਕਾਹਨੂੰਵਾਲ ਨੇੜੇ, ਸਰਹਿੰਦ ਵਿਖੇ ਟੋਡਰ ਮੱਲ ਅਤੇ ਚੱਪੜਚਿੜੀ ਵਿਚ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਯਾਦਗਾਰਾਂ ਉਸਾਰਨ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਸ਼ੀ ਰਾਖਵੀਂ ਰੱਖੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਹ ਯਾਦਗਾਰਾਂ ਇਕ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਦਰ ਮੁਕੰਮਲ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਯਾਦਗਾਰਾਂ ਉਸਾਰਨ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਕਸ਼ਾਕਾਰਾਂ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਲਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਨਕਸ਼ੇ ਭੇਜਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਕਿਤੇ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਕਮੀ ਹੋਈ, ਉਥੇ ਨਾਲ ਲੱਗਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵੀ ਐਕਵਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਸ. ਬਾਦਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸਾਰੇ ਸ਼ਹੀਦ ਧਾਰਮਿਕ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਇਛੁੱਕ ਸਨ, ਜਿਸ ਦੀ ਨੀਂਹ ਪੰਜਵੀਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਰੱਖੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਖਾਏ ਹੋਏ ਰਸਤੇ 'ਤੇ ਚਲਦਿਆਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਾਣ ਤਿਆਗੇ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਨਿੱਜੀ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਾਣ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ

ਸ. ਬਾਦਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੋ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦਾ ਵਿਰਸਾ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਕੋਲ ਹੈ, ਉਹ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਧਰਮ ਕੋਲ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਵੱਖਰੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਵਿਰਸੇ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਵੀ ਘੱਟ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਮਾਣ ਵੀ ਘੱਟ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ 10 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਦੀ ਯਾਦਗਾਰ ਉਸਾਰਨ ਅਤੇ ਵੱਡੇ ਘੱਲੂਘਾਰੇ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਲਗਭਗ 80 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਲੰਬੀ ਅਤੇ 18 ਫੁੱਟ ਚੌੜੀ ਸੜਕ ਦਾ ਨੀਂਹ-ਪੱਥਰ ਵੀ ਰੱਖਿਆ।

ਲੋਕ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰ ਸ. ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਢੀਂਡਸਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਹਲਕੇ 'ਤੇ ਜੋ ਸੇਵਾਵਾਂ ਸੰਤ ਬਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਘੁੰਨਸ ਨੇ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੁੱਲ ਨਹੀਂ ਤਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਹੁਣ ਮਹਿਲ ਕਲਾਂ ਨਵਾਂ ਹਲਕਾ ਬਣਨ ਕਾਰਨ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਾਂਗਡੋਰ ਦਲ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ. ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਕਾਂਝਲਾ ਨੇ ਸੰਭਾਲੀ ਹੈ, ਉਸ ਤੋਂ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਹਲਕੇ ਦਾ ਪਛੜਿਆਪਣ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦੀ ਰਵਾਇਤ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਂਗ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗੀ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀ ਯਾਦਗਾਰ ਲਈ 5 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਚੈੱਕ ਭੇਟ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸੰਤ ਘੁੰਨਸ ਨੇ ਪੰਚਾਇਤ ਨੂੰ 8 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਚੈੱਕ ਭੇਟ ਕੀਤਾ। ਹਲਕਾ ਮਹਿਲ ਕਲਾਂ ਦੇ ਨਵੇਂ ਇੰਚਾਰਜ ਅਤੇ ਦਲ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ. ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਕਾਂਝਲਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਲਕੇ 'ਤੇ ਮੇਰਾ ਮਕਸਦ ਹਰ ਅਕਾਲੀ ਨੂੰ ਦਰਜਾ-ਬ-ਦਰਜਾ ਸਤਿਕਾਰ ਦੇ ਕੇ ਨਿਵਾਜਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਹਲਕੇ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕਰਨਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਸ: ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਰਸਮ ਸਰਪੰਚ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੁਤਬਾ ਅਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਕੁਤਬਾ ਨੇ ਅਦਾ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਾਥ ਪੰਚਾਂ ਅਤੇ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਵੀ ਦਿੱਤਾ।

ਕੈਪਟਨ ਮੇਰਾ ਨਿੱਜੀ ਦੁਸ਼ਮਣ, ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਸਿਆਸੀ ਵਿਰੋਧੀ-ਬਾਦਲ

ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ : ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਚਰਨ ਗੰਗਾ ਸਟੇਡੀਅਮ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬਲਾਚੌਰ ਅਤੇ ਨੰਗਲ ਵਿਚ ਵੀ ਵਿਕਾਸ ਰੈਲੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਮੁੱਖ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਆੜੇ ਹੱਥੀਂ ਲਿਆ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਸਿਰ ਦਿਨੋਂ-ਦਿਨ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਭਾਰੀ ਹੋ ਰਹੀ ਪੰਡ ਬਾਰੇ ਵੀ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਹੀ ਦੋਸ਼ੀ ਦੱਸਿਆ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਰਵਾਇਤੀ ਵਿਰੋਧੀ ਤੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਹ 'ਬਲੂੰਗੜਾ, ਡਾਂਗ ਫੇਰੂੰ' ਵਰਗੇ ਸ਼ਬਦ ਛੱਡ ਕੇ ਸੱਭਿਅਕ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਨ।

ਸ. ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੇਰਾ ਨਿੱਜੀ ਦੁਸ਼ਮਣ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਮੇਰਾ ਹੋਰ ਕੋਈ ਵੀ ਦੁਸ਼ਮਣ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਡਾ. ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ ਦੀ ਸਿਫ਼ਤ ਕਰਦਿਆਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸੋਨਾ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਦੁਸ਼ਮਣ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪ੍ਰੈੱਸ ਕਾਨਫ਼ਰੰਸ ਦੌਰਾਨ ਜਦੋਂ ਇਕ ਪੱਤਰਕਾਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਕਿ ਬੀਬੀ ਭੱਠਲ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਹਨ ਤਾਂ ਸ. ਬਾਦਲ ਲਾਜਵਾਬ ਹੋ ਗਏ ਤੇ ਹੱਸਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, "ਯਾਰ, ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਸਵਾਲ ਨਾ ਪੁੱਛੋ, ਕੈਪਟਨ ਤਾਂ ਮੇਰਾ ਨਿਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਹੈ ਜਦਕਿ ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਸਿਆਸੀ ਹਨ।"

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ "ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਦੂਜਿਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਬੋਲਣ ਦੀ ਤਮੀਜ਼ ਸਿਖਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਉਹ ਬਲੂੰਗੜਾ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹੀ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਅੱਜ ਦੀ ਤਾਰੀਖ਼ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਵਿਰੁਧ ਮਾੜੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਰਤਣਾ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਸ਼ੋਭਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ।" ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੋਲ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਕੋਈ ਵੀ ਸਨਮਾਨਜਨਕ ਅਹੁਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਅਹੁਦਾ ਮਿਲਣ ਦੀ ਆਸ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੈਪਟਨ ਅਪਣੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਖ਼ਾਤਰ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਰੁਧ ਭੰਡੀ ਕਰਦਾ ਫਿਰਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਾਂਗਰਸ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਕੇਂਦਰ 'ਚ 50 ਸਾਲ ਰਾਜ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਮੰਗਾਂ ਅੱਜ ਵੀ ਪੂਰੀਆਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੀ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿੰਨਾ ਨੁਕਸਾਨ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਨਾ ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ 'ਤੇ ਵਰ੍ਹਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਰਗਾ ਪਾਖੰਡੀ ਹੋਰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਭਰਮਾਉਣ ਲਈ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਵਾਸਤੇ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਦੁਬਈ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਕੈਸ਼ ਤੇ ਐਸ਼ ਵਾਲੇ ਲੀਡਰ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਵਿਗਾੜ ਸਕਦੇ ਸਗੋਂ ਇਹ ਤਾਂ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਖ਼ਤਰਾ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕੂਮਕਲਾਂ, ਰਾਏਕੋਟ ਅਤੇ ਸਾਹਨੇਵਾਲ ਫੇਰੀ ਦੌਰਾਨ ਕੇਂਦਰ 'ਚ ਐਨ.ਡੀ.ਏ. ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਵੋਟ ਵੀ ਮੰਗੇ।

ਅਪਣੇ ਸੰਬੋਧਨ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਹਿਰੂ ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਤਾਂ ਅਕਾਲੀਆਂ ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਹਿਲਾਉਣ 'ਚ ਕਾਮਯਾਬ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੇ ਫਿਰ ਇਹ ਕੇਂਦਰ ਕੀ ਚੀਜ਼ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਰਾਜ ਦੀ ਕਾਂਗਰਸ ਇਕਾਈ ਤਕ ਇਕਮੁੱਠ ਨਹੀਂ ਰਖੀ ਜਾ ਸਕੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਆਪਣੀ ਆਪਣੀ ਡਫ਼ਲੀ ਵਜਾ ਰਹੇ ਲੀਡਰ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਾ ਕੀ ਵਿਗਾੜ ਲੈਣਗੇ? ਸ. ਬਾਦਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਈ ਸਕੀਮਾਂ ਤਹਿਤ ਕਿਸਾਨਾਂ ਤੇ ਗ਼ਰੀਬਾਂ ਨੂੰ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦਿਤੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਕੇਂਦਰ ਨੇ ਰਾਜਾਂ ਨਾਲ ਭੇਦਭਾਵ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਵੱਡਾ ਉਦਯੋਗ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ।

ਤਿਰਛੀ ਨਜ਼ਰ

ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਦ

ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਗੁਰੂ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਰੋਗ ਨਿਵਾਰਣ ਕੈਂਪ 6 ਫਰਵਰੀ ਤੋਂ

-ਗੁਰੂ ਘਰਾਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀਆਂ ਲਈ ਹਾਬੜੇ ਫਿਰਦੇ ਹੰਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਹਉਮੈ ਦਾ ਇਲਾਜ ਵੀ ਕੈਂਪ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰ ਲਿਓ।

ਕੋਂਡਾਲੀਜ਼ਾ ਰਾਇਸ ਨੂੰ ਹੈ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਦੀ ਲੋੜ

-ਜੇ ਕਹੋਂ ਤੇ ਵਾਜਪਾਈ ਸਾਹਿਬ ਨਾਲ ਗੱਲ ਤੋਰ ਕੇ ਵੇਖ ਲੈਨੇ ਆਂ।

ਹਰਿਆਣਾ ਲਈ ਵੱਖਰੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਆਗੂ ਦੋਫਾੜ ਹੋਏ।

-ਗੋਲਕ ਦੀ ਵੰਡ ਵੰਡਾਈ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੋਣੀ।

ਅਮਰੀਕਾ ਇਰਾਨ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਦਾ ਰਾਹ ਅਪਣਾਏਗਾ-ਉਬਾਮਾ

-ਨਹੀਂ...! ਪੰਗਾ ਲੈ ਕੇ ਦੇਖ ਲਓ।

ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮਤੇ ਕਾਰਨ ਗੱਠਜੋੜ 'ਚ ਤਰੇੜਾਂ ਉਭਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

-ਤੁਸੀਂ ਤਰੇੜਾਂ ਦੀ ਫਿਕਰ ਕਰਦੇ ਓ! ਬਾਦਲ ਨੇ ਯੂ-ਟਰਨ ਈ ਇਦਾਂ ਦੀ ਮਾਰਨੀ ਐ ਪਈ ਝਰੀਟ ਵੀ ਨਹੀਂ ਪੈਣ ਦੇਣੀ।

ਬ੍ਰਿਟੇਨ 'ਚ 90 ਲੱਖ ਪੌਂਡ ਦੀ ਲਾਗਤ ਨਾਲ ਬਣੇਗਾ ਗੁਰਦੁਆਰਾ।

-ਚਾਹੇ 90 ਮਿਲੀਅਨ ਦਾ ਬਣਾ ਲਓ, ਹੈਡ ਗ੍ਰੰਥੀ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ 500 ਪੌਂਡ ਵਾਲਾ ਹੀ ਰੱਖਣੈ।

ਬਜ਼ੁਰਗ ਪੰਜਾਬੀ ਜੋੜੇ ਨੇ 435 ਗੋਲਡ ਤੇ ਸਿਲਵਰ ਮੈਡਲ ਅੰਤਰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ 'ਚ ਜਿੱਤੇ।

-ਮੈਡਲ ਤਾਂ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਹੀ ਜਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਆ। ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਵਾਂਗੂ ਨਹੀਂ ਪਈ ਬਿਨਾਂ ਮੁਕਾਬਲਿਓਂ ਹੀ ਹਰ ਜਣੇ ਖਣੇ ਦੇ ਗਲ ਵਿਚ ਗੋਲਡ ਮੈਡਲ ਪਾਈ ਜਾਓ।

ਉਘੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਪੀ. ਸਾਈਂ ਵਲੋਂ ਪਦਮ ਸ੍ਰੀ ਲੈਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ।

-ਮੈਂ ਰਾਹਾਂ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਤੁਰਦਾ, ਮੈਂ ਤੁਰਦਾ ਹਾਂ ਤਾਂ ਰਾਹ ਬਣਦੇ ਨੇ।

REAL ESTATE & LOANS-HOME/BUSINESS

We Specialize in Bay Area, Sacramento and Central Valley

PARMINDER DEOL Call:925-980-1279 JIWAN SINGH Call: 916-759-1923

RESIDENTCIAL, BUSINESS AND COMMERCIAL PROPERTIES AND LOANS

Foreclosure Homes & Loans

ਇਨਵੈਸਮੈਂਟ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਘਰ ਖਰੀਦਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਸੁਨਹਿਰੀ ਮੌਕਾ

ਕਿਰਾਏ 'ਤੇ ਘਰ ਲੈਣ ਨਾਲੋਂ ਆਪਣਾ ਘਰ ਖਰੀਦਣਾ ਹੁਣ ਕਿਤੇ ਸੌਖਾ ਹੈ। ਤੁਹਾਡੀ ਕਿਸ਼ਤ ਕਿਰਾਏ ਤੋਂ ਵੀ ਘੱਟ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

BEST TIME TO BUY BANKOWNED, FORECLOSURE AND SHORT SALE PROPERTIES

Purchase home with 3.5% Down FHA

Direct Mortgage Lender LOW RATES

ਪਰਮਿੰਦਰ ਦਿਓਲ 925-980-1279

forhomes@yahoo.com

ਜੀਵਨ ਸਿੰਘ

916-759-1923

PURCHASE PROPERTIES WITH ONLY 3% DOWN

WE SPECIALIZE IN SBA & FHA FROM DIRECT LENDERS AND MAJOR BANKS

BEST RATES/QUALITY SERVICE

ਘਰਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਲਈ ਬੇ-ਏਰੀਆ, ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ ਅਤੇ ਸੈਂਟਰਲ ਵੈਲੀ ਲਈ ਲੋਨ ਉਪਲਬਧ ਹੈ।

ਕਰੈਡਿਟ ਕਾਰਡ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਲਾਹੁਣ ਲਈ ਕੈਸ਼ ਆਊਟ ਕਰੋ।

ਬਿਹਤਰੀਨ ਸੇਵਾ ਅਤੇ ਸਲਾਹ ਲਈ ਅੱਜ ਹੀ ਕਾਲ ਕਰੋ: 408-598-9605

UNITED MORTGAGE & REALTY

Self Employed OK First Time Home Buyers OK Bank Owned Properties

ਇਹ ਉਹੀ ਕਾਨੂੰਨ ਹਨ ਜੋ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਸਿਖਾਏ ਹਨ-ਭਾਈ ਢਿੱਲੋਂ

ਸੈਨ ਹੋਜ਼ੇ: ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੈਨ ਹੋਜ਼ੇ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਭਾਈ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਨੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵਿਚ ਲਗਾਤਾਰ ਗੈਰ ਹਾਜ਼ਰ ਰਹਿਣ ਕਾਰਨ ਸੇਵਾ ਮੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਭਾਈ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ ਵਲੋਂ ਬੇ-ਏਰੀਏ ਤੋਂ ਛਪਦੇ ਇਕ ਪੰਜਾਬੀ ਅਖਬਾਰ ਵਿਚ ਛਪਵਾਏ ਗਏ 'ਧਮਕੀ ਭਰੇ ਬਿਆਨ' ਦਾ ਗੰਭੀਰ ਨੋਟਿਸ ਲੈਂਦਿਆਂ ਆਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਉਹੀ ਕਾਇਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਭਾਈ ਅਟਵਾਲ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਹੜੇ ਛਿੰਦਾ ਅਟਵਾਲ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਕੀਲ ਰਾਹੀਂ ਭੇਜੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੋਟਿਸ ਵਿਚ ਸਾਨੂੰ ਸਿਖਾਏ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ ਕਿ ਬਾਈਲਾਅਜ਼ ਉਤੇ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਪਹਿਰਾ ਪੁਰਾਣੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਹੋਠੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਵਲੋਂ ਆਪਣੇ ਵਕੀਲ ਤੋਂ ਭਿਜਵਾਏ ਗਏ ਨੋਟਿਸ ਉਤੇ ਅਮਲ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੀ ਦਿਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਚਿੰਤਾ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਹੇਰਵਾ ਅਹੁਦੇ ਖੁਸ ਜਾਣ ਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸੇ ਦੇ ਹੇਰਵੇ ਵਿਚ ਇਹ ਲੋਕ ਹਾਲ ਪਾਹਰਿਆ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਵਰਨਾ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸ ਨੇ ਰੋਕਿਆ ਹੈ?

ਭਾਈ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ

ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਜਾਰੀ ਰੱਖਦਿਆਂ ਭਾਈ ਢਿੱਲੋਂ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਭਾਈ ਅਟਵਾਲ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧਮਕੀ ਭਰੇ ਲਹਿਜੇ ਵਿਚ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ ਉਸ ਤੋਂ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਗੁਰੂ ਘਰ ਆਪਣੇ ਪਿਓ ਦਾਦੇ ਦੀ ਜਾਗੀਰ ਸਮਝੀ ਫਿਰਦੇ ਹੋਣ। ਰਹੀ ਗੱਲ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਵਲੋਂ ਹਿਸਾਬ-ਕਿਤਾਬ ਮੰਗੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸਾਨੂੰ ਤੇ ਇਹ ਹੀ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ ਕਿ ਉਹ ਹਿਸਾਬ ਮੰਗ ਕਿਸ ਤੋਂ ਰਹੇ ਹਨ? ਕੱਲ ਤੱਕ ਤਾਂ ਉਹ ਖੁਦ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਸਨ। ਫਿਰ ਆਪ ਹੀ ਪਿਛਲੇ ਅੱਠ ਸਾਲ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਦੇ ਦਿੰਦੇ? ਜਦੋਂ ਤੋਂ ਅਸੀਂ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸੰਭਾਲਿਆ ਹੈ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਇਕ ਇਕ ਪੈਸੇ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਨੋਟਿਸ ਬੋਰਡ 'ਤੇ ਲਾ ਕੇ ਬਾਕਾਇਦਾ ਸੰਗਤਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਹ ਹਿਸਾਬ-ਕਿਤਾਬ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀ ਵੈਬ ਸਾਈਟ www.sikhgurudwarasj.org 'ਤੇ ਵੀ ਵੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਗਰ ਫਿਰ ਵੀ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸ਼ੰਕਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਬਿਨਾ ਝਿਜਕ ਗੱਲ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਭਾਈ ਢਿੱਲੋਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਜਾਰੀ ਰੱਖਦਿਆਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਜਲਦ ਹੀ ਅਸੀਂ ਸੰਗਤਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਗੱਲ ਵੀ ਲਿਆਵਾਂਗੇ ਕਿ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਦਾ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਮੌਜੂਦਾ ਪਲਾਨ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਕੰਮਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਨਾਲ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦਾ ਕਿੰਨਾ ਪੈਸਾ ਬਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਛਿੰਦਾ ਅਟਵਾਲ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਦੀ 70-80 ਹਜ਼ਾਰ ਡਾਲਰ ਦੀ ਕਿਸ਼ਤ ਦੀ ਤੋਤੇ-ਰਟ ਦਾ ਹੀਜ-ਪਿਆਜ ਵੀ ਨੰਗਾ ਕੀਤਾ ਜਾਏਗਾ।

'ਭਾਈ ਅਟਵਾਲ ਦੀ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਝਗੜਾ ਨਾ ਚਾਹੁੰਣ ਦੀ ਚਾਹਤ' ਉਤੇ ਟਿਪਣੀ ਕਰਦਿਆਂ ਭਾਈ ਢਿੱਲੋਂ ਨੇ ਇਹ ਜਾਨਣਾ ਚਾਹਿਆ ਕਿ ਤਾਂ ਹੀ ਉਹ ਧਮਕੀਆਂ ਵਾਲੇ ਅੰਦਾਜ਼ ਵਿਚ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ? ਤਾਂ ਹੀ ਉਹ ਹਰ ਹਫਤੇ ਲੱਠਮਾਰਾਂ ਦਾ ਟੋਲਾ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਸਾਡਾ ਮਨਸੂਬਾ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਉਸਾਰੀ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਨੂੰ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਪੈਸੇ ਵਿਚ ਅਤੇ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰਨ ਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਇਸ ਮਨਸੂਬੇ ਨੂੰ ਛਿੰਦਾ ਅਟਵਾਲ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਥੀ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਸੰਗਤ ਆਪੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਕਰ ਲਵੇਗੀ। ਅਪਰੈਲ ਮਹੀਨੇ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਅਗਲੇ ਦੋ ਸਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਾ ਦੇਣ ਦੀਆਂ ਛਿੰਦੇ ਅਟਵਾਲ ਦੀਆਂ 'ਟਾਹਰਾਂ' ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਭਾਈ ਢਿੱਲੋਂ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੈਨ ਹੋਜ਼ੇ ਕਿਸੇ ਛਿੰਦੇ ਅਟਵਾਲ ਦੀ ਜੱਦੀ ਜਾਗੀਰ ਨਹੀਂ ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹੀ ਧਮਕੀਆਂ ਦੇਣ। ਸਾਡਾ ਭਰੋਸਾ ਸੰਗਤ ਅਤੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਵਿਚ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਜਾਂ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਦੇਣਦਾਰ ਹਾਂ ਜਾਂ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨੂੰ।

ਭਾਈ ਢਿੱਲੋਂ ਨੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਤਾਰੀਖ ਅਜੇ ਮਿਥੀ ਨਹੀਂ ਗਈ। ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਗੁੰਮਰਾਹਕੁੰਨ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਜੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਬਣ ਰਹੀ ਹੈ। ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਦਾ ਕੰਮ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਚੋਣਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਤੁਰੇਗੀ।

ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ ਉਤੇ ਵਿਅੰਗਮਈ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਦਿਆਂ ਭਾਈ ਢਿੱਲੋਂ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਇਹ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਵਿਧਾਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਮੋਢੇ ਨਾਲ ਮੋਢਾ ਜੋੜ ਕੇ ਕਿਹੜੀ ਪੰਥਕ ਸੇਵਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ?

ਸਿੱਖ ਯੂਥ ਆਫ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ 'ਅਖੌਤੀ ਆਗੂ' ਭਾਈ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੰਡੀ ਉਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੈਨ ਹੋਜ਼ੇ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਖਾਹਮਖਾਹ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦੇ ਯਤਨ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਾਉਂਦਿਆਂ ਭਾਈ ਢਿੱਲੋਂ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਭਾਈ ਜੰਡੀ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਹੇਠ ਸੋਟਾ ਤਾਂ ਫੇਰ ਲੈਣ। ਕੱਲ੍ਹ ਤੱਕ ਉਹ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਥੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਫਰੀਮਾਂਟ ਉਤੇ ਉਮਰ ਭਰ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿਚ ਧੱਕੇ ਖਾਂਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਤੇ ਸੰਗਤ ਦੇ ਪੰਜ ਲੱਖ ਡਾਲਰ ਦਾ ਵਕੀਲਾਂ ਅਤੇ ਕੋਰਟ ਕਚਹਿਰੀਆਂ ਦੇ ਪੇਟੇ ਪਾ ਕੇ ਉਜਾੜਾ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਅੱਜ ਸੰਗਤ ਸੰਗਤ ਦਾ ਰਾਗ ਅਲਾਪਣ ਵਾਲੇ ਇਹ ਉਹੀ ਲੋਕ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਕੱਲ੍ਹ ਤੱਕ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਭੇਡਾਂ-ਬੱਕਰੀਆਂ ਦੱਸਦੇ ਆਏ ਹਨ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਸੰਗਤ ਦੀ ਕਚਹਿਰੀ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਭੱਦਰਪੁਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਤਾਂ ਹੋਣਾ ਹੀ ਪਏਗਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬਣ ਰਹੀ ਖੂਬਸੂਰਤ ਇਮਾਰਤ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿਚ ਰੁਕਾਵਟ ਖੜ੍ਹੀ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਲੋਨ ਦੇਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਚਿੱਠੀ ਪਾਈ, ਜਿਸ ਉਤੇ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ, ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਹੋਠੀ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਹਨ।

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਅਹੁਦਿਓਂ ਹਟਾਏ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਸਟੇਜ ਸਕੱਤਰ ਭਾਈ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਹੋਠੀ ਬਾਰੇ ਭਾਈ ਢਿੱਲੋਂ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਇਸ ਸ਼ਖ਼ਸ ਨੂੰ ਸਟੇਜ ਸਕੱਤਰ ਬਣਨ ਦਾ ਇੰਨਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਲਾਲਚ ਹੈ ਕਿ ਸੇਵਾ ਮੁਕਤ ਹੋ ਜਾਣ ਦੇ ਪੰਜ ਮਹੀਨੇ ਪਿਛੋਂ ਵੀ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਟੇਜ ਸਕੱਤਰ ਦੱਸ ਕੇ ਬਿਆਨਬਾਜ਼ੀ ਕਰੀ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਉਤੇ 'ਬਿਲਕੁਲ ਧੱਕੇ 'ਤੇ ਉਤਾਰੂ ਹੋਣ' ਦੇ ਦੋਸ਼ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਭਾਈ ਢਿੱਲੋਂ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਸਾਡਾ ਇਹ ਸਾਬਕਾ ਸਟੇਜ ਸਕੱਤਰ ਆਪਣਾ ਅਹੁਦਾ ਖੁਸ ਜਾਣ ਨੂੰ ਹੀ 'ਗੁਰੂ ਘਰ ਨਾਲ ਧੱਕਾ' ਆਖੀ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਘਰ ਨਾਲ ਧੱਕਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕਿਸ ਵਿਚ ਜੁਰਅਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ? ਸ਼ਾਇਦ ਉਹ ਸਟੇਜ ਸਕੱਤਰੀ ਖੁਸ ਜਾਣ ਨੂੰ ਹੀ ਗੁਰੂ ਘਰ ਨਾਲ ਧੱਕਾ ਹੋਣਾ ਸਮਝ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਾਬਕਾ ਸਟੇਜ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਇੰਨੀ ਕੁ ਅਕਲ ਤਾਂ ਹੋਣੀ ਹੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਬਾਈਲਾਅਜ਼ ਉਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਅਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਸਿਰ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਹ ਖੁਦ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਇਸੇ ਸਟੇਜ ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਵਲੋਂ ਭੇਜੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੋਟਿਸ ਉਤੇ ਅਮਲ ਕਰਦਿਆਂ ਹੀ ਬਾਈਲਾਅਜ਼ ਉਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਾਈਲਾਅਜ਼ ਵਿਚ ਹੀ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕੋਈ ਮੈਂਬਰ ਲਗਾਤਾਰ ਤਿੰਨ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵਿਚ ਗੈਰ ਹਾਜ਼ਰ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਮੈਂਬਰੀ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜਿਹੜੀਆਂ ਮਿਸਾਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ ਉਹ ਵੀ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਹਨ। ਕੋਈ ਮੈਂਬਰ ਕਿੰਨੀ ਵਾਰੀ ਵੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚੋਂ ਗੈਰ ਹਾਜ਼ਰ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਲਗਾਤਾਰ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਨਹੀਂ। ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 24 ਤੋਂ ਘਟਾ ਕੇ 21 ਕਰਨ ਦਾ ਮਤਾ ਵੀ ਮੀਟਿੰਗ ਦੇ ਏਜੰਡੇ ਉਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਇਕ ਆਗੂ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਨੇ ਹੀ ਲਿਆਂਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਮਤੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਬਹੁ-ਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ ਅਤੇ ਕੁੰਦਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਮੁਕਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਪਾਉਣ ਦੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਦੂਰ ਚਾਰ ਮਹੀਨੇ ਲਗਾਤਾਰ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵਿਚ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਗੈਰ ਹਾਜ਼ਰ ਰਹੇ ਜੋ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਸਰਾਸਰ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ ਉਰਫ ਛਿੰਦਾ ਅਟਵਾਲ ਤਾਂ ਰਹਿੰਦਾ ਹੀ ਟਰੇਸੀ ਵਿਚ ਹੈ। ਜੋ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਹੀ ਉਲਟ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਅਤੇ ਸੰਗਤ ਦਾ ਭੈਅ ਮੰਨ ਕੇ ਆਪ ਹੀ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਇਥੇ ਵਰਨਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਸੈਨ ਹੋਜ਼ੇ ਏਰੀਏ ਵਿਚੋਂ ਆਪਣੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਬਦਲ ਲਈ ਹੈ ਉਹ ਆਪ ਹੀ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਦਿੰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ।

ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਜਾਰੀ ਰੱਖਦਿਆਂ ਇਕ ਅਖਬਾਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦਾ ਨਾਂ ਲੈਂਦਿਆਂ ਭਾਈ ਢਿੱਲੋਂ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਇਸ ਅਖਬਾਰ ਨੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇਕ ਧੜੇ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਖੇਡੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਨੂੰ ਧਮਕੀਆਂ ਦੇ ਜ਼ੋਰ ਡਰਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਝੂਠੀਆਂ ਖਬਰਾਂ ਛਾਪਣਾ ਇਸ ਦਾ ਸੁਭਾਅ ਬਣ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਪਰ ਪਾਠਕ ਅਤੇ ਸੰਗਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਝੂਠ ਨੂੰ ਚਿਰੋਕਣੇ ਪਛਾਣ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।

ਇਥੇ ਵਰਨਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੈਨ ਹੋਜ਼ੇ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਅਗਸਤ ਮਹੀਨੇ ਇਕ ਰਾਜ ਪਲਟੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੌਜੂਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਸੱਤਾ ਵਿਚ ਆਏ ਸਨ। ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਹੀ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਵਲੋਂ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਬਹਾਨੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਏ ਜਾਂਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਰ ਬਾਈਲਾਅਜ਼ ਮੁਤਾਬਕ ਚੱਲਣ ਕਰਕੇ ਮੌਜੂਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਲਗਾਤਾਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਗਈ ਹੈ।

ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ: ਮੌਜੂਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਮਰਤਾ ਸਹਿਤ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀ ਨਵੀਂ ਬਣ ਰਹੀ ਖੂਬਸੂਰਤ ਬਿਲਡਿੰਗ ਲਈ ਤਨ, ਮਨ ਅਤੇ ਧੰਨ ਨਾਲ ਸੇਵਾ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਕੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ। ਨਵੀਂ ਬਿਲਡਿੰਗ ਦਾ ਖਰਚਾ ਲਗਭਗ 18 ਮਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ ਹੋਵੇਗਾ, 10 ਮਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ ਬੈਂਕ ਤੋਂ ਮਿਲ ਜਾਣ ਦੀ ਆਸ ਹੈ ਅਤੇ ਲਗਭਗ 6 ਮਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਫੰਡ ਵਿਚੋਂ ਦੇ ਕੇ 2 ਮਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ ਘਟਦੇ ਹਨ ਜੋ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਰਲ ਮਿਲਕੇ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨੇ ਪੈਣਗੇ। ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਗੁਰੂ ਘਰ ਆ ਕੇ ਮਾਇਕ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਵੈਬ ਸਾਈਟ 'ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਕਰੈਡਿਟ ਕਾਰਡ ਨਾਲ ਵੀ ਡੋਨੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਚੈਕਿੰਗ ਅਕਾਊਂਟ ਵਿਚੋਂ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਆਟੋਮੈਟਕ ਡੀਡੱਕਸ਼ਨ ਫਾਰਮ ਵੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ 'ਚ ਉਪਲੱਬਧ ਹਨ। ਖਾਲਸਾ ਸਕੂਲ ਦੇ ਚਾਰ ਕਮਰਿਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਚਾਰ ਪਰਿਵਾਰ (50 - 50 ਹਜ਼ਾਰ ਡਾਲਰ) ਲੈ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਜੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਖਾਲਸਾ ਸਕੂਲ ਦੇ ਬਾਕੀ 7 ਕਮਰਿਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਲੈਣੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਛੇਤੀ ਤੋਂ ਛੇਤੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰਨ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਭਾਈ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਢਿਲੋਂ 408-568-0034 ਜਾਂ ਭਾਈ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ 408-406-0703 ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

PANNUN THE LAW FIRM
ATTORNEYS & COUNSELLORS
ਗੁਰਪਤਵੰਤ ਸਿੰਘ ਪੱਨੂੰ
ਅਟਾਰਨੀ ਐਟ ਲਾਅ
ਤੁਹਾਡਾ ਇੰਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਕੇਸ ਬੰਦ ਹੈ ਜਾਂ ਤੁਸੀ ਡੀਪੋਰਟ ਹੋ ਰਹੇ ਹੋ?
ਤੁਹਾਡੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ

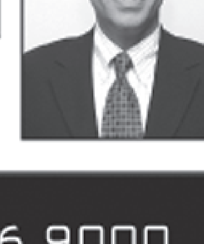

ਇੰਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਲਾਅ
- ਸਿਟੀਜ਼ਨਸ਼ਿਪ ਅਪੀਲਜ਼
- ਰੀਲੀਜਿਅਸ ਵਰਕਰਜ਼
- ਬੋਨਾਫਾਇਡ ਅਸਾਇਲਮ ਪਟੀਸ਼ਨਜ਼

ਡੀਪੋਰਟੇਸ਼ਨ ਕੇਸਿਜ਼
- ਬੋਰਡ ਆਫ ਇੰਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਪੀਲਜ
- 9th & 2nd ਸਰਕਿਟ ਅਪੀਲਜ਼
- ਕੈਨਸੇਲੇਸ਼ਨ ਆਫ ਡੀਪੋਰਟੇਸ਼ਨ

NEW YORK
T 718.672.8000
JACKSON HEIGHTS, NY 11370
• ADMITTED IN THE STATE OF NEW YORK ONLY

CALIFORNIA
T 510.796.9000
39300 CIVIC CENTER DR.
SUITE 170 FREMONT, CA 94538
FREMONT, CA 94538

Former Samorga Bob's Buffet Bldg.
India Garden®
RESTAURANT & BANQUET
910 Lincoln Rd. East, Vallejo, CA 94591
For more Info Call: Pradeep @ 510.325.8433
www.indiachaatandsweets.com
For Indoor & Outdoor Weddings and Family occasions.
Banquet Gathering upto 500 Guests
- RECEPTION, WEDDINGS, BIRTHDAYS, BABY SHOWERS
- CORPORATE MEETINGS
- QUINCEANERA OR SWEET 16 PARTIES
- PERSONALIZE & DECORATE TO YOUR OWN TASTE
- GUARANTEED BEST PRICE & SERVICE IN TOWN

Ph: 707.645.1700

India Chaat & Sweets®
Fine Indian Cuisine
824 University Ave. Berkeley CA 94710
www.indiachaatandsweets.com
Wed-Mon ~ 11:30-9:30 • Fri-Sat ~ 11:30-10:00
Ph: 510.704.1200

Oakland Location
India Sweets & Catering®
Ph: 510.444.7252
Catering for all occasions upto 10,000 guests

ਬਾਦਲ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਕੈਪਟਨ ਦੁਆਲੇ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਦੀ ਘੇਰਾਬੰਦੀ

ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਦੇਸ਼ ਭੱਜ ਜਾਵੇਗਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਬਾਦਲਕਿਆਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕੈਪਟਨ ਡਾਂਗ ਲੈ ਕੇ ਖੜਾ ਹੈ-ਕੈਪਟਨ

-ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਨਿਊਜ਼ ਸਰਵਿਸ

ਕੈਪਟਨ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ ਮਘਾ ਲਈ ਹੈ। ਸਿੱਟਾ ਇਸ ਦਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੈਪਟਨ ਦੁਆਲੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਮੁੜ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਦਾ ਘੇਰਾ ਘੱਤ ਲਿਆ ਹੈ।

ਆਮਦਨ ਤੋਂ ਵਧ ਜਾਇਦਾਦ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨਗਰ ਸੁਧਾਰ ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਘੁਟਾਲੇ 'ਚ ਕਥਿਤ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਬਾਰੇ ਲੰਘੀ 8 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੋਲੋਂ ਪਟਿਆਲਾ ਸਥਿਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼, ਮੋਤੀ ਬਾਗ ਪੈਲੇਸ ਵਿਖੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਟੀਮ ਨੇ ਲਗਭਗ 4 ਘੰਟੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ।

ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਅਗਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਜੁਗਲ ਕਿਸ਼ੋਰ ਅਤੇ ਚੌਧਰੀ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਵੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਟੀਮ ਨੇ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਖੇ ਸਥਿਤ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ 'ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਸਵੇਰੇ 10.00 ਵਜੇ ਤੋਂ 2.00 ਵਜੇ ਬਾਅਦ ਦੁਪਹਿਰ ਤੱਕ ਪੁੱਛਗਿਛ ਕੀਤੀ। ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਵਲੋਂ ਇਸ ਦੌਰੇ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਗੁਪਤ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਮੋਤੀ ਮਹਿਲ ਵਲ ਨੂੰ ਜਾਂਦੇ ਸਾਰੇ ਰਸਤੇ ਤੜਕਸਾਰ ਹੀ ਸੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਭਿਣਕ ਜਦੋਂ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪਈ ਤਾਂ ਮੋਤੀ ਮਹਿਲ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਣ ਲਈ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ, ਪਰ ਨਾ ਤਾਂ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਆਪਣੀ ਚੁੱਪ ਤੋੜੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮੀਡੀਆ ਅੱਗੇ ਆਪਣਾ ਪੱਖ ਰੱਖਣ ਦਾ ਜ਼ੇਰਾ ਵਿਖਾਇਆ।

ਸਿਰਫ਼ ਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਹੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਮੈਸਰਜ਼ ਵੀਰ ਇਨਕਲੇਵ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਵਰਨਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਦੀ ਇਸ ਟੀਮ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਐਸ.ਐਸ.ਪੀ. ਚਮਨ ਲਾਲ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਐਸ.ਐਸ.ਪੀ. ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਪਟਿਆਲਾ ਸੰਦੀਪ ਗੋਇਲ, ਐਸ.ਪੀ. ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਇਕ ਹੋਰ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ ਵੀ ਜਾਂਚ ਟੀਮ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਟੀਮ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਮਾਮਲੇ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਗੱਲਬਾਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਜਦਕਿ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਵਕੀਲ ਐਮ.ਐਲ. ਸੱਗਰ ਨੇ ਮੋਤੀ ਮਹਿਲ 'ਚ ਚੱਲੀ ਜਾਂਚ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਸ੍ਰੀ ਸੱਗਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਟੀਮ ਦੁਆਰਾ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕਈ ਸਵਾਲ ਪੁਛੇ ਗਏ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਕੈਪਟਨ ਨੇ ਬਾਖੂਬੀ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਲੋਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਵਧੀਆ ਮਾਹੌਲ 'ਚ ਸਵਾਲ ਜਵਾਬ ਕੀਤੇ ਗਏ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪੱਖ ਜਾਨਣਾ ਚਾਹਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਮੋਤੀ ਮਹਿਲ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਰਾਹੀਂ ਦਿੱਲੀ ਨੂੰ ਰਵਾਨਾ ਹੋ ਗਏ। ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਘੁਟਾਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਇਕ ਜਾਂਚ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਈ ਸੀ, ਪਰ ਉਸ ਵੇਲੇ ਜਾਂਚ ਨੇਪਰੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਚੜ ਸਕੀ।

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਬਣੀ ਤਾਂ ਹਰੀਸ਼ ਰਾਏ ਢਾਂਡਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ 'ਚ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੇ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਚੌਧਰੀ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਵਲੋਂ ਘੁਟਾਲੇ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿਚ ਪਰਚੇ ਵੀ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ।

ਇਥੇ ਇਹ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਟੀਮ ਮੋਤੀ ਬਾਗ ਪੈਲੇਸ ਅੰਦਰ ਪੁੱਛਗਿਛ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਂਗ ਪੰਜਾਬ ਭਰ 'ਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਂਗਰਸੀ ਵਿਧਾਇਕ, ਸਾਬਕਾ ਚੇਅਰਮੈਨ, ਸਾਬਕਾ ਮੰਤਰੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਨਹੀਂ ਬਹੁੜਿਆ ਸੀ, ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਪ੍ਰਨੀਤ ਕੌਰ ਵੀ ਜਾਂਚ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪਹੁੰਚੇ।

ਕੈ. ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਨੇਤਾ ਅਤੇ ਵਿਧਾਇਕ ਹਲਕਾ ਸਮਾਣਾ ਬ੍ਰਹਮ ਮਹਿੰਦਰਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚ ਸਕੇ। ਇਸ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਅਚਨਚੇਤ ਛਾਪਾ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਸੀਨੀਅਰ ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂ ਜਾਂ ਵਰਕਰ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਮੋਤੀ ਬਾਗ ਪੈਲੇਸ ਦੇ ਕੋਲ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਏ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਥਾਨਕ ਪੁਲਿਸ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਕਾਫੀ ਦੂਰ ਹੀ ਰੋਕਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਸਮੇਂ ਹੋਏ ਸਾਰੇ ਫ਼ੈਸਲਿਆਂ ਲਈ ਉਹ ਖ਼ੁਦ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ ਅਤੇ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਬਿਊਰੋ ਵਲੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਆਪਣੀ ਕੈਬਨਿਟ ਦੇ ਕਿਸੇ ਸਾਥੀ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਪਾਈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਬਿਊਰੋ ਨੇ ਗ਼ਲਤ ਖ਼ਬਰਾਂ ਛਪਵਾਈਆਂ ਹਨ। ਲੰਘੀ 9 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਇਥੇ ਇਕ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਬਿਊਰੋ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੇਟੇ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰਿਆਂ 'ਤੇ ਇਹ ਮੁਹਿੰਮ ਚਲਾਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਵੀ ਬਿਲਕੁਲ ਗ਼ਲਤ ਹੈ ਕਿ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਬਿਊਰੋ ਦੇ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਨੂੰ ਸਹਿਯੋਗ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਇਕ ਹਿੱਸੇ ਵਿਚ ਇਹ ਖ਼ਬਰਾਂ ਛਪੀਆਂ ਸਨ ਕਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰਸਟ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਬਾਰੇ ਲਏ ਗਏ ਫ਼ੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤਤਕਾਲੀ ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਮੰਤਰੀ ਚੌਧਰੀ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਵਿਕਾਸ ਮੰਤਰੀ ਰਘੂਨਾਥ ਸਹਾਏਪੁਰੀ ਅਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰਸਟ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਜੁਗਲ ਕਿਸ਼ੋਰ ਦੇ ਸਿਰ ਪਾਈ ਸੀ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਬਿਊਰੋ ਦੇ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਨੇ ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲੀਕ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬੇਟਾ ਘਬਰਾਏ ਹੋਏ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਜਨਤਾ ਦਾ ਉਭਾਰ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਹੈ। ਉਹ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਵਰਤ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਲਗਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਕਿ ਉਹ ਕਾਮਯਾਬ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਪਾਰਟੀ ਵਿਧਾਇਕ ਜੀਤ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਵਲੋਂ ਜਾਰੀ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਜਿੰਨਾ ਮਰਜ਼ੀ ਜ਼ੋਰ ਲਾ ਲਵੇ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਆਉਂਦੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਕਰਾਰੀ ਹਾਰ ਦੇਣਗੇ। ਯਾਦ ਰਹੇ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਹੀ ਦਿਨ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਵਲੋਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਮੁੱਲਾਂਪੁਰ ਦਾਖਾ, ਸਰਹਿੰਦ ਅਤੇ ਫਤਹਿਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਚੋਣ ਰੈਲੀਆਂ ਕਰਕੇ ਆਪਣੀ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ ਤੇਜ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਰੈਲੀਆਂ ਦੌਰਾਨ ਕੈਪਟਨ ਨੇ ਫਿਰ ਅਕਾਲੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਹਮਲਾਵਰ ਭਾਸ਼ਾ ਵਰਤਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਕ ਰੈਲੀ ਵਿਚ ਕੈਪਟਨ ਨੇ ਫਿਰ ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਨੂੰ 'ਬਾਦਲ ਦਾ ਬਲੂੰਗੜਾ' ਆਖ ਕੇ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ।

ਕਾਂਗਰਸ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਦੇ ਇਕ ਮੰਚ 'ਤੇ ਆ ਜਾਣ ਅਤੇ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿਚ ਕੈਪਟਨ ਦੇ ਲਲਕਾਰਿਆਂ ਤੋਂ ਘਬਰਾਏ ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੇ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਜ਼ੀਲੈਂਸ ਬਿਊਰੋ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿਚ ਲੈਣ ਦੀ ਵਿਉਂਤ ਬਣਾਈ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਕੈਪਟਨ ਕਾਰਨ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਮੁਹਿੰਮ ਨੂੰ ਹੁੰਗਾਰਾ ਮਿਲਣ ਲੱਗਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀ ਦੀਆਂ ਸਰਹਿੰਦ, ਫਤਹਿਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ, ਮੁੱਲਾਂਪੁਰ ਦਾਖਾ ਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਹੋਈਆਂ ਰੈਲੀਆਂ ਵਿਚ ਭਰਵੇਂ ਇਕੱਠ ਹੋਏ ਹਨ। ਲੰਘੀ 6 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਫ਼ਤਿਹਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਰੈਲੀ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਹਾਰ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਦੇਸ਼ ਭੱਜ ਜਾਵੇਗਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਬਾਦਲਕਿਆਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਡਾਂਗ ਲੈ ਕੇ ਖੜਾ ਹੈ।

ਕੈਪਟਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲਾ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਘਟੀਆ, ਖ਼ੁਦਗਰਜ਼ ਅਤੇ ਲੋਟੂ ਕਿਸਮ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਟੋਲਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ 1922 ਵਿਚ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਬਣੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਜਮਾਤ ਵਿਚ ਤਿਆਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮਾਸਟਰ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਵਰਗੇ ਲੋਕ ਸਨ। ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ 'ਤੇ ਵਰ੍ਹਦਿਆਂ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਾਦਲ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸੀ ਵਰਕਰਾਂ 'ਤੇ ਲਗਭਗ 3700 ਝੂਠੇ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਇਕ ਯੂਥ ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂ 'ਤੇ 32 ਝੂਠੇ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਇਸ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

Real Estate and Home Loans

For buying or selling your home

Call Aman Hundal at: 209-918-6464

Selling Bank Owned/ Foreclosed homes in entire northern California-Bay Area, Tracy, Modesto, Stockton, Manteca, Lathrop, Tracy, Lodi, Ceres, Riverbank, Patterson, Turlock, Delhi, Livingston, Ripon.

ਲੋਨ ਮੋਡੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਝੂਠੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਤੋਂ ਸਾਵਧਾਨ

ਲੋਨ ਮਾਫ ਕਰਾ ਦੇਣ ਜਾਂ ਲੋਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਬਦਲਾ ਦੇਣ ਦੇ ਲਾਰੇ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ਗੀ ਫੀਸ ਲੈਣਾ ਧੋਖਾਦੇਹੀ ਵੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜੁਰਮ ਵੀ। ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ਗੀ ਫੀਸ ਨਾ ਦਿਓ।

ਟਰੇਸੀ, ਲੈਥਰੌਪ, ਮਾਡੈਸਟੋ, ਸੈਰੀਜ਼ ਅਤੇ ਟਰਲਕ ਏਰੀਏ ਵਿਚ ਤੁਸੀਂ 1.20 ਲੱਖ ਡਾਲਰ ਤੋਂ ਦੋ ਲੱਖ ਡਾਲਰ ਤੱਕ ਦੀ ਕੀਮਤ ਵਿਚ ਚੰਗਾ ਖਾਸਾ ਘਰ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਸੈਂਕੜੇ ਘਰ ਵਿਕਾਊ ਹਨ, ਜੇ ਤੁਸੀਂ 700 ਡਾਲਰ ਕਿਰਾਇਆ ਦੇ ਰਹੇ ਹੋ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਆਪਣਾ ਘਰ ਖਰੀਦਣਾ ਵੱਡਾ ਲਾਹੇਵੰਦ ਰਹੇਗਾ। ਵੇਰਵੇ ਲਈ ਕਾਲ ਕਰੋ:

ਅਮਨਜੋਤ ਸਿੰਘ ਹੁੰਦਲ

ਮੇਰੇ ਪਾਸ ਸੈਂਟਰਲ ਵੈਲੀ ਵਿਚ ਬੈਂਕਾਂ ਵਲੋਂ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਘਰਾਂ ਦੀ ਲਿਸਟ ਹੈ। ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਸੌਦਾ ਕਰਾਂਗਾ। ਜ਼ਬਤ ਹੋਇਆ ਘਰ ਖਰੀਦਣ ਜਾਂ ਆਪਣਾ ਮੌਜੂਦਾ ਘਰ ਸ਼ਾਰਟ ਸੇਲ ਵਿਚ ਵੇਚਣ ਲਈ ਮੈਨੂੰ ਸੇਵਾ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿਓ।

Aman Hundal
Broker Associate/ Realtor
MBA Marketing
License No. : 01839828
Century 21 M&M and Associates
605 Standiford Ave Ste D
Modesto, CA 95350
Cell: 209-918-6464, Fax: 209-552-7285
ahundal@c21mm.com

Century 21 M&M and Associates

ਫਾਰਮਰਜ਼ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ

*Auto*Home*Life*Business *Workers Comp.

*ਆਟੋ
*ਹੋਮ
*ਬਿਜਨਸ
*ਹੋਮ
*ਲਾਈਫ
*ਵਰਕਰਜ਼ ਕੌਂਪ.

Farmers offers more discounts than anybody else.

Call me today to insure that your assets are protected.

ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਦੇ ਬਿਹਤਰੀਨ ਰੇਟ ਲੈਣ ਲਈ ਕਾਲ ਕਰੋ।

Kiran Hundal

(209)345-0183

khundal@farmersagent.com
CA insurance License # 0F96503

1900 Standiford Ave.
Modesto, Ca 95350

FARMERS INSURANCE GROUP
Symbol of Superior Service

FARMERS

ਪਾਲਿਸੀ (ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਸਪੈਕਟਸ, ਜੇ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇ) ਸਿਰਫ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਉਪਲਬਧ ਹੈ ਜੋ ਦਫਤਰ ਵਲੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਹੈ।

ਟਰੱਕ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ

ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਸਤੀ

Truck Insurance at very competitive rates.

ਅਸੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਵਧੀਆ ਰੇਟ ਦਿਵਾਵਾਂਗੇ ਪਰ ਤੁਹਾਡੀ ਕਵਰੇਜ ਘੱਟ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ

ਅਮਰੀਕੀ ਵਿੱਤ ਬਾਜ਼ਾਰ ਨੂੰ ਥਾਂ ਸਿਰ ਕਰਨ ਲਈ ਨਵੀਂ ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਐਲਾਨ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ: ਮੰਗਲਵਾਰ ਨੂੰ ਫੈਡਰਲ ਖਜ਼ਾਨਾ ਮੰਤਰੀ ਟਿਮੋਥੀ ਗੈਦਨਰ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਗੜਬੜਾ ਗਏ ਵਿੱਤੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ਨੂੰ ਥਾਂ ਸਿਰ ਕਰਨ ਲਈ 15 ਸੌ ਤੋਂ ਦੋ ਹਜ਼ਾਰ ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਬੈਂਕ ਸਨਅਤ ਨੂੰ ਹੁਲਾਰਾ ਦੇਣ ਲਈ ਨਿੱਜੀ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਭਾਈਵਾਲੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਟਿਮੋਥੀ ਨੇ ਇਸ ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਦਿਆਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਇਹ ਖਰਚੀਲੀ ਹੈ, ਜੋਖਮਭਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਨਿਕਲਣ ਵਿਚ ਸਮਾਂ ਲੱਗ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਯਤਨ ਜਿੰਨਾ ਮਰਜੀ ਖਰਚੀਲਾ ਹੋਵੇ ਇਸ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿਚ ਸਾਡੀ ਵਿਤ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦਾ ਢਹਿ ਢੇਰੀ ਹੋ ਜਾਣਾ ਪਰਿਵਾਰਾਂ, ਕਾਰੋਬਾਰ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਲਈ ਨੁਕਸਾਨ ਪੱਖੋਂ ਅਨੁਮਾਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਬਾਮਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ 'ਵਿੱਤ ਸਥਿਰਤਾ ਯੋਜਨਾ' ਦੀ ਤਫਸੀਲ ਦਿੰਦਿਆਂ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਡੇ ਇਸ ਯਤਨ ਵਿਚ ਗਲਤੀਆਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਹਾਲਾਤ ਹੋਰ ਵੀ ਖਰਾਬ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਤੀ ਘੱਟ ਜਾਂ ਅਸਾਵੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਸਾਡੇ ਪਾਸ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਚਾਰਾ ਨਹੀਂ ਬਚਿਆ।

ਖਜ਼ਾਨਾ ਮੰਤਰੀ ਵਲੋਂ ਐਲਾਨੀ ਗਈ ਇਸ ਨਵੀਂ ਯੋਜਨਾ ਤਹਿਤ ਸੰਕਟ ਮਾਰੇ ਮਾਰਟਗੇਜ ਆਧਾਰਤ ਰਿਣ ਪੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰੀ ਤੇ ਨਿੱਜੀ ਭਾਈਵਾਲੀ ਇਕ ਹਥਿਆਰ ਵਜੋਂ ਵਰਤਣ ਲਈ 500 ਅਰਬ ਤੋਂ 1000 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਖਰਚੇ ਜਾਣਗੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਅਦਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇਣ ਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਹੁਲਾਰਾ ਦੇਣ ਲਈ ਫੈਡਰਲ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਵਿਸਤਾਰ ਦੇਣ ਲਈ ਇਕ ਹਜ਼ਾਰ ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਖਰਚ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਹੈ। ਇਹ ਰਕਮ ਪਹਿਲਾਂ ਐਲਾਨੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਸੰਕਟਗ੍ਰਸਤ ਅਸਾਸਾ ਰਾਹਤ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਤਹਿਤ 700 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਵਿਚੋਂ ਰਹਿੰਦੇ ਸਾਢੇ ਤਿੰਨ ਸੌ ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਹੈ।

ਉਬਾਮਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਹਾਊਸਿੰਗ ਸੰਕਟ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਇਕ ਵੱਖਰੀ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਯੋਜਨਾ ਉਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਅਧੀਨ ਮਾਰਟਗੇਜ ਵਿਆਜ ਦਰਾਂ ਘਟਾ ਕੇ ਮਾਰਟਗੇਜ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਘਟਾਈਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਰਾਹਤ ਫੰਡ ਦੀ ਦੂਜੀ ਕਿਸ਼ਤ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਰੱਖੀ ਸੀ। ਖਜ਼ਾਨਾ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਇਸ ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਐਲਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਅਗਲੇ ਕੁਝ ਹਫਤਿਆਂ ਵਿਚ ਐਲਾਨੇ ਜਾਣਗੇ। ਖਜ਼ਾਨਾ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਸਿਰਿਓਂ ਸ਼ਕਲ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਵੱਡਾ ਵੀ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਵਿਆਪਕ ਵੀ ਹੋਵੇ।

ਵਰਨਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਗੈਦਨਰ ਹੀ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਬੁਸ਼ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਖੇਤਰ ਦੇ ਬਚਾਓ ਲਈ 700 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਾਉਣ ਵਿਚ ਅਹਿਮ ਰੋਲ ਨਿਭਾਇਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਮਾਰਟਗੇਜ ਆਧਾਰਤ ਰਿਣ ਪੱਤਰ ਖਰੀਦੇ ਜਾਣੇ ਸਨ। ਸ੍ਰੀ ਗੈਦਨਰ ਨੇ ਬੁਸ਼ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਯਤਨਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਵਿੱਤੀ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਤਬਾਹੀ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਉਹ ਕਦਮ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਲੋੜ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸਨ। ਇਹ ਕਦਮ ਅਰਥਚਾਰੇ ਨੂੰ ਮੰਦੇ 'ਚ ਜਾਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਵਿਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਕਿਉਂਕਿ ਬੁਸ਼ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਆਪਣੀ ਵਿੱਤੀ ਯੋਜਨਾ ਤੋਂ ਪਾਸੇ ਹਟ ਕੇ 700 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਅੱਧਾ ਦਾ ਬਹੁਤਾ ਹਿੱਸਾ ਬੈਂਕਾਂ ਵਿਚ ਸਿੱਧਾ ਪੈਸਾ ਪਾਉਣ ਉਤੇ ਹੀ ਖਰਚ ਦਿੱਤਾ।

ਵਿੱਤੀ ਰਾਹਤ ਫੰਡ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਖਰਚ ਵਿਚ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਦੀ ਕਮੀ ਤੋਂ ਵਿਧਾਨਕਾਰਾਂ ਦੇ ਗੁੱਸੇ ਤੋਂ ਵਾਕਫ ਉਬਾਮਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਰਹਿੰਦੇ ਸਾਢੇ ਤਿੰਨ ਸੌ ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਤਕਸੀਮ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਵਧੇਰੇ ਸਖਤ ਨਿਗਰਾਨੀ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਉਪਰ ਜ਼ੋਰ ਪਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਐਲਾਨੇ ਗਏ ਨਵੇਂ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਤੋਂ ਇਕ ਹਫਤਾ ਪਹਿਲਾਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਉਬਾਮਾ ਵਿੱਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਰਾਹਤ ਫੰਡ ਵਿਚੋਂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਉਪਰ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਬੰਦਸ਼ਾਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਐਲਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਵੇਂ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਨਿਯਮਾਂ ਤਹਿਤ ਇਹ ਪਤਾ ਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇਗਾ ਕਿ ਰਾਹਤ ਫੰਡ ਵਿਚੋਂ ਮਿਲਿਆ ਪੈਸਾ ਕਿਧਰ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਸ੍ਰੀ ਗੈਦਨਰ ਨੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਫੈਡਰਲ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਅਤੇ ਫੈਡਰਲ ਡਿਪੌਜ਼ਿਟ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨਿਜੀ ਖੇਤਰ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਮਸ਼ਵਰੇ ਪਿਛੋਂ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਪਬਲਿਕ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਇਨਵੈਸਟਮੈਂਟ ਫੰਡ ਬਣਾਉਣਗੇ ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਵਿੱਤੀ ਬਾਜ਼ਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਤੋਂ ਰਵ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿੱਜੀ ਖੇਤਰ ਦੀ ਭਾਈਵਾਲੀ ਨੂੰ ਕਾਰਗਰ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਨਿਵੇਸ਼ ਬੀਮਾ ਫੰਡ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਸੰਕਟ ਮਾਰੇ ਮਾਰਟਗੇਜ ਆਧਾਰਤ ਰਿਣ ਪੱਤਰਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦਦਾਰੀ ਹੋਵੇਗੀ ਤਾਂ ਜੋ ਬੈਂਕਾਂ ਤੇ ਵਿੱਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਮਾਲੀ ਹਾਲਤ ਸੁਧਰ ਸਕੇ।

ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਧਰਤੀ ਹੇਠਲੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਪੱਧਰ ਡਿੱਗਣ ਤੋਂ ਹੁਣ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੀ ਚਿੰਤਤ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਧਰਤੀ ਹੇਠਲੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਵਧੇਰੇ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਪਾਣੀ ਦੇ ਭੰਡਾਰਾਂ ਦੀ ਵਿਗੜ ਰਹੀ ਸਥਿਤੀ ਲਈ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਸਿੰਜਾਈ, ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ ਅਤੇ ਸਨਅਤੀ ਖੇਤਰ ਲਈ ਪਾਣੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਬਾਰੇ ਢੁਕਵੀਂ ਯੋਜਨਾ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਇਸ ਨੂੰ 15 ਫਰਵਰੀ ਤੱਕ ਭੇਜਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਧਰਤੀ ਹੇਠਲਾ ਪਾਣੀ ਬਹੁਤ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਰਾਜ ਵਿਚ ਝੋਨੇ ਹੇਠ ਰਕਬਾ ਵਧਣ ਨਾਲ ਧਰਤੀ ਹੇਠਲੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਈ ਗੁਣਾਂ ਵਧੇਰੇ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਧਰਤੀ ਹੇਠਲੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਪੱਧਰ ਲਗਾਤਾਰ ਹੇਠਾਂ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੀ ਮੌਨਸੂਨ ਭਰਵੀਂ ਹੋਣ ਅਤੇ ਝੋਨੇ ਦੀ ਅਗੇਤੀ ਲੁਆਈ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਕਈ ਦਹਾਕਿਆਂ ਬਾਅਦ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਧਰਤੀ ਹੇਠਲੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਪੱਧਰ ਰਾਜ ਦੇ ਕਈ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਉੱਚਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਪਰ ਕਈ ਇਲਾਕੇ ਅਜਿਹੇ ਹਨ, ਜਿੱਥੇ ਪਾਣੀ ਹੇਠਾਂ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਰਤੀ ਹੇਠਲੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨਾਲ ਲਗਦੇ ਹਰਿਆਣਾ ਅਤੇ ਪੱਛਮੀ ਯੂ.ਪੀ. ਦੀ ਹਾਲਤ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਵਰਗੀ ਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਾਰੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਜਲ ਸਰੋਤ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਪੰਜਾਬ, ਹਰਿਆਣਾ ਅਤੇ ਪੱਛਮੀ ਯੂ.ਪੀ. ਦੇ ਸਿੰਜਾਈ ਅਤੇ ਖੇਤੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਦਿੱਲੀ ਮੀਟਿੰਗ ਬੁਲਾਈ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਵਲੋਂ ਸਿੰਜਾਈ ਸਕੱਤਰ ਸੁਰੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਕਈ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ।

ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕੇਂਦਰ ਵਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਧਰਤੀ ਹੇਠਲੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਵਧੇਰੇ ਵਰਤੋਂ ਕਾਰਨ ਅਗਲੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਦੇ ਭੰਡਾਰਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਬਣ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਪਾਣੀਆਂ ਦੀ ਸਹੀ ਵਰਤੋਂ ਬਾਰੇ ਢੁਕਵੀਂ ਯੋਜਨਾ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਭੇਜੇ। ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕੇਂਦਰ ਨੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਚਿੰਤਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਧਰਤੀ ਹੇਠਲੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਬਹੁਤਾਤ ਵਿਚ ਵਰਤੋਂ ਬੰਦ ਨਾ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਅਗਲੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਧਰਤੀ ਹੇਠਲਾ ਪਾਣੀ ਭੰਡਾਰ ਸੰਕਟ ਵਿਚ ਆ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਅਸਰ ਅਨਾਜ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ 'ਤੇ ਪਏਗਾ।

ਇਸ ਵੇਲੇ ਕੇਂਦਰੀ ਅਨਾਜ ਭੰਡਾਰ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਅਹਿਮ ਯੋਗਦਾਨ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਅਨਾਜ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਘੱਟਣ ਨਾਲ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਨਾਜ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਖਤਰਾ ਖੜਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਧਰਤੀ ਹੇਠਲੇ ਪਾਣੀਆਂ ਦੇ ਭੰਡਾਰਾਂ ਦੇ ਅੰਕੜੇ ਦਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਸ ਸਥਿਤੀ 'ਤੇ ਕਾਬੂ ਨਾ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਧਰਤੀ ਹੇਠਲੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਪੱਧਰ ਹੋਰ ਹੇਠਾਂ ਚਲਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਨਾਲ ਜਿਥੇ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਖਰਚੇ ਵਾਲੇ ਡੂੰਘੇ ਟਿਊਬਵੈੱਲ ਲਾਉਣ ਨਾਲ ਖੇਤੀ ਮਹਿੰਗੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ।

ਰਾਤੀਂ ਸੌਣ ਨਾ ਦਿੰਦੀਆਂ ਲਪਟਾਂ

ਲੰਡਨ : ਆਕਸਫੋਰਡ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿਚ ਇਕ ਕਬਾਬ ਫਰੋਸ਼ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਵੈਨ, ਕਾਲਜ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਲਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਵਲੋਂ ਕਬਾਬ ਤਲਣ ਨਾਲ ਉਡਦੀਆਂ 'ਲਪਟਾਂ' ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਮਰਿਆਂ ਵਿਚ ਸੌਣ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀਆਂ।

ਸਈਦ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਨਾਂ ਦਾ ਇਹ ਕਬਾਬ ਫਰੋਸ਼ ਪਿਛਲੇ 15 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਕਰਾਈਸਟਚਰਚ ਕਾਲਜ ਨੇੜੇ 'ਸਿਡਜ਼ ਕਿਚਨ' ਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਵੈਨ ਰਾਹੀਂ ਕਬਾਬ ਵੇਚਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਪਰ ਹੁਣ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਆਕਸਫੋਰਡ ਸਿਟੀ ਕੌਂਸਲ ਨੂੰ ਦਰਖਾਸਤ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਦਾ ਲਾਇਸੰਸ ਮਨਸੂਖ ਕਰ ਦੇਵੇ। ਉਂਜ ਸਿਟੀ ਕੌਂਸਲ ਨੇ ਇਹ ਦਰਖਾਸਤ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣੀ ਵੈਨ, ਕਾਲਜ ਤੋਂ 200 ਗਜ਼ ਪਰ੍ਹਾਂ ਲੈ ਜਾਵੇ। ਇਹ 62 ਸਾਲਾ ਕਬਾਬ ਫਰੋਸ਼ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਸ਼ਾਮੀ 7 ਵਜੇ ਤੋਂ ਤੜਕੇ 3 ਵਜੇ ਤਕ ਆਪਣਾ ਇਹ ਧੰਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਆਕਸਫੋਰਡ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਇਕ ਬੁਲਾਰੇ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ, "ਉਹ ਵੈਨ ਹਫਤੇ ਦੇ ਸੱਤੇ ਹੀ ਦਿਨ ਕਾਲਜ ਅੱਗੇ ਖੜ੍ਹਦੀ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਕਬਾਬਾਂ ਦੀਆਂ ਲਪਟਾਂ, ਵੈਨ ਦੇ ਜਾਣ ਮਗਰੋਂ ਵੀ ਰਾਤ ਭਰ ਆਉਂਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ।

Punjab Times

Established in 2000
10th Year of Publication

Published every Saturday
by **A B Publication Inc.**
20451 N Plum Grove Rd.
Palatine, IL 60074-2018

Ph:847-359-0746
Fax:847-705-9388

Editor:
Amolak Singh Jammu

Astt. Editor:
Jaspreet Kaur
Kuljeet Singh

Graphics:
Mandeep Singh

California Bureau:
Ashok Bhaura
(Bureau Chief)
925-752-8025
Tarlochan Singh Dupalpur
(408) 903-9952
Charanjit Singh Pannu
408-608-4961
Devinder Singh
(510) 750-5757
Shiara Dhindsa
661-703-6664
Director Bus. Relations:
Pritam S. Grewal
408-406-0703

Jalandhar Bureau:
Jasvir Singh Sheeri
181-325-1889
181-299-9200

Distributed in:
California, Illinois, Indiana, Michigan, Wisconsin, Ohio, Iowa, Missisipi, Arkansas, Texas, Nevada, Virginia, Oregon, Arizona, Georgia, Florida, Massachusettes, Washington, Kansas, Minnesota

ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ ਪਰਚਾ ਮੰਗਵਾਉਣ ਲਈ
ਸਾਲਾਨਾ ਚੰਦਾ: 65 ਡਾਲਰ,
ਪੰਜ ਸਾਲ ਲਈ: 300 ਡਾਲਰ

ਨੋਟ: ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ ਛਪੇ ਲੇਖਾਂ ਵਿਚਲੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਅਦਾਰਾ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦਾ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਜਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ ਛਪੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਜਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅਦਾਰਾ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਤਾਈਦ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ।

Disclaimer

The views expressed in the articles published in the columns of Punjab Times are that of their writers, and it is not implied that Punjab Times endorses them.

Sameway Punjab Times does not necessarily endorses the claims made in the advertisements published in Punjab Times.

All disputes subject to Chicago jurisdiction.

ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ ਅਸਰ ਛੱਡਣ ਲਗੀ

ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਭੀੜ ਜੁੜਨੀ ਸ਼ੂਰੂ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਭੀੜ ਤੋਂ ਉਤਸ਼ਾਹੀ ਹੋਏ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਛੋਟੇ/ਵੱਡੇ ਬਾਦਲਾਂ ਖਿਲਾਫ ਮੰਦਾ-ਚੰਗਾ ਬੋਲਣਾ ਵੀ ਸ਼ੂਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਪ੍ਰਤੀ ਪਿਛਲੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਾਲੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵੀ ਦੁਬਾਰਾ ਦੁਹਰਾਉਣੀ ਸ਼ੂਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਫਿਰ ਇਕ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿਚ ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਨੂੰ 'ਬਾਦਲ ਦਾ ਬਲੂੰਗੜਾ' ਦੱਸਿਆ। ਕੈਪਟਨ ਇਹ ਗੱਲ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਆਖ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਹਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਾਦਲਕੇ ਪ੍ਰਦੇਸਾਂ ਨੂੰ ਭੱਜ ਜਾਣਗੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕੈਪਟਨ ਡਾਂਗ ਲੈ ਕੇ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ।

ਉਂਝ ਇਹ ਗੱਲ ਦਿਲਚਸਪ ਹੈ ਕਿ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਬਾਦਲ ਸਰਕਾਰ ਖਿਲਾਫ ਬੋਲਦਿਆਂ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਖਿਲਾਫ ਬਿਲਕੁਲ ਹੀ ਚੁੱਪ ਹੈ। ਬਾਦਲਾਂ ਨੂੰ ਧਰ ਕੇ ਲੈਂਦਿਆਂ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਾ ਸਿਰਫ ਖੜਕਵੀਂ ਅਤੇ ਮੰਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਗੱਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਉਹ ਕੁਝ ਮੁੱਦੇ ਵੀ ਉਭਾਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਉਸ ਦਾ ਆਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਬਾਦਲਾਂ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿਚ ਨਾ ਬਿਜਲੀ ਭਾਲਿਆਂ ਲੱਭਦੀ ਹੈ, ਨਾ ਪੀਣ ਵਾਲਾ ਪਾਣੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸਾਨਾਂ ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਤਬਕੇ ਦੁਖੀ ਹਨ। ਉਸ ਦਾ ਆਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਵੇਲੇ ਨਾ ਅਸੀਂ ਬਿਜਲੀ ਜਾਣ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪਾਣੀ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਸਹੂਲਤਾਂ ਤੋਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਤੰਗ ਹੋਣ ਦਿੱਤਾ। ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਆਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਸਾਨੂੰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਜਿਤਾ ਦੇਣ ਤਾਂ ਬਾਦਲਾਂ ਦਾ ਰਾਜ ਕੁਝ ਹੀ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਸਾਰੇ ਕੁਝ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਕਾਲੀਆਂ ਦੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਨਾਦਰਸ਼ਾਹੀ ਰਾਜ ਆਖ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਬਾਦਲ ਹੁਰੀਂ ਜਦੋਂ ਸੱਤਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸਨ ਤਾਂ ਕੈਪਟਨ ਦੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਉਂਝ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਨਾਦਰਸ਼ਾਹੀ ਨਾ ਤਾਂ ਆਮ ਲੋਕ ਕੈਪਟਨ ਦੇ ਰਾਜ ਸਮੇਂ ਵੇਖ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਹੁਣ ਵੇਖ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਗੱਲ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਅੰਗ ਠੀਕ ਢੰਗ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਵਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਿਹਾ। ਬਾਦਲ ਦੇ ਰਾਜ ਦੀ ਇਕ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਵਲੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਸਬੰਧੀ ਐਕਟ ਸੋਧ ਕੇ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਅਣਗਹਿਲੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਫਸਰਾਂ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਮੱਦ ਜੋੜੀ ਗਈ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਇਹ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿਦਿਅਕ ਢਾਂਚੇ ਵਿਚ ਗਿਣਨਯੋਗ ਸੁਧਾਰ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਮੁੱਖ ਵਜ੍ਹਾ ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪੜ੍ਹੀ ਲਿਖੀ ਅਕਾਲੀ ਵਜ਼ੀਰ ਬੀਬੀ ਉਪਿੰਦਰਜੀਤ ਕੌਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕੁਮਾਰ ਹਨ, ਜਿਹੜੇ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਨਵਾਂਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਵੀ ਰਹਿ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕੋਈ ਵਿਭਾਗ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਸ ਸਬੰਧੀ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਚੱਜ ਆਚਾਰ ਬਣਿਆ ਹੈ। ਅਕਾਲੀਆਂ ਉੱਪਰ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਇਕ ਦੋਸ਼ ਇਹ ਵੀ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਸਰਕਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵੇਚ ਕੇ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਿਛਲੀ ਸਰਕਾਰ ਵੇਲੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਰੈਸਟ ਹਾਊਸ ਵੇਚੇ ਸਨ, ਇਸ ਵਾਰ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਭਾਗਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵੇਚ ਰਹੇ ਹਨ। ਕੈਪਟਨ ਦਾ ਆਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵੇਚ ਕੇ ਬਾਹਰਲੇ ਮੁਲਕਾਂ ਨੂੰ ਨਿਕਲ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਦਲੀਲ ਹੈ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰੀ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਵੇਚ ਕੇ ਲੁੱਟ-ਖਾਣ ਵਾਲਾ ਟੋਲਾ ਹਨ।

ਫਤਿਹਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ 'ਚ ਰੈਲੀ ਦੌਰਾਨ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ ਧਰਮਸੋਤ, ਹਰਬੰਸ ਲਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰ

ਉਧਰ ਅਕਾਲੀ ਵੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਇਸ ਹਮਲਾਵਰ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਨੂੰ ਹੁੰਗਾਰਾ ਭਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦਾ ਆਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਬੋਲਣ ਦੀ ਤਮੀਜ਼ ਸਿੱਖਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੇਰਾ ਹੋਰ ਕੋਈ ਨਿੱਜੀ ਦੁਸ਼ਮਣ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਿਰਫ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਹੀ ਮੇਰੀ ਨਿੱਜੀ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਹੈ। ਬਾਦਲ ਦਾ ਆਖਣਾ ਹੈ ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਮੇਰੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਵਿਰੋਧੀ ਹਨ। ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦਾ ਆਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਸੁਖਬੀਰ ਨੂੰ ਕੈਪਟਨ ਬਲੂੰਗੜਾ ਆਖ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਹ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਹੈ। ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਅਦਬ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਥੇ ਇਹ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਲੰਘੀ 9 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਬਿਊਰੋ ਨੇ ਕੈਪਟਨ ਦੀ ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਮੋਤੀ ਮਹਿਲ ਵਿਖੇ ਅਮ੍ਰਿਤ ਸਰ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰਸਟ ਘੁਟਾਲੇ ਸਬੰਧੀ ਲੰਮੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ।ਪਿਛੋਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਚੌਧਰੀ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਮੇਤ 16 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸੰਮਨ ਵੀ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ । ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਇਹ ਗੱਲ ਭਲੀ ਭਾਂਤ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕੈਪਟਨ ਖਿਲਾਫ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਬਿਊਰੋ ਦੀ ਇਹ ਕਥਿਤ ਸਖ਼ਤੀ ਅਸਲ ਵਿਚ ਉਪਰੋਕਤ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਬੋਲ-ਬੁਲਾਰੇ ਦਾ ਹੀ ਸਿੱਟਾ ਹੈ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਬਾਦਲ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੇਟੇ ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਇਹ ਤੱਥ ਵੀ ਭਲੀ ਭਾਂਤ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜੇ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਕੈਪਟਨ ਤੋਂ ਵਿਹੂਣੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਲਗਭਗ ਲੀਡਰ ਹੀਣ ਹੋਵੇਗੀ। ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਬਾਕੀ ਕਾਂਗਰਸੀ ਲੀਡਰਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਪਹੁੰਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਟਿੱਚ ਸਮਝਣ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਇਸ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਕੁਝ ਤਿੱਖੇ ਨਿਕਲੇ, ਉਹ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਬਿਊਰੋ ਦੇ ਹਾਜ਼ਰ - ਨਾਜ਼ਰ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੀ ਦਿੱਲੀ ਵਲ ਖਿਸਕ ਗਏ। ਇਹ ਅਸਲ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਤੋਂ ਸਮਾਂ ਬਚਾਉਣ ਵਾਲਾ ਐਕਸ਼ਨ ਹੀ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ ਰੋਕਣ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਹਰਕਤਾਂ ਉੱਪਰ ਉਤਰ ਰਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵੀ ਕਾਂਗਰਸ ਹਾਈਕਮਾਨ ਉੱਪਰ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਹੋਰ ਵਧੇਰੇ ਦਬਾਅ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਜੁੜ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕੈਪਟਨ ਦੀ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ ਨਤੀਜੇ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ ਹਾਈਕਮਾਨ ਉਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਮਸਲਾ ਲੰਮੀ ਦੇਰ ਤੋਂ ਊਠ ਦਾ ਬੁੱਲ੍ਹ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਇਹ ਹਾਲੇ ਕਿੰਨੀ ਦੇਰ ਤੱਕ ਲਟਕਿਆ ਰਹੇਗਾ, ਕੁਝ ਕਿਹਾ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਅਕਾਲੀਆਂ ਦੇ 'ਆਨੰਦਪੁਰ' ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੁਣ ਭਾਜਪਾ ਦਾ 'ਰਾਮ ਨਾਮ'

ਰਹੀ ਸੀ। ਹੁਣ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਉਹੀ ਪੱਤਾ ਵਰਤਣ ਲਈ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਹੈ। ਪਰ ਰਾਜਸੀ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਕੋਲ ਕੋਈ ਲੋਕ ਹਿੱਤ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਧਾਰਮਿਕ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹਿੱਤ 'ਚ ਭੁਗਤਾਉਣ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਮੁੱਦੇ ਉਛਾਲ ਰਹੀ ਹੈ।

ਭਾਜਪਾ ਰਾਮ ਮੰਦਰ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਵੀ ਵਰਤਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਅੱਖ ਵੀ ਇਸ ਨੂੰ ਚੋਣ ਮੁੱਦਾ ਬਣਾਉਣ 'ਤੇ ਹੈ। ਕੇਂਦਰੀ ਸਿਆਸਤ 'ਚ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਉਭਰਨ ਦੇ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਣੇ ਸ਼ੂਰੂ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਯੂ.ਪੀ.ਏ. ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਅਪਣਾਈ ਨਰਮ ਪਹੁੰਚ ਕਾਰਨ ਭਾਰਤ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦਾਂ ਲਈ ਸੌਖਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਲਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਡਵਾਨੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਮਝੌਤਾਵਾਦੀ ਨੀਤੀ ਕਾਰਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਖਤਰੇ 'ਚ ਪੈ ਗਈ ਹੈ। ਪਰ ਕਾਂਗਰਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਭਾਜਪਾ 'ਤੇ ਸਿੱਧਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਸੇਧਦਿਆਂ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਮੁੰਬਈ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਹਿਯੋਗ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਐਨ.ਡੀ.ਏ. ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ ਹਮਲਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਵਲੋਂ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ 'ਚ ਵਿਘਨ ਪਾਏ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ ਵਿਰੁਧ ਲੜਨ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ 'ਚ ਦੇਰੀ ਹੋਈ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਸੋਨੀਆ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਾਰ ਨੂੰ ਹੋਰ ਤਿੱਖਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੋ ਲੋਕ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਵੰਡਦੇ ਹਨ, ਧਰਮ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਗੁੱਟਬੰਦੀ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਭਗਵਾਨ ਰਾਮ ਦਾ ਨਾਂ ਵਰਤਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਕਦੇ ਵੀ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ ਵਿਰੁਧ ਨਹੀਂ ਲੜ ਸਕਦੇ। ਦੋਵੇਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਰਾਜਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਕਿੰਨੀਆਂ ਕੁ ਗੰਭੀਰ ਹਨ, ਇਹ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਭ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਪਰ ਬੀਤੇ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਸੌਖਿਆਂ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ ਰੋਕਣ ਦੇ ਨਾਂ ਹੇਠ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਧਾਰਮਿਕ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਕੇਂਦਰੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਖੇਤਰੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵੀ ਵਿਵਾਦਮਈ ਮੁੱਦੇ ਉਛਾਲ ਕੇ ਰਾਜਸੀ ਲਾਭ ਖੱਟਣ ਦੀ ਤਾਕ 'ਚ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਭਾਈਵਾਲ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਬਾਦਲ ਦੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਇਕ ਵਾਰ ਫੇਰ ਸ੍ਰੀ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਮਤਾ ਉਠਾ ਕੇ ਵਿਵਾਦ ਖੜ੍ਹਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਕੇਂਦਰ 'ਚ ਰਾਮ ਮੰਦਰ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਉਛਾਲਣ ਵਾਲੀ ਭਾਜਪਾ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਬਾਦਲ ਦਲ ਦੇ ਆਨੰਦਪੁਰ ਮਤੇ ਨੂੰ ਵੱਖਵਾਦੀ ਮੁੱਦੇ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਚਾਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਦਕਿ ਆਪ ਹਿੰਦੂ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਦੀਆਂ ਧਾਰਮਿਕ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹਿਤ 'ਚ ਭੁਗਤਾਉਣ ਲਈ ਅੱਡੀ ਚੋਟੀ ਦਾ ਜ਼ੋਰ ਲਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਹਰਿਆਣਾ 'ਚ ਕਾਂਗਰਸ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਾਣੀਆਂ 'ਚੋਂ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕਰਦੀ ਨਹੀਂ ਥੱਕਦੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਣੀ ਦੇ ਮਸਲੇ 'ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੀ ਕਿਸਾਨੀ ਅਤੇ ਆਮ ਲੋਕ ਆਗਾਮੀ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਭਾਰੀ ਬਹੁਮਤ ਨਾਲ ਜਿਤਾਉਣਗੇ। ਬਹੁਤ ਰਾਜਸੀ ਸੂਝ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵੋਟਰ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅੰਤਰਰਾਜੀ ਮਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹੱਲ ਏਨਾ ਸੌਖਿਆਂ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲਦਾ। ਇਹ ਸਭ ਵੋਟਰਾਂ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਭੜਕਾਉਣਾ ਹੈ।

ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਰਾਜਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਰਾਜਸੀ ਏਜੰਡਿਆਂ 'ਚ ਆਮ ਆਦਮੀ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਨੂੰ ਮਨਫੀ ਕਰਦੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਰਾਜਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲੋਕ ਹਿੱਤ ਦੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਤੋਂ ਸੱਖਣੀਆਂ ਹਨ। ਸਮਾਜਿਕ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਪੱਖੋਂ ਦੀਵਾਲੀਆ ਹੋਈਆਂ, ਇਹ ਪਾਰਟੀਆਂ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਧਾਰਮਿਕ ਤੇ ਫਿਰਕੂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕੈਸ਼ ਕਰਵਾ ਕੇ ਸੱਤਾ 'ਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਹੋਣ ਲਈ ਤਰਲੋਮੱਛੀ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਰੁਝਾਨ ਜਿਥੇ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਫਿਰਕੂ ਲੀਹਾਂ 'ਤੇ ਵੰਡੇਗਾ, ਉਥੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਦੇ ਮਸਲੇ ਇਸ ਧੂੜ 'ਚ ਗੁਆਚ ਕੇ ਰਹਿ ਜਾਣਗੇ।

ਫਿਰਕੂ ਤੇ ਵੱਖਵਾਦੀ ਏਜੰਡੇ ਜਿਥੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਜਮਹੂਰੀ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਖੋਖਲਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਥੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸੁਹਿਰਦ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਲਈ ਚੁਣੌਤੀ ਹਨ, ਜਿਸ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਬਲਰਾਜ ਸਿੰਘ ਦਾ ਡੀਪੋਰਟੇਸ਼ਨ ਕੇਸ ਦੁਬਾਰਾ ਖੁੱਲ੍ਹਿਆ

ਫਰੀਮਾਂਟ: ਅਟਾਰਨੀ ਗੁਰਪਤਵੰਤ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂੰ ਨੇ ਬਲਰਾਜ ਸਿੰਘ ਦੇ 9 ਸਰਕਟ ਵੱਲੋਂ ਦਿਤੇ ਡਿਪੋਰਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਆਖਰੀ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਸਫਲਤਾ ਪੂਰਵਕ ਤੁੜਵਾਏ ਹਨ। ਬਲਰਾਜ ਸਿੰਘ, ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਖਟੜਾ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਸਾਥੀ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਨਿਊਯਾਰਕ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਬਾਦਲ) ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ ਜਾਣੇ ਪਹਿਚਾਣੇ ਸਿੱਖ ਆਗੂ ਹਨ। ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਖਟੜਾ ਜੋ ਬਲਰਾਜ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਵਕੀਲ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸ਼ਰਣ ਦਾ ਕੇਸ ਜਿੱਤਣ ਦੀ ਪੂਰੀ ਉਮੀਦ ਲਾਈ ਬੈਠੇ ਸਨ, ਨੂੰ ਉਸ ਵੇਲੇ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਹੋਈ ਜਦੋਂ ਬਲਰਾਜ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਉਸਦਾ ਕੇਸ ਬੀਆਈਏ ਹਾਰਿਆ ਅਤੇ ਫਿਰ 9 ਸਰਕਟ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਵੀ।

ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਖਟੜਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਟਾਰਨੀ ਗੁਰਪਤਵੰਤ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂੰ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਬਲਰਾਜ ਸਿੰਘ ਦੀ ਡਿਪੋਰਟੇਸ਼ਨ 9 ਸਰਕਟ ਵੱਲੋਂ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਧਿਕਾਰੀ ਬਲਰਾਜ ਸਿੰਘ ਦੀ, ਡਿਪੋਰਟ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਗਰਮੀ ਨਾਲ ਭਾਲ ਕਰ ਰਹੇ ਸੀ। ਅਟਾਰਨੀ ਪੰਨੂੰ ਨੇ ਫੋਇਆ ਮੰਗਵਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਯਕਲਖਤ ਅਰਜੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਬਲਰਾਜ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੁਕੰਮਲ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਫਾਈਲ 6 ਹਫਤਿਆਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਹਾਸਿਲ ਕਰ ਲਈ। ਬਲਰਾਜ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅਟਾਰਨੀ ਪੰਨੂੰ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਉਸਦੀ ਭਾਲ ਵਿਚ ਉਸਦੇ ਪਿੰਡ ਛਾਪਾ ਮਾਰਿਆ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ।

ਉਸਦੀ ਫਾਈਲ ਨੂੰ ਘੋਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਟਾਰਨੀ ਪੰਨੂੰ ਨੇ ਬਲਰਾਜ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ 9 ਸਰਕਟ ਨੇ ਉਸਦੀ ਡਿਪੋਰਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਆਖਰੀ ਹੁਕਮ ਪੱਕੇ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ, ਮੁਲਕ ਦੇ ਬਦਲੇ ਹਾਲਾਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਸਦਾ ਕੇਸ ਦੁਬਾਰਾ ਖੁਲਵਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਬਲਰਾਜ ਸਿੰਘ ਨੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸ਼ਰਣ ਅਤੇ ਡਿਪੋਰਟੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਸਾਨ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਵਿਖੇ ਅਰਜੀ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਸੀ ਪਰ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ ਉਸਦੇ ਡਿਪੋਰਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੋਰਡ ਆਫ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਅਪੀਲਜ ਅਤੇ 9 ਸਰਕਟ ਨੇ ਵੀ ਬਲਰਾਜ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਡਿਪੋਰਟ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ।

ਬੀ.ਆਈ.ਏ. ਵਕੀਲ ਪੰਨੂੰ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਬਲਰਾਜ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਜੇਕਰ ਇੰਡੀਆ ਵਾਪਸ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਦੀ ਜਾਨ ਨੂੰ ਖਤਰਾ ਹੋਏਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਉਸਦੀ ਡੀਪੋਰਟੇਸ਼ਨ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ, ਉਸਦਾ ਕੇਸ ਦੁਬਾਰਾ ਤੋਂ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਬਦਲੇ ਹੋਏ ਹਲਾਤਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਤੋਂ ਰਾਜਸ਼ੀ ਸ਼ਰਣ ਦਾ ਕੇਸ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।

ਸੈਨੇਟ ਵਲੋਂ 838 ਅਰਬ ਦਾ ਮਾਲੀ ਸੁਰਜੀਤੀ ਬਿਲ ਪਾਸ

ਬਿਲ ਮੇਰੇ ਪਾਸ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਲਈ ਪਹੁੰਚੇ। ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਸ੍ਰੀ ਉਬਾਮਾ ਨੂੰ ਸੈਨੇਟ ਵਲੋਂ ਇਹ ਬਿਲ ਪਾਸ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਖਬਰ ਮਿਲੀ ਉਹ ਜਲਸੇ ਵਿਚ ਤਕਰੀਰ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੀ ਤਕਰੀਰ ਵਿਚੋਂ ਛੱਡ ਕੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਹ ਅੱਛੀ ਖਬਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸੈਨੇਟ ਨੇ ਪੁਨਰ ਸੁਰਜੀਤੀ ਅਤੇ ਪੁਨਰ ਨਿਵੇਸ਼ ਯੋਜਨਾ ਪਾਸ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਰੂਪ ਦੇਣ ਲਈ ਸੈਨੇਟ ਅਤੇ ਹਾਊਸ ਵਿਚਾਲੇ ਸਹਿਮਤੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਸੈਨੇਟਰ ਐਡਵਰਡ ਐਮ. ਕੈਨੇਡੀ, ਜੋ ਕਿ ਮੈਸਾਚੂਸੈਟਸ ਤੋਂ ਡੈਮੋਕਰੇਟ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਹਨ, ਉਬਾਮਾ ਦੇ ਤਾਜਪੋਸ਼ੀ ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਬਰੇਨ ਟਿਊਮਰ ਕਰਕੇ ਬੇਹੋਸ਼ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਬਿਲ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਲਈ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਰਾਜਧਾਨੀ ਪਹੁੰਚੇ।

ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਉਬਾਮਾ ਆਪਣੇ 800 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਸੁਰਜੀਤੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਲੋਕ-ਰਾਏ ਲਾਮਬੰਦ ਕਰਨ ਲਈ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੇ ਦੌਰੇ ਉਤੇ ਨਿਕਲੇ ਹੋਏ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੰਦੇ ਨੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਫੋਰਟ ਮਾਇਰਜ਼ ਵਿਚ ਇਕ ਟਾਊਨ ਹਾਲ ਜਲਸੇ ਨੂੰ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ ਸਟਾਇਲ ਵਿਚ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਸ੍ਰੀ ਉਬਾਮਾ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਜੇ ਉਹ ਕੁਝ ਹੀ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਅਰਥਚਾਰੇ ਨੂੰ ਮੁੜ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਰਾਹ ਨਾ ਪਾ ਸਕੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਹੱਥ ਧੋਣੇ ਪੈ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਇਹ ਬਿਲ ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਦੀ ਬੇਮਤਲਬ ਖਿੱਚੋਤਾਣ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਫਲੋਰਿਡਾ ਦੇ ਰਿਪਬਲਿਕਨ ਗਵਰਨਰ ਚਾਰਲੀ ਰਾਈਟਸ ਵਲੋਂ ਮੰਚ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਬਾਅਦ ਸ੍ਰੀ ਉਬਾਮਾ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਘਸੇ-ਪਿਟੇ ਖਿਆਲਾਂ ਅਤੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਖਹਿਬਾਜ਼ੀ ਵਿਚ ਫਸੇ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਰਕੇ ਦੇਸ਼ ਮੌਜੂਦਾ ਸੰਕਟ ਵਿਚ ਫਸਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜੇਰਾ ਰੱਖਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਰਥਿਕ ਸੁਰਜੀਤੀ ਵਿਚ ਕਈ ਵਰ੍ਹੇ ਲੱਗ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਸ ਟਿੱਪਣੀ ਉਤੇ ਸਰੋਤਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਉਚੀ ਸਾਰੀ ਆਖਿਆ, 'ਤੁਹਾਡੇ ਪਾਸ ਅੱਠ ਸਾਲ ਹਨ।' ਉਬਾਮਾ ਨੇ ਹੱਸ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਟੀ.ਵੀ. ਵਾਲੇ ਸਰੋਤਿਆਂ ਲਈ ਮੈਂ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕੋਈ ਸਰੋਤਾ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰੇ ਪਾਸ ਅੱਠ ਸਾਲ ਹਨ। ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਕੋਈ ਭਰਮ ਨਹੀਂ ਕਿ ਜੇ ਆਰਥਿਕ ਮੰਦੇ ਉਤੇ ਕਾਬੂ ਨਾ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਮੇਰੀ ਲੋਕਪ੍ਰਿਅਤਾ ਵੀ ਖੁਰ ਜਾਏਗੀ। ਜੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲੱਗਾ ਕਿ ਮੈਂ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸਹੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਲਿਜਾ ਰਿਹਾ ਤਾਂ ਅਗਲੀ ਵਾਰ ਉਹ ਨਵੇਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨਗੇ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਫੋਰਟ ਮਾਇਰਜ਼ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਘਰਾਂ ਦੇ ਫੋਰਕਲੋਜ਼ਰ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ 10 ਫੀਸਦੀ ਤੋਂ ਵੀ ਵਧ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਵੀਰਵਾਰ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਉਬਾਮਾ ਨੇ ਆਪਣਾ ਇਹੋ ਸੁਨੇਹਾ ਲੈ ਕੇ ਇਲੀਨਾਏ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਪੀਓਰੀਆ ਜਾਣਾ ਹੈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਉਬਾਮਾ ਨੇ ਇੰਡੀਆਨਾ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਐਲਕਹਾਰਟ ਵਿਚ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਹੀ ਇਕ ਜਲਸੇ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿਥੇ ਕਿ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ 15 ਫੀਸਦੀ ਦੀ ਹੱਦ ਨੂੰ ਛੋਹ ਚੁੱਕੀ ਹੈ।

ਡਾ. ਕਿੰਗ ਨਮਿੱਤ ਮੈਮੋਰੀਅਲ ਸਰਵਿਸ 22 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ

ਸੈਂਟਾ ਕਰੂਜ਼, ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ: ਉਘੇ ਸਿੱਖ ਵਿਦਵਾਨ ਡਾ. ਨਿਓਲ ਕਿਊ ਕਿੰਗ ਨਮਿੱਤ ਮੈਮੋਰੀਅਲ ਸਰਵਿਸ ਐਤਵਾਰ 22 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਦੁਪਹਿਰ 2:00 ਵਜੇ ਫਸਟ ਕੌਂਗਰੀਗੇਸ਼ਨਲ ਚਰਚ, 900 ਹਾਈ ਸਟਰੀਟ, ਸੈਂਟਾ ਕਰੂਜ਼, ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਵਿਖੇ ਹੋਵੇਗੀ। ਉਂਜ ਇਸ ਸਰਵਿਸ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੇ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਿਸੇ ਦੇ ਚਲਾਣੇ ਪਿਛੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਸਰਵਿਸ ਜਿਹੀ ਸਰਵਿਸ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਸਗੋਂ ਡਾ. ਕਿੰਗ ਦੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਦਾ ਇਕ ਜਸ਼ਨ ਹੋਵੇਗਾ। ਜੋ ਲੋਕ ਡਾ. ਕਿੰਗ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਤਸਵੀਰਾਂ ਲਿਆਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਲਿਆ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਆਏ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ।

ਡਾ. ਕਿੰਗ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਇਕ ਯਾਦਗਾਰੀ ਫੰਡ ਵੀ ਕਾਇਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਇਕੱਠਾ ਹੋਇਆ ਧੰਨ ਵਿਸ਼ਵ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਅਧਿਅਨ ਲਈ ਖਰਚ ਕੀਤਾ ਜਾਏਗਾ।

Visit us on the web:
punjabtimesusa.com

ਕੀ ਹੈ ਤੁਹਾਡੇ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਗਰਭ 'ਚ ਫੋਨ 'ਤੇ ਫ੍ਰੀ ਜਾਣੋ
ਜੋਤਿਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਹਰ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਹੱਲ ਕਰੋ
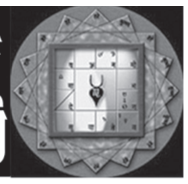
ਜਨਮ-ਕੁੰਡਲੀ ਰਾਹੀਂ ਹਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਹੱਲ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ
ਸਵਾਮੀ ਧਰਮਿੰਦਰ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਜੈਪੁਰ (ਰਾਜਸਥਾਨ)
ਉਪਾਅ ਕੋਈ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਪਾਠ-ਪੂਜਾ, ਦਾਨ-ਪੁੰਨ, ਨਗ ਧਾਰਨ ਕਰਨਾ ਆਦਿ
✪ ਆਪਣੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ✪ ਨੌਕਰੀ ਵਿੱਚ ਸਫਲਤਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ✪ ਆਪਣਾ ਮਨ-ਪਸੰਦ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਲੱਭਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ✪ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬਿਮਾਰੀ, ਦਿਮਾਗੀ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨੀ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ✪ ਨਸ਼ਾ ਛੱਡਣਾ ✪ ਛੁਡਵਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ✪ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਲਿਆਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਆਪਣੀ ਜਨਮ ਦੀ ਤਾਰੀਕ, ਸਮਾਂ ਅਤੇ ਸਥਾਨ ਦੇ ਨਾਲ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਫੋਨ 'ਤੇ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ
+91-98283-88589

ਸਵਾਮੀ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ

ਜੋਤਿਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਹਰ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਹੱਲ ਕਰੋ
ਬੱਸ ਨਾਮ ਹੀ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ
ਕੋਈ ਫੀਸ ਨਹੀਂ, ਇਕ ਫੋਨ ਬਦਲ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤੁਹਾਡੀ ਕਿਸਮਤ
ਜੋਤਿਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਹੱਲ ਆਪਣੀ ਕੁੰਡਲੀ ਜਾਂ ਜਨਮ ਤਾਰੀਕ ਦੱਸ ਕੇ ਆਪਣੇ ਭਵਿੱਖ ਦਾ ਹਾਲ ਜਾਣੋ, ਆਪਣੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਘਰੇਲੂ ਵਿਆਹ, ਔਲਾਦ, ਨੌਕਰੀ, ਵਪਾਰਕ , ਝਗੜੇ ਆਦਿ ਬਾਰੇ ਜਾਣਨ ਲਈ ਨੀਚੇ ਦਿੱਤੇ ਫੋਨ 'ਤੇ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ।
ਭਗਵਾਨ ਨੇ ਗਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਮੇਰਾ ਕੰਮ ਦੁੱਖੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨਾ ਹੈ
ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼੍ਰੀ 1008 ਬਾਬਾ ਜਵਾਹਰ ਨਾਥ ਮਹਾਰਾਜ
ਮੋਸ ਦਰਬਾਰ ਉਦੈਪੁਰ, ਰਾਜਸਥਾਨ +91-96108-75424

Real Estate and Loans Under One Roof
We can help you get a loan with as little as 3% down.
Interest rates are historic low and to get your dream home or investment property.
Call: Sam Chahal Tel: 916-612-5773
Reo-Bankowned Properties
Serving from Bay Area to Sacramento

Sam (Sohanpreet)Chahal
CA Lic. 01504071
Realtor/Notary Public
e-mail:sam@jassigill.com
We Help You Buy/Sell Business & Homes
For Buying and Selling Residential, Commercial property and for Loans in Sacramento area
It's a Great time for Investors and first time buyers to buy their dream home.
ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਘਰ ਖਰੀਦਣ ਅਤੇ ਇਨਵੈਸਟਮੈਂਟ ਲਈ ਸੁਨਹਿਰੀ ਮੌਕਾ
For Investment
An active investor typically buys a property and then makes repairs or improvements with the intention of selling the property for a profit. Here how I can help:
1. I will put you in contact with contractors and handyman to fix that property.
2. I will help you find a renter. 3. I will show you how to get positive cash flow.
Buying Your First Home
Home ownership is the cornerstone of the American Dream. But before you start looking, there are a number of things you need to consider:
Buying a home can mean building significant value through the years.
Think carefully about how much you can afford to spend and consider borrowing guidelines like those used by Fannie Mae.
Pre-qualifying with your lender is a good way to determine how much house you can afford.
You will need cash for a down payment and closing costs. Generally speaking, the higher the down payment, the lower the interest rate and monthly mortgage payment.
In addition to your mortgage payments, you will also need to consider the other costs of home ownership.
Schools, taxes, services, crime rates, transportation, and zoning are important considerations when selecting a neighborhood.
Please contact a Broker, they can be valuable sources of information . A broker that belongs to the Multiple Listing Service will be able to offer a wider variety of homes to choose from.
Remember to consider resale value when buying your home.
Golden State Realty
Sacramento Office: 8695 Territorial Way, Elk Grove CA 95624
Tel: 916-612-5773 Fax: 916-689-5707

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਜਾਰੀ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕਾਂ 'ਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਚੋਟ ਮਾਰੀ ਗਈ ਹੈ। 'ਡੇਲੀ ਟਾਈਮਜ਼' ਵਿਚ ਲਾਹੌਰ ਤੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਯੂਸਫ਼ ਰਜ਼ਾ ਗ਼ਿਲਾਨੀ ਵਲੋਂ ਕੀਤੇ ਵਾਅਦੇ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੈਨੇਟ ਵਿਚ ਕੋਈ ਰਾਖਵੀਂ ਸੀਟ ਨਹੀਂ ਦਿਤੀ ਗਈ। ਗਿਲਾਨੀ ਨੇ ਦਸੰਬਰ 2008 ਵਿਚ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸੈਨੇਟ ਵਿਚ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਲਈ ਪੰਜ ਸੀਟਾਂ ਰਾਖਵੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ।

ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੇ ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਨੇ ਦਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਸਿਆ ਕਿ ਹੁਣ 2012 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਸੈਨੇਟ ਵਿਚ ਦਾਖ਼ਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ। ਪਾਕਿ ਸੈਨੇਟ ਦੇ 100 ਮੈਂਬਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਹਰੇਕ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸੈਨੇਟ ਲਈ 14 ਮੈਂਬਰ ਚੁਣਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਚਾਰ ਔਰਤਾਂ ਤੇ ਚਾਰ ਤਕਨੀਕੀ ਮਾਹਿਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਚੁਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅੱਠ ਮੈਂਬਰ ਸਿੱਧੇ 'ਫ਼ਾਟਾ' ਵਲੋਂ ਚੁਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। 50 ਸੈਨੇਟਰ ਆਪਣੇ ਛੇ ਸਾਲ ਪੂਰੇ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 11 ਮਾਰਚ 2009 ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਮੁਕਤ ਹੋ ਜਾਣਗੇ।

ਪਾਕਿ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਕੰਵਰ ਦਿਲਸ਼ਾਦ ਨੇ ਦਸਿਆ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੀਟਾਂ ਲਈ ਚੋਣਾਂ 4 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਸਿਆ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਸੀਟ ਰਾਖਵੀਂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੀਟ ਦੇਣ ਲਈ ਜੇ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਇਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਇਸ ਸਮੇਂ ਕੋਈ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਯੂਸੁਫ਼ ਰਜ਼ਾ ਗਿਲਾਨੀ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਵਾਅਦਾ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਸੀਟਾਂ ਦਿਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤਕਨੀਕੀ ਮਾਹਿਰਾਂ ਲਈ ਰੱਖੇ ਕੋਟੇ ਵਿਚ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਰੋਸ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਰੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਵਿਚ ਔਰਤਾਂ ਲਈ 33 ਫੀਸਦੀ ਸੀਟਾਂ ਰਾਖਵੀਆਂ ਰਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਸੀਟ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ ਗਈ। ਸ. ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਨਾ ਮਿਲਣ ਕਾਰਨ ਉਹ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਸਿਆਸੀ ਢਾਂਚੇ ਵਿਚ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ 'ਦਲਿਤ' ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਪਾਕਿ ਹਿੰਦੂ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਹਰੀ ਮੋਤਵਾਨੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਸਰਕਾਰ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੈਨੇਟ ਵਿਚ ਰਾਖਵੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਦੇਣ ਲਈ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਦਿੱਖ ਵਿਚ ਸੁਧਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਾਕਿ ਪੀਪਲਜ਼ ਪਾਰਟੀ ਫ਼ੈਡਰਲ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਨੈਪੋਲੀਅਨ ਕਿਊਮ ਨੇ 'ਡੇਲੀ ਟਾਈਮਜ਼' ਨੂੰ ਦਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਲਈ ਸੀਟਾਂ ਰਾਖਵੀਆਂ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਅਪਣੀ ਪਾਰਟੀ 'ਤੇ ਦਬਾਅ ਪਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਤਰਾਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਵਿਚ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਚੁੱਪ ਬੈਠੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੈਨੇਟ ਵਿਚ ਸਦਨ ਦੇ ਨੇਤਾ ਰਜ਼ਾ ਰਬਾਨੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਪਰਲੇ ਸਦਨ ਵਿਚ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਲਈ ਸੀਟਾਂ ਪੱਕੀਆਂ ਕਰਨ। ਸੂਤਰਾਂ ਨੇ ਦਸਿਆ ਕਿ ਗਠਜੋੜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬਿਲ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਨਹੀਂ ਰਖਦੇ ਤੇ ਉਹ ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ ਵੀ ਦਬਾਅ ਪਾ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਬਿਲ ਨਾ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਵੇ। ਉਧਰ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਸ਼ਹਿਬਾਜ਼ ਭੱਟੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੈਨੇਟ ਵਿਚ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੇਣ ਲਈ ਬਿਲ ਦਾ ਖਰੜਾ ਤਿਆਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਤੇ ਛੇਤੀ ਹੀ ਸੰਸਦ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਮੰਦੇ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿਚ ਜੇ ਪੰਜਾਬੀ ਕੈਨੇਡਾ ਨਾ ਹੀ ਜਾਣ ਤਾਂ ਚੰਗਾ : ਬੌਬ ਦੁਸਾਂਝ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਉੱਘੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਬੌਬ ਦੁਸਾਂਝ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਰਾਇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮੰਦੀ ਦੇ ਦੌਰ ਦੇ ਚੱਲਦਿਆਂ ਕੈਨੇਡਾ ਜਾ ਕੇ ਡਾਲਰ ਕਮਾਉਣ ਦੇ ਸੁਪਨੇ ਹਾਲ ਦੀ ਘੜੀ ਨਾ ਲੈਣ। ਲੰਘੀ 7 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਇਥੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਦੇ ਰੂਬਰੂ ਹੁੰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਆਰਥਿਕ ਮੰਦੇ ਦਾ ਅਸਰ ਕੈਨੇਡਾ 'ਤੇ ਵੀ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਬੌਬ ਦੁਸਾਂਝ

ਹੁਣ ਤੱਕ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਲਗਭਗ 60 ਹਜ਼ਾਰ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਨੌਕਰੀਆਂ ਜਾ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਗਿਣਤੀ 1 ਕਰੋੜ ਤੱਕ ਪੁੱਜ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਕੈਨੇਡਾ ਜਾ ਕੇ ਕੰਮ ਲੱਭਣ ਵਾਲੇ ਨਵੇਂ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਅਨੇਕਾਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਰਾ 'ਹੁਣ' ਵਲੋਂ ਕਰਵਾਏ ਆਯੋਜਨ ਵਿਚ ਬੌਬ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਇਕ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਕਸਤ ਦੇਸ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਮੰਦੀ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿਚ ਉਦਯੋਗ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਦਯੋਗਾਂ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਨੌਕਰੀਆਂ ਤੋਂ ਜਵਾਬ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਦਯੋਗਾਂ ਅੰਦਰ ਏਸ਼ੀਆ ਵਾਸੀ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਾਫੀ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਰਨਣਯੋਗ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਬਹੁਤ ਪੁਰਾਣੇ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਵੱਸੇ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਹਾਲਤ ਹੁਣ ਵੀ ਠੀਕ ਹੈ ਪਰ ਨਵੇਂ ਬੰਦਿਆਂ ਲਈ ਸਮਾਜਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੁਤਬਾ ਹਾਸਲ ਕਰਨਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਕਠਿਨ ਕਾਰਜ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕਾ ਵਲੋਂ ਨਵੇਂ ਪ੍ਰਵਾਸ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਬਾਰੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ

ਜਲੰਧਰ : ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਨਵੇਂ ਓਬਾਮਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਪ੍ਰਵਾਸ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਲਈ ਨਵੇਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਹੋਮਲੈਂਡ ਸਕਿਓਰਿਟੀ ਵਿਭਾਗ (ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਭਾਗ) ਵਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਨਵੇਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਉਥੇ ਰਹਿ ਰਹੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੇ ਆਰਜ਼ੀ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਆਸਾਂ ਜਾਗੀਆਂ ਹਨ। ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਪੰਜਾਬੀ ਵਕੀਲ ਸ. ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਹੁਣ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਦਾਖਲੇ ਵਿਰੁਧ ਸਖ਼ਤੀ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਉਥੇ ਇਥੇ ਰਹਿ ਰਹੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਵਾਸ ਸਬੰਧੀ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਹਾਂ-ਪੱਖੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨ ਦਾ ਵੀ ਵਤੀਰਾ ਧਾਰਨ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਚੋਣ ਦੌਰਾਨ ਬਰਾਕ ਓਬਾਮਾ ਨੇ ਇਹ ਭਰੋਸਾ ਦੁਆਇਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਸੱਤਾ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਕ ਬੱਝਵੀਂ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨੀਤੀ ਬਣਾਉਣਗੇ। ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਸਰਹੱਦਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣ ਤੇ ਪ੍ਰਵਾਸ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਾਰੇ ਵਿਭਾਗਾਂ ਨੂੰ 20 ਫਰਵਰੀ ਤੱਕ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਭੇਜਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਭਾਗਾਂ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਗਈ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਵਲੀ ਵਿਚ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਦੱਸਣ ਕਿ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਆ ਕੇ ਇਥੇ ਰਹਿੰਦੇ ਮੁਜਰਮਾਂ ਅਤੇ ਭਗੌੜਿਆਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਏਜੰਸੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਧੀਆ ਤਾਲਮੇਲ ਕਿਵੇਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਨਾਲ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਵਾਸ ਦੀਆਂ ਚਿਰਾਂ ਤੋਂ ਲਟਕਦੀਆਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਨਿਪਟਾਉਣ ਬਾਰੇ ਵੀ ਸੁਝਾਅ ਮੰਗੇ ਹਨ।

ਭਾਜਪਾ ਆਗੂ ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ 'ਚ ਗਏ

ਤਰਨਤਾਰਨ : ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਸਟੇਟ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰ ਡਾ. ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਹੀ ਸਮੇਤ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਕਈ ਹੋਰਨਾਂ ਸਿਰਕੱਢ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਲੰਘੀ 6 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਇਥੇ ਇਕ ਇਕੱਠ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੂਬਾਈ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਕਰੀਮਪੁਰੀ ਦੇ ਇਲਾਵਾ ਕਈ ਹੋਰ ਸੂਬਾਈ ਇਕਾਈ ਦੇ ਆਗੂ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਸ੍ਰੀ ਕਰੀਮਪੁਰੀ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਵੇਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਆਖਿਆ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਅੰਦਰ ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਇਕ ਲਹਿਰ ਹੀ ਚੱਲ ਪਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਗੱਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਭਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਮਝ ਵਿਚ ਆ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਹੜੇ ਥੋੜ੍ਹੀ-ਬਹੁਤੀ ਵੀ ਰਾਜਸੀ ਸਮਝ ਰੱਖਦੇ ਹਨ।

ਸ੍ਰੀ ਕਰੀਮਪੁਰੀ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਸੂਬੇ ਅੰਦਰਲੀਆਂ ਕੁਲ 13 ਲੋਕ ਸਭਾ ਸੀਟਾਂ ਵਿਚੋਂ 9 ਲਈ ਆਪਣੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

Sri Guru Ravidass Sabha (CA)
2150 Crestview Drive, Pittsburg CA 94565
Tel: (925) 439-2355

ਧੰਨ ਧੰਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ

ਬੋਲੇ ਸੋ ਨਿਰਭੈ, ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਮਹਾਰਾਜ ਕੀ ਜੈ

ਗੁਰਪੁਰਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਸਭਾ ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਪਿਟਸਬਰਗ ਵਲੋਂ ਸਮੂਹ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦੇ 632ਵੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਉਤਸਵ ਦੀ ਲੱਖ ਲੱਖ ਵਧਾਈ !

ਸਭਾ ਇਹ ਸ਼ੁਭ ਦਿਹਾੜਾ ਗੁਰੂ ਘਰ ਵਿਖੇ 15 ਫਰਵਰੀ, 2009 (ਐਤਵਾਰ) ਨੂੰ ਬੜੀ ਧੂਮ ਧਾਮ ਨਾਲ ਮਨਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ:

ਅਰੰਭ ਸ੍ਰੀ ਅਖੰਡ ਪਾਠ	ਭੋਗ ਸ੍ਰੀ ਅਖੰਡ ਪਾਠ	ਕੀਰਤਨ ਦੀਵਾਨ
13 ਫਰਵਰੀ 2009 (ਸ਼ੁਕਰਵਾਰ ਸਵੇਰੇ 9 ਵਜੇ)	15 ਫਰਵਰੀ 2009 (ਐਤਵਾਰ ਸਵੇਰੇ 9 ਵਜੇ)	ਭੋਗ ਉਪਰੰਤ (ਬਾਅਦ ਦੁਪਹਿਰ 3 ਵਜੇ ਤੱਕ)

ਭੋਗ ਉਪਰੰਤ ਦੀਵਾਨ ਸਜਣਗੇ ਜਿਸ ਵਿਚ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਕੀਰਤਨੀ ਜਥੇ, ਢਾਡੀ ਜਥੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਗੁਣੀ ਗਿਆਨੀ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਇਤਿਹਾਸ, ਕਥਾ, ਕੀਰਤਨ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਗੀਤ ਸੁਣਾ ਕੇ ਨਿਹਾਲ ਕਰਨਗੇ। ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਚੋਲਾ ਪਹਿਨਾਉਣ ਦੀ ਰਸਮ ਸਨਿਚਰਵਾਰ 14 ਫਰਵਰੀ, 2009 ਸ਼ਾਮ 4 ਵਜੇ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਗੁਰੂ ਕਾ ਲੰਗਰ ਅਤੁੱਟ ਵਰਤੇਗਾ। ਇਸ ਖੁਸ਼ੀ ਦੇ ਮੌਕੇ ਸ੍ਰੀ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਅਤੇ ਲੰਗਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਗੁਰੂ ਦੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਵਲੋਂ ਹੋਵੇਗੀ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹਾਨ ਸੇਵਾ ਆਪਣੇ ਸਮਕਾਲੀ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਪ੍ਰਚਲਤ ਭੈੜੇ ਰੀਤੀ ਰਿਵਾਜਾਂ, ਰੂੜ੍ਹੀਆਂ ਅਤੇ ਕਰਮ-ਕਾਂਡ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਚੱਲ ਰਹੀ ਪਾਖੰਡਬਾਜ਼ੀ ਮਨ-ਮਾਨੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਨਮਤ ਜਾਗ੍ਰਿਤ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਨੀਵੀਆਂ ਸਮਝਣ ਵਾਲੀਆਂ ਜਾਤਾਂ ਵਿਚ ਆਤਮ ਵਿਸ਼ਵਾਸ, ਸਿਦਕ ਅਤੇ ਸਵੈਮਾਨ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਮਾਨਵਤਾਵਾਦ, ਸਮਤਾ, ਸਾਦਗੀ, ਸੇਵਾ, ਤਿਆਗ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ 'ਗਰੀਬ ਨਿਵਾਜ' ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਰੱਖਦੇ ਸਨ ਇਸ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਰਣ-ਵੰਡ ਦਾ ਖੰਡਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਅਨਮੋਲ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਵਰਣ-ਵੰਡ ਰੂਪੀ ਬ੍ਰਿਛ ਨੂੰ ਜੜ੍ਹੋਂ ਪੁੱਟਣ ਲਈ ਠੋਸ ਯਤਨ ਕੀਤੇ। ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਜਿੱਥੇ ਰੱਬ ਰੂਪ ਸੰਤ ਸਨ ਉਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਿਲ ਵਿਚ ਇਹ ਖਾਹਸ਼ ਸੀ ਕਿ ਹਰ ਇਕ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਖਾਣ ਨੂੰ ਅੰਨ ਮਿਲੇ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਵੱਡੇ ਛੋਟੇ ਬਰਾਬਰ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਰਹਿਣ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ, '' ਐਸਾ ਚਾਹੂੰ ਰਾਜ ਮੈਂ ਜਹਾਂ ਮਿਲੇ ਸਭਨ ਕੋ ਅੰਨ। ਛੋਟ ਬੜੇ ਸਭ ਸਮ ਵਸੇ ਰਵਿਦਾਸ ਰਹੇ ਪ੍ਰਸੰਨ॥ ''

ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪਰਿਵਾਰ ਸਮੇਤ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਅਤੇ ਕੀਰਤਨ ਸੁਣ ਕੇ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਹੱਥ ਵਟਾ ਕੇ ਅਪਣੇ ਜੀਵਨ ਸਫਲ ਕਰੋ ਜੀ।

ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਦਾਸ: ਸਮੂਹ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ

ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਗੁਰੂ ਘਰ ਗਿਆਨੀ ਹਰਬਲਾਸ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਫੋਨ ਕਰੋ (925) 439-2355

ਕਮਿਊਨਿਸਟਾਂ ਵਲੋਂ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਤੀਜਾ ਮੋਰਚਾ ਉਸਾਰਨ ਦੇ ਯਤਨ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਸੀ.ਪੀ.ਐਮ. ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਲੋਕ ਸਭਾ ਸੀਟ ਤੋਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਲੜਨ ਦਾ ਰਸਮੀ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਅਜੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦਾ ਐਲਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਦੋ ਦਿਨਾਂ ਸੂਬਾ ਕਾਰਜਕਾਰਨੀ ਦੀ ਹੋਈ ਮੀਟਿੰਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸੂਬਾ ਸਕੱਤਰ ਚਰਨ ਸਿੰਘ ਵਿਰਦੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਸੱਤਾ ਤੋਂ ਲਾਂਭੇ ਰੱਖਣ, ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣ ਅਤੇ ਯੂ.ਪੀ.ਏ. ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਗ਼ੈਰ-ਭਾਜਪਾ ਅਤੇ ਗ਼ੈਰ-ਕਾਂਗਰਸੀ ਖੱਬਾ ਜਮਹੂਰੀ ਤੇ ਧਰਮ-ਨਿਰਪੱਖ ਤੀਜਾ ਬਦਲ ਉਭਾਰਨ ਲਈ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਕੌਮੀ ਲਾਈਨ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ. (ਐਮ.) ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਗੱਠਜੋੜ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਹਰਾਉਣ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰੇਗੀ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਪਾਰਟੀ ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ. ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਧਿਰਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਲੋਕ ਭਲਾਈ ਪਾਰਟੀ ਅਤੇ ਜਨਤਾ ਦਲ (ਐਸ.) ਨਾਲ ਸਹਿਯੋਗ ਕਰਕੇ ਤੀਜਾ ਬਦਲ ਉਭਾਰਨ ਲਈ ਯਤਨ ਕਰੇਗੀ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ. ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਪਾਰਟੀ ਲੋਕ ਭਲਾਈ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਰਾਮੂਵਾਲੀਆ ਅਤੇ ਜਨਤਾ ਦਲ (ਐਸ.) ਦੇ ਆਗੂ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਖੇੜਾ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਵਿਚ ਹੈ। ਸੂਬਾ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਰੀ ਕਰਦਿਆਂ ਕਾਮਰੇਡ ਵਿਰਦੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਾਦਲ ਸਰਕਾਰ ਨਵ ਉਦਾਰਵਾਦੀ ਲੋਕ ਵਿਰੋਧੀ ਨੀਤੀਆਂ ਦੀ ਅਨੁਯਾਈ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਹਰ ਮੋਰਚੇ ਉਪਰ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ 'ਚ ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੁਧ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਆਏ ਦਿਨ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੁਆਰਾ ਸੰਗਤ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਗਰਾਂਟ ਮੇਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਢਿੱਡ ਨਹੀਂ ਭਰ ਸਕਦੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੂਬਾ ਕਮੇਟੀ ਇਹ ਸਮਝਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸ. ਬਾਦਲ ਨੇ ਆਪਣੀ ਡਿੱਗ ਰਹੀ ਸ਼ਾਖ਼ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਫ਼ਿਰਕੂ ਲੀਹਾਂ 'ਤੇ ਵੰਡ ਕੇ ਵੋਟਾਂ ਬਟੋਰਨ ਦਾ ਹੱਥਕੰਡਾ ਵਰਤਣਾ ਆਰੰਭ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਵਲੋਂ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਮਤੇ ਦਾ ਮੁੜ ਰਾਗ ਅਲਾਪਣਾ ਅਜਿਹੀ ਹੀ ਗ਼ੈਰ-ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰਾਨਾ ਕੋਝੀ ਚਾਲ ਹੈ। ਸੂਬਾ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਮਤਾ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਵਧ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਫ਼ਿਰਕੂ ਰੰਗਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਫ਼ਿਰਕੂ ਅਮਨ ਨੂੰ ਲਾਂਬੂ ਲਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਅਤੇ ਵੱਖਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਜਰਖ਼ੇਜ਼ ਜ਼ਮੀਨ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਾਵਧਾਨ ਕਰਦਿਆਂ ਸੂਬਾ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਮਤਾ ਉਹੀ ਮਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਇਕ ਦਹਾਕੇ ਤੋਂ ਵਧ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ ਦੇ ਕਾਲੇ ਦੌਰ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ 26000 ਤੋਂ ਵਧ ਬੇਦੋਸ਼ੇ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦਾਂ ਹਥੋਂ ਕਤਲ ਹੋਏ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੂਬਾ ਕਮੇਟੀ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ.ਪੀ.ਐਮ. ਵਲੋਂ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਵਧ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਕੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਹਕੀਕੀ ਫੈਡਰਲ ਢਾਂਚਾ ਉਸਾਰਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ, ਦਰਿਆਈ ਪਾਣੀਆਂ ਤੇ ਇਲਾਕਾਈ ਝਗੜਿਆਂ ਨੂੰ ਰਾਜੀਵ-ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਚੌਖਟੇ ਵਿਚ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਸੂਬੇ ਦੀਆਂ ਜਾਇਜ਼ ਮੰਗਾਂ ਨੂੰ ਉਠਾਉਣਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ ਜਾਏਗਾ।

ਲੋਕ ਭਲਾਈ ਪਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਆਪਣੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦਾ ਐਲਾਨ

ਲੁਧਿਆਣਾ : ਸਲੋਕ ਭਲਾਈ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਕੌਮੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਰਾਮੂਵਾਲੀਆ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਆਉਂਦੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ 7 ਪਾਰਲੀਮਾਨੀ ਸੀਟਾਂ ਸੰਗਰੂਰ, ਪਟਿਆਲਾ, ਲੁਧਿਆਣਾ, ਖੰਡੂਰ ਸਾਹਿਬ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਅਤੇ ਫਤਿਹਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਚੋਣ ਲੜੇਗੀ। ਰਾਮੂਵਾਲੀਆ ਨੇ ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਇੱਥੇ ਲੋਕ ਭਲਾਈ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਅਹਿਮ ਮੀਟਿੰਗ ਉਪਰੰਤ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਖੁਦ ਸੰਗਰੂਰ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਚੋਣ ਲੜਨਗੇ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਲੁਧਿਆਣਾ ਤੋਂ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਮੁੱਲਾਂਪੁਰੀ, ਖੰਡੂਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਵਰਪਾਲ ਅਤੇ ਪਟਿਆਲਾ ਤੋਂ ਜਨਕਰਾਜ ਕਲਵਾਣੂ ਚੋਣ ਲੜਨਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੱਤਰਕਰਾਂ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦਿਆਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਵਲੋਂ 25 ਨੁਕਾਤੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਲੋਕ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨਿੱਜੀਕਰਨ, ਨੌਜਵਾਨ ਲੜਕੇ ਅਤੇ ਲੜਕੀਆਂ ਦੀ ਅਖੌਤੀ ਟਰੈਵਲ ਏਜੰਟਾਂ ਹਥੋਂ ਦੇਸ਼ ਵਿਦੇਸ਼ ਅੰਦਰ ਹੋ ਰਹੀ ਲੁੱਟ-ਖਸੁੱਟ, ਉਦਯੋਗ, ਵਪਾਰ ਅਤੇ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਸਲਿਆਂ ਅਤੇ ਹਰ ਇਕ ਨਾਗਰਿਕ ਲਈ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਚੋਣ ਮੁੱਦਾ ਬਣਾਵਾਂਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ ਦੌਰਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਹਰ ਇਕ ਵਾਅਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਲੋਕ ਭਲਾਈ ਪਾਰਟੀ ਵਚਨਬੱਧ ਰਹੇਗੀ।

ਰਾਮੂਵਾਲੀਆ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤੇ ਕਿ ਹਮ ਖਿਆਲੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨਾਲ ਚੋਣ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋਣ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੀਟਾਂ ਅਤੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਫੇਰ ਬਦਲ ਬਾਬਤ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲੋਕ ਭਲਾਈ ਪਾਰਟੀ ਇਹ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ਼ ਵੋਟਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਨਾ ਹੋਵੇ।

ਰਾਮੂਵਾਲੀਆ ਨੇ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਨਾਮ ਲਏ ਬਗੈਰ ਕਿਹਾ ਕਿ 2004 ਦੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ 13 ਸੀਟਾਂ ਤੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਉਤਾਰੇ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ 11 ਨੂੰ ਮੂੰਹ ਦੀ ਖਾਣੀ ਪਈ। 2007 ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਇਸੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ 74 ਉਮੀਦਵਾਰ ਨਾਕਾਮਯਾਬ ਰਹੇ।

ਜਾਅਲੀ ਮਨੀਆਰਡਰ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀ ਕਾਬੂ

ਲੁਧਿਆਣਾ: ਲੁਧਿਆਣਾ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਨਕਲੀ ਅੰਤਰਰਾਜੀ ਮਨੀਆਰਡਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਬੈਂਕਾਂ ਨਾਲ ਕਰੋੜਾਂ ਦੀ ਠੱਗੀ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਤਹਿਤ ਇਕ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸਫਲਤਾ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਦ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਦੋ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸਾਥੀਆਂ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਸਰਗਰਮੀ ਨਾਲ ਭਾਲ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੁਲਿਸ ਮੁਖੀ (ਦਿਹਾਤੀ) ਸ. ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਵਲੋਂ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤੇ ਕਥਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਸ਼ਨਾਖਤ ਹਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਜੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਥਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਹਾਲੈਂਡ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਬੀਤੇ ਦਿਨ ਜਦੋਂ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਆਇਆ ਤਾਂ ਉਹ 180 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਕਰੀਬ (ਭਾਰਤੀ ਕਰੰਸੀ) ਦੇ ਨਕਲੀ ਅੰਤਰਰਾਜੀ ਮਨੀਆਰਡਰ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ। ਉਸ ਵਲੋਂ ਇਹ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਬੈਂਕਾਂ ਵਿਚ ਲਗਾ ਦਿੱਤੇ। ਕੁਝ ਬੈਂਕਾਂ ਨੇ ਇਹ ਮਨੀਆਰਡਰ ਪਾਸ ਕਰ ਦਿੱਤੇ।

ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਦਰੇਸੀ ਗਰਾਊਂਡ ਨੇੜੇ ਸਥਿਤ ਇਕ ਬੈਂਕ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ 670 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇ ਮਨੀਆਰਡਰ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਤਾਂ ਸ਼ੱਕ ਪੈਣ 'ਤੇ ਬੈਂਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਨੀਆਰਡਰਾਂ ਦੀ ਤਸਦੀਕ ਹਾਲੈਂਡ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਇਹ ਜਾਅਲੀ ਪਾਏ ਗਏ। ਬੈਂਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਲੋਂ ਇਸ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਕਥਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਪਾਸੋਂ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲੈ ਲਈ। ਅਦਾਲਤ ਵਲੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਜਾਂਚ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਪਾਸਪੋਰਟ ਜ਼ਬਤ ਕਰ ਲਿਆ।

ਹਰਵਿੰਦਰ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਪਾਸਪੋਰਟ ਗੁੰਮ ਹੋਣ ਦਾ ਕਹਿ ਕੇ ਨਵਾਂ ਪਾਸਪੋਰਟ ਜਾਰੀ ਕਰਵਾ ਲਿਆ ਪਰ ਪੁਲਿਸ ਵਲੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਸ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਅੰਬੈਸੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਵੀਜ਼ਾ ਲੈਣ ਗਿਆ ਤਾਂ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ।

ਕੁੱਕ/ਤੰਦੂਰੀਆ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ

ਰੀਨੋ, ਨੇਵਾਡਾ ਵਿਚ ਇਕ ਭਾਰਤੀ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਲਈ ਕੁੱਕ/ਤੰਦੂਰੀਆ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਚੰਗੀ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਸਹੂਲਤ।

ਕਾਲ ਕਰੋ: ਕੰਵਲ

775-530-0000

Matrimonials

Suitable US citizen or green card holder mach for Kamboj Sikh US citizen boy, 5'10", 26, electric engineer working in a reputed company near Chicago, call: 224-623-3923 or e-mail:bababalji@yahoo.com

Jatt Sikh parents seek suitable match for their 5'7", fair, slim, beautiful 32 year old Medical Doctor daughter currently practicing medicine in Illinois. She is good natured, family oriented, and is well versed in both cultures. Seeking successful, US based Jatt Sikh professional (Doctor. Dentist, Lawyer, MBA) from respectable family. Please send biodata with recent pictures to navdesy@hotmail.com. Serious inquiries only!

Reliable and Experienced Real Estate Professional

ਘਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਖਰੀਦਣ ਜਾਂ ਵੇਚਣ ਲਈ

ਗੁਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਫੋਨ: 209-815-1869

*Bay Area*Tracy *Manteca * Lathrop * Weston Ranch*Stockton *Lodi *Elk Grove *Sacramento *Modesto *Turlock *Brentwood *Antioch * Oakley *Discovery Bay

We Specialize in Bankowned, Foreclosure and Short Sale Homes

ਘਰਾਂ ਵਾਸਤੇ ਲੋਨ ਲੈਣ ਲਈ ਅਸੀਂ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਅਖੀਰ ਤੱਕ ਤੁਹਾਡੀ ਮਦਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

We Also Sell Business And Commercial Properties

Rent 'ਤੇ ਘਰ ਲੈਣਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ
Rent 'ਤੇ ਘਰ ਦੇਣਾ ਹੋਵੇ

Right Time To Buy For Investers And First Time Home Buyers

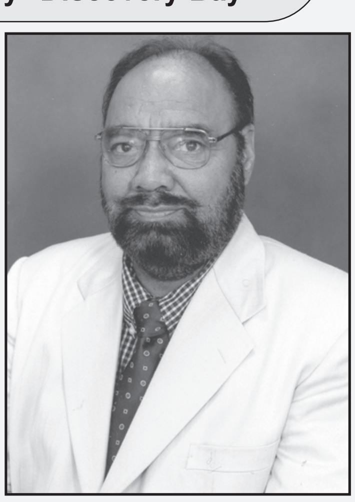

Gurbans Singh Gill
Realtor/Notary Public
11 Years Experiance in Real Estate
e-mail: gurbans@gotracy.com
Fax: 209-836-0706
www.gotracy.com

REALTY WORLD Millennium

Gurbans Gill 209-815-1869

US- Mortgage Relief LLC

4625 First St. #260, Pleasanton, CA 94566
Ph. 925-484-4410 Fax: 925-566-5750

ਘਰ ਖੁਸ ਜਾਣ ਜਾਂ ਕਰੈਡਿਟ ਖਰਾਬ ਹੋਣ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਨੇ ਸਤਾਇਆ ਹੈ?

ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੀ ਮਦਦ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ:

*ਘਰ ਦੇ ਲੋਨ ਦੀ ਰਕਮ ਅਤੇ ਵਿਆਜ ਦੀ ਦਰ ਲੈਂਡਰ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਕੇ ਘੱਟ ਕਰਵਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ
ਇਹ ਕੰਪਨੀ ਅਨੁਭਵੀ ਬੈਂਕਰਾਂ ਅਤੇ ਵਕੀਲਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਲੈਂਡਰ ਦੇ ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਤੁਹਾਡੀ ਵਿਆਜ ਦਰ ਘੱਟ ਕਰਨ ਲਈ ਸੌਦੇਬਾਜੀ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਤੁਹਾਡੀ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਕਿਸ਼ਤ ਕਾਫੀ ਘੱਟ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਇਹ ਕੰਪਨੀ ਹੇਠਾਂ ਲਿਖੇ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ

ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਲੋਨ ਦੀ ਰਕਮ ਘੱਟ ਕਰਵਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।
ਵਿਆਜ ਦੀ ਦਰ ਘਟਾ ਕੇ ਪੇਅਮੈਂਟ ਕਾਫੀ ਘੱਟ ਕਰਵਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।
ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਸ਼ੌਰਟ ਸੇਲ ਜਾਂ ਫੋਰਕਲੋਜ਼ਰ ਕਰਨਾ ਹੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਤੁਹਾਡੇ ਖਿਲਾਫ ਜੱਜਮੈਂਟ ਅਤੇ 1099 ਇਸ਼ੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਚਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਕੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਘਰ ਦਾ ਲੋਨ ਤੁਹਾਡੇ ਘਰ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਅਡਜਸਟ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ?

Principal Reduction
Intrest Reduction
Loan Restructure
Re-instatement
Repayment Plan
Deed in Lieu of Foreclosure

ਫੋਰਕਲੋਜ਼ਰ ਤੋਂ ਘਰ ਬਚਾਉਣ ਦਾ ਇਕੋ-ਇਕ ਰਸਤਾ

Contact: Gurbinder Singh 408-930-9448, Abby Kang 925-963-6075, Alex Watson 925-437-4204

ਗਰਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਬੱਝੇ ਗਠਜੋੜਾਂ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੋਈ ਸਮਝੌਤਾ ਨਹੀਂ

–ਜਤਿੰਦਰ ਪਨੂੰ

ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਚੋਣਾਂ ਦੀ ਤਰੀਕ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਕਤ ਆ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਸਭ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਚੋਣ ਮੋਰਚੇ ਬਣਾਉਣ ਰੁੱਝੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਮੋਰਚੇ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਵੀ ਬਣ ਰਹੇ ਹਨ, ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਵੀ। ਕੱਲ੍ਹ ਦੇ ਜੋਟੀਦਾਰ ਜੋੜੀਆਂ ਤੋੜ ਕੇ ਨਵੇਂ ਭਾਈਵਾਲ ਭਾਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਦੁਸ਼ਮਣੀਆਂ ਭੁੱਲ ਕੇ ਕਈ ਨਵੇਂ ਗੰਢ-ਚਿਤਰਾਵੇ ਵੀ ਹੁੰਦੇ ਵਿਖਾਈ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਧਿਰ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਚੋਣ-ਨੀਤੀ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਸਾਫ਼ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚ ਤਾਂ ਗਠਜੋੜ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਇਸ਼ਾਰਾ ਸ਼ਰਦ ਪਵਾਰ ਦੀ ਨੈਸ਼ਨਲਿਸਟ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਵਲ ਵੀ ਹੈ, ਜੋ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸਮਝੌਤੇ ਵਜੋਂ ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਦੂਜੇ ਰਾਜਾਂ ਦੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਵੀ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਲਾਲੂ ਪ੍ਰਸਾਦ ਯਾਦਵ ਵੀ ਬਿਹਾਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹਰ ਰਾਜ ਵਿਚ ਇਕ-ਦੋ ਸੀਟਾਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਝਾਰਖੰਡ ਵਿਚ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਮਿਲ ਜਾਣਗੀਆਂ, ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਛੱਡਣੀਆਂ ਨਹੀਂ। ਚੋਣ ਗਠਜੋੜ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿਚ ਮੁਲਾਇਮ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਪਾਰਟੀ ਵੀ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਆਪਣੇ ਖੰਭ ਖਿਲਾਰਨ ਲਈ ਕਾਂਗਰਸ ਤੋਂ ਕੁਝ ਝਾਕ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਇਕ ਵਾਰੀ ਇਹ ਝਾਕ ਸਭ ਦੀ ਖ਼ਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਜੇ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਇਹ ਝਾਕ ਦੂਜੇ ਰਾਜਾਂ ਅੰਦਰ ਖ਼ਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਤਾਂ ਮੁਲਾਇਮ ਸਿੰਘ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅੰਦਰ ਅਜਿਹਾ ਕਦਮ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸ਼ਾਇਦ ਉਥੇ ਵੀ ਗਠਜੋੜ ਨਾ ਬਣ ਸਕੇ।

ਬਾਬਰੀ ਮਸਜਿਦ ਢਾਹੇ ਜਾਣ ਸਮੇਂ ਜਿਸ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕਲਿਆਣ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਸ ਹਿੰਦੂਤੱਵੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਇਕ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਮੋਹਰੇ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਹੁਣ ਮੁਲਾਇਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਜੋੜ ਲਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦਾ ਜੁੜਨਾ ਕਈ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਬੁਰਾ ਲੱਗਾ, ਪਰ ਸਭ ਤੋਂ ਤਿੱਖਾ ਵਿਰੋਧ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਵਿਰੁਧ ਲੜਨ ਵਾਸਤੇ ਉਸੇ ਦੇ ਇਕ ਅੱਤ ਦੇ ਬਦਨਾਮ ਆਗੂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਤੁਰਨਾ ਨਾ ਤਾਂ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਠੀਕ ਲੱਗੇਗਾ, ਨਾ ਹੀ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ।

ਕੁਝ ਹੋਰਨਾਂ ਰਾਜਾਂ ਅੰਦਰ ਵੀ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਨਾਲੋਂ ਫ਼ਾਸਲਾ ਪਾਉਣਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀਲੰਕਾ ਵਿਚ ਤਾਮਿਲ ਗੁਰੀਲਿਆਂ ਉਤੇ ਫੌਜ ਦੀ ਚੜ੍ਹਤ ਪਿੱਛੋਂ ਡੀ.ਐਮ.ਕੇ. ਵਾਲੇ ਵੀ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਦਖ਼ਲ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਜਿਹੜਾ ਦਖ਼ਲ ਉਹ ਮੰਗਦੇ ਸਨ, ਉਹ ਦਿੱਤਾ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਗਠਜੋੜ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਣਾ।

ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਈ ਥਾਂਈਂ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਵੀ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹਰਿਆਣੇ ਵਿਚ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਆਪ ਨੀਵੇਂ ਹੋ ਕੇ ਚੌਧਰੀ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਚੌਟਾਲੇ ਨਾਲ ਗਠਜੋੜ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ, ਬਿਹਾਰ ਵਿਚ ਉਸ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਭਾਈਵਾਲ ਜਨਤਾ ਦਲ (ਯੂਨਾਈਟਿਡ) ਨਾਲ ਮਤਭੇਦ ਚੱਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਜਨਤਾ ਦਲ (ਯੂ) ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ਼ਰਦ ਯਾਦਵ, ਜਿਹੜਾ ਭਾਜਪਾ ਵਾਲੇ ਕੌਮੀ ਜਮਹੂਰੀ ਗਠਜੋੜ ਦਾ ਵੀ ਮੁਖੀ ਹੈ, ਕਈ ਵਾਰੀ ਭਾਜਪਾ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਹਾਲੇ ਪਿਛਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਹੀ ਉਸ ਨੇ ਦੋ ਅਹਿਮ ਮੁੱਦੇ ਛੇੜ ਕੇ ਭਾਜਪਾ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦਿਆਂ ਨਵਾਂ ਬਿਖੇੜਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਜੇ ਸ਼ਰਦ ਯਾਦਵ ਵਲੋਂ ਅਜਿਹਾ ਵਿਹਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਕੇਂਦਰੀ ਲੀਡਰ ਅਰੁਣ ਜੇਤਲੀ ਨੇ ਉਸੇ ਜਨਤਾ ਦਲ (ਯੂ) ਦੇ ਆਗੂ ਜਾਰਜ ਫਰਨਾਂਡੇਜ਼ ਬਾਰੇ ਜੋ ਕੁਝ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ, ਉਹ ਵੀ ਵਿਵਾਦ ਵਧਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਪੱਤਰਕਾਰ ਬੀਬੀ ਕਿਤਾਬ ਲਿਖ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਇਸੇ ਸਿਲਸਿਲੇ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਕਈ ਲੀਡਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਅਰੁਣ ਜੇਤਲੀ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਵਿਚ ਜਾਰਜ ਫਰਨਾਂਡੇਜ਼, ਉਸ ਦੀ 'ਦੋਸਤ' ਜਯਾ ਜੇਤਲੀ ਅਤੇ ਤਹਿਲਕਾ ਕਾਂਡ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਵੀ ਆ ਗਿਆ। ਤਹਿਲਕਾ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਕਾਰਨ ਵਾਜਪਾਈ ਸਰਕਾਰ ਵੇਲੇ ਜਯਾ ਜੇਤਲੀ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਤੇ ਜਾਰਜ ਫਰਨਾਂਡੇਜ਼ ਨੂੰ ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਕੁਰਸੀ ਛੱਡਣੀ ਪਈ ਸੀ। ਅਰੁਣ ਜੇਤਲੀ ਨੇ ਸਾਫ਼ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਤਹਿਲਕਾ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਜੋ ਕੁਝ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਂਦਾ ਸੀ, ਉਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਅਧਾਰਹੀਣ ਨਹੀਂ, ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਸੱਚ ਵੀ ਸੀ।

ਕਿਤਾਬ ਤਾਂ ਹਾਲੇ ਛਪਦੇ-ਛਪਦੇ ਛਪਣੀ ਹੈ, ਸ਼ਾਇਦ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਆ ਜਾਵੇ, ਪਰ ਇਸ ਗੱਲਬਾਤ ਦੇ ਬਾਹਰ ਆ ਜਾਣ ਨੇ ਨਵਾਂ ਵਿਵਾਦ ਭੜਕਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਜਨਤਾ ਦਲ (ਯੂ) ਦਾ ਕੇਂਦਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ਼ਰਦ ਯਾਦਵ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨਿਤੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਦੋਵੇਂ ਜਣੇ ਹੀ ਜਾਰਜ ਫਰਨਾਂਡੇਜ਼ ਨੂੰ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਪਰ ਉਹ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਵੀ ਬਹੁਤਾ ਵਜ਼ਨ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ। ਅੰਦਰੋਂ ਇਸ ਗੱਲਬਾਤ ਦੇ ਜ਼ਾਹਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਵੀ ਉਹ ਜਾਰਜ ਫਰਨਾਂਡੇਜ਼ ਦੀ ਇੱਜ਼ਤ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਇੱਜ਼ਤ ਕਹਿ ਕੇ ਜਿਹੜਾ ਗੁਬਾਰ ਕੱਢ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਹ ਦੋਵਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਚੋਣ ਸਬੰਧਾਂ ਵਿਚ ਕੁੜੱਤਣ ਪੈਦਾ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰੇਗਾ।

ਇਹਦੇ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਵੱਡੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਇਸ ਵਾਰੀ ਸ਼ਾਇਦ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਚ ਆਵੇਗੀ। ਓਥੇ ਇਸ ਦੀ ਚਿਰੋਕਣੀ ਭਾਈਵਾਲ ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਨੇ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਨਵ-ਨਿਰਮਾਣ ਸੈਨਾ ਨਾਲ ਮੁਕਾਬਲੇਬਾਜ਼ੀ ਦੌਰਾਨ ਉੱਤਰ ਭਾਰਤੀਆਂ ਵਿਰੁਧ ਜਿਹੜੀ ਘਟੀਆ ਪੱਧਰ ਦੀ ਮੁਹਿੰਮ ਚਲਾਈ ਸੀ, ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਨਿੱਘ ਉਸੇ ਨੇ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਪਿੱਛੋਂ ਕਰਨਾਟਕਾ ਨਾਲ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦਾ ਇਲਾਕਾਈ ਝਗੜਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ। ਕਰਨਾਟਕਾ ਦੇ ਭਾਜਪਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਯੇਦੂਰੱਪਾ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਰਾਜ ਦਾ ਪੱਖ ਤਾਂ ਲੈਣਾ ਹੀ ਸੀ, ਉਹ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਬਹੁ-ਗਿਣਤੀ ਵਾਲੇ ਇਲਾਕੇ ਅੰਦਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁਧ ਹੁੰਦੀ ਮਾਰ-ਧਾੜ ਬਾਰੇ ਵੀ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਰਿਹਾ। ਨਤੀਜਾ ਇਸ ਦਾ ਇਹ ਨਿਕਲਿਆ ਕਿ ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਦੇ ਮੁਖੀ ਬਾਲ ਠਾਕਰੇ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਪੈਂਤੜਾ ਮੱਲ ਲਿਆ ਕਿ ਚੋਣ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਗੱਲ ਪਿੱਛੋਂ, ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਜਪਾ ਵਾਲੇ ਕਰਨਾਟਕਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਆਪਣੀ ਸਥਿਤੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨ।

ਜਿਹੜੀ ਉਲਝਣ ਭਾਜਪਾ ਲਈ ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਬਣੀ ਪਈ ਹੈ, ਲਗਭਗ ਉਹੋ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵੀ ਹੈ। ਹੁਣੇ-ਹੁਣੇ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਡਿਪਟੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਸਵਾਲ ਉਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਲੀਡਰ ਏਨੇ ਵਿੱਟਰ ਗਏ ਸਨ ਕਿ ਸਾਰੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਦਿੱਲੀ ਜਾ ਬੈਠੇ ਸਨ। ਐਨ ਚੋਣਾਂ ਮੌਕੇ ਗਠਜੋੜ ਦਾ ਤਿੜਕਣਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਕੁਰਸੀ ਉੱਤੇ ਅੱਖ ਟਿਕਾਈ ਬੈਠੇ ਲਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਡਵਾਨੀ ਨੂੰ ਰਾਸ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆਉਣਾ, ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾਇਆ ਕਿ ਉਹ ਅਕਾਲੀਆਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦਾ ਭਾਣਾ ਮੰਨ ਕੇ ਦਿਨ-ਕਟੀ ਕਰੀ ਜਾਣ, ਤੇ ਉਹ ਮੰਨ ਗਏ ਸਨ। ਰੁੱਸਣ-ਮੰਨਣ ਦੀ ਇਸ ਖੇਡ ਦੌਰਾਨ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵੀ ਸ਼ਾਂਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਰਿਹਾ, ਉਸ ਵਲੋਂ ਅੰਦਰਖਾਤੇ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਅੰਦਰ 'ਅਕਾਲੀ ਵਿੰਗ' ਖੜਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਨਿਕਲਿਆ ਕਿ ਇਕ ਸਾਬਕਾ ਭਾਜਪਾ ਐਮ.ਪੀ. ਤਾਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇਣ ਵੀ ਤੁਰ ਪਿਆ ਸੀ। ਇਕ ਹੋਰ ਥਾਂ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਇਕ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਸੀਨੀਅਰ ਮੰਤਰੀ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਾਲੀਆ ਨਾਲ ਸਰਦਾਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿਚ ਜਨਤਕ ਸਟੇਜ ਉੱਤੇ ਹੀ ਪੇਚਾ ਪਾ ਲਿਆ। ਜਾਣਕਾਰ ਤਾਂ ਇਹ ਵੀ ਆਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪੇਚਾ ਬਾਦਲ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿਚ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਬਾਦਲ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਕੁਝ ਲੀਡਰਾਂ ਦੇ ਆਸ਼ੀਰਵਾਦ ਨਾਲ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਗੱਲ ਭਾਵੇਂ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਨਾ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਮਸਲਾ ਇਹ ਏਨਾ ਵਧਿਆ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਜਾ ਕੇ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਭਾਜਪਾ ਲੀਡਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਪਈ ਸੀ। ਉਸ ਨਾਲ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਅੰਦਰਲੀ ਕੁੜੱਤਣ ਕੁਝ ਹੋਰ ਵੀ ਵਧ ਗਈ। ਜੇ ਕੋਈ ਕਸਰ ਸੀ ਤਾਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ ਭਾਜਪਾ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨਵਜੋਤ ਸਿੱਧੂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰ ਕੇ ਤੇ ਇਹ ਸੀਟ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਲਈ ਮੰਗ ਕੇ ਪੂਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਪੁਆੜੇ ਤਾਂ ਏਨੇ ਹੀ ਬਥੇਰੇ ਸਨ, ਨਵਾਂ ਰੇੜਕਾ ਬਾਦਲ ਪਿਉ-ਪੁੱਤ ਨੇ ਆਨੰਦਪੁਰ ਦੇ ਮਤੇ ਨੂੰ ਐਨ.ਡੀ.ਏ. ਗਠਜੋੜ ਦੇ ਏਜੰਡੇ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਾਉਣ ਦਾ ਬਿਆਨ ਦੇ ਕੇ ਪਾ ਲਿਆ। ਇਹ ਉਹ ਮਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ, ਜਿਹੜੀ ਐਨ.ਡੀ.ਏ. ਵਾਲੇ ਗਠਜੋੜ ਦੀ ਮੋਹਰੀ ਹੈ, ਕਦੇ ਮੰਨ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਦਾ ਉਦੋਂ ਹੀ ਤਿੱਖਾ ਵਿਰੋਧ ਦੋ ਧਿਰਾਂ ਵਲੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਕ ਤਾਂ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਸਨ ਤੇ ਉਹ ਵੀ ਸਿਰਫ਼ ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ. ਵਾਲੇ, ਜਦ ਕਿ ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ. (ਐਮ.) ਦੇ ਲੀਡਰ ਹਰਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਸੁਰਜੀਤ ਇਸ ਮਤੇ ਨੂੰ ਅੰਤਮ ਛੋਹਾਂ ਦੇ ਕੇ ਪਾਸ ਕਰਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਬੈਠੇ ਸਨ। ਦੂਜੇ ਤਿੱਖੇ ਵਿਰੋਧੀ ਭਾਜਪਾ ਵਾਲੇ ਆਗੂ ਅਟਲ ਬਿਹਾਰੀ ਵਾਜਪਾਈ ਤੇ ਲਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਡਵਾਨੀ ਸਨ, ਜਿਹੜੇ ਉਦੋਂ ਭਾਜਪਾ ਹਾਲੇ ਨਾ ਬਣੀ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਵਜੋਂ ਮੋਰਾਰਜੀ ਦੇਸਾਈ ਵੀ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮੰਤਰੀ ਸਨ।

ਹਾਲੇ ਪਿਛਲੇਰੇ ਸਾਲ ਲਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਡਵਾਨੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਿਤਾਬ 'ਮਾਈ ਕੰਟਰੀ, ਮਾਈ ਲਾਈਫ਼' ਦੇ ਸਫ਼ਾ 434 ਉੱਤੇ ਅਨੰਦਪੁਰ ਦੇ ਮਤੇ ਨੂੰ ਇਕ ਵਾਰੀ ਫਿਰ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਤੋੜਨ ਵਾਲਾ ਕਿਹਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਕੁਰਸੀ ਦਾ ਭਾਜਪਾ ਦਾ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਜਦੋਂ ਇਸ ਮਤੇ ਦਾ ਏਨਾ ਤਿੱਖਾ ਵਿਰੋਧੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਬਾਦਲ ਪਿਓ-ਪੁੱਤ ਇਹ ਆਸ ਕਿਵੇਂ ਰੱਖ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਮਤਾ ਐਨ.ਡੀ.ਏ. ਗਠਜੋੜ ਦੇ ਏਜੰਡੇ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ? ਵੱਡੇ ਬਾਦਲ ਸਾਹਿਬ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਰਾਜਾਂ ਲਈ ਵਧ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਹੀ ਇਸ ਮਤੇ ਦੀ ਗੱਲ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਏਦਾਂ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ, ਪਰ ਭਾਜਪਾ ਤਾਂ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਵਧ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਹਾਮੀ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਉਹ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਹੋਰ ਤੋਂ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਦੀ ਤਰਫ਼ਦਾਰ ਹੈ, ਇਸ ਮੰਗ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਵੀ ਕਿਵੇਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ?

ਹਾਲੇ ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਭੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਿਆ ਕਿ ਬਾਦਲ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਕੁਝ ਲੀਡਰਾਂ ਨੇ ਪਾਣੀਆਂ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਮੁੜ ਕੇ ਚੁੱਕ ਲਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 'ਰਿਪੇਰੀਅਨ ਲਾਅ' ਦੀ ਪੁਰਾਣੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਇਹ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਾਣੀਆਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਪੰਜਾਬ ਲਈ ਪਾਣੀ ਦੇ ਹੱਕ ਦੀ ਜਾਇਜ਼ ਰਾਖੀ ਦੀ ਮੰਗ ਆਪਣੀ ਥਾਂ ਹੈ, ਪਰ 'ਰਿਪੇਰੀਅਨ ਲਾਅ' ਆਪਣੀ ਥਾਂ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਰੇੜਕੇ ਮੁਕਾਉਣ ਲਈ ਤਾਂ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਰਾਜਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਝਗੜੇ ਨਿਪਟਾਉਣ ਦਾ ਆਧਾਰ ਕਿਧਰੇ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਮਿਸਾਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ। ਪੰਜਾਬ ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਆਧਾਰ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਅੱਗੇ ਵੀ ਕਈ ਵਾਰੀ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਤੇ ਹਰ ਵਾਰੀ ਇਹ ਗੱਲ ਅਖਬਾਰੀ ਚਰਚਾ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੋ ਕੇ ਰਹਿ ਜਾਂਦੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਵੀ ਜੇ ਤਾਂ ਅਖ਼ਬਾਰੀ ਚਰਚਾ ਕਰਾਉਣੀ ਸੀ, ਉਹ ਹੋ ਗਈ ਹੈ, ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਗੱਲ ਨਾ ਤੁਰੀ ਹੈ, ਨਾ ਤੁਰ ਸਕਣੀ ਹੈ।

ਜਿਹੜੀ ਗੱਲ ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਸੁਣੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਹ ਫਿਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਕੁਰਸੀ ਦੇ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਲਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਡਵਾਨੀ ਦਾ ਬਿਆਨ ਹੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਗਠਜੋੜ ਜਿੱਤ ਗਿਆ ਤੇ ਉਹ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣ ਗਏ ਤਾਂ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦੇ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਕਰ ਦੇਣਗੇ। ਪੰਜਾਬ ਤਾਂ ਸਤਲੁਜ ਤੇ ਜਮਨਾ ਦੇ ਪਾਣੀਆਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ 'ਸਤਲੁਜ ਜਮਨਾ ਲਿੰਕ ਨਹਿਰ' ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦਿੰਦਾ ਤੇ ਅਡਵਾਨੀ ਸਾਹਿਬ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਦਰਿਆ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ।

ਜੇ ਸਤਲੁਜ-ਯਮੁਨਾ ਲਿੰਕ ਨਹਿਰ ਬਣਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜਮਨਾ ਦਾ ਪਾਣੀ ਹੋਰ ਪਾਸੇ ਦੇ ਕੇ ਉਸ ਦੇ ਵਹਿਣ ਵਿਚਾਲੜੇ ਇਲਾਕੇ ਲਈ ਸਤਲੁਜ ਦਾ ਪਾਣੀ ਓਧਰ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਜੇ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਦਰਿਆ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਜੋੜ ਦਿੱਤੇ ਗਏ, ਫਿਰ ਭਾਖੜਾ ਵੀ ਨਹੀਂ, ਮਾਧੋਪੁਰ, ਹਰੀਕੇ ਪੱਤਣ ਆਦਿ ਹਰ ਹੈੱਡਵਰਕਸ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਕੰਟਰੋਲ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹੱਥ ਚਲਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਫਿਰ ਦਿੱਲੀ ਕਰਿਆ ਕਰੇਗੀ ਕਿ ਇਸ ਵੇਲੇ ਪਾਣੀ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਵਧ ਦੇਣਾ ਹੈ ਜਾਂ ਝਾਰਖੰਡ ਨੂੰ। ਜਿਸ ਰਾਜ ਵਿਚ ਚੋਣ ਹੋਵੇਗੀ, ਉਥੋਂ ਦੀ ਲੋੜ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੂਜੇ ਰਾਜ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਹੀ ਹੋਵੇ, ਨੂੰ ਸੋਕੇ ਦਾ ਸਵਾਦ ਵਿਖਾ ਦਿਆ ਕਰੇਗੀ। ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਸਕੀਮ ਦਾ ਐਲਾਨ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਲੀਡਰ, ਅਡਵਾਨੀ ਜੀ ਹੋਣ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ, ਜਦੋਂ ਵੀ ਕਰ ਦੇਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਚੁੱਪ ਵੱਟ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਚੁੱਪ ਵੱਟ ਜਾਣ ਦੀ ਇਹ ਕਹਾਣੀ ਹੁਣ ਦੀ ਨਹੀਂ, ਚਿਰਾਂ ਤੋਂ ਚੱਲੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਹੋਰ ਤਾਂ ਹੋਰ, ਸੰਨ 2004 ਵਿਚ ਗੱਦੀ ਛੱਡਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਅਟਲ ਬਿਹਾਰੀ ਵਾਜਪਾਈ ਨੇ ਜਿਹੜੀ ਆਖ਼ਰੀ ਚੋਣ ਰੈਲੀ ਕੀਤੀ, ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੁਧਿਆਣਾ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਸੀ। ਉਸ ਰੈਲੀ ਵਿਚ ਵੀ ਸਰਦਾਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਇਹੋ ਮੁੱਦਾ ਆਪਣੀ ਤਕਰੀਰ ਵਿਚ ਪੂਰੇ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਚੁੱਕ ਕੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਦਰਿਆਈ ਪਾਣੀਆਂ ਦਾ ਇਕ ਬੂੰਦ ਵੀ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਜਾਣ ਦੇਵੇਗਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਕਰੀਰ ਮੁੱਕਣ ਮਗਰੋਂ ਤਾੜੀਆਂ ਦੀ ਕੜਕੁੱਟ ਅਤੇ 'ਬੋਲੇ ਸੋ ਨਿਹਾਲ' ਦੇ ਜੈਕਾਰਿਆਂ ਦਰਮਿਆਨ ਹੀ ਵਾਜਪਾਈ ਜੀ ਦਾ ਨਾਂਅ ਬੋਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਵਾਜਪਾਈ ਜੀ ਨੇ ਭਾਸ਼ਣ ਝਾੜਦਿਆਂ ਪਾਣੀਆਂ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਛੋਹਿਆ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਦਰਿਆ ਜੋੜ ਕੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਾਜ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਲੋੜ ਜੋਗਾ ਪਾਣੀ ਦੇਣ ਦਾ ਉਹੋ ਰਾਗ ਛੋਹ ਲਿਆ, ਜਿਹੜਾ ਹੁਣ ਪੰਜ ਸਾਲ ਲੰਘਾ ਕੇ ਫਿਰ ਅਡਵਾਨੀ ਜੀ ਨੇ ਛੋਹਿਆ ਹੈ। ਹੇਠਾਂ ਬੈਠੇ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵਾਜਪਾਈ ਤੇ ਬਾਦਲ ਦੀਆਂ ਤਕਰੀਰਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਦੀ ਸਮਝ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਉਹ ਜੈਕਾਰੇ ਹੀ ਛੱਡਦੇ ਰਹੇ ਸਨ, ਪਰ ਮੰਚ ਤੋਂ ਉੱਤਰਦੇ ਹੋਏ ਬਾਦਲ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਘੇਰ ਕੇ ਪੁੱਛ ਲਿਆ ਕਿ ਵਾਜਪਾਈ ਜੀ ਦੀ ਤਕਰੀਰ ਬਾਰੇ ਉਹ ਕੀ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ? ਖਹਿੜਾ ਛੁਡਾਉਣ ਲਈ ਉਹ ਸਿਰਫ ਏਨਾ ਕਹਿ ਸਕੇ ਸਨ, ''ਹੁਣ ਤਾਂ ਜਲਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਫੇਰ ਗੱਲ ਕਰਾਂਗੇ।''

ਹਰ ਵਾਰੀ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੁਣ ਵੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਬਾਦਲ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਛੇੜੀ ਹੈ, ਪਰ ਜਵਾਬ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੌਮੀ ਪੱਧਰ ਦੀ ਆਗੂ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਮੁਖੀ ਅਡਵਾਨੀ ਨੇ ਫਿਰ ਉਹੋ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦਿੰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ।

ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਗਠਜੋੜ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਰ ਲੈਣਾ ਹੈ। ਕਰਨਾ ਇਸ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਿ ਕੋਈ ਸਾਂਝਾ ਸਿਧਾਂਤਕ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਇਸ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਕੁਰਸੀ ਉੱਤੇ ਬਹਿਣਾ ਤੇ ਜਿਥੇ ਬੈਠੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਉਥੇ ਟਿਕੇ ਰਹਿਣਾ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਲੋੜ ਨਾਲ ਬੱਝਾ ਗਠਜੋੜ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੂੰਦ ਨਾਲੋਂ ਵਧ ਪੱਕਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਗਰਜਾਂ ਤੋਂ ਵਧ ਹੰਢਣਸਾਰਤਾ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦੀ ਕਦੇ ਹੋ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ।

Commercial Real Estate in Michigan

ਅਸੀਂ ਅਮਰੀਕਾ ਭਰ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਟੇਟ ਵਿਚ ਤੁਹਾਡੇ ਬਿਜਨਸ ਲਈ ਲੋਨ ਦਿਵਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ

Hot Listings

1.Gas Station with Property
Gallons 110k, Inside 80k Plus lotto
Asking 6.79k

2.Gas Station With Property
Gallons 65k, Inside 95k Plus Lotto
Asking 8.50k

3. Liquor Store With Property
85K Plus Lotto Monthly Sale
Asking 5.75k

4. Liquor Store With Property
70k Plus Lotto Per Month
Asking 5.25k

5. Gas Station With Property 30k Gallon, 45k Inside Plus Lotto Per Month, **2.59k**

6. Gas Station With Property
Gallons 25k, Inside 80k Plus Lotto Per Month
Asking 6.49k

7. Liquor Store With Property
100k Per Month Plus Lotto Plus Rental Income
Asking 8.59k

UNITED LENDING

1.Commercial Loans Nationwide, 2.Gas Stations, 3.Liquor Stores, 4.Super Markets, 5.Shopping Malls, 6.Convenience Stores, 7.Churches, 8.Car Washes, 9.Hotel, Motel, 10.Restaurants 11.Fast Food Franchise

Many More Please Call For Details

Sarabjeet Singh
Realtor /Mortgage Broker
Ph.414-803-7420
Fax. 989-790-9405
Email. franciscogroup.singh@gmail.com

The Francisco Group
Francisco Group Realty
2770 Silver Lake Rd.
Traverse City,Mi 49684

For Honest and Reliable Real Estate Services

ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ ਅਤੇ ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਦੇ ਹੋਰਨਾਂ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਮਕਾਨਾਂ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਬਹੁਤ ਹੇਠਾਂ ਆ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਘਰ ਦਾ ਸੌਦਾ ਜਾਂ ਇਨਵੈਸਟਮੈਂਟ ਦਾ ਸੌਦਾ ਮਾਰਨ ਦਾ ਇਹ ਢੁਕਵਾਂ ਮੌਕਾ ਹੈ। ਸਹੀ ਸਲਾਹ ਲਈ ਅੱਜ ਹੀ ਕਾਲ ਕਰੋ।

Specializing in Bank Repo. And short sales.

Nand S. Brar
Broker Associate
DRE Lic No: 01816328

(916) 501-3974
(916) 344-5453

WestCo Realty
A REAL ESTATE & INVESTMENT GROUP

Email : nandsbrar@gmail.com, www.westcorealty.com

ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ’ਚ ਜੁਟਿਆ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਦਾ ਝੁੰਡ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਸ਼ਗਨ ਸਕੀਮ ‘ਚ ਕਥਿਤ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਜ਼ਿਲਾ ਭਲਾਈ ਅਫਸਰ ਤੋਂ ਸਰਕਾਰੀ ਰਿਕਾਰਡ ਹਾਸਲ ਕਰਨਾ ਪੰਜਾਬ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਬਿਊਰੋ ਲਈ ਚੁਣੌਤੀ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਸੂਤਰਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਲੰਮੀ ਮੁਸ਼ੱਕਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਬਿਊਰੋ ਨੇ ਆਪਣੇ ਲੁਧਿਆਣਾ ਸਥਿਤ ਐਸ.ਪੀ. ਨੂੰ ਜ਼ਿਲਾ ਭਲਾਈ ਅਫਸਰ ਲੁਧਿਆਣਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਰਿਕਾਰਡ ਲੈ ਕੇ ਆਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਦੇ ਇਕ ਡੀ.ਆਈ.ਜੀ.ਪੱਧਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਭਲਾਈ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਨੂੰ ਦੇਣ ਲਈ ਪੱਤਰ ਵੀ ਲਿਖਿਆ ਹੈ।

ਲੁਧਿਆਣਾ ਜ਼ਿਲੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਝਾਂਡੇ ਦੇ ਵਾਸੀ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਬਿਊਰੋ ਤੇ ਭਲਾਈ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿਲਾ ਲੁਧਿਆਣਾ ‘ਚ ਸ਼ਗਨ ਸਕੀਮ ਰਾਹੀਂ ਦਲਿਤਾਂ ਦੀਆਂ ਲੜਕੀਆਂ ਮੌਕੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਸ਼ਗਨ ਦੇ ਨਾਂ ‘ਤੇ ਇਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਲੋਂ ਕਥਿਤ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਹੇਰਾ ਫੇਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਂਦਾ ਸੀ। ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਅਪ੍ਰੈਲ 2008 ‘ਚ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਪੰਜਾਬ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਬਿਊਰੋ ਨੌ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਸ਼ਗਨ ਸਕੀਮ ਤਹਿਤ ਲੁਧਿਆਣਾ ‘ਚ ਵੰਡੀ ਗਈ ਸਰਕਾਰੀ ਰਿਕਾਰਡ ਤਲਬ ਕਰਨ ਦਾ ਹਰ ਹੰਭਲਾ ਮਾਰ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ ਪਰ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਨੂੰ ਅੱਜੇ ਤਕ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ‘ਚ ਕੋਈ ਕਾਮਯਾਬੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ। ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਰਾਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਧੀ ਦੇ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸ਼ਗਨ ਸਕੀਮ ਰਾਸ਼ੀ 15,000 ਰੁਪਏ ਦਾ ਚੈੱਕ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਮੁੜ ਉਸ ਦੇ ਨਾਮ ‘ਤੇ ਚੈੱਕ ਕੱਟ ਦਿੱਤਾ। ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਇਹ ਉਸ ਸਮੇਂ ਗੜਬੜ ਲੱਗੀ ਜਦੋਂ ਭਲਾਈ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਜ਼ਿਲਾ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਚੈੱਕ ਦੀ ਰਕਮ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਰਸੀਦ ਵੀ ਮੰਗ ਲਈ।

ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਤਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਲੁਧਿਆਣਾ ਜ਼ਿਲੇ ‘ਚ ਸਾਲ 2006-2007 ਦੌਰਾਨ 8 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਸਿਰਫ ਸ਼ਗਨ ਸਕੀਮ ਤਹਿਤ ਹੀ ਵੰਡੀ ਗਈ। ਇਸ ਲਈ ਸ਼ੱਕ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਲਾਈ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮੁੜ ਤੋਂ ਚੈੱਕ ਕੱਟ ਕੇ ਉਹ ਰਾਸ਼ੀ ਆਪਣੀ ਜੇਬ ‘ਚ ਪਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਹੋਰਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ‘ਚ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ‘ਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਗਏ ਹੋਣ। ਇਸ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਬਿਊਰੋ ਨੇ ਸਰਕਾਰੀ ਪੈਸੇ ‘ਚ ਹੋਏ ਕਥਿਤ ਘਪਲੇ ਦੀ ਤੈਅ ਤੱਕ ਜਾਣ ਲਈ ਰਿਕਾਰਡ ਤਲਬ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਹਾਕਮ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਧਾਇਕ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਵਿਧਾਇਕ ਨੇ ਭਲਾਈ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਪਿੱਠ ‘ਤੇ ਆਣ ਖੜ੍ਹੇ।

ਪਾਰਲੀਮਾਨੀ ਸਕੱਤਰ ਬਿਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ, ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸੱਤਪਾਲ ਗੋਸਾਈਂ, ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਹਰੀਸ਼ ਬੇਦੀ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਦਰਸ਼ਕਨ ਸਿੰਘ ਸ਼ਿਵਾਲਿਕ, ਸਾਬਕਾ ਮੰਤਰੀ ਜਗਦੀਸ਼ ਸਿੰਘ ਗਰਚਾ ਤੇ ਸਾਬਕਾ ਵਿਧਾਇਕ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤਲਵੰਡੀ ਅਤੇ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਮੱਲ੍ਹਾ ਨੇ ਸ਼ਿਫਾਰਸ਼ੀ ਪੱਤਰ ਲਿਖੇ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੱਤਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਉਕਤ ਰਾਜਸੀ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਕੈਰੋ ਜ਼ਿਲਾ ਭਲਾਈ ਅਫਸਰ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਖੇ ਤਾਇਨਾਤ ਹੈ।

ਇਹ ਅਧਿਕਾਰੀ ਭਲਾਈ ਸਕੀਮਾਂ ਨੂੰ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਉਸਾਰੂ ਤੇ ਸੁਚਾਰੂ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਗਰੀਬਾਂ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਚਲਾਈ ਸ਼ਗਨ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚਲਾ ਰਿਹਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਉਕਤ ਜ਼ਿਲਾ ਭਲਾਈ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਕੰਮ, ਢੰਗ ਤੇ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਪ੍ਰਤੀ ਪੂਰਨ ਤਸੱਲੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕਿਆਂ ‘ਚ ਸ਼ਗਨ ਸਕੀਮ ‘ਚ ਕੋਈ ਕੁਤਾਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਭਲਾਈ ਵਿਭਾਗ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਕਿ ਲੁਧਿਆਣਾ ਜ਼ਿਲੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਗਨ ਸਕੀਮਾਂ ਦਾ ਜੋ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਵਲੋਂ ਮੰਗਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਉਹ ਨਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।

ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਹੀ ਰਾਜਸੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੱਤਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਇਕੋ ਜਿਹੀ ਭਾਸ਼ਾ ਤੇ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਮੱਲ੍ਹਾ, ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤਲਵੰਡੀ ਤੇ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਸ਼ਿਵਾਲਿਕ ਵਲੋਂ ਇਕ ਦਿਨ 11 ਜੂਨ 2007 ਨੂੰ ਇਹ ਪੱਤਰ ਲਿਖੇ ਗਏ ਜਦੋਂਕਿ ਹਰੀ ਬੇਦੀ ਵਲੋਂ 7 ਜੂਨ, ਸੱਤਪਾਲ ਗੋਸਾਈਂ ਵਲੋਂ 13 ਜੂਨ 2007 ਨੂੰ ਇਹ ਪੱਤਰ ਲਿਖੇ ਗਏ ਜਦੋਂਕਿ ਹਰੀ ਬੇਦੀ ਵਲੋਂ 7 ਜੂਨ, ਸੱਤਪਾਲ ਗੋਸਾਈਂ ਵਲੋਂ 13 ਜੂਨ ਤੇ ਜਗਦੀਸ਼ ਗਰਚਾਂ ਵਲੋਂ 16 ਜੂਨ ਨੂੰ ਇਹ ਪੱਤਰ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ।

ਕਿਸੇ ਨੇ ਰਿਕਾਰਡ ਨਹੀਂ ਮੰਗਿਆ : ਜ਼ਿਲਾ ਭਲਾਈ ਅਫਸਰ ਲੁਧਿਆਣਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਰਿਕਾਰਡ ਮੰਗਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਨਾ ਹੀ ਮੈਨੂੰ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਨੇ ਕਦੇ ਬੁਲਾਇਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਤਾ ਨੇ ਦੂਸਰੀ ਵਾਰੀ ਸ਼ਗਨ ਲਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਉਸਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ’ਤੇ ਲੜਾਂਗੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ

ਫਤਿਹਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ : ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਅਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ. ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਚੋਣ ਮੈਨੀਫੈਸਟੋ ਅਤੇ ਚੋਣ ਗਠਜੋੜ ਬਾਰੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਹਰ ਉਸ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਚੋਣ ਗਠਜੋੜ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਨ, ਜਿਹੜੀ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ‘ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੋਚ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਵੇ। ਸ਼੍ਰੀ ਮਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਲੰਧਰ, ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਤੇ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਸੀਟਾਂ ਸਬੰਧੀ ਭਾਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਜੇ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ, ਬਾਕੀ ਸਾਰੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ‘ਤੇ ਪਾਰਟੀ ਚੋਣਾਂ ਲੜੇਗੀ।

ਸ. ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ) ਨੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਦਫ਼ਤਰ ਕਿਲ੍ਹਾ ਸ. ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਕ ਪ੍ਰੈੱਸ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਸਿਆਸੀ ਵਿੰਗ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਤੇ ਇਸ ਕਦਰ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨਾ ਹੋ ਕੇ ਬਾਦਲ ਦਲ ਬਣ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਦੇ ਧੰਦੇ ‘ਤੇ ਹਾਵੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਹੁਣ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਉੱਤੇ ਵੀ ਭਾਰੂ ਪੈ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਜਿਸਦੀ ਮਿਸਾਲ 8 ਫ਼ਰਵਰੀ ਵਿਚ 4.30 ਵਜੇ ਉਦੋਂ ਮਿਲੀ ਜਦੋਂ ਮਾਤਾ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਬਾਦਲ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਗਏ, ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਅੰਦਰ ਭਾਈ ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਹਜ਼ੂਰੀ ਰਾਗੀ ਕੀਰਤਨ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ।

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਮਾਂ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਸੀ, ਪਰ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਦੇ ਕਹਿਣ ‘ਤੇ ਭਾਈ ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਹੀ ਦੁਬਾਰਾ (ਕੀਰਤਨ ਦਾ ਸਮਾਂ) ਚੌਂਕੀ ਦਾ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਕਿਉਂਕਿ ਭਾਈ ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬੀਬੀ ਦਾ ਪਸੰਦੀਦਾ ਕੀਰਤਨੀ ਜੱਥਾ ਹੈ। ਬੀਬੀ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਵਲੋਂ ਧਾਰਮਿਕ ਪਰੰਪਰਾ ਅਤੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਤੋਂ ਸਿੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਨਤਮਸਤਕ ਹੋਣ ਲਈ ਨਿਮਰਤਾ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੇ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਕੋਈ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਅੰਦਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਬਰੀ ਰੋਕ ਕੇ ਪਹਿਲ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਾਰੀ ਦੀ ਸਾਰੀ ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਸਿਰਫ਼ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਜੀ ਹਜ਼ੂਰੀ ਵਿਚ ਜੁਟ ਕੇ ਗੁਰਮਰਿਯਾਦਾ ਦਾ ਘਾਣ ਕਰਨ ‘ਤੇ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਹੈ।

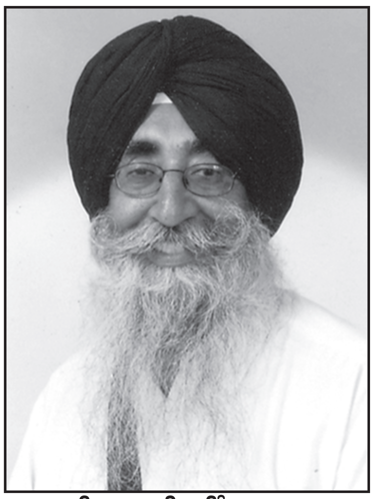
ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ

ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਔਲਖ ਕਾਲਾਬੂਲਾ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਥਿਤ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਮੁੱਖ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਡੀ.ਐਸ.ਪੀ. ਗੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਜਾ ਛੁਪਿਆ ਹੈ, ਦਾ ਕੇਸ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੂੰ ਦੇ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਪੰਜਾਬ ਲਿਆ ਕੇ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਸੁੱਟਿਆ ਜਾਵੇ। ਸ਼੍ਰੀ ਮਾਨ ਪਿੰਡ ਕਾਲਾਬੂਲਾ ਵਿਖੇ 18 ਜਨਵਰੀ 2004 ਨੂੰ ਸ਼ੇਰਪੁਰ ਪੁਲਿਸ ਵਲੋਂ ਕੀਤੇ ਤਸ਼ੱਦਦ ਦੌਰਾਨ ਮਾਰੇ ਗਏ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਇਕਲੌਤੇ ਪੁੱਤਰ ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਔਲਖ ਦੀ ਪੰਜਵੀਂ ਬਰਸੀ ਮੌਕੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਦੁੱਖ ਸਾਂਝਾਂ ਕਰਨ ਆਏ ਸਨ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ ‘ਚ ਫੜੇ ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਔਲਖ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਤਸ਼ੱਦਦ ਕਾਰਨ ਹਿਰਾਸਤ ‘ਚ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ‘ਤੇ ਸ਼ੇਰਪੁਰ ਦੇ ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੇ ਡੀ.ਐਸ.ਪੀ. ਗੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਐਸ.ਐਚ.ਓ. ਪਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਮੇਤ 6 ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ‘ਤੇ ਪਰਚਾ ਦਰਜ ਹੋਣ ਮਗਰੋਂ ਅਦਾਲਤ ਵਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਛੁੱਟੀ ‘ਤੇ ਆਇਆ ਡੀ.ਐਸ.ਪੀ. ਗੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮੁੜ ਪੁਲਿਸ ਕੋਲ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਚਲੇ ਜਾਣ ਦੇ ਚਰਚੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਹਨ।

www.ncpcollegeofnursing.com
NCP College of Nursing
A Division of Nursing Care Providers, Inc.
Training Nurses for the 21st Century
Celebrating Over 25 years of Excellence in the Health Care Industry
Start A Career in Nursing!
Become an LVN in 12 months Or A CNA in 21 days!
Programs Offered:
(LVN) Vocational Nursing Program
(Full-time Program & Part-time classes)
Pre-Requisite Courses for the LVN Program
Anatomy & Physiology, General Psychology
CNA Nursing Assistant Training
CNA Acute Care Training
IV Therapy and Blood Withdrawal
Certification Course
NCLEX-PN Review Course

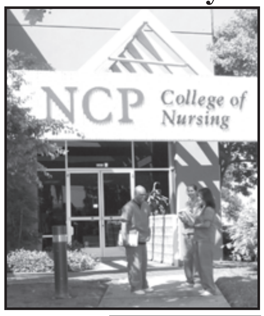

Student Loans & Affordable Payment Plans Available! Enroll Now!!
100% NCLEX-PN Pass Rate! (1st, 2nd & 3rd Quarters 2008-SSF)
South San Francisco Campus:
257 Longford Drive Rm#5,
South San Francisco,
CA 94080
Toll free: 1-800-339-5145
Two Locations to Serve You
Hayward Campus:
21615 Hesperian Blvd. Ste A,
Hayward, CA 94541,
Toll free: 1-800-611-4054

Worldwide Travel, Inc.
Your One Stop Shop For International Travel Needs
Michigan Office
29211 Ford Rd.
Garden City, MI 48135
Tel: 734-525-7304
Toll Free: 800-504-3044
Fax: 866-300-9725
Serving Community Since 1975.
IATA

Lowest Fare Guaranteed
Los Angles Office
2701 E. Chapman Ave.
Ste.No.108,Fullerton,CA92831
Phone: 714-449-7766
Toll Free: 866-889-1203
Fax: 714-449-7767

KMAX Travel, Inc.
Professional customer service
Special discounted fares to India, Europe, Middle East, Pakistan, Bangladesh. LOW FARE!!!!!
Special Fares for Bangkok
ਵਾਜਬ ਭਾਅ ਤੇ ਹਵਾਈ ਟਿਕਟਾਂ
ਫਿਕਰ-ਰਹਿਤ ਸਫਰ

CALL TOLL FREE:
(866) 750-5629(KMAX)
or direct line at (847) 982-0178

FARMERS INSURANCE GROUP
Symbol of Superior Service
FARMERS®
ਆਟੋ, ਘਰ, ਬਿਜਨਸ, ਲਾਈਫ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਚੰਗੇ ਭਾਅ ਉਤੇ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਸੇਵਾ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿਓ, ਸਹੀ ਰਾਏ ਨਾਲ ਸਹੀ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕਵਰੇਜ ਲਓ ਤੇ ਨਿਸ਼ਚਿੰਤ ਹੋ ਜਾਓ
*Auto *Home *Life *Umbrella
*Business Work Comp.
Duabba Insurance Agency
2450 Peralta Blvd Suite 120, Fremont CA 94536
Phone: 510-797-7989 Fax: 510-794-7398
visit us@ farmers.com

Gurcharan Singh Mann
Insurance Agent
License # 0C 70672
ਪਾਲਿਸੀ (ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਸਪੈਕਟਸ, ਜੇ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇ) ਸਿਰਫ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਉਪਲੱਬਧ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਦਫਤਰ ਵਲੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼

ਸਨਿਚਰਵਾਰ, 14 ਫਰਵਰੀ, 2009

ਬਿਨਾਂ ਮੁੱਦਿਆਂ ਤੋਂ ਜੰਗ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਮਧਾਣੀ ਹੈ —ਅਗਿਆਤ

ਸੰਪਾਦਕੀ

ਕਲੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਪੈਂਤੜੇ

ਅਪ੍ਰੈਲ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਹੋਣ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਦਿਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਾਜਾਂ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਨੇ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਪੱਤੇ ਖੇਡਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪੈਂਤੜੇਬਾਜ਼ੀ ਵੀ ਉਭਾਰਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਆਪਸ ਵਿਚ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰਵਾਰ ਕਲੇਸ਼ ਵਾਲਾ ਮਾਹੌਲ ਉਭਰਨ ਦਾ ਖਦਸ਼ਾ ਵੀ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਯਾਦ ਰਹੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਦਬਾਅ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਿਆਂ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਰੈਡੀਕਲ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਲ ਖਿੱਚਣ ਦੇ ਮਨਸ਼ੇ ਨਾਲ ਸ. ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਅਤੇ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਮਤਾ ਫਿਰ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਝਾੜ ਪੂੰਜ ਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਲਿਸ਼ਕਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਲੋਂ ਇਸ ਮਤੇ ਨੂੰ ਚੁੱਕੇ ਜਾਣ ਉਪਰ ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਇਕਦਮ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਭਾਜਪਾ ਆਗੂ ਬਲਰਾਮਜੀ ਦਾਸ ਟੰਡਨ ਨੇ ਹਮਲਾਵਰ ਰੁਖ਼ ਅਪਨਾਉਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਗੱਡੇ ਮੁਰਦੇ ਹੁਣ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕਣੇ ਚਾਹੀਦੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਮਸਲਾ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ ਹੱਲ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬਾ ਅਕਾਲੀਆਂ ਦੇ ਲੰਮੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਾਇਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਗੂਆਂ ਵਿਚ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਕਾਲੀਆਂ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬੇ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿਚ ਮਹਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਨਾਅਰਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਅਰੇ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਮੰਗਾਂ ਮੰਨੀਆਂ ਵੀ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਅਕਾਲੀਆਂ ਵਲੋਂ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਮਤਾ ਮੁੜ ਚੁੱਕੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਨਾ ਸਿਰਫ ਭਾਜਪਾ ਹੀ ਤੰਗ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਹੋਈ, ਸਗੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਕਮਿਊਨਿਸਟਾਂ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਮਾਰਕਸਵਾਦੀ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮਤੇ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕਰਦਿਆਂ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮਤੇ ਦੇ ਚੁੱਕਣ ਨਾਲ ਰਾਜ ਵਿਚ ਫਿਰਕੂ ਵੰਡ ਮੁੜ ਤੋਂ ਖੜੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਲਗਭਗ ਇਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਬਲਰਾਮਜੀ ਦਾਸ ਟੰਡਨ ਨੇ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਬੇਟੇ ਰਣਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੀ ਇਕ ਚੋਣ ਰੈਲੀ ਵਿਚ ਇਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਕਾਲੀਆਂ ਵਲੋਂ ਚੁੱਕਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਇਹ ਮਤਾ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਏਕਤਾ ਅਤੇ ਫਿਰਕੂ ਇਕਸੁਰਤਾ ਲਈ ਖ਼ਤਰਾ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਉਂਜ ਅਕਾਲੀ ਧਿਰਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮਤੇ ਵਿਚ ਏਨਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਸ ਉਪਰ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਅਤੇ ਭਾਜਪਾ ਵਾਲੇ ਏਨੇ ਦੁਖੀ ਹਨ। ਅਕਾਲੀਆਂ ਦਾ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਅਤੇ ਮੁਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦਾ ਆਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮਤਾ ਰਾਜਾਂ ਲਈ ਵਧੇਰੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਸ ਨੂੰ ਵੱਖਵਾਦੀ ਮਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅਕਾਲੀਆਂ ਵਲੋਂ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਇਸ ਮਤੇ ਵਾਂਗ ਹੀ ਹਰਿਆਣਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਕੋਲੋਂ ਰਾਵੀ ਅਤੇ ਬਿਆਸ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦੇ ਪਾਣੀਆਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਵੰਡਾ ਕੇ ਰਹਿਣਗੇ। ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਚ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਹੋਏ ਬਜਟ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿਚ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਦਾ ਭਾਸ਼ਣ ਤਕਰੀਬਨ ਭੜਕਾਊ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਰਿਆਣਾ ਦੀ ਹੁੱਡਾ ਸਰਕਾਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਾਵੀ-ਬਿਆਸ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦੇ ਪਾਣੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਆਪਣਾ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹਾਲੇ ਕਾਇਮ ਰੱਖ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਖੜਾ ਮੁੱਖ ਨਹਿਰ ਵਿਚੋਂ ਕੱਟ ਮਾਰ ਕੇ ਪਾਣੀ ਲੈਣ ਲਈ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹਾਂਸੀ-ਬੁਟਾਣਾ ਲਿੰਕ ਨਹਿਰ ਨੂੰ ਵੀ ਚਾਲੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਸਤਲੁਜ ਯਮੁਨਾ ਲਿੰਕ ਨਹਿਰ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਵੀ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਨਹਿਰ ਵੀ ਹਰ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਬਣਾਈ ਜਾਵੇਗੀ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਹਾਲੇ ਆਰਥਿਕ ਮੰਦੇ ਕਾਰਨ ਇਸ ਉਪਰ ਅਮਲ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਇਥੇ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਦਰਿਆਈ ਪਾਣੀਆਂ ਸਬੰਧੀ ਮਾਹਿਰਾਂ ਦੀ ਇਹ ਪੱਕੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਹਰਿਆਣਾ ਅਤੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਵਲੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਕੋਲੋਂ ਵਾਧੂ ਪਾਣੀ ਲਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਪਾਣੀ ਦੇ ਜਾਂਦਿਆਂ ਜੇ ਹੋਰ ਪਾਣੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਮਾਲਵੇ ਦੀ ਲੱਖਾਂ ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਬੰਜਰ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਦਰਿਆਈ ਪਾਣੀਆਂ ਦਾ ਮਸਲਾ ਏਨਾ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਦੋਨਾਂ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ਜਜ਼ਬਾਤੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਪੈਂਤੜਿਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਰਾਜ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਮੁਖੀ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਜਦੋਂ ਸਿੱਖਾਂ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਹੋਰ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਤਬਕਿਆਂ ਨਾਲ ਸਹਿਯੋਗਪੂਰਣ ਰਵੱਈਆ ਅਪਨਾਉਣ ਵਲ ਅੱਗੇ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਅਤੇ ਰਾਜਪਾਲਾਂ ਵਲੋਂ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੇਣੇ ਮੰਦਭਾਗੇ ਹੀ ਕਹੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਬਿਆਨ ਕਲੇਸ਼ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਤੱਥ ਵੀ ਸਾਰੇ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮਤੇ ਸਮੇਤ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਹੁਣ ਬਹੁਤੇ ਗੰਭੀਰ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਮੁੱਦੇ ਉਠਾਉਣ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਤਲਬ ਸਿਰਫ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਵੋਟਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਚੰਗਾ ਇਹੋ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚ ਰਾਜ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਜਾਂ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮੁੱਦਿਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਗੰਭੀਰ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਹੜੇ ਹਨ ਵੀ ਕਲੇਸ਼ ਦਾ ਆਧਾਰ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੁੱਕਣ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਕਰਨ। ਜਿਥੋਂ ਤੱਕ ਅਕਾਲੀਆਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਤੈਅ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮਤੇ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਆਉਂਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਇਕ ਨੀਤੀ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰਨ ਵਲ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ? ਜੇ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਮਤੇ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਦਿਆਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ, ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਵਿਕਾਸ, ਵਿਦਿਅਕ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮਨੁੱਖੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਸੁਧਾਰਾਂ ਵਲ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਅਤੇ ਸਮਰਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸਮਝ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਹੋ ਜਿਹੇ ਹੀ ਮੁੱਦੇ ਚੁੱਕਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਜਿਹੜੇ ਉਹ ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਪੂਰੇ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋਣ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੱਤਾ ਵਿਚੋਂ ਵਿਦਾਇਗੀ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਤੈਅ ਹੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਤੱਥ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਅਕਾਲੀਆਂ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸੀਆਂ ਨੇ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਹੋਈਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਵੇਖ ਲਿਆ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਵੋਟਰਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਮੁੜ ਸਤਾ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਹੜੀਆਂ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਹਨ।

ਠਾਹ ਸੋਟਾ

—ਚਾਚਾ ਬੇਲਿਹਾਜ਼

ਚੰਦ ਚਾੜ੍ਹ ਗਿਆ ਚਾਂਦ!

ਕੱਚਿਆਂ ਦੇ ਕੰਮ ਕੱਚੇ ਤੋੜ ਕੀ ਨਿਭਾਉਣੀ ਉਨ੍ਹਾਂ,
ਲਾ 'ਤਾ ਦਾਗ ਪਿਆਰ ਤਾਈਂ ਚਿੱਟਾ ਝੂਠ ਬੋਲ ਕੇ।
ਭੂਤਨਾ ਇਸ਼ਕ ਵਾਲਾ ਲੱਥ ਗਿਆ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ,
ਪੈ ਗਈ ਏ ਖੁਨਾਮੀ ਪੱਲੇ ਅੰਤ ਨੂੰ ਛਡੋਲ ਕੇ।
ਪਵੇ ਨਾ ਫਰਕ ਉਹਨੂੰ ਲਾਹਣਤਾਂ ਹਜ਼ਾਰ ਦੇਵੋ,
ਸੰਗ ਤੇ ਸ਼ਰਮ ਜਿਨ੍ਹੇ ਪੀਤੀ ਹੋਵੇ ਘੋਲ਼ ਕੇ।
ਐਹੋ ਜਿਹੇ ਫੁਕਰਿਆਂ ਦੇ ਸਿਰ 'ਚ ਸੁਆਹ ਯਾਰੋ,
ਸਦਾਚਾਰ ਤਾਈਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਰੱਖ 'ਤਾ ਮਧੋਲ਼ ਕੇ।
ਚਾੜ੍ਹ ਕੇ ਤੇ ਚੰਦ 'ਚਾਂਦ' ਚਲਾ ਗਿਆ 'ਸੀਮਾ' ਕੋਲੇ,
ਰੋਂਦੀ ਰਹਿ 'ਗੀ 'ਫਿਜ਼ਾ' ਸਿਰ ਆਪਣੇ ਨੂੰ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ।

ਮੋਬਾਈਲ ਟੇਪ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਤਕਨੀਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ

—ਕੰਵਰ ਸੰਧੂ

ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਟੇਪ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਜ਼ੋ-ਸਾਮਾਨ ਖਰੀਦ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਜਿਥੇ ਹਰਿਆਣਾ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਖਰੀਦ ਚੁੱਕੀ ਹੈ, ਉਥੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਵੀ ਆਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਜਿਹੀ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਖਰੀਦੇਗੀ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਹਿਰਾਂ ਦਾ ਆਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਗੈਰ ਵਿਧਾਨਿਕ ਅਤੇ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਚੁੱਕੇ ਜਾ ਰਹੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਦਮਾਂ, ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਨਾਗਰਿਕ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਮਦ ਦੀ ਸਿੱਧੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹਨ, ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਵੀ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਜਿਥੇ ਹਰਿਆਣਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਸਾਜ਼ੋ ਸਾਮਾਨ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਸੱਤ-ਅੱਠ ਕਰੋੜ ਵਿਚ ਖਰੀਦ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਉਥੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇੰਪਾਵਰ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੁਖੀ ਇਕ ਚੀਫ ਸੈਕਟਰੀ ਨੇ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਅਜਿਹਾ ਸਾਜ਼ੋ-ਸਾਮਾਨ ਖਰੀਦਣ ਉੱਪਰ ਮੋਹਰ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਕਨੀਕ ਨਾਲ ਨਾ ਸਿਰਫ ਵਾਇਰਲੈੱਸ ਫੋਨ ਟੇਪ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਣਗੇ, ਸਗੋਂ ਐਸ. ਐਮ. ਐਸ. ਉਪਰ ਵੀ ਨਿਗ੍ਹਾ ਰੱਖੀ ਜਾ ਸਕੇਗੀ। ਇਸ ਸਾਜ਼ੋ ਸਾਮਾਨ ਨਾਲ ਲੈਂਡ-ਲਾਈਨ ਫੋਨਾਂ ਉੱਪਰ ਵੀ ਨਿਗ੍ਹਾ ਰੱਖੀ ਜਾ ਸਕੇਗੀ। ਦੋਨਾਂ ਰਾਜਾਂ ਵਲੋਂ ਚੁੱਕੇ ਜਾ ਰਹੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਦਮਾਂ ਨਾਲ ਕਈ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਅਤੇ ਨਾਗਰਿਕ ਮਸਲੇ ਖੜੇ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਲੱਗ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਕਈ ਸੀਨੀਅਰ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਆਗੂਆਂ ਦੇ ਫੋਨ ਟੇਪ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਗੱਲ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿਚ ਇੰਡੀਅਨ ਟੈਲੀਗ੍ਰਾਫ ਐਕਟ 1985 ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਅਧੀਨ ਕੁਝ ਖਾਸ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿਚ ਫੋਨ ਟੇਪ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚ ਮਨੁਖੀ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹਦਾਇਤਾਂ ਵੀ ਹਨ।

ਅਸਲ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਦੋਸ਼ 1990 ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਲੱਗੇ ਸਨ ਤਾਂ ਕੁਝ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਗਰੁੱਪ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਚਲੇ ਗਏ ਸਨ। 1997 ਵਿਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਏਕਤਾ, ਅਖੰਡਤਾ, ਸੁਰੱਖਿਆ, ਦੂਜੇ ਮੁਲਕਾਂ ਨਾਲ ਦੋਸਤਾਨਾ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਅਤੇ ਜੁਰਮ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਫੋਨ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਇਸ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿਚ ਬਿਆਨਣੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਫੋਨ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਦਿੰਦਿਆਂ ਅਜਿਹਾ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਸਨ ਕਿ ਫੋਨ ਟੇਪ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਕੇਂਦਰੀ ਜਾਂ ਰਾਜ ਪੱਧਰ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਸਕੱਤਰ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ। ਇਸ ਹੁਕਮ ਵਿਚ ਉਸ ਟੈਲੀਫੋਨ ਦੀ ਤਾਸੀਰ ਦਾ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਟੇਪ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਭਾਵ ਕਿਸ ਕਿਸਮ ਦਾ ਸੁਨੇਹਾ ਟੇਪ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਗ੍ਰਹਿ ਸਕੱਤਰ ਵਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇਹ ਹੁਕਮ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਇਹ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਲਈ ਹੋਰ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਅਸਲ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਦੋਸ਼ 1990 ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਲੱਗੇ ਸਨ ਤਾਂ ਕੁਝ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਗਰੁਪ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਚਲੇ ਗਏ ਸਨ। 1997 ਵਿਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਏਕਤਾ, ਅਖੰਡਤਾ, ਸੁਰੱਖਿਆ, ਦੂਜੇ ਮੁਲਕਾਂ ਨਾਲ ਦੋਸਤਾਨਾ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਅਤੇ ਜੁਰਮ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਫੋਨ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਇਸ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿਚ ਬਿਆਨਣੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਫੋਨ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਦਿੰਦਿਆਂ ਅਜਿਹਾ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਸਨ ਕਿ ਫੋਨ ਟੇਪ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਕੇਂਦਰੀ ਜਾਂ ਰਾਜ ਪੱਧਰ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਸਕੱਤਰ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ। ਇਸ ਹੁਕਮ ਵਿਚ ਉਸ ਟੈਲੀਫੋਨ ਦੀ ਤਾਸੀਰ ਦਾ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਟੇਪ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਭਾਵ ਕਿਸ ਕਿਸਮ ਦਾ ਸੁਨੇਹਾ ਟੇਪ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ।

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਇਸ ਹੁਕਮ ਵਿਚ ਅੱਗੇ ਹੋਰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਹੁਕਮ ਕੇਂਦਰੀ ਕੈਬਨਿਟ ਸਕੱਤਰ, ਲਾਅ ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ ਟੈਲੀਫੋਨ ਕਮਿਊਨੀਕੇਸ਼ਨ ਸਕੱਤਰ ਵਲੋਂ ਰਿਵੀਊ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪਿੱਛੋਂ ਇਹ ਰਾਜ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਵੀ ਰਿਵੀਊ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਜੇ ਇਹ ਗੱਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਫੋਨ ਟੇਪ ਕਰਨਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਹੁਕਮ ਰੱਦ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਟੇਪ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਮਟੀਰੀਅਲ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਤਬਾਹ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਦਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਇਹ ਹੈਰਾਨੀ ਹੀ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਅਤੇ ਅਫਸਰਸ਼ਾਹੀ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਸਾਰੇ ਕੁਝ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਬੰਧਤ ਫੋਨ ਟੇਪ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਇਸ ਪੱਧਰ ਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮਕਸਦ ਲਈ ਇਜਾਜ਼ਤ ਲੈਣ ਦੀ ਕੋਈ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਥੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਹਨ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਦੇ ਫੋਨ ਟੇਪ ਕਰਦੀ ਰਹੀ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਆਸ ਇਹ ਬਣਦੀ ਸੀ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਉਲਟ ਖੜੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਸਰਕਾਰ ਫੋਨ ਟੇਪ ਕਰਨ ਦੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਰੂਪ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ। ਯਾਦ ਰਹੇ ਪਿੱਛੇ ਜਿਹੇ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇਕ ਜੱਜ ਦੇ ਫੋਨ ਟੇਪ ਕਰਨ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਵੀ ਉੱਠਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਜੱਜ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈਕੋਰਟ ਵੀ ਫੋਨ ਟੇਪ ਕਰਨ ਦੇ ਇਸ ਉੱਠ ਰਹੇ ਮਾਮਲੇ ਸਬੰਧੀ ਘੇਸਲ ਵੱਟੀ ਬੈਠੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ। ਕੀ ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੀ ਕਿ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਗੱਲਬਾਤ ਵੀ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ? ਕੀ ਜੱਜ ਇਹ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕੋਈ ਤੀਜਾ ਵਿਅਕਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਫੋਨ ਨੂੰ ਟੇਪ ਕਰੇ? ਜੇ ਫੋਨ ਟੇਪ ਕਰਨ ਉੱਪਰ ਕੋਈ ਕਾਬੂ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਇਥੇ ਨਾ ਸਿਰਫ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਫੋਨ ਸੁਣਨ ਦਾ ਝੁਕਾਅ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਸਗੋਂ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਦੇ ਫੋਨ ਟੇਪ ਕਰਨ ਦੀ ਵੀ ਇਕ ਰੀਤ ਚੱਲ ਪਵੇਗੀ। 1970 ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਰਿਚਰਡ ਨਿਕਸਨ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇਣਾ ਪਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਸੀ ਕਿ ਪ੍ਰਸਾਸ਼ਨ ਵਾਟਰ ਗੇਟ ਕੰਪਲੈਕਸ ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਡੀ.ਸੀ. ਵਿਚ ਸਥਿਤ ਡੈਮੋਕ੍ਰੇਟਿਕ ਪਾਰਟੀ ਹੈਡਕੁਆਰਟਰ ਦਾ ਫੋਨ ਟੇਪ ਕਰਨ ਵਿਚ ਰੁੱਝਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਵਿਵਾਦਗ੍ਰਸਤ ਪੈਟਰੀਓਟਿਕ ਐਕਟ 9/11 ਦੇ ਹਮਲਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਇਹ ਐਕਟ ਅਤਿਵਾਦੀ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਟੈਲੀਫੋਨ ਅਤੇ ਈ-ਮੇਲ ਟੇਪ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਸਬੰਧੀ ਗਰੁੱਪ ਲਗਾਤਾਰ ਇਸ ਐਕਟ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਵੀ ਇਸ ਐਕਟ ਦਾ ਪੱਖ ਨਹੀਂ ਪੂਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਪਰ ਇਹ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਹੀ ਹੈ ਕਿ 120 ਸਾਲ ਪੁਰਾਣਾ ਇੰਡੀਅਨ ਟੈਲੀਗ੍ਰਾਫ ਐਕਟ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਜਿਉਂ ਦਾ ਤਿਉਂ ਹੀ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਦੁਬਾਰਾ ਨਵੇਂ ਹਾਲਾਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕੋਈ ਵਿਚਾਰ ਚਰਚਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਖੁਫੀਆ ਏਜੰਸੀਆਂ ਇਕ ਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਫੋਨ ਕਾਲਾਂ ਲਗਾਤਾਰ ਨਿਰੀਖਣ ਹੇਠ ਲਿਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੀ ਅਮਰੀਕਨ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਅਜਿਹਾ ਕਰਦੇ ਹੋਣਗੇ। ਪਰ ਸਾਡੀਆਂ ਉਹ ਸਟੇਟਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਜਿਹੇ ਤਕਨੀਕੀ ਔਜਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਏਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਵਲੋਂ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਗਲਤ ਰਵਾਇਤ ਹੈ।

ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਰਾਜ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਖ਼ਬਰਦਾਰ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਹੜੇ ਨਿਜੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਅਜਿਹੇ ਔਜਾਰ ਰੱਖਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋਣ ਅਤੇ ਜੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਤਕਨੀਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਉੱਪਰ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਚੈੱਕ ਸਿਸਟਮ (ਨਿਗ੍ਹਾਬਾਨੀ ਪ੍ਰਬੰਧ) ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਅਦਾਲਤ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਅਤੇ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਲੋਂ ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ।

ਰਾਜ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਤਕਨੀਕ ਨਾਲ ਉਹ ਮੁਜ਼ਰਿਮਾਂ ਨੂੰ ਫੜਨ ਵਿਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਹ ਵੀ ਆਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਟੈਲੀਫੋਨ ਸਰਵਿਸ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਤੋਂ ਅਜਿਹਾ ਡਾਟਾ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨਾ ਬਹੁਤ ਔਖਾ ਅਤੇ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ਕਾਰਜ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਕਨੀਕ ਨਾਲ ਉਹ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋਣਗੇ। ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤਕਨੀਕ ਨੂੰ ਲੀਹ ਉਪਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਇਹ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਸਿੱਧੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਰਾਜ ਦੀ ਖੁਫੀਆ ਏਜੰਸੀ ਦੇ ਮੁਖੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਵੇਗੀ, ਪਰ ਟੈਲੀਫੋਨ ਕਮਿਊਨੀਕੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਅਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੁਝ ਖਾਸ ਕੇਸਾਂ ਤੋਂ ਸਿਵਾਏ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਕਿ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਮੁਜਰਿਮਾਂ ਉਪਰ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਤਕਨੀਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਉਸ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਰਾਜ ਦੀ ਖੁਫੀਆ ਏਜੰਸੀ ਦਾ ਮੁਖੀ ਰਵਾਇਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੱਤਾ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਪਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਡਰ ਆਮ ਹੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤਕਨੀਕ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਟੈਲੀਗ੍ਰਾਫ ਐਕਟ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਸ ਦੇ ਜਾਇਜ਼ ਜਾਂ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਹੋਣ ਨੂੰ ਚੈੱਕ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਵੀਂ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ 'ਚ ਵੀ ਅਦਾਲਤਾਂ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਨੂੰ ਦਖਲ ਦੇਣਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਦੇਸ਼-ਵਿਦੇਸ਼

ਨਵੇਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਾਰੇ ਕਿਆਸ ਅਰਾਈਆਂ ਦਾ ਦੌਰ

ਏ.ਐਨ.ਦਰ

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਬੀਮਾਰੀ ਨੇ ਇਸ ਬਹਿਸ ਨੂੰ ਫਿਲਹਾਲ ਦਬਾਇਆ ਬੇਸ਼ੱਕ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਟਾਲ ਤਾਂ ਦਿੱਤਾ ਹੀ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਦੀ ਚੋਣਾਂ, ਜੋ 2-3 ਮਹੀਨਿਆਂ 'ਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਹਨ, ਵਿਚ ਕੌਣ-ਕੌਣ ਇਸ ਚੋਟੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਦਾਅ ਲਾਏਗਾ? ਇਸ ਬਾਰੇ ਛੇਤੀ ਹੀ ਸਿਆਸੀ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਜੋ ਟੀ.ਵੀ. ਚੈਨਲਾਂ ਅਤੇ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ 'ਚ ਛਾ ਜਾਣਗੇ। ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਬੀਮਾਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਕੁਝ ਹਫ਼ਤਿਆਂ 'ਚ ਅਸੀਂ ਅਜਿਹੇ ਕਈ ਸੰਕੇਤ ਦੇਖੇ ਸਨ ਕਿ ਇਹ ਟਕਰਾਅ ਕਿਵੇਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਕਿਹੜੇ-ਕਿਹੜੇ ਲੋਕ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣਗੇ, ਪਰ ਅਜੇ ਕੁਝ ਵੀ ਤੈਅ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਾਰੀਆਂ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਆਪੋ-ਆਪਣਾ ਵਜ਼ਨ ਤੋਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਜੋ ਨਾਂ ਚਰਚਿਤ ਹੋਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਇਕ ਨਾਂ ਸੀ, ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦਾ। ਕਾਂਗਰਸ ਵਿਚ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਬਾਰੇ ਵੀ ਚਰਚਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਸੀ ਪਰ ਪਾਰਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਬੜੀ ਚਲਾਕੀ ਨਾਲ ਇਸ ਚਰਚਾ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਸਾਹਮਣੇ

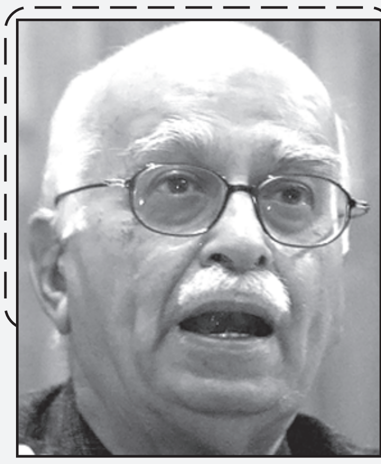

ਐਲ. ਕੇ. ਅਡਵਾਨੀ

ਆਇਆ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਹੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਹੋਣਗੇ। ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਇਕ ਪਾਸੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ''ਅਜੇ ਉਸ ਦੇ ਲਈ ਕਾਫੀ ਸਮਾਂ ਹੈ।''

ਇਹ ਠੀਕ ਹੀ ਸੀ। ਇਸੇ ਦਰਮਿਆਨ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਬੀਮਾਰ ਹੋ ਗਏ ਪਰ ਉਸ ਨਾਲ ਵੀ ਸਥਿਤੀ 'ਚ ਅਜੇ ਤਕ ਕੋਈ ਤਬਦੀਲੀ ਨਹੀਂ ਆਈ ਹੈ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਬੀਮਾਰੀ ਨੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਹੀ ਉਭਾਰਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਸਿਸਟਮ ਬਾਰੇ ਸੋਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕੋਈ ਅਜਿਹੀ ਹੰਗਾਮੀ ਸਥਿਤੀ ਹੈ ਤਾਂ ਦੂਜੇ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਕੌਣ ਹੋਵੇਗਾ? ਜਾਂ ਇਹ ਜਾਣਨ ਦੀ ਇਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਹੋਵੇ ਕਿ ਜੇ 'ਕੁਝ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ' ਤਾਂ ਕੌਣ ਅੱਗੇ ਆਵੇਗਾ? ਇਹ ਹੈਰਾਨੀਜਨਕ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਨਹੀਂ ਸੋਚਿਆ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹੁਣੇ-ਹੁਣੇ ਇਕ ਨਵੀਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਪਰ ਉਹ ਅਜੇ ਤਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀ। ਇਹ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਦੀ ਸਦਭਾਵਨਾ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੈ।

ਇਹ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਾਰਗਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਅਜੇ ਇਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਾਂ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਅਟਕਲਾਂ ਦਾ ਦੌਰ ਚੱਲਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਸਿਆਸੀ ਹਵਾ ਅਜਿਹੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਨਾਲ ਸੰਘਣੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇਕ ਨੌਜਵਾਨ ਨੇਤਾ ਦੀ ਚੋਣ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਪਰ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਇਸ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਹੀ ਉਸਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਨੇਤਾ ਹੋਣਗੇ। ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਹਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਕਰਨ ਲਈ ਅਜੇ ਕਈ ਕੰਮ ਹਨ।

ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਹੈ ਬਸਪਾ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਾਇਆਵਤੀ ਨੂੰ ਪਛਾੜਨਾ, ਜੋ ਇਹ ਸੋਚ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਯੂ.ਪੀ. 'ਚ ਚੋਣ ਲਿਹਾਜ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਅਹਿਮ ਸਥਿਤੀ ਹਾਸਿਲ ਕਰ ਲਈ ਹੈ ਅਤੇ ਹੁਣ ਦੁਨੀਆਂ ਉਸਦੇ ਪੈਰਾਂ 'ਚ ਆ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤੇ ਉਸਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣਨ ਦਾ ਰਾਹ ਪੱਧਰਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਮੁਲਾਇਮ ਸਿੰਘ ਯਾਦਵ ਵਰਗੇ ਨਾਂ ਵੀ ਚਰਚਾ 'ਚ ਆਏ ਪਰ ਫਿਲਹਾਲ ਉਦੋਂ ਤਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਮੌਕਾ ਆਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਜਦੋਂ ਤਕ ਯੂ.ਪੀ. ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਕੁਝ ਅਜਿਹਾ ਅਣਕਿਆਸਾ ਨਹੀਂ ਵਾਪਰ ਜਾਂਦਾ ਕਿ ਗੱਠਜੋੜ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਾਂ ਉਭਾਰ ਸਕੇ।

ਮੁਲਾਇਮ ਸਿੰਘ ਵੀ ਯੂ.ਪੀ. ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਮਾਇਆਵਤੀ ਦੀ ਅਣਕਿਆਸੀ ਜਿੱਤ ਤੋਂ ਉਦੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋਏ, ਜਦੋਂ ਮਾਇਆਵਤੀ ਪਛੜੇ ਵਰਗਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਜੋੜਨ 'ਚ ਸਫਲ ਰਹੀ। ਕਾਂਗਰਸ ਵਾਂਗ ਬਾਕੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵੀ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਚੁਣੌਤੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਕੋਈ ਬਹੁਤੀ ਹੈਰਾਨੀ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵੀ ਯੂ.ਪੀ. 'ਚ ਬਿਹਤਰ ਨਹੀਂ ਰਹੀ

ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ

ਹੈ। ਉਥੇ ਵੀ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਲਈ ਚੁਣੌਤੀ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਮਾਇਆਵਤੀ ਦੇ ਉਭਾਰ ਨੇ ਸਪਾ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੋਹਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਇਕਜੁੱਟ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਸੋਚਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ ਪਰ ਇਹ ਮੇਲ ਇਨਾ ਸੌਖਾ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ।

ਆਸ ਮੁਤਾਬਕ ਸੰਸਦੀ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਸੀਟਾਂ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਮੱਤਭੇਦ ਉੱਭਰੇ। ਮੁਲਾਇਮ ਸਿੰਘ ਸੱਤਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਕੁਸ਼ਲ ਸੌਦਾਗਰ ਹੈ ਤੇ ਕਈ ਕਾਂਗਰਸੀਆਂ ਦੀ ਸੋਚ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸੀਟਾਂ 'ਤੇ ਜਿੱਤਣ ਦੀ ਆਸ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਮੁਲਾਇਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਪਾ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਐਲਾਨ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਕਾਂਗਰਸ ਵਾਸਤੇ ਚੋਣ ਦੀ ਬਹੁਤੀ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਨਹੀਂ ਰਹੀ। ਮੁਲਾਇਮ ਸਿੰਘ ਯਾਦਵ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਤਰਜੀਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਯੂ.ਪੀ. 'ਚ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੀਟਾਂ ਜਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣ। ਇਸ ਲਈ ਕਾਂਗਰਸ ਵਾਸਤੇ ਸੌਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਕ ਰਾਹ ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਪਿਛਲੀਆਂ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਜਿਸ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਜੋ ਸੀਟ ਜਿੱਤੀ ਸੀ, ਉਹ ਉਸਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਤੇ ਫਿਰ ਬਾਕੀ ਸੀਟਾਂ ਦੋਹਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਰਮਿਆਨ ਵੰਡ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣ। ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀ 'ਚ ਕਾਂਗਰਸ ਲਈ ਸਿਰਦਰਦ ਵਧ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੇ ਦੋਵੇਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਉਲਝਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਤਾਂ ਕੋਈ ਨਵਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰ ਸਕਣਾ ਸੌਖਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਸਮਝੌਤੇ 'ਚ ਇਕ ਨਵਾਂ ਕਿੱਲ ਉਦੋਂ ਗੱਡਿਆ ਗਿਆ ਜਦੋਂ ਸਪਾ ਨੇ ਇਕ ਪੁਰਾਣੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਫਿਲਮ ਅਭਿਨੇਤਾ ਸੰਜੇ ਦੱਤ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਬੁੱਕਲ 'ਚ ਲੈ ਲਿਆ। ਇਸ ਨਾਲ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਠੇਸ ਲੱਗੀ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਕਰਾਰਾ ਜਿਹਾ ਜਵਾਬ ਸੰਜੇ ਦੱਤ ਦੀ ਭੈਣ ਪ੍ਰਿਆ ਨੇ ਦਿੱਤਾ, ਜੋ ਲੋਕ ਸਭਾ 'ਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਮੈਂਬਰ ਹੈ। ਤਾਜ਼ਾ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਸਪਾ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਸੰਭਾਲੇਗੀ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਮੁਲਾਇਮ ਸਿੰਘ ਯਾਦਵ ਨੇ ਯੂ.ਪੀ.ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਭਾਜਪਾਈ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕਲਿਆਣ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਜੋੜ ਲਿਆ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਪਾ 'ਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ।

ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਿਆਸੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ 'ਚ ਖੱਬੇਪੱਖੀਆਂ ਵਲੋਂ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਸਮਰਥਨ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਈ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤੇ ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਹੋ ਵੀ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਪਾਰਟੀਆਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਦਾਅਵੇਦਾਰੀ 'ਚ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਦੇਣਗੀਆਂ। ਆਪਣੇ ਲਈ ਖੱਬੇਪੱਖੀ ਕਿਹੜਾ ਰਾਹ ਚੁਣਨਗੇ, ਇਹ ਅਜੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ 'ਚ ਹੁਣੇ-ਹੁਣੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਇਕ ਸੀਟ ਲਈ ਹੋਈ ਉਪ ਚੋਣ 'ਚ ਮਮਤਾ ਬੈਨਰਜੀ ਨੇ ਖੱਬੇਪੱਖੀਆਂ ਨੂੰ ਪਛਾੜਿਆ ਹੈ। ਖੱਬਾ ਮੋਰਚਾ ਜਾਂ ਤੀਜਾ ਮੋਰਚਾ ਵੀ ਕੋਈ ਸ਼ਾਖ ਬਣਾਉਣ 'ਚ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਿਹਾ। ਉਸਦਾ ਭਵਿੱਖ ਵੀ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੇ ਚੋਣ ਨਤੀਜਿਆਂ 'ਤੇ ਹੀ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ।

ਜਦ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਸਪਾ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤੇ ਲਈ ਸਰਗਰਮ ਹੈ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਨੂੰ ਹੋਰਨਾਂ ਛੋਟੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨਾਲ ਵੀ ਸਮਝੌਤੇ ਕਰਨ 'ਚ ਲੱਗ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ 'ਚੋਂ ਇਕ ਮਮਤਾ ਬੈਨਰਜੀ ਦੀ ਤ੍ਰਿਣਮੂਲ ਕਾਂਗਰਸ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ ਪੱਛਮੀ ਯੂ.ਪੀ. 'ਚ ਚੰਗੀ ਭਾਈਵਾਲੀ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਕਾਂਗਰਸ ਵੱਖਰੇ ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਸੂਬੇ ਦੇ ਗਠਨ 'ਚ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਵੀ ਪੱਕਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੀ। ਉਸਨੂੰ ਡੀ.ਐਮ.ਕੇ. ਨਾਲ ਗੱਠਜੋੜ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕੇਰਲਾ ਬਾਰੇ ਅਜੇ ਕੀ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ? ਉਥੇ ਕਰੁਣਾਕਰਨ ਆਪਣੇ ਦਿਨ ਰਾਜ ਸਭਾ 'ਚ ਬਿਤਾਉਣ 'ਚ ਹੀ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਭਾਜਪਾ ਬਾਰੇ ਸੋਚਣ 'ਤੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਨੇ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਹਮਾਇਤ ਦੇਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਜ਼ਾਹਿਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਭਾਵ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਡਵਾਨੀ ਨੂੰ ਬਿਨਾ ਸ਼ਰਤ ਹਮਾਇਤ ਮਿਲੇਗੀ। ਸਾਬਕਾ ਉਪ-ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਭੈਰੋਂ ਸਿੰਘ ਸ਼ੇਖਾਵਤ ਨੇ ਆਪਣਾ ਨਾਂ ਅੱਗੇ ਵਧਾ ਕੇ ਇਕ ਹਲਚਲ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਉਹ ਪਾਰਟੀ 'ਚ ਆਪਣੀ ਅਣਦੇਖੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਬੋਲੇ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਵਾ ਕਲਿਆਣ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵੀ ਸੀ। ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਨਾਰਾਜ਼ ਤੱਤਾਂ ਤੋਂ ਸਹਾਇਤਾ ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਅਡਵਾਨੀ ਨੂੰ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕਾਂਗਰਸ ਲਈ ਇਕ ਵੱਡੀ ਚੁਣੌਤੀ ਹੋਵੇਗੀ।

ਅਤੀਤ 'ਚ ਅਡਵਾਨੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦੀ

ਮੁਲਾਇਮ ਸਿੰਘ ਯਾਦਵ

ਹਮਾਇਤ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਉਹ ਖੁਦ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਉਮੀਦਵਾਰ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਭਾਜਪਾ 'ਚ ਕੱਟੜ ਤੱਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਪਾਰਟੀ 'ਚ ਕੁਝ ਅਜਿਹੇ ਲੋਕ ਵੀ ਹਨ, ਜੋ ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਚਰਣ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹੀ ਵਾਲਾ ਹੈ।

ਲਿਬਰੇਸ਼ਨ ਟਾਈਗਰ ਆਫ ਤਾਮਿਲ ਈਲਮ ਦਾ ਬੁਝਦਾ ਦੀਵਾ

ਜੀ. ਪਾਰਥਸਾਰਥੀ

ਸਾਬਕਾ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਡੀ.ਐਮ.ਕੇ. ਨੇਤਾ ਮੁਰਾਸੋਲੀ ਮਾਰਨ ਨੇ ਸਾਲ 1997 ਵਿਚ ਮੈਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਸੀ, 'ਕੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਫਲਸਤੀਨੀ ਨੇਤਾ ਯਾਸਰ ਅਰਾਫਾਤ ਵਾਂਗ ਪ੍ਰਭਾਕਰਨ ਵੀ ਕਦੀ ਜੰਗ ਦਾ ਰਾਹ ਛੱਡ ਕੇ ਗੱਲਬਾਤ ਦੀ ਮੇਜ਼ ਤੱਕ ਆਉਣ ਬਾਰੇ ਸੋਚ ਸਕਦਾ ਹੈ?' ਲਿੱਟੇ ਦੀ ਕਾਰਜਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਜਿੰਨਾ ਮੈਂ ਸਮਝਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੇਰਾ ਜਵਾਬ ਸੀ ਕਿ ਪ੍ਰਭਾਕਰਨ ਵਿਚ ਇਸ ਇੱਛਾ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਸੋਚ ਦਾ ਅਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਮਝ ਸਕੇ ਕਿ ਕਦੋਂ ਹਿੰਸਾ ਆਤਮਘਾਤੀ ਅਤੇ ਗੱਲਬਾਤ ਜ਼ਰੂਰਤਮੰਦ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਬਾਰਾਂ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਭਾਰਤ, ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਅਮਰੀਕਾ, ਗ੍ਰੇਟ ਬ੍ਰਿਟੇਨ ਅਤੇ ਯੂਰਪੀ ਸੰਘ ਦੇ ਬਾਕੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਸਮੇਤ 37 ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਿੱਟੇ ਨੂੰ ਅੱਤਵਾਦੀ ਸੰਗਠਨ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਲਿੱਟੇ ਮੁਖੀ ਦੀ ਗਰਦਨ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਸ਼ਿਕੰਜਾ ਕੱਸਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਪਿਛਲੇ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀਲੰਕਾ ਦੀ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਫੌਜ ਦੁਆਰਾ ਉੱਤਰੀ ਸ੍ਰੀਲੰਕਾ ਵਿਚ ਤਮਿਲ ਟਾਈਗਰਾਂ ਦੇ ਗੜ੍ਹ ਕਿਲੀਨੋਚੀ ਦੀ ਘੇਰਾਬੰਦੀ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਅਮਰੀਕੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ, ''ਅਮਰੀਕਾ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਕਿ ਸ੍ਰੀਲੰਕਾ ਸਰਕਾਰ ਲਿੱਟੇ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਾਡਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਅਜਿਹੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਹੱਲ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀਲੰਕਾ ਅਤੇ ਬਾਹਰ ਦੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਤਮਿਲ ਠੀਕ ਸਮਝਣ, ਤਮਿਲਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਅਤੇ ਸਲਾਹ ਨੂੰ ਵੀ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੁਣ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ।''

ਇਹੋ ਰੁਖ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਨੇ ਵੀ ਅਪਣਾਇਆ। ਡੀ.ਐਮ.ਕੇ., ਐਮ.ਡੀ.ਐਮ.ਕੇ. ਅਤੇ ਪੀ.ਐਮ.ਕੇ. ਵਰਗੇ ਯੂ.ਪੀ.ਏ. ਦੇ ਭਾਈਵਾਲ ਦਲਾਂ ਦੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਦਬਾਅ ਅਤੇ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਐਮ. ਕਰੁਣਾਨਿਧੀ ਦੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਭਾਰਤ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਨਾਲ ਸੁਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਾਈ। ਇਹ ਮੰਗ ਉਸ ਸਮੇਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਸ੍ਰੀਲੰਕਾ ਦੀ ਫੌਜ ਕਿਲੀਨੋਚੀ ਵਿਚ ਘੇਰਾਬੰਦੀ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ।

ਪ੍ਰਭਾਕਰਨ ਪਿਛਲੇ ਤਿੰਨ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਬੰਦੂਕ ਦੀ ਤਾਕਤ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਰੱਖਦਾ ਆਇਆ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕੈਰੀਅਰ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਨਾ ਸਿਰਫ ਸਿੰਹਲੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ, ਬਲਕਿ ਆਪਣੇ ਹੀ ਸਾਥੀ ਤਮਿਲ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਅਤੇ ਰਾਜਨੇਤਾਵਾਂ ਖਿਲਾਫ ਖੂਨੀ ਜੰਗ ਕਰ ਕੇ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਨਾਮ ਉਸ ਦੇ ਮੁੱਖ ਵਿਰੋਧੀ ਸਬਾਰਾਥਿਨਮ ਦਾ ਵੀ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ 1970 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਵਿਚ ਕਰੁਣਾਨਿਧੀ ਦਾ ਬੇਹੱਦ ਪਸੰਦੀਦਾ ਸੀ।

ਪ੍ਰਭਾਕਰਨ ਨੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੇਹੱਦ ਚਲਾਕੀ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਦਾਰ ਤਮਿਲ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਟਿਕਾਣੇ ਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਹੜੇ ਗੋਲੀਆਂ ਦੀ ਬਜਾਏ ਗੱਲਬਾਤ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਅੰਮ੍ਰਿਤਲਿੰਗਮ ਅਤੇ ਚੰਦਰਹਸਨ ਵਰਗੇ ਤਜ਼ਰਬੇਕਾਰ ਨੇਤਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ, ਜਿਹੜੇ ਸਿਨਹਲੀ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਨਾਲ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਪੈਕੇਜ ਬਣਾਉਣ 'ਤੇ ਅਣਥੱਕ ਰੂਪ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਤਮਿਲਾਂ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ। ਪ੍ਰਭਾਕਰਨ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਤਤਕਾਲੀਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੁਆਇਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ 1987 ਦੇ ਭਾਰਤ-ਸ੍ਰੀਲੰਕਾ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨੇਗਾ, ਲੇਕਿਨ ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਹ ਪੂਰਬੀ ਸ੍ਰੀਲੰਕਾ ਵਿਚ ਸਿਨਹਾਲੀਆਂ ਦੇ ਕਤਲੇਆਮ ਵਿਚ ਜੁੱਟ ਗਿਆ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਹੀ

ਪ੍ਰਭਾਕਰਨ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਸੈਨਾ ਇਸ ਸੰਗਠਨ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਭੇਜਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋਣਾ ਪਿਆ ਸੀ। ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਤਾਂ ਲਿੱਟੇ ਅਲੱਗ-ਥਲੱਗ ਪਿਆ ਹੈ, ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਵਿਚ ਵੀ ਇਸ ਦਾ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸਮਰਥਨ ਘੱਟ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪੱਛਮੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਇਥੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਤਮਿਲਾਂ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਹਨ, ਜਿਹੜੇ ਲਿੱਟੇ ਨੂੰ ਪੈਸਾ ਭੇਜਦੇ ਹਨ।

ਇਸ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਕਰਨ ਦੇ ਵਿੱਤੀ, ਕੂਟਨੀਤਿਕ ਅਤੇ ਫੌਜੀ ਸਰੋਤਾਂ 'ਤੇ ਸ਼ਿਕੰਜਾ ਕੱਸਿਆ ਜਾਣ ਲੱਗਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਵਿਕਲਪ ਵੀ ਸੀਮਿਤ ਹੁੰਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਾਰੇ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹਾਂ ਵਾਂਗ ਉਸ ਨੇ ਵੀ ਲਿੱਟੇ ਅੰਦਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਨੂੰ ਚਲਾਕੀ ਨਾਲ ਮਰਵਾ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਨੂੰ ਕਦੀ ਨਾ ਕਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਮਿਲਣ ਦੀ ਸ਼ੰਕਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਸੰਗਠਨ ਦਾ ਬੇਹਤਰੀਨ ਕਮਾਂਡਰ ਮਹਾਤਿਆ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਉਸ ਨੇ 1994 ਵਿਚ ਹੱਤਿਆ ਕਰਵਾਈ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਫੌਜੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿਚ ਉਦੋਂ ਬਹੁਤ ਗਿਰਾਵਟ ਆਈ, ਜਦੋਂ ਪੂਰਬੀ ਖੇਤਰ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਮਿਲਟਰੀ ਕਮਾਂਡਰ ਕਰੁਣਾ ਉਸ ਖਿਲਾਫ ਹੋ ਗਿਆ। ਪ੍ਰਭਾਕਰਨ ਦਾ ਜਲਦੀ ਹੀ ਉਸ ਪੂਰਬੀ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਕੰਟਰੋਲ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਸ੍ਰੀਲੰਕਾ ਦੇ 'ਤਮਿਲਾਂ ਦੀ ਭੂਮੀ' ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਦੱਸਦਾ ਸੀ।

ਬੀਤੀ ਦੋ ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀਲੰਕਾ ਦੀ ਸੈਨਾ ਜਿਹੜੀ ਹੁਣ ਕਿਤੇ ਵਧੀਆ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਿੱਖਿਅਤ ਅਤੇ ਸੁਚੇਤ ਹੈ, ਹਵਾਈ ਸੈਨਾ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਨਾਲ ਲਿੱਟੇ ਦੇ ਗੜ੍ਹ ਕਿਲੀਨੋਚੀ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਛਾ ਗਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਸੈਨਾ ਨੇ ਤਮਿਲ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਵਾਲੇ ਦੀਪ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਬਾਕੀ ਹਿੱਸਿਆਂ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਰਣਨੀਤਿਕ ਰੂਪ ਵਿਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਐਲੀਫੈਂਟ ਦਰ੍ਹੇ 'ਤੇ ਵੀ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰ ਲਿਆ। ਹਾਈ ਬਲੱਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਨਾਲ ਪੀੜਤ ਪ੍ਰਭਾਕਰਨ ਹੁਣ ਮੁਲੈਥੀਵੂ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਜੰਗਲੀ ਇਲਾਕਿਆਂ ਦੀ ਇਕ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਪੱਟੀ ਤੱਕ ਸਿਮਟ ਕੇ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਤੋਂ ਕਾਫੀ ਵੱਖ ਹੈ, ਜਿਹੜੀ ਉਸ ਦੀ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਉੱਤਰੀ ਸ੍ਰੀਲੰਕਾ ਦਾ ਬੇਤਾਜ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਸੀ। ਸ੍ਰੀਲੰਕਾ ਵਿਚ ਸਾਡੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਸੈਨਾ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿਚ ਉਥੋਂ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੇਰੇ ਵਰਗਿਆਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਭਾਕਰਨ ਹੁਣ ਲਿੱਟੇ ਵਲੋਂ ਬਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸੁਰੰਗਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨੀ ਗੁਫਾਵਾਂ ਵਿਚ ਲੁਕਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੇਗਾ। ਉਸ ਕੋਲ ਹੁਣ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਵਿਕਲਪ ਰਹਿ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਭੱਜਣਾ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਲੇਕਿਨ ਹੁਣ ਅਜਿਹੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਜਾਂ ਥਾਵਾਂ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਹੀਂ ਰਹੀਆਂ, ਜਿਥੇ ਉਹ ਭੱਜ ਕੇ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਕਸਾਬ ਵਾਂਗ ਅਚਾਨਕ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤ ਵਿਚ ਆ ਵੀ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਸੂਰਤ ਵਿਚ ਸ਼ਾਇਦ ਉਹ ਆਤਮਸਮਰਪਣ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸਾਈਨਾਇਡ ਦੀ ਗੋਲੀ ਖਾਣਾ ਪਸੰਦ ਕਰੇਗਾ।

ਹੁਣ ਉਮੀਦ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੀਲੰਕਾ ਸਰਕਾਰ ਤਮਿਲਾਂ ਦੇ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋਣ ਨਾਲ ਤਮਿਲ ਆਬਾਦੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਜਾਇਜ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੋਂ ਵੀ ਵਾਂਝਾ ਰੱਖਣ ਨੂੰ ਹਰੀ ਝੰਡੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਦੇਖੇਗੀ। ਸ੍ਰੀਲੰਕਾ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਰਾਜਪਕਸ਼ੇ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਇਨਾ ਤਾਂ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਸਾਲ 1987 ਦੇ ਭਾਰਤ-ਸ੍ਰੀਲੰਕਾ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਅੰਤਰਗਤ ਸ੍ਰੀਲੰਕਾ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਗਈ 13ਵੀਂ ਸੋਧ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਗੇ, ਜਿਹੜਾ ਉੱਤਰੀ ਅਤੇ ਪੂਰਬੀ ਇਲਾਕਿਆਂ ਨੂੰ ਚੁਣੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਅਸੈਂਬਲੀਆਂ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਅਸ਼ਾਂਤੀ ਦਾ ਦੌਰ ਹਾਲੇ ਅੱਗੇ ਵਧੇਗਾ।

'ਲਿਖਤੁਮ' ਦੀ ਲਾਜ ਰੱਖ ਲਈ!

ਲਿਖਤੁਮ

ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ ਦੁਪਾਲਪੁਰ

ਹਥਲੀ ਲਿਖਤ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪਾਠਕ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੀ ਕਿਸੇ ਸੰਭਾਵੀ 'ਟਿੱਚਰ' ਦਾ ਸਮਾਧਾਨ, ਪਹਿਲੋਂ ਹੀ ਮੈਂ ਰਮਾਇਣ ਦੇ ਇਕ ਪ੍ਰਸੰਗ ਨਾਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਕਿ ਇਹ ਨਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਮੇਰੇ ਦੋਸਤ ਮੇਰੇ 'ਤੇ ਵਿਅੰਗ ਕੱਸਣ ਕਿ ਮੈਂ ਹਲਦੀ ਦੀ ਇਕ-ਅੱਧ ਗੱਠੀ ਲੱਭ ਪੈਣ 'ਤੇ ਪੰਸਾਰੀ ਬਣਿਆਂ ਹੋਣ ਦਾ ਭਰਮ ਪਾਲ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਜਦਕਿ ਅਸਲੀਅਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਹਲਦੀ ਦੀ ਕੋਈ 'ਗੱਠੀ' ਲੱਭ ਪੈਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਉਪਕਾਰਾਂ ਦੀ ਗੰਗਾ ਵਗਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਮੋਹਰੇ, ਤ੍ਰੇਲ-ਤੁਪਕੇ ਜਿੰਨਾ ਪਾਣੀ ਕਿਸੇ ਦੇ ਮੂੰਹ 'ਚ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਦੀ ਕੀ ਔਕਾਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ? ਪਰ ਹਾਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਹਿਰਦੇ ਦੀਆਂ ਡੂੰਘਾਈਆਂ 'ਚੋਂ ਨਿਕਲ ਰਹੀਆਂ ਅਸੀਸਾਂ ਦੁਆਵਾਂ ਸੁਣ ਕੇ ਫ਼ਖ਼ਰ ਜਿਹਾ ਜ਼ਰੂਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਫ਼ਖ਼ਰ ਵਿਚੋਂ ਭਵਿੱਖ ਲਈ ਕੁਝ ਹੋਰ ਕਰ ਗੁਜ਼ਰਨ ਦੀ ਤਮੰਨਾ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਰਾਵਣ ਦੇ ਬਾਗ ਦੀ ਕੈਦ ਵਿਚੋਂ ਮਾਤਾ ਸੀਤਾ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈ ਆਉਣ ਲਈ, ਭਗਵਾਨ ਰਾਮ ਆਪਣੀ ਵਾਨਰ-ਸੈਨਾ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ, ਲੰਕਾ ਵਲ ਵਧਣ ਲਈ ਸਮੁੰਦਰ 'ਤੇ ਪੁਲ ਤਿਆਰ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਤਾਂ ਉੱਥੇ ਇਕ ਗੁਲਹਿਰੀ ਵੀ 'ਕਾਰ-ਸੇਵਾ' ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਪਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਨਰ-ਨਾਰੀ ਜਿੱਥੇ ਵੱਡੇ ਪੱਥਰ ਆਦਿਕ ਚੁੱਕ ਚੁੱਕ ਕੇ ਬੀੜ ਰਹੇ ਸਨ, ਉੱਥੇ ਗੁਲਹਿਰੀ ਵਿਚਾਰੀ ਪਹਿਲਾਂ ਦੌੜ ਕੇ ਪਾਣੀ 'ਚ ਵੜ ਕੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਭਿਉਂਦੀ। ਫਿਰ ਆਪਣੇ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਮਿੱਟੀ ਵਿਚ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਿਬੇੜਦੀ। ਭੱਜ ਕੇ ਪੁਲ ਵਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਛੰਡ ਕੇ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਲੱਗੀ ਮਿੱਟੀ ਝਾੜ ਆਉਂਦੀ। ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸੇਵਕ ਨੇ ਮਖੌਲ ਕੀਤਾ।

''ਵਾਹ! ਤੇਰੀ ਇਸ ਭੋਰਾ-ਭਰ ਮਿੱਟੀ ਨਾਲ ਪੁਲ ਬਹੁਤ ਜਲਦੀ ਬਣ ਜਾਏਗਾ!!''

''ਮੇਰੇ ਭਰਾ.....'' ਗੁਲਹਿਰੀ ਨੇ ਮੋਹਰਿਉਂ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਆਖਿਆ- ''ਪੁਲ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਤਾਂ ਮੈਂ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ, ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਮਾਣ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਭਗਵਾਨ ਰਾਮ ਦੇ ਹੁਕਮ ਮੁਤਾਬਕ ਕਾਰ-ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਜੁੱਟੀ ਹੋਈ ਹਾਂ।'' ਅਮਰੀਕਨ ਪੰਜਾਬੀ ਪ੍ਰਿੰਟ ਮੀਡੀਏ ਦੀ ਸਿਰਕੱਢ ਅਖ਼ਬਾਰ 'ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼' ਵਿਚ, ਪਿਛਲੇ ਸਾਢੇ ਕੁ ਚਾਰ ਸਾਲ ਤੋਂ 'ਲਿਖਤੁਮ' ਕਾਲਮ ਲਗਾਤਾਰ ਲਿਖਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਗਾਹੇ-ਬਗਾਹੇ ਕਿਸੇ ਸਥਾਨਕ ਸਮਾਗਮਾਂ/ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੀ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ 'ਰਿਪੋਰਟਿੰਗ' ਵੀ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਕਦੇ ਕਦਾਈਂ ਕੋਈ ਆਰਟੀਕਲ ਦਿਲਚਸਪ ਜਾਂ ਵਧੀਆ ਲਿਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਾਠਕ ਵੀਰ ਖੂਬ ਪਸੰਦ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪਾਠਕਾਂ ਵਲੋਂ ਮਿਲਦੀ ਪਰਤਵੀਂ ਪ੍ਰਸੰਸਾ ਤੋਂ ਹੀ ਕਿਸੇ ਲਿਖਤ ਦੀ ਮਕਬੂਲੀਅਤ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਦਿਲ ਖਿਚਵਾਂ ਇਕ ਲੇਖ 'ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼' ਦੇ ਮਿਤੀ 12 ਅਪ੍ਰੈਲ 2008 ਵਾਲੇ ਅੰਕ ਵਿਚ ਛਪਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਅਨੁਵਾਨ ਸੀ-ਕੇਸ, ਕਕਾਰ ਅਤੇ ਕੇਸਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ। ਇਸ ਨਾਚੀਜ਼ ਵਾਸਤੇ ਇਹ ਗੱਲ ਵੀ ਕਾਬਲੇ-ਫ਼ਖ਼ਰ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੇਖਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਸਮੇਤ, ਦੂਸਰੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਛਪਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੰਜਾਬੀ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਵੀ ਵੱਡੀ ਚਾਹਤ ਨਾਲ ਛਾਪਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਹਿਣ ਦਾ ਭਾਵ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਲੇਖ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੋਂ ਛਪਦੀ ਬਹੁ ਚਰਚਿਤ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਅਖ਼ਬਾਰ 'ਸਪੋਕਸਮੈਨ' ਦੇ 9 ਅਗਸਤ 2008 ਵਾਲੇ ਅੰਕ ਵਿਚ ਵੀ ਛਪਿਆ। ਇਹੀ ਲੇਖ ਭਾਵੇਂ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ, ਇੰਗਲੈਂਡ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਵੀ ਛਪਿਆ, ਪ੍ਰੰਤੂ 'ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਸਪੋਕਸਮੈਨ' ਦੇ ਇਕ ਪਾਠਕ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਇਸ ਤਹਿਰੀਰ ਤੋਂ ਕਿਵੇਂ ਅਤੇ ਕਿਤਨੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਲਈ, ਉਸ ਨੂੰ ਸ਼ਬਦੀ-ਜਾਮਾ ਪਹਿਨਾਉਣ ਦਾ ਅੱਗੇ ਯਤਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ।

ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ 9 ਅਗਸਤ ਤੋਂ ਪੌਣੇ ਕੁ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ 25 ਜਨਵਰੀ 2009 ਵਾਲੇ 'ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਸਪੋਕਸਮੈਨ' ਦੇ ਐਡੀਟੋਰੀਅਲ ਸਫੇ 'ਤੇ ਇਕ 'ਮਿਡਲ' ਛਪਿਆ। ਇਸ ਨੂੰ ਲਿਖਣ ਵਾਲੀ ਸੀ 'ਕਮਲ ਨਰਸਿੰਗ ਹੋਮ ਰੋਪੜ' ਦੀ ਬੀਬੀ ਹਰਪਿੰਦਰ ਕੌਰ 'ਡਿੰਪਲ'- ਇਸ ਸੁਘੜ-ਸਿਆਣੀ ਧੀ ਰਾਣੀ ਦੇ ਦਿਲ ਦੀਆਂ ਗਹਿਰਾਈਆਂ 'ਚੋਂ ਨਿਕਲੇ ਹੋਏ ਮੋਹ-ਭਿੱਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਦੇ ਕੁਝ ਅੰਸ਼ ਦੁਹਰਾਅ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਜੋ ਕਿ ਉਕਤ ਅਖ਼ਬਾਰ ਵਿਚ '....ਇਕ ਲੇਖ ਨੇ ਮੇਰੇ ਘਰ ਦਾ ਨਕਸ਼ਾ ਬਦਲਿਆ!' ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਅਧੀਨ ਛਪੇ ਹੋਏ ਹਨ- ''.....ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਭਾਵੁਕ ਮਨ ਨਾਲ ਆਪ ਜੀ ਨੂੰ ਇਹ ਪੱਤਰ ਲਿਖਣ ਲੱਗੀ ਹਾਂ। ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆ ਰਹੀ ਕਿ ਮੈਂ ਉਹ ਸ਼ਬਦ ਕਿੱਥੋਂ ਲੱਭਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਮੈਂ ਆਪਦੇ ਅਖ਼ਬਾਰ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਸਮਾਨ ਲੇਖਕ ਸ. ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰ ਸਕਾਂ। ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਦੱਸਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਤੀਤ ਬਾਰੇ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹਾਂ।

ਮੇਰਾ ਵਿਆਹ ਹੋਏ ਨੂੰ ਸਵਾ ਕੁ ਦੋ ਸਾਲ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਮੇਰੇ ਪਤੀ ਨਾਮਵਰ ਗੀਤਕਾਰ 'ਰੋਮੀ ਘੜਾਮੇ ਵਾਲਾ' (ਅਸਲ ਨਾਂ ਗੁਰਬਿੰਦਰ ਸਿੰਘ) ਹੁਣ ਰੋਜ਼ ਹੀ ਸ਼ਰਾਬ ਦਾ ਸੇਵਨ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਅੱਜ ਤੱਕ ਵਧ-ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਬੋਲਿਆ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮੈਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਕਮੀ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਣ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਪਰ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਸ਼ਾਮ ਵੇਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਦਿਆਂ ਦੇਖ ਕੇ, ਮੈਨੂੰ ਹਰ ਸਮੇਂ ਇਹ ਧੁੜਕੂ ਲੱਗਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਨਿੱਤ ਦੀ ਸ਼ਰਾਬ ਕਾਰਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਬੀਮਾਰੀ ਲੱਗ ਗਈ ਜਾਂ ਕੁਝ ਹੋਰ ਹੋ ਗਿਆ ਤਾਂ ਪਿੱਛੋਂ ਸਾਡਾ ਕੀ ਬਣੂੰ? ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਵਾਰੀ ਸਮਝਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਇੰਨੇ ਵਧੀਆ ਸਿੱਖ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਹੋ ਕੇ ਸ਼ਰਾਬ ਵੀ ਪੀਂਦੇ ਹੋ ਤੇ ਦਾਹੜੀ ਕੇਸ ਵੀ ਕਟਵਾ ਰੱਖੇ ਨੇ।

ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਕ ਹੀ ਜਵਾਬ ਹੁੰਦਾ- ''ਦੇਖ ਡਿੰਪਲ, ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਕਿੰਨਾ ਟੈਨਸ਼ਨ ਭਰਿਆ ਹੈ। ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਦੀ ਨੱਸ-ਭਜਾਈ 'ਚ ਸਿਰ ਦੁੱਖਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦਾ ਏ...ਨੀਂਦ ਵੀ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ....ਬਾਕੀ ਰਹੀ ਗੱਲ ਦਾਹੜੀ ਕਟਵਾਉਣ ਦੀ, ਭਲੀਏ ਲੋਕੇ, ਇਹਨੂੰ ਵਧਾ ਕੇ ਕਿਹੜਾ ਅੰਬ ਲੱਗ ਜਾਣੇ ਨੇ...!'' ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਜਵਾਬ ਸੁਣ ਕੇ ਮੈਂ ਵੀ ਕੁਝ ਨਾ ਬੋਲਦੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਂ ਸੋਚਦੀ ਸਾਂ ਕਿ ਕਿਤੇ ਗੁੱਸੇ 'ਚ ਆ ਕੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪੀਣੀ ਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦੇਣ!....ਸੱਚ ਜਾਣਿਉਂ 9 ਅਗਸਤ 2008 ਦਿਨ ਸ਼ਨਿਚਰਵਾਰ ਵਾਲਾ 'ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਸਪੋਕਸਮੈਨ' ਮੇਰੇ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਲਈ ਰੱਬ ਬਣ ਕੇ ਬਹੁੜਿਆ। ਮੇਰੇ ਪਤੀ ਰੋਜ਼ ਵਾਂਗ ਉਸ ਦਿਨ ਪੇਪਰ ਪੜ੍ਹ ਰਹੇ ਸਨ। ਨੌਂ ਅਗਸਤ 2008 ਦੇ ਅਖ਼ਬਾਰ ਵਿਚ ਸ. ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ 'ਦੁਪਾਲਪੁਰ' ਹੋਰਾਂ ਦਾ ਲਿਖਿਆ ਲੇਖ- 'ਕੇਸ, ਕਕਾਰ ਅਤੇ ਕੇਸਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ' ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਬੁਲਾ ਕੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ-

''ਡਿੰਪਲ ਅੱਜ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣਾ ਆਪ ਕੁਝ ਗਲਤ ਜਿਹਾ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ!''

ਮੈਂ ਕਾਰਨ ਪੁੱਛਿਆ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੈਨੂੰ ਲੇਖ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਮੈਂ ਵੀ ਲੇਖ ਪੜ੍ਹ ਕੇ, ਇਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਹੋ ਕੇ ਕਿਹਾ- ''ਫਿਰ ਠੀਕ ਈ ਕਿਹਾ ਹੈ ਦੁਪਾਲਪੁਰੀ ਸਾਹਿਬ ਨੇ!'' ਉਸੇ ਦਿਨ ਤੋਂ ਮੇਰੇ ਪਤੀ ਨੇ ਸ਼ਰਾਬ ਨਾ ਪੀਣ ਅਤੇ ਸਾਬਤ ਸੂਰਤਿ ਸਿੱਖ ਬਣਨ ਦਾ ਨਿਸ਼ਚਾ ਧਾਰ ਲਿਆ। ਦੁਪਾਲਪੁਰ ਜੀ ਅਤੇ ਸਪੋਕਸਮੈਨ ਦੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਾਲ ਮੇਰਾ ਪਤੀ ਸਰਦਾਰ ਅਤੇ ਵੈਸ਼ਨੋ (ਭਾਵ ਸ਼ਰਾਬ ਤੋਂ ਰਹਿਤ) ਬਣ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। ਮੈਂ ਆਪ ਜੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੀ ਅੱਠ ਮਹੀਨੇ ਪੁਰਾਣੀ ਫੋਟੋ ਅਤੇ ਇਕ ਹੁਣ ਦੀ ਤਾਜ਼ਾ ਫੋਟੋ ਭੇਜ ਰਹੀ ਹਾਂ। ਤਾਂ ਕਿ ਕੋਈ ਹੋਰ ਨੌਜਵਾਨ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਵਿਚਲੇ ਫਰਕ ਵੇਖ ਕੇ ਸਾਬਤ-ਸੂਰਤਿ ਬਣਨ ਦਾ ਮਨ ਬਣਾ ਸਕੇ। ਆਪ ਨੂੰ ਇਕ ਬੇਨਤੀ ਹੋਰ ਕਰਨੀ ਚਾਹਾਂਗੀ ਕਿ 'ਕੇਸ, ਕਕਾਰ ਅਤੇ ਕੇਸ ਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ' ਵਰਗੇ ਲੇਖ ਕੁਝ ਕੁਝ ਵਕਫੇ ਬਾਅਦ ਲਗਾਤਾਰ ਛਾਪੇ ਜਾਣ...!''

ਗੁਰਬਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਰੋਮੀ ਘੜਾਮੇ ਵਾਲੇ ਦੀ ਸਿੰਘ ਸਜਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਦੀ ਤਸਵੀਰ

ਕਿਸੇ ਲੇਖਕ ਦੀ ਕੋਈ ਕਿਰਤ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਸਾਹਮਣੇ ਆਵੇ ਤਾਂ ਇਸ ਦੀ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਲਿਖਾਰੀ ਹੀ ਸਮਝ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ, ਜਦੋਂ ਸਭ ਪਾਸੇ 'ਕੰਨ-ਰਸ' ਅਤੇ 'ਅੱਖ-ਰਸ' ਦਾ ਹੀ ਬੋਲ ਬਾਲਾ ਹੋਵੇ। ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਨਸੀਹਤ ਜਾਂ ਸਿੱਖਿਆ ਲੈਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸਿਰਫ 'ਮਨੋਰੰਜਨ' ਹੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੋਵੇ। ਇੱਥੇ ਨਿਊਯਾਰਕ ਦਾ ਇਕ ਵਾਕਿਆ ਲਿਖਣਾ ਵੀ ਗੈਰ ਪ੍ਰਸੰਗਕ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਉੱਥੇ ਦੀ ਇਕ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਧਾਰਮਿਕ ਜਥੇਬੰਦੀ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਥੋਂ ਕਥਾ-ਵਾਚਕ ਗਿਆਨੀ ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਗੋਲਡ ਮੈਡਲ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਭਰੇ ਇਕੱਠ ਵਿਚ ਗਿਆਨੀ ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਇਕ ਬੇ-ਬਾਕ ਟਿੱਪਣੀ ਇੰਜ ਕੀਤੀ-

'ਭਰਾਵੋ, ਮੈਂ ਇੱਥੇ ਕਈ ਹਫਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਕਥਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਮੇਰਾ 'ਸਨਮਾਨ' ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ, ਧੰਨਵਾਦ! ਪ੍ਰੰਤੂ ਕਿੰਨਾ ਚੰਗਾ ਹੁੰਦਾ ਅਗਰ ਕੋਈ ਇਕ ਸ੍ਰੋਤਾ ਵੀ ਮੈਨੂੰ ਬਾਂਹ ਕੱਢ ਕੇ ਕਹਿੰਦਾ ਕਿ ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਮੈਂ ਆਪ ਦੀ ਕਥਾ ਸੁਣ ਕੇ ਆਪਣਾ ਫਲਾਣਾ ਔਗੁਣ ਤਿਆਗ ਦਿੱਤਾ ਹੈ...ਜਾਂ ਮੈਂ ਮਨ ਦੀ ਮਤਿ ਛੱਡ ਕੇ ਗੁਰ-ਮਤਿ ਧਾਰਨ ਕਰ ਲਈ ਹੈ! ਐਸਾ ਕੋਈ ਸ੍ਰੋਤਾ, ਜੇ ਮੇਰੇ ਗਲ਼ ਵਿਚ ਜੁੱਤੀਆਂ ਦਾ ਹਾਰ ਵੀ ਪਾ ਦੇਵੇ, ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਹੀਰਿਆਂ ਦੀ ਮਾਲਾ ਸਮਝ ਲਵਾਂਗਾ!'' ਮੁੱਕਦੀ ਗੱਲ, ਰੋਪੜ ਵਾਲੀ ਬੀਬਾ ਹਰਪਿੰਦਰ ਕੌਰ 'ਡਿੰਪਲ' ਦੇ ਘਰ ਵਾਲੇ ਸ੍ਰੀ ਰੋਮੀ ਘੜਾਮੇ ਵਾਲਾ (ਹੁਣ ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਬਿੰਦਰ ਸਿੰਘ!) ਦੀ ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਆਈ 'ਈ-ਮੇਲ' ਚਿੱਠੀ ਪੜ੍ਹ ਕੇ, ਮੈਂ ਹੋਰ ਵੀ ਹੈਰਾਨ ਹੋ ਗਿਆ! ਉਸ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਕਿ ਮੈਂ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਭਰਾਵਾਂ ਦਾ ਸਾਹਿਤ ਪੜ੍ਹ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਨਾਸਤਕ ਬਣ ਚੁੱਕਿਆ ਸਾਂ। ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਹੁਣ ਸਮਝ ਲੱਗੀ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ, ਸਾਨੂੰ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਦੀ ਥਾਂ 'ਵਿਵੇਕਸ਼ੀਲ' ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਮੈਂ ਵਹਿਮਾਂ-ਭਰਮਾਂ, ਅੰਧ-ਵਿਸ਼ਵਾਸਾਂ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਹੋ ਕੇ ਗੁਰੂ ਦਾ ਬਿਬੇਕ ਬੁੱਧ ਸਿੱਖ ਬਣ ਕੇ ਬਾਕੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜੀਵਾਂਗਾ। ਹੋਰ ਤਾਂ ਹੋਰ ਉਸ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਵੀ 'ਅਕਲ' ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ''...ਤੁਸੀਂ ਆਹ ਬਾਦਲਾਂ-ਸ਼ਾਦਲਾਂ ਬਾਰੇ ਬਹੁਤੀ ਕਲਮ ਨਾ ਚਲਾਇਆ ਕਰੋ। ਇਥੋਂ ਕਾਰੂੰ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਵਰਗੇ ਹੋ ਕੇ ਚਲੇ ਗਏ...ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਆਏ, ਲੱਖਾਂ ਚਲੇ ਗਏ...ਪਰ ਗੁਰੂ ਦਾ ਫਲਸਫਾ ਅੱਟਲ-ਅਡੋਲ ਹੈ। ਜਿਸ ਤੋਂ ਅੱਜ ਗੁਰੂ ਦੇ ਸਿੱਖ ਹੀ ਮੂੰਹ ਮੋੜ ਰਹੇ ਹਨ!...ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੇ ਵਰਗੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਘਰ ਜਨਮੇ ਹੋਏ, ਪਰ ਔਝੜੇ ਪਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਦਾ ਰਾਹ ਦਿਖਾਇਆ ਕਰੋ!'' ਮੈਨੂੰ 'ਬਾਪੂ ਜੀ' ਕਹਿ ਕੇ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਚਿੱਠੀ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਹੋਰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਅਰਥ-ਭਰਪੂਰ ਗੱਲਾਂ ਲਿਖੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਮੈਂ ਵਿਸਥਾਰ ਦੇ ਡਰੋਂ ਇੱਥੇ ਨਹੀਂ ਲਿਖ ਰਿਹਾ। ਚਿੱਠੀ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਉੱਤੇ ਉਸ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ- 'ਆਪ ਦਾ ਸੁਧਰਿਆ ਹੋਇਆ ਪੁੱਤਰ ਗੁਰਬਿੰਦਰ ਸਿੰਘ 'ਰੋਮੀ' ਰੋਪੜ ਫੋਨ ਨੰ.-94639-31624 ਅਤੇ 94171-21134

ਅੰਤਿਕਾ-ਮੇਰੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਕਈ ਪਾਠਕ ਮੈਨੂੰ ਕੱਟੜ ਜਿਹਾ ਸਮਝਣ ਦਾ ਭੁਲੇਖਾ ਖਾ ਲੈਂਦੇ ਨੇ। ਜਦਕਿ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਗੂੜ੍ਹੇ ਮਿੱਤਰਾਂ ਵਿਚ ਕਾਮਰੇਡ, ਹਿੰਦੂ, ਨਾਸਤਕ, ਮੁਸਲਿਮ ਬੋਧੀ ਅਤੇ ਇਸਾਈ ਆਦਿ ਸਭ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਮੈਂ ਕਿਸੇ 'ਤੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਥੋਪਦਾ ਨਹੀਂ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਮੂੰਹੋਂ ਕਿਸੇ ਕਲੀਨ ਸ਼ੇਵਨ ਵੀਰ ਨੂੰ 'ਸਰਦਾਰ' ਬਣਨ ਲਈ ਵੀ ਨਹੀਂ ਆਖਦਾ। ਨਾ ਹੀ ਮੈਂ ਕੇਸ-ਧਾਰੀਆਂ ਨੂੰ 'ਬਹੁਤ ਹੀ ਚੰਗੇ' ਜਾਂ ਗੈਰ ਕੇਸਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਗੱਲੋਂ ਬੁਰੇ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ। ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਗਿਆਤ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ ਕੇਸ-ਧਾਰੀ ਹੋ ਜਾਣਾ ਹੀ 'ਸਿੱਖੀ' ਨਹੀਂ, ਸਿੱਖੀ ਨੂੰ ਅਮਲ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣਾ ਅਤਿ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਕੌਣ ਚੰਗਾ, ਕੌਣ ਮਾੜਾ? ਇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਤਾਂ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਨੇ ਹੀ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਫਿਰ ਵੀ, ਜਦ ਮੈਂ ਨੀਲੇ ਦੇ ਸ਼ਾਹ ਅਸਵਾਰ ਪੰਥ ਦੇ ਬਾਪੂ, ਬਾਜਾਂ ਵਾਲੇ ਮਾਹੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਾਰੇ ਸੋਚਦਾਂ...ਆਪਣਾ ਸ਼ਾਹੀ ਮਹਿਲਾਂ ਵਰਗਾ ਘਰ-ਘਾਟ ਛੱਡ ਕੇ, ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੁਖ ਆਰਾਮ, ਸ਼ਾਹਾਨਾ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤਿਆਗ ਕੇ, ਸਰਸਾ ਨਦੀ 'ਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਛੋੜਾ ਝੱਲਦਾ ਹੋਇਆ, ਉਹ ਬੇ-ਤਾਜ ਹੋ ਨੰਗੇ ਪੈਰੀਂ ਮਾਛੀਵਾੜੇ ਦੇ ਜੰਗਲ ਗਾਹੁੰਦਾ ਹੋਇਆ, ਆਪਣੇ ਜਿਗਰ ਦੇ ਟੁਕੜਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਹਾਦਤਾਂ ਦੇ ਰਾਹ ਪਾ ਕੇ ਆਪਣੀ ਬਿਰਧ ਮਾਤਾ ਨੂੰ ਰੱਬ ਆਸਰੇ ਛੱਡ ਕੇ, ਲੱਖੀ ਜੰਗਲ ਵਿਚ ਜੁੜੇ ਖਾਲਸੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ 'ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਪੁੱਤਰ' ਕਹਿ ਕੇ ਆਪਣੀਆਂ ਜਵਾਨ ਉਮਰ ਸੁਪਤਨੀਆਂ ਨੂੰ ਰਹਿੰਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਪੇਕਿਆਂ ਘਰੇ ਬਿਤਾਉਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਕੇ, ਉਹ ਵੈਰਾਗ, ਉਦਾਸ ਤੇ ਹਉਕੇ ਭਰਦੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਧੀਰਜ ਦਿੰਦਾ ਹੋਇਆ, ਗੁਦਾਵਰੀ ਦੇ ਕੰਢੇ ਬੈਠੇ ਕਿਸੇ ਬਾਬੇ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਲਈ, ਦੂਰ ਦੱਖਣ ਵਲ ਚਲਾ ਗਿਆ...ਆਖਰ ਕਾਹਦੇ ਲਈ ਉਹ ਮਾਹੀ ਨੇ ਐਡੇ ਜਫ਼ਰ ਜਾਲੇ?

...ਸਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਖੁੱਸਿਆ, ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਅਰਦਾਸ ਵਿਚ ਸ਼ਬਦ ਜੋੜ ਲਏ- 'ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਦਰਸ਼ਨ ਦੀਦਾਰੇ ਬਖ਼ਸ਼ੋ!'...ਪਰ ਹੁਣ 'ਪੰਥ ਮਹਾਰਾਜ' ਆਪਣੇ ਨਿਆਰੇ ਪਣ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ 'ਕੇਸ ਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ' ਤੋਂ ਆਪ ਹੀ ਮੂੰਹ ਮੋੜੀ ਫਿਰਦਾ ਹੈ!

ਮੈਲਾ ਮੇਲਾ

ਪ੍ਰੋ. ਹਮਦਰਦਵੀਰ ਨੌਸ਼ਹਿਰਵੀ

ਪਿੰਡ ਧਾਲੀਵਾਲ ਦੇ ਛੋਟੀ ਖੇਤੀ ਵਾਲੇ ਕਿਸਾਨ ਦੀ ਲੜਕੀ ਦੀ ਸ਼ਾਦੀ ਸੀ। ਗੁਆਂਢੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਮੈਂ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਦਾ ਸੀ। ਸਿਰ ਉਤੇ ਦੋ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਸੀ, ਆੜ੍ਹਤੀਏ ਪਾਸੋਂ ਇਹ ਕਰਜ਼ਾ ਲਿਆ ਸੀ। ਸ਼ਾਦੀ ਮੈਰਿਜ ਪੈਲੇਸ ਵਿਚ ਹੀ ਕਰਨੀ ਸੀ। ਨੱਕ ਨਹੀਂ ਸੀ ਰਹਿੰਦਾ। ਸ਼ਰੀਕ ਕੀ ਕਹਿਣਗੇ। ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਸ਼ਾਹੀ ਪੈਲੇਸ ਵਿਚ ਖਾਣਾ ਪੀਣਾ, ਗਾਉਣਾ ਵਜਾਉਣਾ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਬਰਾਤ, ਵੀਹ ਦੇ ਕਰੀਬ ਛੋਟੀਆਂ-ਛੋਟੀਆਂ ਕਾਰਾਂ ਵਿਚ ਬੈਠ ਕੇ ਆਈ ਸੀ।

ਗੱਡੀਆਂ ਤੋਂ ਉਤਰਦੇ ਸਾਰ ਹੀ ਕੁਝ ਬਰਾਤੀ ਝੂਮ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਕ ਦੂਜੇ ਵਿਚ ਵੱਜ ਰਹੇ ਸਨ। ਜਿਵੇਂ ਸਾਰੇ ਰਾਹ ਪੀਂਦੇ ਹੀ ਆਏ ਹੋਣ। ਭਾਰਾ ਨਾਸ਼ਤਾ ਕਰਕੇ, ਲਾੜਾ ਤੇ ਲਾੜੀ ਦੇ ਨੇੜਲੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ, ਆਨੰਦ ਕਾਰਜ ਲਈ ਪਿੰਡ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਚਲੇ ਗਏ ਸਨ। ਬਾਕੀ ਬਰਾਤੀ, ਪਿੰਡ ਵਾਲੇ, ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ, ਦੋਸਤ ਮਿੱਤਰ ਮੈਰਿਜ ਪੈਲਸ ਵਿਚ ਪੀਂਦੇ ਖਾਂਦੇ ਰਹੇ। ਕੋਈ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲੱਗ ਰਿਹਾ-ਬਰਾਤੀ ਕੌਣ ਸੀ ਤੇ ਕੁੜੀ ਵਾਲੇ ਪਾਸਿਓਂ ਕੌਣ ਸੀ। ਨਾਨਕਾ, ਦਾਦਕਾ ਮੇਲ ਕਿਹੜਾ ਸੀ-ਕੋਈ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਲਾੜਾ-ਲਾੜੀ ਤੇ ਨੇੜਲੇ ਸਬੰਧੀ ਆਨੰਦ ਕਾਰਜ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੈਂਡ ਵਾਜੇ ਨਾਲ ਮੈਰਿਜ ਪੈਲਸ ਵਿਚ ਪਰਤ ਆਏ ਸਨ। ਮੇਲਾ ਹੋਰ ਭਰ ਗਿਆ ਸੀ। ਡੈੱਕ ਉਤੇ ਗੀਤ ਵੱਜ ਰਿਹਾ ਸੀ।

-ਥੋੜ੍ਹੀ ਥੋੜ੍ਹੀ ਪੀ ਵੇ ਸ਼ਰਾਬੀਆ....।

ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸ਼ਰਾਬੀ ਮੁੰਡੇ ਮੰਚ ਵਲ ਵਧੇ। ਮੰਚ ਉੱਤੇ ਅਤੇ ਮੰਚ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ, ਭੜਕੀਲਾ ਭੰਗੜਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ।

ਡੈੱਕ ਉੱਤੇ ਵੱਜਦੇ ਗਾਣੇ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਹੋਰ ਤੇਜ਼ ਹੋ ਗਈ।

- ਸੁਣ ਜੱਟੀਏ ਲਲਕਾਰਾ, ਬੋਤਲ ਪੀਂਦੇ ਦਾ...।

ਲਲਕਾਰੇ, ਚਾਂਗਰਾਂ ਹੋਰ ਤੇਜ਼ ਹੋ ਗਈਆਂ। ਸਟੇਜ ਉੱਤੇ ਨੱਚਦੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਸਹਿਮ ਗਈਆਂ।

ਮਿਊਜ਼ਿਕ ਗਰੁੱਪ ਨਾਲ ਮਾਮੂਲੀ ਜਿਹੀ ਦਿਹਾੜੀ ਉੱਤੇ ਆਈਆਂ ਡਾਂਸਰ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਹੋਇਆ। ਗੀਤ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ।

- ਫੜੋ ਨੀ ਫੜੋ ਮੁੰਡਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸ਼ਰਾਬੀ...।

ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਇਕ ਸ਼ਰਾਬੀ ਨੇ ਆਪਣਾ ਰਾਗ ਅਲਾਪਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

- ਦਾਰੂ ਪੀਣਾ ਕੰਮ ਸਰਦਾਰਾਂ ਦਾ।

- ਦਿਲ ਦੇਣਾ ਸ਼ੌਕ ਮੁਟਿਆਰਾਂ ਦਾ।

ਡੈੱਕ ਉੱਤੇ, ਗੀਤ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਹੋਰ ਤੇਜ਼ ਹੋ ਗਈ।

-ਵੈਲੀ ਹੋ ਗਿਆ ਪੁੱਤ ਜੱਟ ਦਾ
ਜਾਂ ਮਰਜੂ ਜਾਂ ਮਾਰੂ....।

ਬਾਹਰ ਲਾਅਨ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਕਿਰਤੀ ਕਿਸਾਨ ਗੱਲਾਂ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ- ਕੀ ਜੱਟ ਸਿਰਫ ਸ਼ਰਾਬ ਹੀ ਪੀਂਦੇ ਹਨ, ਖਰੂਦ ਹੀ ਕਰਦੇ ਹਨ? ਲੋੜਾਂ, ਥੁੜਾਂ, ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਬੋਝ ਹੇਠ ਦਬੇ ਛੋਟੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਦੋ ਵੇਲੇ ਦੀ ਸਾਧਾਰਨ ਰੋਟੀ ਦਾ ਫਿਕਰ ਹੀ ਖਾਈ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਰਜ਼ਾ ਵਧਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਹਾਲ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸ਼ੋਰ ਸ਼ਰਾਬਾ ਐਨਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਧ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਬਾਹਰ ਬੈਠੇ ਸਧਾਰਨ ਕਿਸਾਨ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਦੱਬ ਕੇ ਰਹਿ ਗਈ ਸੀ। ਬਹੁਤ ਉੱਚਾ ਬਾਰੂਦੀ ਖੜਾਕ ਹੋਇਆ। ਬਾਰਾਂ ਬੋਰ ਦੀ ਰਾਈਫਲ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਚਾਰ ਗੋਲੀਆਂ ਚੱਲ ਗਈਆਂ।

ਡੈੱਕ ਉੱਤੇ ਗੀਤ ਵੱਜ ਰਿਹਾ ਸੀ।

- ਚੱਕ ਲਓ ਰਿਵਾਲਵਰ-ਰਫਲਾਂ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣਾ ਏ....

ਮੰਚ ਉੱਤੇ ਡਾਂਸਰ ਕੁੜੀਆਂ ਨੱਚ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਟੱਪ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਪੇਟ ਦੀ ਖਾਤਰ ਇਹ ਅੱਧ ਨੰਗੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਪੇਟ ਹਿਲਾ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਅੱਖਾਂ ਮਟਕਾ ਰਹੀਆਂ ਸਨ।

ਦੋ ਕੁੜੀਆਂ ਨੱਚਦੀਆਂ ਟੱਪਦੀਆਂ ਮੰਚ ਉੱਤੇ ਡਿੱਗ ਪਈਆਂ। ਦੋਹਾਂ ਦੇ ਸੀਨੇ ਵਿਚ ਗੋਲੀਆਂ ਲੱਗੀਆਂ ਸਨ। ਮੰਚ ਉੱਤੇ ਲਹੂ ਫੈਲ ਗਿਆ। ਡਾਂਸਰ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੇ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਂਭਿਆ। ਡੈੱਕ ਬੰਦ ਹੋ ਗਿਆ। ਹਫੜਾ-ਤਫੜੀ ਮੱਚ ਗਈ। ਤਮਾਸ਼ਬੀਨ ਦੌੜਨ ਲੱਗੇ। ਕੁੜੀ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਮੁੰਡੇ ਵਾਲੇ, ਸਬੰਧੀ, ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ, ਬਰਾਤੀ, ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਲਿਤਾੜਦੇ ਹੋਏ ਆਪਣੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਗੱਡੀਆਂ ਵਲ ਦੌੜੇ। ਬਰਾਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਦੋ ਗੱਡੀਆਂ ਆਪਸ ਵਿਚ ਟਕਰਾਅ ਗਈਆਂ। ਸਾਰੇ ਸ਼ਰਾਬ ਨਾਲ ਨਹਾਤੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਦੰਦਾਂ ਵਿਚ ਮੁਰਗੇ ਦਾ ਚੀਹੜਾ ਮਾਸ ਫਸਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਦੋ ਬਰਾਤੀਆਂ ਦੀ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਹੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਚਾਰ ਹੋਰ ਸਖ਼ਤ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋ ਗਏ।

ਜਦੋਂ ਪੁਲਿਸ ਪਹੁੰਚੀ, ਸ਼ਾਦੀ ਹਾਲ ਵਿਚ, ਲਾਅਨ ਵਿਚ ਲਾੜਾ-ਲਾੜੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਹੀ ਰਹਿ ਗਏ ਸਨ। ਡਾਂਸਰ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਹਸਪਤਾਲ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਗਿਆ। ਦੋਵੇਂ ਕੁੜੀਆਂ ਬੇਹੋਸ਼ ਸਨ। ਮੈਰਿਜ ਹਾਲ ਦੇ ਇਕ ਪਾਸੇ ਦੇ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਗੋਲ ਮੇਜ਼ ਦੁਆਲੇ, ਪੁਲਿਸ ਪਾਰਟੀ ਬੈਠ ਗਈ ਸੀ। ਬਹਿਰੇ ਮੁਰਗੇ ਦੇ ਡੌਂਗੇ ਅਤੇ ਵਿਸਕੀ ਦੀਆਂ ਬੋਤਲਾਂ ਤੇ ਗਿਲਾਸ ਟੇਬਲ ਉੱਤੇ ਰੱਖ ਗਏ ਸਨ।

ਮੁੰਡੇ ਵਾਲੇ ਪਾਸਿਓਂ ਅਤੇ ਕੁੜੀ ਵਾਲੇ ਪਾਸਿਓਂ, ਇਕ ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਲੁਕ ਲੁਕ ਕੇ ਪੁਲਿਸ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਨੋਟ ਭੇਟ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਪੁਲਿਸ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੁਝ ਬੇਪਛਾਣ ਬੰਦਿਆਂ ਨੇ ਸ਼ਾਦੀ ਦੀ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਵਿਚ ਗੋਲੀਆਂ ਚਲਾਈਆਂ ਸਨ।

ਹਾਊਸਿੰਗ ਮਾਰਕੀਟ

ਕਿਵੇਂ ਰਹਿਣਗੀਆਂ ਮਾਰਟਗੇਜ ਦਰਾਂ ਸਾਲ 2009 ਦੌਰਾਨ

ਹਾਊਸਿੰਗ ਮਾਰਕੀਟ ਅਤੇ ਮਾਰਟਗੇਜ ਵਿਆਜ ਦਰਾਂ ਬਾਰੇ ਪੇਸ਼ੀਨਗੋਈ ਕਰਦਿਆਂ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਮੈਂ ਕੁਝ ਉਤਰਾ-ਚੜ੍ਹਾਅ ਹੋਣ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਜੋ ਵਾਪਰਿਆ ਉਹ ਕਾਫੀ ਅਣਕਿਆਸਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੇ ਇਕ ਇਤਿਹਾਸ ਸਿਰਜ ਦਿੱਤਾ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦੀ ਪੇਸ਼ੀਨਗੋਈ ਵਿਚ ਸਾਡੇ ਕਿਆਸ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਹੇ, ਉਸ 'ਤੇ ਜ਼ਰਾ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰ ਲਈਏ:

*ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਫੈਡਰਲ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਫੈਡ ਵੀ ਕਹਿ ਲੈਂਦੇ ਹਨ, ਵਿਆਜ ਦਰਾਂ ਵਿਚ ਕਟੌਤੀ ਕਰੇਗਾ, ਪਰ ਇਹ ਕਟੌਤੀ ਕਿੰਨੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਸਾਡਾ ਕਿਆਸ ਗਲਤ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਜਿਹੜਾ ਵਿੱਤੀ ਸੰਕਟ ਖੜਾ ਹੋਇਆ ਉਸ ਬਾਰੇ ਅਸੀਂ ਕੋਈ ਸਹੀ ਕਿਆਸ ਨਾ ਲਾ ਸਕੇ।

*ਸੰਨ 2008 ਵਿਚ ਮਾਰਟਗੇਜ ਮਾਰਕੀਟ ਵਿਚ ਬੜੇ ਤਿਖੇ ਉਤਰਾ-ਚੜ੍ਹਾਅ ਆਏ। ਇਹ ਉਤਰਾ-ਚੜ੍ਹਾਅ ਵੀ ਸਾਡੇ ਅੰਦਾਜ਼ੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸੀ।

*ਸਭ ਤੋਂ ਅਹਿਮ ਗੱਲ ਸਾਲ 2008 ਦੇ ਗਿਆਰਾਂ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮਾਂ ਮਾਰਟਗੇਜ ਵਿਆਜ ਦਰਾਂ ਸਾਡੇ ਕਿਆਸ ਅਤੇ ਟੀਚੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰਹੀਆਂ। 2008 ਦੇ ਮਗਰਲੇ ਕੁਝ ਇਕ ਹਫਤਿਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਵਿਆਜ ਦਰਾਂ ਸਾਡੇ ਅੰਦਾਜ਼ੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਰਹੀਆਂ।

ਸਾਲ 2009 ਦਾ ਜਦੋਂ ਪਹਿਲਾ ਮਹੀਨਾ ਗੁਜਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਤਾਂ ਹੁਣ ਅੱਗੋਂ ਭਲਾਂ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ: ਇਸ ਸਾਲ ਵੀ ਅਰਥਚਾਰੇ ਨੂੰ ਇਕ ਮੁਸ਼ਕਲ ਸਮੇਂ ਵਿਚੋਂ ਲੰਘਣਾ ਪਵੇਗਾ, ਪਰ ਸਾਡੇ ਕਿਆਸ ਅਨੁਸਾਰ ਹਾਲਾਤ 2008 ਤੋਂ ਬਿਹਤਰ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਦੇ ਇਨ੍ਹੀਂ ਦਿਨੀਂ ਹੋਰ ਵੀ ਬਿਹਤਰ ਹੋਣਗੇ।

ਫੈਡਰਲ ਬੈਂਕ ਅਤੇ ਵਿੱਤ ਵਿਭਾਗ ਅਰਥਚਾਰੇ ਨੂੰ ਹੁਲਾਰਾ ਦੇਣ ਲਈ ਹੋਰ ਕਦਮ ਉਠਾਉਂਦੇ ਰਹਿਣਗੇ। ਸਿਸਟਮ ਵਿਚ ਦਵਾਈ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਿਚ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਲੱਗ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਾਡਾ ਕਿਆਸ ਹੈ ਕਿ 2009 ਦਾ ਬਹੁਤਾ ਹਿੱਸਾ ਫੈਡਰਲ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਵਿਆਜ ਦੀਆਂ ਦਰਾਂ ਘੱਟ ਹੀ ਰੱਖੇਗਾ। ਆਖਰ ਵਿਆਜ ਦਰਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਘੱਟ ਕਰਨ ਦੀ ਤਾਂ ਜਗ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਬਚੀ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਰਥਚਾਰੇ ਵਿਚ ਸੁਧਾਰ ਦੇ ਕੁਝ ਹਾਲਾਤ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਵਿਆਜ ਦਰਾਂ ਵਿਚ ਵਾਧੇ ਦੀ ਕੋਈ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ। ਜਦੋਂ ਵਿਆਜ ਦਰਾਂ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਸਮਝ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਹਾਲਾਤ ਦੇ ਬਿਹਤਰ ਹੋਣ ਦੀ ਇਕ ਖੁਸ਼ਆਮਦੀਦ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਹੈ।

ਇੰਨੀ ਕੁ ਗੱਲ ਸਮਝ ਲੈਣ ਪਿਛੋਂ ਹੁਣ ਆਓ ਦੇਖੀਏ ਕਿ ਅੱਜ ਹਾਲਤ ਕੀ ਹੈ ਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਕਿਧਰ ਨੂੰ ਜਾਏਗੀ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਵਲੋਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਸਮਝ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਸੌਖੇ ਤੋਂ ਸੌਖੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਸਕਾਂ। ਜਿਹੜੇ ਅੰਕੜੇ ਮੈਂ ਇਥੇ ਵਰਤੇ ਹਨ ਉਸ ਹਿਸਾਬ ਮੈਂ ਵਣਜ ਵਿਭਾਗ, ਕਿਰਤ ਵਿਭਾਗ ਅਤੇ ਫੈਡਰਲ ਖੁਲ੍ਹੀ ਮੰਡੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਵਿਚੋਂ ਲਏ ਹਨ।

ਕੁਲ ਘਰੇਲੂ ਉਪਜ (ਜੀ.ਡੀ.ਪੀ.): ਵਣਜ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਸਾਲ 2008 ਦੀ ਚੌਥੀ ਤਿਮਾਹੀ

ਬਲਜੀਤ "ਬੀਜੇ" ਸਿੰਘ

ਫੋਨ: 559-908-6070
e-mail:bj@usmorgagecenter.com

ਅੰਦਰ ਕੁਲ ਘਰੇਲੂ ਉਪਜ ਵਿਚ 3.8% ਦੀ ਕਮੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਜੋ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਐਡੀ ਮਾੜੀ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦੀ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਅਣਵਿਕੇ ਮਾਲ ਦਾ ਬਕਾਇਆ ਇਕੱਠਾ ਹੋਈ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਮਤਲਬ ਕਿ ਚੀਜ਼ਾਂ ਤਿਆਰ ਤਾਂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਸਨ, ਪਰ ਵਿਕ ਨਹੀਂ ਸਨ ਰਹੀਆਂ। ਇਸ ਵਾਧੂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਨੂੰ ਬਿਲੇ ਲਾਉਣ ਵਿਚ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਲੱਗ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਚਾਲੂ ਸਾਲ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਤਿਮਾਹੀ ਵਿਚ ਕੁਲ ਘਰੇਲੂ ਉਪਜ 4% ਸੁੰਗੜ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਕੁਲ ਘਰੇਲੂ ਉਪਜ 1.3% ਵਾਧੀ ਸੀ, ਜੋ ਇਸ ਸਾਲ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਉਤੇ ਨੌਕਰੀਆਂ ਖੁਸਣ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਫੈਲੇ ਮੰਦੇ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿਚ 1.8% ਸੁੰਗੜ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮੰਦੇ ਦਾ ਰੁਖ ਸਾਰੇ ਪਾਸੇ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਉਪਭੋਗਤਾ ਖਰਚ ਹੋਵੇ, ਭਾਵੇਂ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਅਤੇ ਭਾਵੇਂ ਬਰਾਮਦਾਂ। ਵਧਣ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਕੋ ਚੀਜ਼ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਹੈ ਫੈਡਰਲ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਖਰਚ। ਇਹ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗਾ, ਪਰ ਇਕੱਲੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਖਪਤਕਾਰ ਖਰਚ ਵਿਚ ਆਈ ਕਮੀ ਦਾ ਖੱਪਾ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇਗਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਖਪਤਕਾਰ ਖਰਚ ਕੁਲ ਘਰੇਲੂ ਉਪਜ ਦਾ ਦੋ ਦਿਹਾਈ ਦੇ ਤੁਲ ਹੈ। ਚੰਗੀ ਖਬਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਆਉਂਦੀ ਬਹਾਰ ਦੇ ਮਗਰਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਫੈਡਰਲ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਵਧਾਏ ਖਰਚ ਅਤੇ ਟੈਕਸ ਕਟੌਤੀਆਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਪੈਕੇਜ ਦੇ ਅਸਰ ਨਜ਼ਰ ਆਉਣ ਲੱਗਣਗੇ। ਫਿਰ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਬਣਾਏ ਗਏ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਦਾ ਅਸਰ ਹੁੰਦਿਆਂ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਲੱਗੇਗਾ। ਸੋ, ਕੁਲ ਘਰੇਲੂ ਉਪਜ ਵਿਚ ਇਸ ਸਾਲ ਦੇ ਦੂਜੇ ਅੱਧ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਧੇ ਦੀ ਆਸ ਨਾ ਰੱਖੋ ਅਤੇ ਇਸ ਪਿਛੋਂ ਵੀ ਵਾਧਾ ਕੋਈ ਬਹੁਤਾ ਵੱਡਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਲੱਗਾ।

ਰਿਟੇਲ: ਸਾਲ 2008 ਦਾ ਤਿਉਹਾਰਾਂ ਦਾ ਸੀਜ਼ਨ ਰਿਟੇਲਰਾਂ ਲਈ ਬਹੁਤ ਮਾੜਾ ਰਿਹਾ ਜੋ ਸਾਲ 2009 ਵਿਚ ਵੀ ਕੋਈ ਚੰਗਾ ਰਹਿਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਰਿਟੇਲ ਵਿਕਰੀ ਇਕ ਫੀਸਦੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਥੱਲੇ ਡਿੱਗਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਸਾਲ 2008 ਦੌਰਾਨ ਰਿਟੇਲ ਵਿਕਰੀ ਵਿਚ ਸਾਲ 2007 ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ 4 ਫੀਸਦੀ ਕਮੀ ਨੋਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਕਈ ਦਹਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਇਹ ਪਹਿਲਾ ਤਿਉਹਾਰਾਂ ਦਾ ਸੀਜ਼ਨ ਸੀ ਜਦੋਂ ਰਿਟੇਲ ਵਿਕਰੀ ਵਿਚ ਕਮੀ ਹੋਈ। ਸੋ, ਇਸ ਦੇ ਇਸ ਸਾਲ ਬਿਹਤਰ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਾਲ 2008 ਵਿਚ ਕੁਲ ਵਿਕਰੀ ਸਾਲ 2007 ਦੀ ਕੁਲ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੀ ਸੀ। ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਸਾਲ 2009 ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਅੱਧ ਨਿਹਾਇਤ ਕਮਜ਼ੋਰ ਰਹੇਗਾ। ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਘਰਾਂ ਦੀ ਡਿਗਦੀ ਕੀਮਤ ਅਤੇ ਨੌਕਰੀ ਛੁਟ ਜਾਣ ਦੇ ਖਦਸ਼ਿਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਤੇਲ ਦੀ ਵੱਧ ਕੀਮਤ ਦੇ ਭਾਰ ਹੇਠ ਡਾਵਾਂਡੋਲ ਹੈ। ਬਾਵਜੂਦ ਇਸ ਦੇ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਗੈਸ ਦੇ ਭਾਅ ਕੁਝ ਘਟੇ ਹਨ। ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਦਾ ਬਹੁਤਾ ਧਿਆਨ ਜ਼ਰੂਰੂ ਲੋੜਾਂ ਅਤੇ ਘੱਟ ਕੀਮਤਾਂ ਵੱਲ ਹੋਏਗਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਗਰਾਸਰੀ ਸਟੋਰਾਂ, ਸਸਤੇ ਭਾਅ ਮਾਲ ਵੇਚਣ ਵਾਲਿਆਂ ਅਤੇ ਡਾਲਰ ਸਟੋਰਾਂ ਦਾ ਬਿਜਨਸ ਕੁਝ ਵਧੇਗਾ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇਸ ਸਾਲ ਡੇਢ ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਟੋਰ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਣ ਦਾ ਖਦਸ਼ਾ ਹੈ। ਜਿਥੋਂ ਤੱਕ ਮਿਹਨਤੀ ਭਾਰਤੀ ਕਨਵੀਨੀਐਂਸ ਸਟੋਰ ਮਾਲਕਾਂ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ ਉਹ ਉਨਾ ਚਿਰ ਚੰਗੇ ਰਹਿਣਗੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਗਾਹਕ ਖੁਸ਼ ਹੈ।

ਰੁਜ਼ਗਾਰ: ਜਾਬ ਮਾਰਕੀਟ ਦੇ ਨਵੇਂ ਅੰਕੜੇ ਮੰਦੇ ਦੇ ਵਧੇਰੇ ਡੂੰਘਾ ਹੋਣ ਵੱਲ ਸੰਕੇਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸਾਲ 2008 ਦੌਰਾਨ ਕੁਲ 26 ਲੱਖ ਜਾਬਾਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ। ਇਸ ਸਾਲ ਕੋਈ 30 ਲੱਖ ਜਾਬਾਂ ਜਾਣ ਦਾ ਡਰ ਹੈ। ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦੀ ਦਰ ਜੋ ਪਿਛਲੀ ਦਸੰਬਰ ਵਿਚ ਵਧ ਕੇ 7.2% ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ਜਨਵਰੀ 1993 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੇਖੀ ਗਈ ਸਭ ਤੋਂ ਉਚੀ ਦਰ ਹੈ। ਇਸ ਸਾਲ ਦੇ ਅਖੀਰ ਤੱਕ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦੀ ਦਰ 9.5% ਹੋ ਜਾਣ ਦਾ ਡਰ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਨੌਕਰੀਆਂ ਖੁਸਣ ਦਾ ਵਰਤਾਰਾ ਬਹੁਤ ਵਿਆਪਕ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਸਿੱਖਿਆ, ਸਿਹਤ ਸੰਭਾਲ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸਨਅਤਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਨੌਕਰੀਆਂ ਵਧੀਆਂ ਹਨ। ਜਿਉਂ ਜਿਉਂ ਲੇ-ਆਫ ਵਧਣਗੇ, ਆਮਦਨ ਘਟੇਗੀ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਦਾ ਖਰਚਾ ਘਟੇਗਾ, ਫਰਮਾਂ ਆਪਣੇ ਪੇ-ਰੋਲ ਹੋਰ ਘਟਾਉਣਗੀਆਂ। ਇਸ ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਬਦਤਰ ਬੈਂਕਾਂ ਵਲੋਂ ਉਧਾਰ ਦੇਣ ਲਈ ਅਪਨਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਖਤ ਮਾਨਦੰਡ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਰਕੇ ਕੰਪਨੀਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗਾਹਕ ਨਪੀੜੇ ਪਏ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦੀ ਵਧ ਰਹੀ ਦਰ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਹੈ, ਇਸ ਦੇ 1981-82 ਦੇ ਮੰਦੇ ਦੇ ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤੀ ਗਈ 10.8 ਫੀਸਦ ਦੀ ਦਰ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੀ ਰਹਿ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਆਸ ਹੈ ਕਿ ਅਰਥਚਾਰੇ ਵਿਚ ਸੁਧਾਰ ਦੇ ਕੁਝ ਸੰਕੇਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਰਮੀਆਂ ਵਿਚ ਹੀ ਨਜ਼ਰ ਆਉਣ ਲੱਗ ਜਾਣਗੇ, ਪਰ ਹੁੰਦਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੰਦੇ ਦੇ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਨੌਕਰੀਆਂ ਦਾ ਖੁਸਣਾ ਜਾਰੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

ਹਾਊਸਿੰਗ (ਮਕਾਨ ਉਸਾਰੀ): ਆਪਣੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਿਚ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਇਹ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਗਰਮ ਮੁੱਦਾ ਹੈ। ਹਰ ਰੋਜ ਮੈਨੂੰ ਕਾਲਾਂ ਕਰਕੇ ਲੋਕ ਪੁੱਛਦੇ ਹਨ ਘਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਹੋਰ ਕਿੰਨੀਆਂ ਕੁ ਡਿੱਗਣਗੀਆਂ ਅਤੇ ਕਦੋਂ ਕੁ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਠਹਿਰਾਓ ਆਏਗਾ। ਤੁਹਾਡੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਘਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿਚ ਠਹਿਰਾਓ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਇਸ ਦਾ ਇਕ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆਂ ਪੈਮਾਨਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ 20% ਡਾਊਨ ਦੇ ਕੇ ਬਣਦੀ ਕਿਸ਼ਤ ਦਾ ਉਸੇ ਘਰ ਦੇ ਕਿਰਾਏ ਨਾਲ ਮੁਕਾਬਲਾ

ਕਰੋ। ਜੇ ਇਹ ਕਿਸ਼ਤ ਕਿਰਾਏ ਨਾਲੋਂ ਘੱਟ ਬਣੇ ਤਾਂ ਸਮਝੋ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਹੇਠਲੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਸਮੁਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਕੁਝ ਵੱਧ ਹਾਊਸਿੰਗ ਮਾਰਕੀਟ ਠੰਡੀ ਹੀ ਰਹੇਗੀ। ਨੌਕਰੀਆਂ ਖੁਸਣ ਵਿਚ ਹੋ ਰਹੇ ਵਾਧੇ ਕਰਕੇ ਘਰਾਂ ਦੇ ਖਰੀਦਦਾਰ ਮਾਰਟਗੇਜ ਦਰਾਂ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਖਰੀਦਣ ਤੋਂ ਸੰਕੋਚ ਕਰਨਗੇ। ਕੁਝ ਆਸ ਦੀ ਕਿਰਨ ਵੀ ਹੈ। ਦਸੰਬਰ ਮਹੀਨੇ ਉਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿਚ ਆਈ ਵੱਡੀ ਕਮੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੌਜੂਦਾ ਘਰਾਂ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪਰ ਇਸ ਦੀ ਇਕ ਵਜ੍ਹਾ ਫੋਰਕਲੋਜ਼ ਹੋਏ ਘਰਾਂ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਸੀ। ਨਵੇਂ ਘਰਾਂ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਅਤੇ ਉਸਾਰੀ ਵਿਚ ਮੰਦੇ ਦਾ ਦੌਰ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਵਿਕਰੀ ਥੱਲੇ ਲੱਗਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਲ 2009 ਦੌਰਾਨ ਸਿਰਫ 50 ਲੱਖ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਹੀ ਆਸ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਸਾਲ 2009 ਵਿਚ ਵੀ ਫੋਰਕਲੋਜ਼ਰਾਂ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗਾ, ਖਾਸ ਕਰ ਫਲੋਰਿਡਾ, ਦੱਖਣੀ ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ, ਨੇਵਾਡਾ ਅਤੇ ਐਰੀਜ਼ੋਨਾ ਵਿਚ ਘਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਦਾ ਡਿੱਗਣਾ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗਾ। ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਡੇ ਸਥਾਨਕ ਅੰਤਰ ਨਾਲ ਘਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਕੌਮੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਔਸਤਨ 10 ਫੀਸਦ ਘਟਣਗੀਆਂ, ਪਰ ਹਾਊਸਿੰਗ ਮਾਰਕੀਟ ਦੀ ਇਨਵੈਂਟਰੀ (ਵਿਕਰੀਯੋਗ ਘਰ) ਖਰੀਦਦਾਰ ਲਈ ਇਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਮੌਕਾ ਹੈ। ਖਰੀਦਦਾਰ ਘਰ ਖਰੀਦਣ ਵੇਲੇ ਸੌਦੇਬਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਦੀ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਪੁਜੀਸ਼ਨ ਵਿਚ ਹੋਣਗੇ, ਜਿਸ ਦਾ ਸ਼ਾਇਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਕੇ ਕਦੇ ਮੌਕਾ ਨਾ ਮਿਲੇ। ਜਿਹੜੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਘਰ ਲੈ ਕੇ ਲੰਬਾ ਸਮਾਂ ਇਸ ਵਿਚ ਰਹਿਣਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਲਾਭ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਮਾਰਟਗੇਜ ਦਰਾਂ ਬਾਰੇ ਪੇਸ਼ੀਨਗੋਈ: ਮਾਰਟਗੇਜ ਦਰਾਂ ਹੋਰ ਕਿੰਨਾ ਕੁ ਘਟ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ? ਇਹ ਇਕ ਵੱਡਾ ਸਵਾਲ ਹੈ। ਫੈਡਰਲ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਥੋੜ੍ਹਚਿਰੀ ਵਿਆਜ ਦਰਾਂ ਜਿੰਨੀਆਂ ਕੁ ਘਟਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਘਟਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਡੂੰਘੇ ਹੋ ਰਹੇ ਮੰਦੇ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਸਿੱਕੇ ਦੇ ਸੁੰਗੋੜ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਹਰ ਹੀਲਾ ਵਰਤੇਗਾ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਜਨਵਰੀ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਵੇਖਿਆ ਹੈ ਸਾਲ 2009 ਦੇ ਅਗਲੇ ਕੁਝ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਮਾਰਟਗੇਜ ਵਿਆਜ ਦਰਾਂ ਘੱਟ ਹੀ ਰਹਿਣਗੀਆਂ, ਜਿਹੜੀਆਂ ਸਾਨੂੰ ਮੁੜ ਸ਼ਾਇਦ ਕਦੇ ਨਜ਼ਰ ਨਾ ਆਉਣ। ਸਾਡਾ ਅਨੁਮਾਨ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਜ ਦਰਾਂ 4.5% ਤੋਂ 5.5% ਦਰਮਿਆਨ ਰਹਿਣਗੀਆਂ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਸ ਸਾਲ ਦੇ ਮਗਰਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿਚ ਵਧਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਬਣੀ ਰਹੇਗੀ।

ਸਾਲ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ੀਨਗੋਈ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਅਹਿਮ ਹੈ ਪਰ ਤੁਸੀਂ ਮਸ਼ਵਰੇ ਲਈ ਸਾਰਾ ਸਾਲ ਮੇਰੇ ਉਪਰ ਟੇਕ ਰੱਖ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਜੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਸ ਲੇਖ ਪ੍ਰਤੀ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਤੁਸੀਂ ਕੋਈ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੋ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਫੋਨ ਨੰਬਰ 559-908-6070 'ਤੇ ਕਾਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ।

ਘਰਾਂ ਦੀ ਰੀਮਾਡਲਿੰਗ

- ਗਰੇਨਾਈਟ ਕਾਊਂਟਰ ਟੌਪਸ
- ਕਿਚਨ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਦਿੱਖ ਦੇਣ ਲਈ ਨਵੀਆਂ ਕੈਬਨਿਟਾਂ
- ਕਲੋਜ਼ਿਟ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਤਰਤੀਬ ਦਿਓ
- ਪੰਜਾਬੀ ਸਟਾਇਲ ਪੇਟੀ ਬੈੱਡ ਵੀ ਤਿਆਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ
- ਪੌੜੀਆਂ ਤੇ ਹਾਰਡਵੁੱਡ ਲਾਉਣ ਲਈ

ਕਾਲ ਕਰੋ:
ਗੁਰਜੰਟ ਸੇਖੋਂ
916-275-5520
ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ
916-600-5934

G. A. Construction
(Insured and Bonded Lic# 921300)

3380 ਕਿ.ਮੀ. ਸਮੁੰਦਰ ਤੈਰ ਕੇ ਪਾਰ ਕੀਤਾ

ਸਾਨ ਜੁਆਨ : ਕਰੀਬ 45 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਜੈਨੀਫਰ ਫਿਗ ਨੇ ਸੁਪਨਾ ਦੇਖਿਆ ਸੀ, ਜਿਹੜਾ ਪਿਛਲੇ ਸ਼ਨਿਚਰਵਾਰ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਹੋ ਗਿਆ। 56 ਸਾਲਾ ਫਿਗ ਅਟਲਾਂਟਿਕ ਮਹਾਸਾਗਰ ਤੈਰ ਕੇ ਪਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਔਰਤ ਬਣ ਗਈ ਹੈ।

ਦਸ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਫਰਾਂਸ ਦੇ ਬੇਨਾਇ ਲੋਕਾਮਤੇ ਨੇ 73 ਦਿਨ ਵਿਚ 6400 ਕਿ.ਮੀ. ਤੈਰ ਕੇ ਅਟਲਾਂਟਿਕ ਪਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪਹਿਲੇ ਮਰਦ ਹੋਣ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਬਣਾਇਆ ਸੀ। ਅਮਰੀਕੀ ਤੈਰਾਕ ਜੈਨੀਫਰ ਨੇ ਅਫਰੀਕੀ ਮਹਾਦੀਪ ਦੇ ਕੇਪ ਵਰਦੇ ਦੀਪ ਸਮੂਹ ਤੋਂ ਆਪਣੀ ਯਾਤਰਾ ਇਸ ਸਾਲ 12 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਸੀ ਤੈਰ ਕੇ 3380 ਕਿ.ਮੀ. ਦੂਰ ਬਹਾਮਾ ਦੀਪ ਸਮੂਹ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣਾ, ਲੇਕਿਨ ਉਹ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹੀ ਭਟਕੀ ਅਤੇ ਤ੍ਰਿਨੀਦਾਦ ਦੇ ਇਕ ਟਾਪੂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਵਿਚ ਸਫਲ ਰਹੀ। ਹੁਣ ਉਹ ਫਰਵਰੀ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ ਤ੍ਰਿਨੀਦਾਦ ਤੋਂ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਵਰਜਿਨ ਦੀਪ ਸਮੂਹ ਤੱਕ ਤੈਰ ਕੇ ਪਹੁੰਚੇਗੀ।

ਜੈਨੀਫਰ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਰੋਜ਼ਾਨਾ 8 ਘੰਟੇ ਤੈਰਦੀ ਸੀ, ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਚੱਲ ਰਹੀ ਕਿਸ਼ਤੀ 'ਤੇ ਆ ਜਾਂਦੀ ਸੀ।

ਜੈਨੀਫਰ ਦੇ ਨਾਲ ਚੱਲ ਰਹੀ ਸਪੋਰਟ ਕਿਸ਼ਤੀ ਦੇ ਲੋਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਦਾ ਸਮਾਨ ਸੁੱਟ ਕੇ ਦਿੰਦੇ ਸਨ, ਲਹਿਰਾਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਉੱਚੀਆਂ ਹੋਣ 'ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਉੱਤਰ ਕੇ ਇਹ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਪਿਆ।

ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਇਸ ਵਾਰ ਕੋਈ ਕੇਂਦਰੀ ਮੁਦਾ ਨਹੀਂ, ਲੋਕ ਉਦਾਸੀਨ

-ਹਰੀਸ਼ ਗੁਪਤਾ

ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਅਜੇ ਜ਼ਰਾ ਦੂਰ ਹਨ। 14ਵੀਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦਾ ਆਖਰੀ ਸੈਸ਼ਨ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਕ ਅੰਤ੍ਰਿਮ ਬਜਟ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਸਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਨਵੇਂ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਣਬ ਮੁਖਰਜੀ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਕਿ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੰਦਰੁਸਤ ਹੋ ਕੇ 16 ਫਰਵਰੀ ਤਕ ਖ਼ੁਦ ਬਜਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਾਇਕ ਹੋ ਜਾਣਗੇ।

ਸਰਕਾਰ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਜਨਤਾ ਦੀ ਭਲਾਈ ਲਈ ਜੋ ਵੀ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣੇ ਚਾਹੇ, ਚੁੱਕ ਲਵੇ। ਸਰਕਾਰੀ ਖ਼ਜ਼ਾਨੇ 'ਚੋਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ, ਲੱਖਾਂ, ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਲੁਟਾ ਕੇ ਵੋਟਾਂ ਬਟੋਰਨ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ 'ਚ ਜੋ ਬੇਲਗਾਮ ਦੌੜ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਉਹ ਹੁਣ ਆਖਰੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਹੈ।

ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਤਿੰਨ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਲੋਂ ਚੋਣ ਜ਼ਾਬਤਾ (ਕੋਡ ਆਫ਼ ਕੰਡਕਟ) ਲਾਗੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੋਈ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਸਰਕਾਰੀ ਖਜ਼ਾਨਾ ਨਹੀਂ ਲੁਟਾ ਸਕੇਗੀ। ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਆਮ ਆਦਮੀ ਦਾ ਸਾਥ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਗ੍ਰਾਮੀਣ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਯੋਜਨਾ, ਭਾਰਤ ਨਿਰਮਾਣ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜੋ ਵੀ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਲਾਗੂ ਕਰਨੀਆਂ ਹਨ, ਉਹ ਇਸੇ ਸੈਸ਼ਨ 'ਚ ਕਰ ਸਕੇਗੀ ਪਰ ਸਭ ਤੋਂ ਅਹਿਮ ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਅਗਲਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਕੌਣ ਬਣੇਗਾ? ਇਸ 'ਤੇ ਥੋੜ੍ਹੀ-ਬਹੁਤ ਬਹਿਸ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਅਹਿਮ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਾਰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਕੀ ਹਨ?

ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੌਮੀ ਪੱਧਰ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਕੋਈ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਹੀਂ ਨਿਭਾਉਂਦੇ। ਹੁਣੇ-ਹੁਣੇ ਹੋਈਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਗੱਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਕਿ ਕੌਮੀ ਪੱਧਰ ਦੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੇ ਹਾਰ-ਜਿੱਤ 'ਚ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਭੂਮਿਕਾ ਨਹੀਂ ਨਿਭਾਈ। ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਅਤੇ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ 'ਚ ਉਥੋਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀਆਂ ਨੇ ਜੇ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਜਿੱਤ ਦਿਵਾਈ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀਆਂ 'ਤੇ ਜਨਤਾ ਦੀ ਮੋਹਰ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ। ਰਾਜਸਥਾਨ 'ਚ ਸਿੱਧ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਵਸੁੰਧਰਾ ਰਾਜੇ ਸਿੰਧੀਆ ਆਪਣੀ ਹਾਰ ਲਈ ਖ਼ੁਦ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸੀ। ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸ਼ੀਲਾ ਦੀਕਸ਼ਿਤ ਨੇ ਦਿੱਲੀ 'ਚ ਤੀਜੀ ਵਾਰ ਲਗਾਤਾਰ ਜਿੱਤ ਕੇ ਜੋ ਇਤਿਹਾਸ ਰਚਿਆ, ਉਸਤੋਂ ਸਿੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੰਮ ਨੂੰ ਸਲਾਮ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਾਫ਼-ਸੁਥਰਾ ਅਕਸ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣਾ ਵੀ ਕੰਮ ਹੈ। ਤਾਂ ਕੀ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਕੰਮ ਅਤੇ ਅਕਸ ਕੋਈ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਣਗੇ? ਕੀ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੁਧ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ 'ਚ ਐਂਟੀ ਇਨਕੰਬੈਂਸੀ' ਦੀ ਕੋਈ ਭਾਵਨਾ ਹੈ? ਕੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਅਕਸ ਪਿਛਲੇ 5 ਸਾਲਾਂ 'ਚ ਖਰਾਬ ਹੋਇਆ ਹੈ? ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ 'ਚ ਗੁੱਸਾ ਹੋਵੇ, ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਇਹ ਸੋਚ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਹੋਵੇ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਰਹਿਣ ਦੇ ਕਾਬਿਲ ਨਹੀਂ ਹਨ? ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਾਂ ਪਿਛਲੇ 5 ਸਾਲਾਂ 'ਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਘਪਲੇ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ? ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਾਮਨ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦਾ ਕੋਈ ਦਾਗ ਨਜ਼ਰ ਆਇਆ ਹੈ? ਕੀ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ 2004 'ਚ ਜੋ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਸਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ 'ਚ ਉਹ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਹਨ? ਕੀ ਕੰਮਾਂ ਦਾ ਜੋ ਬਟਵਾਰਾ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਅਤੇ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦਰਮਿਆਨ 2004 'ਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਮਤਲਬ ਸਿਆਸੀ ਕੰਮ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਦੇਖੇਗੀ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਕੂਟਨੀਤਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨਜਿੱਠਣਗੇ, ਕੀ ਇਸ ਸੱਤਾ ਦੇ ਬਟਵਾਰੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕਦੇ ਦੋਹਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਪਿਛਲੇ 5 ਸਾਲਾਂ 'ਚ ਕੋਈ ਅਜਿਹੀ ਲੜਾਈ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲੀ, ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲੇ ਹਾਕਮਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਸੀ? ਵਾਜਪਾਈ-ਅਡਵਾਨੀ ਦੀ ਜੋੜੀ ਚੰਗੀ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵੀ ਕਈ ਵਾਰ ਮੱਤਭੇਦ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈਆਂ। ਸੰਘ ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਵਾਜਪਾਈ ਵਿਚਾਲੇ ਵੀ ਮੱਤਭੇਦ ਸੜਕ 'ਤੇ ਆ ਗਏ ਸਨ। ਇਸਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੀਜੇ ਮੋਰਚੇ ਦੀਆਂ ਜਦੋਂ ਵੀ ਸਰਕਾਰਾਂ ਬਣੀਆਂ, ਉਹ ਝਗੜਿਆਂ ਦੀ ਵਜ੍ਹਾ ਕਰਕੇ ਡਿੱਗ ਗਈਆਂ।

ਸ਼ਿਵਰਾਜ ਸਿੰਘ ਚੌਹਾਨ ਨੂੰ? ਅਤੇ ਉਹੀ ਵੋਟਰ ਦਿੱਲੀ 'ਚ ਸ਼ੀਲਾ ਦੀਕਸ਼ਿਤ ਨੂੰ ਤੀਜੀ ਵਾਰ ਜਿਤਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੁਝ ਮਹੀਨਿਆਂ ਬਾਅਦ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਹਰਾ ਦੇਵੇਗਾ ਕਿ ਮਹਿੰਗਾਈ ਹੈ? ਅੱਜ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਾਰੇ ਰਾਜਾਂ 'ਚ ਹਰੇਕ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਹੈ। ਕੁਝ ਰਾਜਾਂ 'ਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਤਾਂ ਕੁਝ 'ਚ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੁਝ ਰਾਜਾਂ 'ਚ ਖੱਬੇਪੱਖੀਆਂ ਦੀ ਵੀ ਹੈ। ਕੁਝ ਸਰਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਖੇਤਰੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਹੈ। ਬਿਹਾਰ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਕੀ ਉਥੇ ਵੋਟਰ ਮਹਿੰਗਾਈ ਲਈ ਨਿਤੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਨੂੰ ਵੋਟ ਪਾਉਣਗੇ ਜਾਂ ਲਾਲੂ ਯਾਦਵ ਦੇ ਵਿਰੁਧ? ਜਾਂ ਮਹਿੰਗਾਈ ਤੇ ਹੜ੍ਹ ਮੁੱਦਾ ਹੋਣਗੇ ਵੀ ਕਿ ਨਹੀਂ, ਕਹਿਣਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੈ।

ਪਿਟਸਬਰਗ 'ਚ ਗੁਰਪੁਰਬ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵ ਫੇਰੀ ਵਰਗਾ ਸਮਾਗਮ

ਪਿਟਸਬਰਗ (ਅਸ਼ੋਕ ਭੌਰਾ): ਸਥਾਨਕ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਟੈਂਪਲ ਵਿਖੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਦੇ 632ਵੇਂ ਆਗਮਨ ਪੁਰਬ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਵਿਚ ਬਿਜਨਸਮੈਨ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਚੁੰਬਰ, ਬੀਬੀ ਬਲਬੀਰ ਕੌਰ ਚੁੰਬਰ ਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਲੋਂ ਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤਨ ਤੇ ਲੰਗਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਈ ਗਈ। ਇਸ ਮੌਕੇ 15 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਮਨਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਗੁਰਪੁਰਬ 'ਤੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਪਹੁੰਚਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਹਜ਼ੂਰੀ ਰਾਗੀ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਭਾਈ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੀਰਤਨ ਨਾਲ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਹਾਲ ਕੀਤਾ।

ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸੇਵਾਦਾਰ ਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਹਰਬਲਾਸ ਸਿੰਘ ਤੇ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਝਿੰਮੜਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਨਿਕਲਦੀਆਂ ਪ੍ਰਭਾਵ ਫੇਰੀਆਂ ਵਾਂਗ ਕੀਰਤਨ ਕਰਕੇ ਸਮੁੱਚੀ ਸਾਧ-ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਜੋੜ ਲਿਆ। ਇਸ ਸ਼ੁਭ ਅਵਸਰ 'ਤੇ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਦਾਮੜੀਆ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਪਾਲੀ ਸਰਹਾਲ ਕਾਜੀਆਂ, ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਮਹੇ, ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਕੰਗੜ, ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ, ਸੇਵਕ ਰਾਮ, ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ, ਹਰਦੀਪ ਕੌਰ ਪਟਲੂਮਾ, ਡਾ. ਰਾਕੇਸ਼, ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਚੁੰਬਰ, ਬਲਵੀਰ ਕੌਰ ਚੁੰਬਰ, ਪ੍ਰਿਆ, ਸ਼ਾਨ, ਬਾਬਾ ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਲਾਲ ਆਦਿ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ। ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਵ ਪ੍ਰਭਾਤ ਫੇਰੀਆਂ ਵਾਂਗ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰਪੁਰਬ ਦੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਸੀ।

ਉਭਰਦੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਵਲੋਂ ਸੱਦਾ

ਮੁਕਤਸਰ : ਭਾਰਤ ਦੇ ਉੱਭਰਦੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵ ਦੇ ਹਾਣ ਦਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀਆਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਵਲੋਂ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੈਮਾਨੇ ਤੇ ਪੂਰੇ ਉਤਰਣ ਵਾਲੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿਖਲਾਈ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਅਮਰੀਕਾ ਦੀਆਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਦੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਸਕੀਮ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨਰਿੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਆਹਲੂਵਾਲੀਆ ਨੇ ਇਥੇ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਖੇਡ ਸਟੇਡੀਅਮ ਵਿਖੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਭਰ ਦੇ ਕੋਚਾਂ, ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਤੇ ਖੇਡ ਮਾਹਿਰਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੇਈਚਿੰਗ ਉਲੰਪਿਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਮਰੀਕਾ ਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦਰਮਿਆਨ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਇਕ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਸੰਨੀ ਧੂੜ ਵਲੋਂ ਡੈਮੋਕਰੇਟ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਦੋ ਅਹੁਦਿਆਂ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਾ

ਗਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਜ਼, ਮਿਸ਼ੀਗਨ: ਡੈਮੋਕਰੇਟ ਆਗੂ ਸ੍ਰੀ ਸੰਨੀ ਧੂੜ ਨੇ ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਡੈਮੋਕਰੇਟ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਥਰਡ ਡਿਸਟ੍ਰਿਕਟ ਦੇ ਵਾਈਸ ਚੇਅਰਮੈਨ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਅਤੇ ਸਟੇਟ ਸੈਂਟਰਲ ਕਮੇਟੀ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਸੰਨੀ ਧੂੜ

ਇਥੇ ਜਾਰੀ ਇਕ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਧੂੜ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਕਦਮ ਕੈਂਟ ਕਾਊਂਟੀ ਡੈਮੋਕਰੇਟ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਵਾਈਸ ਚੇਅਰਮੈਨ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਵੱਲ ਲੋੜੀਂਦਾ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੇ ਮਨੋਰਥ ਨਾਲ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਹ ਪੰਜਾਬੀ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵੀ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵੱਲ ਵੀ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਾਸ ਲੋੜੀਂਦਾ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਬਚਦਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਹ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਅਹੁਦੇ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਿਭਾਉਣ ਦੇ ਚਾਹਵਾਨ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਹੁਦਿਆਂ ਲਈ ਅੱਗੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਪਾਰਟੀ ਵਰਕਰਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਮੁਕੰਮਲ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇਣਗੇ।

ਸੀਨੀਅਰ ਸਿਟੀਜ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਆਗੂ ਹਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ, ਆਪਣੇ ਸਾਥੀਆਂ ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ, ਚੂਹੜ ਸਿੰਘ ਜੌਹਲ, ਲੈਂਬਰ ਸਿੰਘ ਲੰਬੜਦਾਰ, ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਉਘੇ ਲੀਡਰ ਸੈਨ ਹੋਜ਼ੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਵਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨਾਲ।

Golden State Realty

Real Estate and Loans
Under One Roof

Reo-Bankowned Properties

From Sanjose to Sacramento

Call Master of Winners in Multiple Offers

Call Direct 510-304-9292

Refinance Now

30 Yr Fixed Rates Are Getting Better!!! Refinance Now At Low Cost Call Sukhi Gill @ 510-207-9067

Jaswinder Gill
M.Sc(PAU)
CA DRE# 00966763
Broker/Owner/Notary

ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਘਰ ਖਰੀਦਣ ਵਾਲੇ ਸੱਜਣਾਂ ਨੂੰ ਸਲਾਹ

ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਘਰ ਖਰੀਦਣ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰ 7500 ਡਾਲਰ ਦੀ ਮਦਦ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸ਼ਤਾਂ 'ਚ ਮੋੜਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਘਰ ਖਰੀਦਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ 15,000 ਡਾਲਰ ਦੀ ਮਦਦ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ।
ਸਾਲ 2008 ਦਾ ਟੈਕਸ ਫਾਈਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੇ ਰੀਐਲਟਰ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰੋ।

SINGH PINLESS COMMUNICATION

SINGH

PINLESS COMMUNICATION

www.singhpinless.com

(ਇਸ ਸਾਈਟ ਤੇ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵੀ ਫੋਨ ਚਾਰਜ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ)

ਇੰਡੀਆ ਵਿੱਚ ਵਸਦੇ ਆਪਣੇ ਭੈਣਾਂ, ਭਰਾਵਾਂ, ਦੋਸਤਾਂ ਅਤੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਅਤੇ ਸਸਤੀ ਫੋਨ ਕੰਪਨੀ

NO
- Hidden Charges
- Connection Fee
- Montly Fee
- Other Charges

ਸੈਲ ਫੋਨ, ਘਰ ਦੇ ਫੋਨ ਅਤੇ ਘਰ ਦੇ ਕੰਮ ਤੋਂ ਵੀ ਕਾਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ ਅਤੇ ਤੁਸੀਂ ਪੰਜ ਫੋਨ ਤੱਕ ਵੀ ਐਡ ਕਰਵਾ ਸਕਦੇ ਹੋ

2.8¢ PER MINUTE

$100 ਵਿੱਚ 64 ਘੰਟੇ ਗੱਲ ਕਰੋ

ਅਤੇ

ਇੰਡੀਆ ਸੈਲ ਫੋਨ ਤੇ 69 ਘੰਟੇ ਤੱਕ ਗੱਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ

ਕਾਲ ਕਰੋ 661-889-1927

Designed By :CG -661-703-8795

Now There`s Even More To Love!

Choose DISH Network and...
- Love getting lots of movies
- Love a FREE HD DVR Receiver Upgrade
- Love getting FREE Activation*
- Love getting $50 Credit*
- Love FREE Standard Professional Installation
- Love saving over $450! Ask how!

*with commitment

HBO HD & starz HD FREE FOR 3 MONTHS*

Pkgs start at $24.99 mo

cinemax for 12 months for a Penny

Ask about DishDVR Advantage and save even more.

14.99 ਡਾਲਰ ਖਰਚ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਹਰਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਕੀਰਤਨ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਪ੍ਰਸਾਰਣ ਮਾਣੋ

dish NETWORK. AUTHORIZED RETAILER

Get it $ 24.99 per month only

Just buy a set of two internet phones and talk to your loved ones for unlimited time for free"

"You can even see your loved ones while talking to them, when you buy a Video phone with inbuilt camera"

Southbay Dish 1-800-971-1484

Programming offers: requires participation in Digital Home Advantage with 24-month commitment. After free period, customer must call to downgrade or then-current price will apply. HBO and Starz: Customer receives a credit for each of the first 3 months. Cinemax offer: Requires qualifying programming and AutoPay with Paperless Billing. If AutoPay with Paperless Billing is removed, Cinemax will be removed from the account. Digital Home Advantage: Requires 24-month qualifying programming purchase, Social Security Number, valid major credit card and credit approval. If qualifying service is terminated prior to end of 24-month period, a cancellation fee equal to the lesser of $240 or $10 per cancelled month of service will apply. Equipment must be returned to DISH Network upon termination of qualifying service. Limit 4 tuners per account. Monthly package price includes an equipment rental fee of $5.00 or $7.00 for first receiver, based on selected model. A monthly equipment rental fee of $5.00 or $7.00 will be charged for each receiver beyond the first, based on selected model. A $5.00/mo. additional outlet programming access fee applies for each dual-tuner receiver; fee will be waived monthly for each such receiver continuously connected to Customer's phone line. HD programming requires HD receiver and HD television (sold separately). Customer must subscribe to qualifying HD programming or a $7.00/mo. HD Enabling fee will apply. Lease upgrade fee will apply for select receivers based on model. Offer ends 1/31/09 and is available in the continental United States for new, first-time DISH Network residential customers. All prices, packages and programming subject to change without notice. Local and state sales taxes may apply. Where applicable, equipment rental fees and programming are taxed separately. All DISH Network programming, and any other services that are provided, are subject to the terms and conditions of the promotional agreement and Residential Customer Agreement, available at www.dishnetwork.com or upon request. Local channels packages by satellite are only available to customerswho reside in the specified local Designated Market Area (DMA). Local channels may require an additional dish antenna from DISH Network, installed free of any charges with subscription to local channels at time of initial installation. Social Security Numbers are used to obtain credit scores and will not be released to third parties except for verification and collection purposes only or if required by governmental authorities. All service marks and trademarks belong to their respective owners. HBO®, HBO HDSM, Cinemax® and Cinemax HDSM are service marks of Home Box Office, Inc. Starz and related channels and service marks are the property of Starz Entertainment, LLC.

ਮੁੰਬਈ ਕਾਂਡ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਲਟਕਾਉਣਾ ਬੇਹਤਰ ਸਮਝਿਆ ਪਾਕ ਨੇ

ਬੰਗਲਾ ਦੇਸ਼ ਵਲ ਤਿਲਕਾਈ ਸ਼ੱਕ ਦੀ ਸੂਈ

ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ : ਮੁੰਬਈ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ ਹਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ 'ਚ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਨਾਕਾਫੀ ਦੱਸਦਿਆਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੇ ਉਚਿਤ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ ਹੋਰ ਸਮਾਂ ਮੰਗਿਆ ਹੈ। ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ ਵਿਖੇ ਰੱਖਿਆ ਮਾਮਲਿਆਂ ਸਬੰਧੀ ਕੈਬਨਿਟ ਕਮੇਟੀ ਦੀ 9 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਹੋਈ ਮੀਟਿੰਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰੈਸ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਜਾਰੀ ਕਰਦਿਆਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਯੂਸਫ਼ ਰਜ਼ਾ ਗਿਲਾਨੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਲੋਂ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉਤੇ ਮਾਮਲੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਲੋਂ ਹੋਰ ਸਬੂਤ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਵਧੇਰੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨਾ ਅਸੰਭਵ ਹੈ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਲੋਂ ਬਿਆਨ ਆਇਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਹਮਲੇ ਸਬੰਧੀ ਰਿਪੋਰਟ ਉਹ ਮੰਗਲਵਾਰ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦੇਣਗੇ।

ਜਨਾਬ ਗਿਲਾਨੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਤਰਕਸੰਗਤ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸੰਘੀ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਵਲੋਂ ਭਾਰਤੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਹੋਰ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਹੀ ਗਈ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਭਾਰਤੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਕੁਝ ਜਵਾਬ ਮੰਗੇ ਗਏ ਹਨ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ 'ਚ ਹੋਈ ਮੀਟਿੰਗ 'ਚ ਇਹ ਵੀ ਫ਼ੈਸਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇਸ ਹਮਲੇ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਇਸ ਹਮਲੇ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਹੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਨੇ 5 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਇਸ ਹਮਲੇ ਸਬੰਧੀ ਸਬੂਤ ਸੌਂਪੇ ਸਨ, ਜਿਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਸੰਘੀ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਨੇ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਜਾਂਚ ਮਗਰੋਂ ਇਹ ਗੱਲ ਕਹੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਹਮਲੇ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਕਿਸੇ ਯੂਰਪੀ ਦੇਸ਼ 'ਚ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਹਮਲੇ 'ਚ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ੀਆਂ ਦਾ ਹੱਥ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵੀ ਹੈ। ਮੀਟਿੰਗ 'ਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਚੌਧਰੀ ਅਹਿਮਦ ਮੁਖ਼ਤਿਆਰ, ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਸ਼ਾਹ ਮਹਿਮੂਦ ਕੁਰੈਸ਼ੀ, ਅੰਦਰੂਨੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਮੰਤਰੀ ਰਹਿਮਾਨ ਮਲਿਕ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਫ਼ੌਜ ਮੁਖੀ ਜਨਰਲ ਅਸ਼ਫ਼ਾਕ ਪਰਵੇਜ਼ ਕਿਆਨੀ ਤੇ ਹੋਰ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਕ ਹੋਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ 'ਚ ਇਹ ਵੀ ਗੱਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਹੈ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਖ਼ੁਫ਼ੀਆ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨੇ ਮੁੰਬਈ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ ਹਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ 'ਚ ਫੜੇ ਗਏ ਇਕੋ-ਇਕ ਜਿਉਂਦੇ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦ ਅਜ਼ਮਲ ਅਮੀਰ ਕਾਸਬ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਤਿੰਨ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਲੋਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਹੋਰ ਠੋਸ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਪਰ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਭਾਰਤ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਐਫ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੇ ਕੁਝ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣਗੇ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਮੁੰਬਈ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਹਸਨ ਗਫ਼ੂਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਸੀਂ ਐਫ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੇ ਕੁਝ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਜਾਂਚ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਾਂਗੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਮੁੰਬਈ ਹਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ 'ਚ ਕੁਝ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰੀਖਣ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵੀ ਉਹ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਖ਼ਲ ਕਰਨਗੇ, ਉਸ ਵਿਚ ਐਫ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ

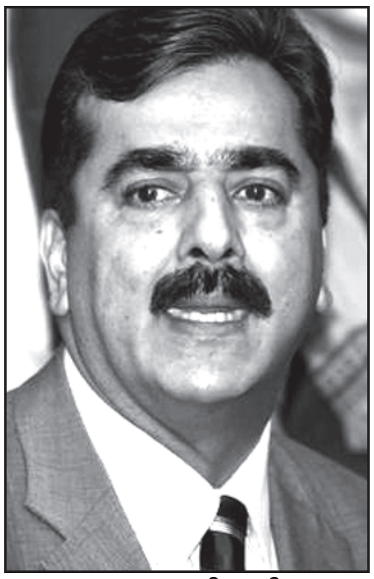

ਯੂਸਫ ਰਜ਼ਾ ਗਿਲਾਨੀ

110 ਹੋਰ ਠੋਸ ਗਵਾਹ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਗੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਵਾਹਾਂ 'ਚ ਡਾਕਟਰ, ਅਪਰਾਧ-ਵਿਗਿਆਨੀ ਤੇ ਹੋਰ ਮਾਹਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ।

ਯਾਦ ਰਹੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੇ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਘਟਨਾ ਦੇ ਤਾਰ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸ ਕੋਲ ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਪੁਖ਼ਤਾ ਸਬੂਤ ਹਨ।

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਸੰਘੀ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ (ਐਫ਼.ਆਈ.ਏ.) ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਦੀ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਅੱਤਵਾਦੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਹਰਕਤ-ਉਲ-ਜਹਾਦ-ਅਲ-ਇਸਲਾਮੀ (ਹੂਜੀ) ਮੁੰਬਈ ਹਮਲਿਆਂ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੂਜੀ ਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਹਮਲੇ ਵਿਚ ਸਰਗਰਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਬਲਕਿ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਨੂੰ ਸਿਖਲਾਈ ਵੀ ਦਿੱਤੀ। ਐਫ਼.ਆਈ.ਏ. ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਛੇਤੀ ਹੀ ਭਾਰਤ ਹਵਾਲੇ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਵਿਚ ਨਵੰਬਰ ਵਿਚ ਹੋਏ ਮੁੰਬਈ ਹਮਲੇ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿਖਲਾਈ ਦੇਣ 'ਚ ਹੂਜੀ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਅਖ਼ਬਾਰ 'ਡਾਨ' ਵਿਚ ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਇਕ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਸੰਭਵ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੁੰਬਈ ਹਮਲਾ ਦੱਖਣ ਏਸ਼ੀਆ ਤੋਂ ਮੱਧ ਏਸ਼ੀਆ ਤਕ ਫੈਲੇ ਇਸਲਾਮੀ ਕੱਟੜਪੰਥੀ ਨੈਟਵਰਕ ਦਾ ਕੰਮ ਸੀ। ਸੂਤਰਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੁੰਬਈ ਹਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਦੱਖਣ ਏਸ਼ੀਆ ਵਿਚ ਸਰਗਰਮ ਮੁਸਲਿਮ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਅੰਤਰ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਨੈਟਵਰਕ ਦਾ ਹੱਥ ਹੈ। ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੁੰਬਈ ਦੇ ਹਮਲੇ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਮੁੱਦਾ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਮੁੰਬਈ ਹਮਲਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਹੇ ਸੂਤਰਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਘਟੋ-ਘੱਟ ਇਕ ਦੋਸ਼ੀ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਪੱਛਮ ਦੇ ਇਕ ਸੀਨੀਅਰ ਕੂਟਨੀਤਕ ਆਗੂ ਨੇ ਵੀ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਮਲਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਇਕੋ ਇਕ ਅੱਤਵਾਦੀ ਮੁਹੰਮਦ ਅਜਮਲ ਆਮਿਰ ਕਾਸਬ ਦਾ ਸਬੰਧ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਹੈ, ਪਰ ਘਟਨਾ ਵਿਚ ਮਾਰੇ ਗਏ ਹੋਰ ਨੌਂ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਹੁਣ ਤਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਦੇ ਤਾਰ ਜੁੜੇ ਹੋਣ ਦਾ ਇੰਕਸ਼ਾਫ਼ ਤਾਂ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਲਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਮਲਿਆਂ ਦੀ ਕੁਝ ਯੋਜਨਾ ਦੁਬਈ ਵਿਚ ਵੀ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਇਕ ਸਥਾਨਕ ਭਾਰਤੀ ਨੇ ਮਦਦ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਜਾਂਚ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸੂਤਰਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਕੁਝ ਅਨਸਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸਥਾਨਕ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਹਮਾਇਤ ਮਿਲੇ ਬਿਨਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਨਹੀਂ ਦਿਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਸੂਤਰਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੇ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਜਾਂਚ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਮੰਗੇ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਵੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੰਗੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਦੋ ਸੈੱਟ ਦਿਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਪਰ ਅਜੇ ਤਕ ਉਸ ਨੇ ਅਮਰੀਕੀ ਫ਼ੈਡਰਲ ਜਾਂਚ ਬਿਊਰੋ ਰਾਹੀਂ ਸਿਰਫ਼ ਇਕੋ ਸੈੱਟ ਦਾ ਹੀ ਜਵਾਬ ਦਿਤਾ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਦੂਜੇ ਸੈੱਟ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਾਂਚ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਹਮਲੇ ਦੇ ਤਾਰ ਅੰਤਰ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅੱਤਵਾਦੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਅਲ-ਕਾਇਦਾ ਨਾਲ ਵੀ ਜੁੜੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ 1992 ਵਿਚ ਓਸਾਮਾ ਬਿਨ ਲਾਦੇਨ ਨੇ ਅੰਤਰ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਇਸਲਾਮਿਕ ਮੋਰਚੇ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਹਰਕਤ-ਉਲ-ਜਹਾਦ-ਅਲ-ਇਸਲਾਮੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਬ੍ਰਿਟੇਨ ਵਿਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਸਫ਼ੀਰ ਵਾਜਿਦ ਸ਼ਮਸੁਲ ਹਸਨ ਨੇ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਇਕ ਇੰਟਰਵਿਊ ਵਿਚ ਇਸ ਗੱਲ ਵਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਮੁੰਬਈ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ 26 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਹੋਏ ਅੱਤਵਾਦੀ ਹਮਲਿਆਂ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਅੱਤਵਾਦੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਜਮਾਤ-ਉਦ-ਦਾਵਾ ਨੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਨੂੰ ਲਿਖ ਕੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸ ਵਿਰੁਧ ਲਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਰੋਕਾਂ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਚੋਣਵੇਂ ਟਿਕਾਣਿਆਂ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਸੈਨਿਕ ਰੂਪ 'ਚ ਸੰਭਵ-ਜਨਰਲ ਕਪੂਰ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਮੁੰਬਈ 'ਤੇ ਅੱਤਵਾਦੀ ਹਮਲਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਾਕਿਸਤਾਨ 'ਚ ਅੱਤਵਾਦੀ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਚੋਣਵੇਂ ਅਤੇ ਸਟੀਕ ਹਮਲਿਆਂ ਦੇ ਬਹੁਚਰਚਿਤ ਬਦਲ ਦੇ ਸੰਦਰਭ 'ਚ ਫ਼ੌਜ ਮੁਖੀ ਜਨਰਲ ਦੀਪਕ ਕਪੂਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਮਲੇ ਸੈਨਿਕ ਰੂਪ 'ਚ ਸੰਭਵ ਹਨ।

ਜਨਰਲ ਦੀਪਕ ਕਪੂਰ

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚੋਣਵੇਂ ਟਿਕਾਣਿਆਂ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨਾ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਰੂਪ 'ਚ ਸੰਭਵ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਇਕ ਵੱਖਰਾ ਮੁੱਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਇਹ ਫ਼ੈਸਲਾ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਜਾਂ ਨਹੀਂ? ਜਨਰਲ ਕਪੂਰ ਨੇ ਉਕਤ ਵਿਚਾਰ ਉਦੋਂ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਮਲੇ ਸੰਭਵ ਹਨ? ਜਨਰਲ ਕਪੂਰ ਨੇ ਕਿਹਾ- ਹਾਂ! ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਰੂਪ 'ਚ ਇਹ ਸੰਭਵ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਹਮਲੇ ਆਕਾਸ਼ ਰਾਹੀਂ, ਤੋਪਖਾਨੇ ਜਾਂ ਹੋਰ ਮਾਧਿਅਮ ਨਾਲ ਜਾਂ ਭੌਤਿਕ ਰੂਪ 'ਚ ਉੱਥੇ ਰਹਿ ਕੇ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ,ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਸੰਭਵ ਹੈ। ਫ਼ੌਜ ਮੁਖੀ ਜਨਰਲ ਕਪੂਰ ਤੋਂ ਜਦੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਜੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਦੇਵੇ ਤਾਂ ਕੀ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਫ਼ੌਜ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਮਲਿਆਂ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਲਈ 'ਨਾ ਤਿਆਰ ਰਹਿਣ' ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

ਫ਼ੌਜ ਤਾਂ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਕੰਮ ਨੂੰ ਨੇਪਰੇ ਚਾੜ੍ਹਨ ਲਈ ਹਰ ਸਮੇਂ ਤਿਆਰ ਬਰ ਤਿਆਰ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਫ਼ੌਜ ਮੁਖੀ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਪਿਛਲੇ ਮਹੀਨੇ ਦਿਲ ਦੇ ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਹਸਪਤਾਲ ਦਾਖ਼ਲ ਸਨ ਤਾਂ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਕਮਾਨ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕੋਈ ਉਲਝਣ ਸੀ।

ਹਾਮਿਦ ਕਰਜ਼ਈ ਨੇ ਕੀਤੀ ਭਾਰਤ ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਰਮਿਆਨ ਵਿਚੋਲਗੀ

ਕਾਬੁਲ : ਮੁੰਬਈ ਦੇ ਦਹਿਸ਼ਤੀ ਹਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਹਾਮਿਦ ਕਰਜ਼ਈ ਨੇ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ, ਖ਼ਾਸਕਰ ਇਸ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਆਸਿਫ ਅਲੀ ਜ਼ਰਦਾਰੀ ਦਰਮਿਆਨ ਵਿਚੋਲੇ ਦੀ ਖਾਮੋਸ਼ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਹੈ। ਮੁੰਬਈ ਹਮਲਿਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਭਾਰਤ ਵਲੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਉੱਤੇ ਬਣਾਏ ਗਏ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਸਫ਼ਾਰਤੀ ਦਬਾਅ ਦੇ ਚਲਦਿਆਂ ਸ੍ਰੀ ਜ਼ਰਦਾਰੀ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਕਰਜ਼ਈ ਦੀ ਮਦਦ ਮੰਗੀ ਸੀ।

ਸ੍ਰੀ ਜ਼ਰਦਾਰੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਮਲਿਆਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਸਬੰਧੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੰਜੀਦਗੀ ਦਾ ਸੁਨੇਹਾ ਸ੍ਰੀ ਕਰਜ਼ਈ ਵਲੋਂ ਭਾਰਤ ਤਕ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਗੁਆਂਢੀ ਮੁਲਕਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਤਣਾਅ ਘੱਟ ਸਕੇ। ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਜ਼ਰਦਾਰੀ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਕਰਜ਼ਈ ਨੂੰ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਭਾਰਤ-ਪਾਕਿ ਸਬੰਧ ਆਮ ਵਰਗੇ ਕਰਨ ਦੇ ਦਿਲੋਂ ਚਾਹਵਾਨ ਹਨ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਆਪਣੀ ਚੋਣ ਜਿੱਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਿੱਤੇ ਪਹਿਲੇ ਬਿਆਨ ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਕਸ਼ਮੀਰ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਪਿੱਛੇ ਛੱਡ ਕੇ ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਤਜਾਰਤੀ, ਮਾਲੀ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਹਾਮੀ ਹਨ।

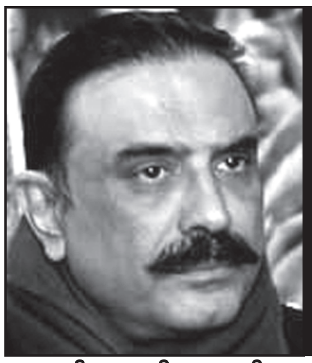

ਆਸਿਫ ਅਲੀ ਜ਼ਰਦਾਰੀ

ਹਾਮਿਦ ਕਰਜ਼ਈ

ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ੍ਰੀ ਕਰਜ਼ਈ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਫਾਰਤੀ ਮਸਲਿਆਂ ਦੇ ਹੱਲ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੀ ਸਮੁੱਚੇ ਦੱਖਣੀ ਏਸ਼ੀਆ ਵਿਚ ਹਾਲਾਤ ਆਮ ਵਰਗੇ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਦਿਲੋ-ਜਾਨ ਤੋਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਭਰੋਸਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਤਾਲਿਬਾਨ ਤੇ ਅਲ-ਕਾਇਦਾ ਦੇ 'ਖ਼ਾਤਮੇ' ਲਈ ਪੂਰੀ ਮਦਦ ਕਰਨਗੇ।

ਸ੍ਰੀ ਜ਼ਰਦਾਰੀ ਦੇ ਬੋਲਾਂ ਉੱਤੇ ਕਿਸੇ ਹੱਦ ਤੱਕ ਭਰੋਸਾ ਕਰ ਕੇ ਹੀ ਸ੍ਰੀ ਕਰਜ਼ਈ ਜਨਵਰੀ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਫਤੇ ਅਚਨਚੇਤ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਪੁੱਜੇ ਸਨ। ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਦੀ ਮੁੜ ਉਸਾਰੀ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਮਦਦ ਸਬੰਧੀ ਵਿਚਾਰਾਂ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਕੋਲ ਸ੍ਰੀ ਜ਼ਰਦਾਰੀ ਦਾ ਸੁਨੇਹਾ ਵੀ ਪਹੁੰਚਾਇਆ। ਭਾਰਤੀ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਕਰਜ਼ਈ ਦੀ ਇਸ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹਾਂਦਰੂ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਿਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਅੱਤਵਾਦ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਉੱਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਲੋਂ ਤੋਂ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਸਹਿਯੋਗ ਦਾ ਲੇਖਾ-ਜੋਖਾ ਕਰਦਿਆਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੁਝਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਵੀ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੇ ਮੁਲਕ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਹਾਲਾਤ ਸੁਖਾਵੇਂ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵੀ ਸ੍ਰੀ ਕਰਜ਼ਈ ਨੂੰ ਦੱਖਣੀ ਏਸ਼ੀਆ ਵਿਚ ਹਾਲਾਤ ਆਮ ਵਰਗੇ ਹੋਣ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਲੋੜ ਹੈ। ਛੇਤੀ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਮਿਆਦ ਵੀ ਮੁੱਕ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਗੱਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦੁਬਾਰਾ ਚੋਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਅਹਿਮੀਅਤ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਗੌਰਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਦੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਦੱਖਣੀ-ਪੂਰਬੀ ਖਿੱਤੇ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਤਾਲਿਬਾਨ ਭਾਰੂ ਹਨ। ਕੰਧਾਰ, ਹੇਲਮਾਂਦ, ਪਕਟੀਆ, ਕਾਂਗਰਾਹਾਰ, ਕੋਨਾਰ, ਪੋਸਤ, ਔਰੂਜ਼ਗਾਨ, ਗਜ਼ਨੀ ਤੇ ਜਾਬੁਲ ਆਦਿ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਾਲਿਬਾਨ ਦੀ ਹੀ ਹਕੂਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਕਰਜ਼ਈ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤ ਹਕੂਮਤ ਕਾਬੁਲ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ।

ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੇ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਮੋਰਚੇ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਨਹੀਂ-ਕਾਰਤ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਭਾਰਤ-ਅਮਰੀਕਾ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਸਾਂਝਾ ਪ੍ਰਗਤੀਸ਼ੀਲ ਗਠਜੋੜ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਸਮਰਥਨ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਸਬੰਧੀ ਖੱਬੇ ਪੱਖੀਆਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਮਾਰਕਸੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਸਰਕਾਰ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਬੇਸ਼ੱਕ ਕਾਂਗਰਸ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇ, ਨੂੰ ਸਮਰਥਨ ਦੇਣ ਲਈ ਉਹ ਤਿਆਰ ਹਨ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਾਰਤ

ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਰਾਤ ਨੇ ਇਕ ਨਿੰਜੀ ਚੈਨਲ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬੇਸ਼ੱਕ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਭ ਕੁਝ ਵਾਪਰਨ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਪਤਾ ਨਹੀਂ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਕੇਂਦਰੀ ਸੱਤਾ 'ਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਖੱਬੇ ਖੱਬੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਗ਼ੈਰ ਕਾਂਗਰਸੀ ਅਤੇ ਗ਼ੈਰ ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜੇ ਕਰ ਇਹ ਅਗਵਾਈ 'ਚ ਆਈ ਤਾਂ ਉਹ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ 'ਚ ਬੈਠਣਾ ਪਸੰਦ ਕਰਨਗੇ।

ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ 'ਚ ਫਸੀਆਂ ਜੈਲਲਿਤਾ ਅਤੇ ਮਾਇਆਵਤੀ ਨਾਲ ਰਲ ਕੇ ਤੀਸਰਾ ਫਰੰਟ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਬਾਰੇ ਸਵਾਲ ਦੇ ਜਵਾਬ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੇਸ਼ 'ਚ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਫੈਲਾਉਣ ਲਈ ਮੋਢੀ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਜਪਾ ਦੂਸਰੇ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਸਾਰੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਪਿੱਛੇ ਹਨ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਟੈਲੀਕਾਮ ਘੁਟਾਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਨਾਂਹ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ।

ਏ ਆਰ ਮੂਰਤੀ ਬਣੇ ਸੱਤਿਅਮ ਦੇ ਨਵੇਂ ਮੁਖੀ

ਹੈਦਰਾਬਾਦ : ਭਾਰੀ ਖੱਜਲ ਖੁਆਰੀ ਤੇ ਖਤੋਤ ਮਗਰੋਂ ਸੱਤਿਅਮ ਕੰਪਿਊਟਰ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਨੂੰ ਆਖਰ ਮੁਖੀ ਮਿਲ ਹੀ ਗਿਆ ਹੈ। ਚੀਫ ਡਿਲੀਵਰੀ ਅਫਸਰ ਏ.ਆਰ.ਮੂਰਤੀ ਨੇ ਸੱਤਿਅਮ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲ ਲਿਆ।

ਬੋਰਡ ਨੇ ਇਥੇ ਦੋ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਮਗਰੋਂ ਟਾਟਾ ਕੈਮੀਕਲਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਹੋਮੀ ਖੁਸਰੋਖਾਨ ਤੇ ਇੰਡੀਅਨ ਐਲੂਮੀਨੀਅਮ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਵਿੱਤ ਅਫਸਰ ਪਾਰਥੋ ਐਸ.ਦੱਤਾ ਨੂੰ ਬੋਰਡ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਲਾਹਕਾਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਸੇਬੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇਥੇ ਚੰਚਲਗੁੜਾ ਜੇਲ੍ਹ 'ਚ ਬੰਦ ਬੀ.ਆਰ.ਰਾਜੂ ਤੇ ਉਹਦੇ ਭਰਾ ਰਾਮਾ ਰਾਜੂ ਤੋਂ ਹੋਰ ਪੁੱਛ-ਪੜਤਾਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਵਲੋਂ ਇਸ ਮਹਾਂ ਫਰਾਡ 'ਚ ਹੋਰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀਆਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਸੀ.ਆਈ.ਡੀ. ਦੇ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਹੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇਸ ਕੇਸ 'ਚ ਹੋਰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਮੰਨ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 25 ਤੋਂ ਵਧ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਬਰਾਮਦ ਹੋਏ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਮਾਹਰਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਕ ਵਾਰ ਜਾਂਚ ਦਾ ਕੰਮ ਪੂਰਾ ਹੋ ਗਿਆ, ਹੋਰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ। ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਚਲਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਹਿਸਾਬ-ਕਿਤਾਬ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇਣ ਦੇ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ 'ਚ ਹੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 70-80 ਉਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਿਸਾਬ-ਕਿਤਾਬ ਦੀ ਜਾਂਚ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਆਫ ਕੰਪਨੀਜ਼ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਏਗੀ ਤਾਂ ਕਿ ਸੱਤਿਅਮ ਜਿਹੇ ਫਰਾਡ ਭਵਿੱਖ 'ਚ ਨਾ ਵਾਪਰਨ।

ਉਬਾਮਾ ਨੇ ਵਾਈਟ ਹਾਊਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਸੰਜਮੀ ਜੀਵਨ ਜਾਚ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ

ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਰਾਕ ਓਬਾਮਾ ਦੀ ਟੀਮ ਲਈ ਮਨੋਨੀਤ ਦੋ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਟੈਕਸ ਸੰਬੰਧੀ ਸਮੱਸਿਆ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕੰਮ ਸੰਭਾਲਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਆਪਣੇ ਅਹੁਦਿਆਂ ਤੋਂ ਹਟਣਾ ਪਿਆ ਹੈ।

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ : ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਰਾਕ ਉਬਾਮਾ ਵ੍ਹਾਈਟ ਹਾਊਸ 'ਚ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਰਕਾਰੀ ਡਿਨਰਾਂ 'ਚ ਹੁਣ ਸਾਦਗੀ ਲਿਆਉਣ ਬਾਰੇ ਸੋਚ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਪਰੋਸੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਸ਼ੈਂਪੇਨ ਤੇ ਹੋਰ ਖਾਣ ਵਾਲੀ ਸਮੱਗਰੀ ਹੁਣ ਪਹਿਲਾਂ ਵਰਗੀ ਮਹਿੰਗੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਉਹ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਇਸ ਸਮੇਂ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਰਥਿਕ ਸੰਕਟ ਦੇ ਦੌਰ 'ਚੋਂ ਲੰਘ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਅਜਿਹੇ ਆਯੋਜਨਾਂ 'ਚ ਗੈਰ-ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੜਕ-ਭੜਕ ਤੇ ਦਿਖਾਵਾ ਨਾ ਹੋਵੇ।

ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਕੈਨੇਡੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵ੍ਹਾਈਟ ਹਾਊਸ ਦੀ ਸ਼ੋਸ਼ਲ ਸੈਕਟਰੀ ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ ਕੰਮ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਲੈਟਰੀਸ਼ੀਆ ਬਾਲਡ੍ਰੀਜ਼ ਦਾ ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਬਾਮਾ ਇਕ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਹਨ, ਜੋ ਆਪਣੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਾਅਦਿਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਕਿ ਕੋਈ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਤੜਕ-ਭੜਕ ਤੇ ਫਜ਼ੂਲ ਖਰਚੀ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ। ਉਹ ਆਮ ਆਦਮੀ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਤੇ ਉਸੇ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਹਾਲਾਤ ਸੁਧਰਨਗੇ ਤਾਂ ਫਿਰ ਉਹ ਪੁਰਾਣੇ ਸਮਾਗਮਾਂ ਵਾਲੀ ਸ਼ਾਨ ਪਰਤ ਆਏਗੀ।

ਉਬਾਮਾ ਨੇ ਅਜੇ ਇਹ ਵੀ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵ੍ਹਾਈਟ ਹਾਊਸ ਦੀਆਂ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਰਵਾਇਤਾਂ 'ਚੋਂ ਕਿਸ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ ਹੈ ਤੇ ਕਿਸ ਨੂੰ ਛੱਡਣਾ ਹੈ। ਇਸਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੁਣ ਵ੍ਹਾਈਟ ਹਾਊਸ ਦੇ ਖਾਨਸਾਮਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਨਵੇਂ ਸਿਰਿਓਂ ਬਰਾਕ ਦੀਆਂ ਰੁਚੀਆਂ ਮੁਤਾਬਿਕ ਖ਼ੁਦ ਨੂੰ ਢਾਲਣਾ ਪਵੇਗਾ।

ਵ੍ਹਾਈਟ ਹਾਊਸ ਦੀ ਨਵੀਂ ਸੋਸ਼ਲ ਸੈਕਟਰੀ ਡੀ. ਰੋਜਰਸ ਅਨੁਸਾਰ ਉਹ ਹੁਣ ਵ੍ਹਾਈਟ ਹਾਊਸ ਦੀਆਂ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਤੇ ਨਵੀਆਂ ਰਵਾਇਤਾਂ 'ਚ ਸੰਤੁਲਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।

ਉਬਾਮਾ ਨੇ ਵ੍ਹਾਈਟ ਹਾਊਸ 'ਚ ਪਹੁੰਚਣ ਪਿੱਛੋਂ ਕੁਝ ਹੀ ਦਿਨਾਂ 'ਚ ਉਥੋਂ ਦੀ ਸੱਭਿਅਤਾ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਇਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਸਭ ਤੋਂ ਅਹਿਮ ਗੱਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੰਮ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਵੀ ਛੇਤੀ-ਛੇਤੀ ਲਏ ਜਾਣ।

ਬਰਾਕ ਉਬਾਮਾ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਮਿਸ਼ੇਲ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣਾ ਨਿੱਜੀ ਤੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਜੀਵਨ ਸਾਦਗੀ ਨਾਲ ਬਿਤਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਮਿਸ਼ੇਲ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਧੀਆਂ ਸਾਸ਼ਾ ਤੇ ਮਾਲੀਆ ਨੂੰ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦਰਜਾ ਨਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਉਹ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੀਆਂ ਧੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਰਹਿਣ ਤੇ ਸੱਤਾ ਦੀ ਚਕਾਚੌਂਧ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਭਰਮ-ਭੁਲੇਖੇ 'ਚ ਨਾ ਪੈਣ। ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਰਾਕ ਉਬਾਮਾ ਦੀ ਟੀਮ ਲਈ ਮਨੋਨੀਤ ਦੋ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਟੈਕਸ ਸੰਬੰਧੀ ਸਮੱਸਿਆ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕੰਮ ਸੰਭਾਲਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਆਪਣੇ ਅਹੁਦਿਆਂ ਤੋਂ ਹਟਣਾ ਪਿਆ ਹੈ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਟਾਮ ਡੈਸ਼ਲ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਸੇਵਾ ਮੰਤਰੀ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਨਿਯੁਕਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਟੈਕਸ ਅਦਾ ਨਾ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਾਂਅ ਵਾਪਸ ਲੈਣਾ ਪਿਆ। ਦੂਸਰਾ ਨਾਂਅ ਨੈਨਸੀ ਕਿਲੇਫਰ ਦਾ ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ ਬਰਾਕ ਉਬਾਮਾ ਨੇ ਬਜਟ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਖਰਚਿਆਂ ਵਿਚ ਕਟੌਤੀ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਲਈ ਇਕ ਨਵਾਂ ਅਹੁਦਾ ਬਣਾ ਕੇ ਆਪਣਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਸ ਨਾਲ ਵੀ ਟੈਕਸ ਸੰਬੰਧੀ ਵਿਵਾਦ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸਦਾ ਨਾਂਅ ਵੀ ਵਾਪਸ ਲੈਣਾ ਪਿਆ ਹੈ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਉਬਾਮਾ ਨੇ ਇਕ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਇੰਟਰਵਿਊ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਾਂਅ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਫਸੋਸ ਹੈ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ ਗਲਤੀ ਹੋਈ ਹੈ।

ਪਹਿਲਾਂ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਬਰਾਕ ਉਬਾਮਾ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਸਮਰਥਕ ਟਾਮ ਡੈਸ਼ਲ ਨੇ ਲੱਗਭੱਗ ਇਕ ਲੱਖ 30 ਹਜ਼ਾਰ ਡਾਲਰ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ , ਉਹ ਸਾਬਕਾ ਸੈਨੇਟਰ

ਬਰਾਕ ਓਬਾਮਾ

ਹਨ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣਾ ਨਾਂਅ ਵਾਪਸ ਲੈਂਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਮਰੀਕੀ ਜਨਤਾ ਅਤੇ ਸੰਸਦ ਵਿਚ ਪੂਰੇ ਭਰੋਸੇ ਦੇ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਕਿ ਬਰਾਕ ਉਬਾਮਾ ਦਾ ਧਿਆਨ ਆਪਣੇ ਏਜੰਡੇ ਤੋਂ ਹਟ ਕੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਆਏ।

ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਉਬਾਮਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਟਾਮ ਨੇ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜਨਤਕ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਲਕੋਇਆ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮੈਂ ਅਜਿਹਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨੈਨਸੀ ਕਿਲੇਫਰ ਨੇ ਵੀ ਟੈਕਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਵਿਵਾਦ ਖੜਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣਾ ਅਹੁਦਾ ਛੱਡਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਪਹਿਲਾ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਦ ਬਰਾਕ ਉਬਾਮਾ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਟੀਮ ਲਈ ਮਨੋਨੀਤ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਅਜਿਹੀ ਸਮੱਸਿਆ ਨਾਲ ਜੂਝਣਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ। ਉਬਾਮਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਤਿਮੋਥੀ ਗੈਥਨਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਵੀ ਸੰਸਦ ਨੇ ਲੰਮੀ ਬਹਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੀ ਆਪਣੇ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਕੁਝ ਹੀ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ 34 ਹਜ਼ਾਰ ਡਾਲਰ ਟੈਕਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਲਈ ਗਾਜ਼ਾ ਦਾ ਪੁਨਰ ਨਿਰਮਾਣ ਹੁਣ ਇਕ ਵੱਡੀ ਚੁਣੌਤੀ

ਨਿਊਯਾਰਕ : ਗਾਜ਼ਾ ਪੱਟੀ ਵਿਚ ਇਸਰਾਈਲ ਦੇ ਹਮਲਿਆਂ ਕਾਰਨ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਕੁਇੰਟਲ ਜ਼ਹਿਰੀਲਾ ਮਲਬਾ ਇਕੱਤਰ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਜਿਹੀ ਵਿਸਫੋਟਕ ਸਮੱਗਰੀ ਵੀ ਪਈ ਹੈ, ਜੋ ਹਮਲਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਵਿਸਫੋਟ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਅਜਿਹੀ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਜਲਦ ਤੋਂ ਜਲਦ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ।

ਜੰਗੀ ਤਬਾਹੀ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਸਰਵੇ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਗਾਜ਼ਾ ਪੱਟੀ ਵਿਚ ਛੇ ਲੱਖ ਟਨ ਕੰਕਰੀਟ ਮਲਬਾ ਪਿਆ ਹੈ। 14 ਹਜ਼ਾਰ ਘਰ, 68 ਸਰਕਾਰੀ 31 ਗ਼ੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਢਹਿ-ਢੇਰੀ ਹੋਏ ਹਨ। ਫਲਸਤੀਨੀ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚਲੇ ਯੂ.ਐਨ.ਡੀ.ਪੀ. ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਜੇਨਸ ਟੋਇਬਰਗ ਫਰੈਂਡਜੈਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਤਰਜੀਹ ਇਹੀ ਹੈ ਕਿ ਮਲਬੇ ਵਿਚ ਜ਼ਹਿਰੀਲੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਇਸ ਵਿਚ ਬਿਨਾਂ ਫਟੇ ਬੰਬ ਤੇ ਹੋਰ ਵਿਸਫੋਟਕ ਵੀ ਹਨ, ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਜਲਦ ਤੋਂ ਜਲਦ ਸਾਫ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਗਾਜ਼ਾ ਵਿਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਫਲਸਤੀਨੀਆਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨੁਕਸਾਨ ਨਾ ਪੁੱਜੇ।

ਮਲਬਾ ਹਟਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਤਾਜ਼ਾ ਅਪੀਲ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਹ ਅਪੀਲ ਬੀਤੇ ਸੋਮਵਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਫੰਡ ਮਿਲ ਗਏ ਯੂ.ਐਨ.ਡੀ.ਪੀ. ਮਲਬਾ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਕਾਰਵਾਈ ਆਰੰਭ ਦੇਵੇਗੀ। ਇਸ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਰਾਹੀਂ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰ ਫਲਸਤੀਨੀਆਂ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵੀ ਮਿਲ ਜਾਵੇਗਾ।

ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਵੱਡੇ ਕੰਮ ਪਿੱਛੋਂ ਪੁਨਰ ਨਿਰਮਾਣ ਦਾ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਤਬਾਹੀ ਅਤੇ ਪੁਨਰ ਨਿਰਮਾਣ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਟੀਮਾਂ ਭੇਜੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਖਿੱਤੇ ਵਿਚ ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ, ਸਿੱਖਿਆ, ਖੇਤੀਬਾੜੀ, ਮੁੱਢਲਾ ਢਾਂਚਾ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਤੇ ਬਿਹਤਰੀ ਲਈ ਕੰਮ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਫਲਸਤੀਨੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਨੁਸਾਰ 1300 ਨਾਗਰਿਕ ਮਾਰੇ ਗਏ ਅਤੇ 5300 ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋਏ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਸ ਖਿੱਤੇ ਵਿਚ ਤਬਾਹੀ ਤੋਂ ਉਭਰਨ ਲਈ ਵਿਕਾਸ ਹੀ ਸਹੀ ਕਦਮ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਕੰਮ ਲਈ ਇਸ ਖਿੱਤੇ ਵਿਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਾਮਾਨ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣਾ ਵੀ ਵੱਡੀ ਸਮੱਸਿਆ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਰਾਈਲੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਰਮੀ ਸਖ਼ਤੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਚੁਣੌਤੀ ਹੈ।

ਮਰਦਾਨਾ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦਾ ਹੱਲ ਆਯੁਰਵੈਦ ਦੇ ਸੰਗ

ਮਰਦਾਨਾ ਤਾਕਤ ਲਈ ਸਿਹਤ ਰੀਯੰਗ ਕੋਰਸ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਨਸ਼ਾਹੀ ਤਿੱਲਾ (ਸੁਪਰ ਪਾਵਰ)

ਇਕ ਹਫਤਾ ਦਵਾਈ ਖਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤੁਸੀਂ ਗ੍ਰਹਿਸਥ ਜੀਵਨ ਦਾ ਭਰਪੂਰ ਅਨੰਦ ਉਠਾ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੋਵੇ-ਗ਼ਲਤ ਕੰਮਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਨਸ਼ੇ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਸ਼ੂਗਰ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਵਧਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਕਾਰਨ।

ਚਿਹਰੇ ਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ | ਮੋਟਾਪਾ ਘਟਾਓ | ਸਿਹਤ ਬਣਾਓ
ਵਾਲਾਂ ਦਾ ਝੜਨਾ | ਸ਼ੂਗਰ ਕੰਟਰੋਲ | ਇਸਤਰੀ ਰੋਗ

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਮਸ਼ਹੂਰ ਫਾਰਮੇਸੀ ਜਿੱਥੇ ਮਰਦਾਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦਾ ਪਿਛਲੇ 50 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਇਲਾਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਨਸਾਂ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਹਿਨਸ਼ਾਹੀ (ਸੁਪਰ ਪਾਵਰ) ਤੇਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਮਰਦਾਨਾ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਠੀਕ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਬੁਢਾਪੇ ਵਿਚ ਜਵਾਨੀ ਵਰਗੀ ਤਾਕਤ ਦੁਬਾਰਾ ਹਾਸਿਲ ਕਰੋ।

ਪੂਰਾ ਕੋਰਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੁਬਾਰਾ ਦਵਾਈ ਖਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੀ।

ਡਾ. ਨੰਦ ਕਿਸ਼ੋਰ ਓਬਰਾਏ
ਆਯੁਰਵੈਦਿਕ ਰਤਨ
ਰਜਿ. ਨੰ. 59/AY/PB.

ਅੱਜਕਲ੍ਹ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਭੈੜੀਆਂ ਆਦਤਾਂ ਵਿਚ ਫਸ ਕੇ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਤਰਨਾਕ ਅਤੇ ਗੁਪਤ ਰੋਗਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਔਰਤ ਦੇ ਕਾਬਿਲ ਨਾ ਰਹਿਣਾ, ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ, ਮਸਾਨੇ ਦੀ ਗਰਮੀ, ਪਿਸ਼ਾਬ ਦਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਆਉਣਾ, ਖ਼ੂਨ ਨਾ ਬਣਨਾ, ਖਾਂਦਿਆਂ ਪੀਂਦਿਆਂ ਸੁੱਕਦੇ ਜਾਣਾ ਆਦਿ ਤਮਾਮ ਤਕਲੀਫਾਂ ਤੋਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾਉਣ ਲਈ ਸਾਡੀ 50 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਅਜਮਾਈ ਹੋਈ ਦਵਾਈ ਅਤੇ ਸੁਪਰ ਪਾਵਰ ਤੇਲ ਦੇ ਕੋਰਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੋ। ਇਸ ਦੇ ਕੁਝ ਦਿਨ ਵਰਤਣ ਨਾਲ ਸੁਪਨਦੋਸ਼ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਰਦਾਨਾ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਵਾਈ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਗਏ ਗੁਜ਼ਰੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਫਿਰ ਤੋਂ ਜਵਾਨੀ ਦੀ ਝਲਕ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੀ ਹੈ।

Surajvanshi Pharmacy (R)
MANUFACTURE & EXPORTER OF HERBAL PRODUCTS
25, New Model Town, Jalandhar (Punjab) INDIA.
Contact : Dr. Shweat Oberoi E-mail : shweat077@yahoo.com
Mobile : 98155-33933 Fax : 0091-181-5062627

Thandi Insurance Brokerage

LIC#OBO9151

Truck Insurance Specialist:
Auto liability, physical damage, motor truck cargo, general liability and worker's comp.

Coverage for:
Long and local haul owner operators, dump trucks, sand/gravel, seasonal vegetable, delivery, catering and ice cream trucks. DUI, new/young drivers accepted.

Quick Filing:
Personal auto, medical and homeowners insurance.
SR22, MCP-65, BMC91-X, Form-E, UIIA.

Business Policies:
Gas stations, repair shops, mini marts, stores, restaurants, and warehouses.

We proudly represent

ਅਸੀਂ ਤਕਰੀਬਨ ਡੇਢ ਦਹਾਕੇ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡੀ ਸੇਵਾ ਕਰਦੇ ਆ ਰਹੇ ਹਾਂ

For a Free insurance Quote Please Call :
1-800-917-2639
3090 Independence drive Suite # 246 Livermore CA 94551

ਮੁੱਖ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਕੀਤੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਆਰੰਭ

ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਬੁਲਾਈਆਂ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਅਗਾਮੀ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕੇਂਦਰੀ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਸਰਗਰਮ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਚੋਣ ਅਮਲ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਨਾਲ ਨੇਪਰੇ ਚਾੜ੍ਹਨ ਲਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਇੱਕੋ ਥਾਂ 'ਤੇ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਗ੍ਰਹਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ 'ਚ ਨੌਕਰੀ ਕਰ ਰਹੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਹਨ।ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨਾਲ ਮੀਟਿੰਗ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਤਿੰਨ ਮੈਂਬਰੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਲੰਘੀ 4 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਸੂਬਿਆਂ ਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਕੱਤਰਾਂ ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਮੁਖੀਆਂ ਨਾਲ ਚੋਣਾਂ ਸਬੰਧੀ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਕੀਤਾ। ਸੂਬਿਆਂ ਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜੋ ਅਧਿਕਾਰੀ ਲਗਾਤਾਰ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਇੱਕ ਥਾਂ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੋ ਅਧਿਕਾਰੀ ਆਪਣੇ ਗ੍ਰਹਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੀ ਤਬਦਲੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤਾਂ ਜੋ ਚੋਣਾਂ ਨਿਰਪਖ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਰਵਾਈਆਂ ਜਾ ਸਕਣ।

ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ 28 ਫਰਵਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ-ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਵਿਸਥਾਰਤ ਰਿਪੋਰਟ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦੇਣ। ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੜਾਵਾਂ ਵਿਚ ਚੋਣਾਂ ਕਰਵਾਉਣ, ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਸਤਿਆਂ ਤੇ ਹੋਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਸਤਾਂ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਉਣ ਸਬੰਧੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਉਚਿਤ ਬਜਟ, ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨਰਾਂ ਦੇ ਦਫਤਰ ਤੇ ਨੋਡਲ ਅਫ਼ਸਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦੇਣ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਚਰਚਾ ਵਿਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਮੁੱਖ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਐਨ ਗੋਪਾਲਸਵਾਮੀ ਤੇ ਹੋਰ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨਰਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਚੋਣ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਹੱਕ 'ਚ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾਈ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਗੋਪਾਲਸਵਾਮੀ ਨੇ ਸਖਤ ਰੁਖ ਅਪਣਾਉਂਦਿਆਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਸਿਆਸਤ 'ਚ ਆਉਣ 'ਤੇ ਵੀ ਇਤਰਾਜ਼ ਜਿਤਾਇਆ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਿਆਸਤ 'ਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 10 ਸਾਲ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਹੋਵੇ। ਸ੍ਰੀ ਗੋਪਾਲਸਵਾਮੀ ਨੇ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਇਕ ਹੋਰ ਨਵਾਂ ਪੱਤਰ ਲਿਖ ਕੇ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨਰਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਬਣਾਈ ਕਮੇਟੀ 'ਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੇ ਸਪੀਕਰ, ਰਾਜ ਸਭਾ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਚੇਅਰਮੈਨ, ਦੋਵੇਂ ਸਦਨਾਂ 'ਚ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਆਗੂ, ਕਾਨੂੰਨ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਕਮੇਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ 'ਚ ਬਣਾਈ ਜਾਵੇ। ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਚੋਣ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਲੋਂ ਕੋਈ ਅਹੁਦਾ ਸਾਂਭਣ ਦੀ ਰਵਾਇਤ 'ਤੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਕਾਨੂੰਨ ਚੁੱਪ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੱਜ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ ਅੰਦਰ ਗਠਜੋੜ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਵਧ ਫੁਲ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਹੋਰ ਵਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜੋਕੀ ਸਿਆਸਤ ਨੂੰ ਵੇਖਦਿਆਂ ਇਹ ਧਿਆਨ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਇੱਕ ਨਿਰਪੱਖ ਵਿਅਕਤੀ ਹੀ ਚੁਣਿਆ ਜਾਵੇ।

ਸਿਆਸੀ ਮਾਹਿਰਾਂ ਵਲੋਂ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਇਸ ਮੰਗ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਜਾਂਚਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਗੱਲ ਜਨਤਾ ਦਾ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ 'ਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸਹਾਇਕ ਸਿੱਧ ਹੋਵੇਗੀ। ਸ੍ਰੀ ਗੋਪਾਲਸਵਾਮੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੇਂਦਰੀ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਤੇ ਕੌਮੀ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਬਣਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਮੁੱਖ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਤੇ ਹੋਰ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਅਪਣਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ? ਸ੍ਰੀ ਗੋਪਾਲਸਵਾਮੀ ਦੇ ਇਸ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਕੁਝ ਲੋਕ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਨਾ ਮੰਨਣ ਦੇ ਸਬੰਧ 'ਚ ਨਿਰਾਸ਼ਾ 'ਚ ਲਿਖਿਆ ਪੱਤਰ ਵੀ ਸਮਝ ਰਹੇ ਹਨ।

ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਕਮਰਕਸੇ ਕਰਦਿਆਂ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਲੰਘੀ 3 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਵੀ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਕਈ ਪੜਾਵਾਂ ਵਿਚ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ। ਸੀ.ਪੀ.ਐਮ. ਨੇ ਤਾਂ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੁਝਾਅ

ਐਨ. ਗੋਪਾਲਸਵਾਮੀ

ਦਿਤਾ ਕਿ ਪੂਰੀ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਤਿੰਨ ਹਫਤਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਲੋਂ ਕੌਮੀ ਅਤੇ ਸੂਬਾ ਪਧਰੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਸੱਦੀ ਗਈ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਅਪ੍ਰੈਲ-ਮਈ ਦੌਰਾਨ ਚੋਣਾਂ ਕਰਵਾਉਣ 'ਤੇ ਲਗਭਗ ਸਹਿਮਤੀ ਹੋ ਗਈ।

ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਨਿਰਪੱਖ ਚੋਣਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਅਤੇ ਤਾਕਤ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਹਰ ਸੰਭਵ ਕਦਮ ਚੁਕਿਆ ਜਾਵੇ। ਮੀਟਿੰਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਕ ਖ਼ਾਸ ਗੱਲ ਉਦੋਂ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲੀ ਜਦੋਂ ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਦੌਰਾਨ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਵਿਰੁਧ ਕੀਤੀ ਬਿਆਨਬਾਜ਼ੀ ਪਿਛੋਂ ਮੁੱਖ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਐਨ. ਗੋਪਾਲਸਵਾਮੀ ਅਤੇ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨਵੀਨ ਚਾਵਲਾ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਕੱਠੇ ਰੂ-ਬ-ਰੂ ਹੋਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਐਸ. ਵਾਈ. ਕੁਰੈਸ਼ੀ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਦਿਨਾਂ 'ਚ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਕੜਵਾਹਟ ਦਾ ਅਸਰ ਕਿਸੇ ਦੇ ਵੀ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਵਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਮੀਟਿੰਗ ਦੇ ਏਜੰਡੇ ਵਿਚ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਈ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨਵੀਨ ਚਾਵਲਾ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਚੁਕਿਆ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਏਕਤਾ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਕ ਸੰਸਥਾ ਨਿਰਪੱਖ ਫ਼ੈਸਲੇ ਲੈ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਸਿਰਫ਼ ਚੋਣਾਂ ਸਬੰਧੀ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਹੀ ਗੱਲਬਾਤ ਹੋਈ। ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਪੁੱਜੇ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਕਪਿਲ ਸਿੱਬਲ ਨੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਪੂਰਾ ਯਕੀਨ ਹੈ ਕਿ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਇਕ ਅਹਿਮ ਰੋਲ ਨਿਭਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਇਸ 'ਤੇ ਕਿੰਤੂ-ਪ੍ਰੰਤੂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇਗਾ। ਲੋਕ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਰਖਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਇਕ ਨਿਰਪੱਖ ਸੰਸਥਾ ਹੈ। ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਮੁਖ਼ਤਾਰ ਅੱਬਾਸ ਨਕਵੀ ਨੇ ਮੀਟਿੰਗ ਪਿਛੋਂ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦਸਿਆ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਜਦਕਿ ਅਸੀ ਇਕ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਵਚਨਬਧ ਹਾਂ।

ਸੀ.ਪੀ.ਐਮ. ਦੇ ਆਗੂ ਸੀਤਾਰਾਮ ਯੇਚੁਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤਕ ਨਹੀਂ ਖਿੱਚਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਅਤੇ ਇਹ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਤਿੰਨ ਹਫਤਿਆਂ ਤਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਰਹੇ। ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ. ਦੇ ਡੀ. ਰਾਜਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਅਤੇ ਕੇਰਲਾ ਸੂਬਿਆਂ ਵਾਂਗ ਸਿਰਫ਼ ਇਕ ਪੜਾਅ ਵਿਚ ਹੀ ਚੋਣਾਂ ਕਰਵਾਈਆਂ ਜਾਣ। ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਜਨਤਾ ਦਲ ਦੇ ਰਘੂਵੰਸ਼ ਪ੍ਰਸਾਦ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦਸਿਆ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿਸ਼ਵ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਅਤੇ ਮਾਣਮੱਤਾ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਦੇਸ਼ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ 'ਤੇ ਉਂਗਲੀ ਨਹੀਂ ਉਠਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਕੁਲ 32 ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ।

ਅਡਵਾਨੀ ਨੂੰ ਮਿਲੀ ਜਾਨ ਤੋਂ ਮਾਰਨ ਦੀ ਧਮਕੀ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਨੇਤਾ ਲਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਡਵਾਨੀ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੀ ਵੈੱਬਸਾਈਟ 'ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਥਿਤ ਇਕ ਅੱਤਵਾਦੀ ਸੰਗਠਨ ਤੋਂ ਜਾਨ ਤੋਂ ਮਾਰਨ ਦੀ ਧਮਕੀ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਅਡਵਾਨੀ ਦੀ ਵੈੱਬਸਾਈਟ 'ਤੇ ਇਹ ਧਮਕੀ 4 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਪੋਸਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸਨੂੰ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅੱਤਵਾਦੀ ਸੰਗਠਨ ਹਰਕਤ-ਉਲ-ਮੁਜਾਹਿਦੀਨ ਨੇ ਭੇਜਿਆ ਹੈ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਵਿਜੇਵਾੜਾ ਤੋਂ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਅਡਵਾਨੀ ਨੇ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਰਾਜਗ ਦੇ ਸੱਤਾ ਵਿਚ ਆਉਣ 'ਤੇ ਦਰਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਤੇ ਰਾਜ ਮਾਰਗਾਂ ਸੰਬੰਧੀ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਮੁਕੰਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਸ੍ਰੀ ਅਡਵਾਨੀ ਜਿਹੜੇ ਕਿ 4 ਫਰਵਰੀ ਤੋਂ ਹੀ ਵਿਜੇਵਾੜਾ ਵਿਚ ਹਨ, ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਦੇਸ਼ ਵਿਚੋਂ ਅੱਤਵਾਦ ਦੇ ਖਾਤਮੇ ਲਈ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਸੰਕਲਪ ਹੈ।

ਰੇਣੂਕਾ ਚੌਧਰੀ ਨੇ ਦਿੱਤਾ ਪੱਬ ਭਰੋ ਅੰਦੋਲਨ ਦਾ ਸੱਦਾ

-ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਨਿਊਜ਼ ਸਰਵਿਸ

ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਕਰਨਾਟਕ ਦੇ ਦੂਜੇ ਵੱਡੇ ਸ਼ਹਿਰ ਮੰਗਲੂਰ ਦੇ ਇਕ ਪੱਬ 'ਐਮਨੀਸ਼ੀਆ' 'ਚ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਸੈਨਾ ਦੇ ਵਰਕਰਾਂ ਨੇ ਅਚਾਨਕ ਧਾਵਾ ਬੋਲ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਥੇ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀ ਰਹੇ ਅਤੇ ਡਾਂਸ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੁੰਡੇ-ਕੁੜੀਆਂ ਨਾਲ ਮਾਰ-ਕੁਟਾਈ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਥੋਂ ਜਾਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਜਦੋਂ ਇਸ ਘਟਨਾ 'ਤੇ ਹੰਗਾਮਾ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਕਰਨਾਟਕ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਸੈਨਾ ਦੇ 18 ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਮੁਖੀ ਪ੍ਰਮੋਦ ਮੁਤਾਲਿਕ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ।

ਮੰਗਲੂਰ 'ਪੱਬ ਕਾਂਡ' 'ਤੇ ਦੇਸ਼ ਭਰ 'ਚ ਹੋਈ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਰਨਾਟਕ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬੀ.ਐਸ. ਯੇਦੀਯੁਰੱਪਾ ਨੇ ਜਿਥੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਵਿਰੁਧ ਸਖ਼ਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ, ਉਥੇ ਹੀ ਕਿਹਾ ਕਿ 'ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਕਰਨਾਟਕ 'ਚ ਪੱਬ ਸੱਭਿਅਤਾ ਦੇ ਪਸਾਰ ਨੂੰ ਵਧਣ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਏਗੀ।'

ਇਹੀ ਨਹੀਂ, ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਅਸ਼ੋਕ ਗਹਿਲੋਤ ਨੇ ਵੀ ਕਰਨਾਟਕ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਹਾਂ 'ਚ ਹਾਂ ਮਿਲਾਉਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ "ਪੱਬ ਕਲਚਰ ਰਾਜਸਥਾਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਸੱਭਿਅਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤ 'ਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਰਾਜਸਥਾਨ 'ਚ ਪੱਬ ਸੱਭਿਅਤਾ ਨਹੀਂ ਚੱਲਣ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।"

ਰੇਣੂਕਾ ਚੌਧਰੀ

ਸ੍ਰੀ ਗਹਿਲੋਤ ਨੇ ਇਸ ਵਿਰੁਧ ਕਦਮ ਚੁੱਕਦਿਆਂ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਖੁੱਲ੍ਹਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਸਵੇਰੇ 10 ਵਜੇ ਅਤੇ ਬੰਦ ਹੋਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਰਾਤ 8 ਵਜੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਦਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਦੁਕਾਨਾਂ ਰਾਤ ਨੂੰ 11 ਵਜੇ ਤੱਕ ਖੁੱਲ੍ਹੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੂਬੇ 'ਚ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀਆਂ 600 ਦੁਕਾਨਾਂ ਬੰਦ ਵੀ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਚੋਣਾਂ ਨੇੜੇ ਹਨ ਤਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀਆਂ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਹੱਥੋਂ ਨਹੀਂ ਜਾਣ ਦਿੰਦੀਆਂ। ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਸੈਨਾ ਵਲੋਂ ਪੱਬ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਘਟਨਾ ਕਰਨਾਟਕ 'ਚ ਹੋਈ ਜਿਥੇ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਉਸ ਵਿਰੁਧ ਮੁਹਿੰਮ ਛੇੜ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਥੇ ਔਰਤਾਂ ਤੇ ਕੁੜੀਆਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਪੱਛਮੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਭਾਰਤ 'ਚ ਆਈ ਪੱਬ ਮਤਲਬ 'ਪਬਲਿਕ ਬਾਰ' ਸੱਭਿਅਤਾ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਨੌਜਵਾਨ ਮੁੰਡੇ-ਕੁੜੀਆਂ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਣ ਅਤੇ ਡਾਂਸ ਆਦਿ ਲਈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਜਾਣ ਵਾਲਿਆਂ 'ਚ ਅਮੀਰ ਤੇ ਉੱਚ ਮੱਧ ਵਰਗ ਦੇ ਬੱਚੇ ਹੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਹੁਣੇ-ਹੁਣੇ ਇਕ ਸਵੈਮ-ਸੇਵੀ ਸੰਗਠਨ 'ਕੈਂਪੇਨ ਅਗੇਂਸਟ ਡ੍ਰੰਕਨ ਡਰਾਈਵਿੰਗ' (ਸੀ.ਏ.ਡੀ.ਡੀ.) ਵਲੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਰਵੇਖਣ 'ਚ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਦੇ 'ਪੱਬਾਂ' 'ਚ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮੁੰਡੇ-ਕੁੜੀਆਂ 'ਚੋਂ 80 ਫੀਸਦੀ 25 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦੇ ਹਨ, ਜਦਕਿ 25 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਣ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਪੱਬ 'ਚ ਇਹ ਬੋਰਡ ਲੱਗਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ "25 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਲਕੋਹਲ ਸਰਵ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।" ਸਰਵੇਖਣ 'ਚ ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਨੌਜਵਾਨਾਂ 'ਚੋਂ 67 ਫੀਸਦੀ 21 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਅਤੇ 33.9 ਫੀਸਦੀ 16 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰੀ ਦੁਕਾਨਾਂ ਤੇ 'ਪੱਬਾਂ' ਤੋਂ ਸ਼ਰਾਬ ਖਰੀਦਣ 'ਚ ਕੋਈ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਇਹੀ ਸਥਿਤੀ ਮੰਗਲੂਰ ਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਨਗਰਾਂ ਦੇ 'ਪੱਬਾਂ' ਦੀ ਵੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਮਤਲਬ 'ਪੱਬ' ਸੱਭਿਅਤਾ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰੋਕ-ਟੋਕ ਨਹੀਂ।

ਸਵਾਲ ਇਹ ਵੀ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਹੜਾ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਚਾਹੇਗਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੱਚੇ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਕੁੜੀਆਂ ਪੱਬਾਂ 'ਚ ਜਾ ਕੇ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਣ ਤੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨਾਲ ਡਾਂਸ ਕਰਨ ਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਫੈਸ਼ਨ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਕੱਪੜੇ ਪਹਿਨਣ ਜੋ ਸ਼ਾਲੀਨਤਾ ਦੇ ਦਾਇਰੇ 'ਚ ਨਹੀਂ ਮੰਨੇ ਜਾ ਸਕਦੇ। ਹੱਦ ਤਾਂ ਉਦੋਂ ਹੋ ਗਈ, ਜਦੋਂ ਕੇਂਦਰੀ ਮਹਿਲਾ ਅਤੇ ਬਾਲ ਭਲਾਈ ਮੰਤਰੀ ਰੇਣੂਕਾ ਚੌਧਰੀ ਨੇ ਬੀਤੇ ਦਿਨ ਇਹ ਸੱਦਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਕਿ "ਨੈਤਿਕ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦਾ ਇਕੋ-ਇਕ ਤਰੀਕਾ 'ਪੱਬ ਭਰੋ' ਅੰਦੋਲਨ ਹੀ ਹੈ। ਨੌਜਵਾਨ ਵੀ 'ਪੱਬਾਂ' 'ਚ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ 'ਚ ਆ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ।"

ਰਾਤ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਨਾਲ ਦਿਮਾਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ 'ਹੈਂਗ'

ਮੁੰਬਈ: ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਚ ਦੇਰ ਰਾਤ ਤੱਕ ਜਾਗ ਕੇ ਪੜਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਆਦਤ ਆਮ ਹੈ, ਲੇਕਿਨ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਸਾਬਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸਾਰੀ ਰਾਤ ਜਾਗ ਕੇ ਪੜਾਈ ਕਰਨ ਨਾਲ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੌਰਾਨ ਦਿਮਾਗ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਬੰਦ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਕੰਪਿਊਟਰ ਦੇ 'ਹੈਂਗ' ਹੋਣ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਡਾਕਟਰਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦਿਨਚਰਿਆ ਨਾਲ ਸ਼ਰੀਰ ਦੇ ਬਾਇਲੋਜੀਕਲ ਕਲਾਕ ਦਾ ਸੰਤੁਲਨ ਵਿਗੜ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਦਿਮਾਗ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਲੀਲਾਵਤੀ ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਮਨੋਚਕਿਤਸਕ ਡਾ. ਭਰਤ ਸ਼ਾਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, 'ਦਿਨ ਵਿਚ ਸੌਣ ਅਤੇ ਰਾਤ ਵਿਚ ਜਾਗਣ ਨਾਲ ਸ਼ਰੀਰ ਦੀ ਘੜੀ ਵਿਚ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿਗੜ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੌਰਾਨ ਇਸ ਦੇ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਣ ਨਾਲ ਦਿਮਾਗ ਸੋਚਣਾ-ਸਮਝਣਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ

ਨੈਸ਼ਨਲ ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਸਕੂਲ

Toll Free No. (866) 933-3038

*ਨੈਸ਼ਨਲ ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਸਕੂਲ ਤੁਹਾਡੇ ਵਾਸਤੇ ਸਸਤੀਆਂ ਤੇ ਬੇਜੋੜ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲੈ ਕੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੈ। *ਵਾਜਬ ਰੇਟਾਂ 'ਤੇ ਸਿਖਲਾਈ। *ਸਰਟੀਫਾਈਡ ਪੰਜਾਬੀ/ ਇੰਗਲਿਸ਼ ਟਰੇਨਰ। *ਲਾਇਸੈਂਸ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੰਮ ਲੱਭਣ 'ਚ ਮਦਦ। *ਕੰਪਨੀ ਵਲੋਂ ਟਰੇਨਿੰਗ ਪੂਰੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ। *ਰਿਹਾਇਸ਼ ਫਰੀ। *ਦਸ ਸਪੀਡ ਅਤੇ ਤੇਰਾਂ ਸਪੀਡ ਨਿਊ ਮਾਡਲ ਟਰੱਕਾਂ ਨਾਲ ਟਰੇਨਿੰਗ। *ਨੈਸ਼ਨਲ ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਸਕੂਲ ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ।

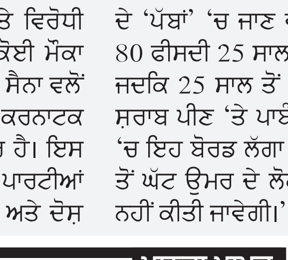

ਆਪਣਾ ਨਾਮ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਅੱਜ ਹੀ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ।

Call: Kashmir Singh

916-564-3455

4585 Pell Dr. Secramento CA, 95838

Franchised Motel For Sale

In Kansas (By Owner)

ਕੈਨਸਸ ਵਿਚ ਫਰੈਂਚਾਈਜ਼ ਮੋਟਲ ਵਿਕਾਊ ਹੈ

51 Units + Owner`s Apartment. Beautiful Brick, Interior Corridor Motel (with Approx. 3Acres)

2008 Gross Room Sales Over $800,000.

Priced To Sell At 2.7 Million

Very High Net Operating Income.

Serious Inquiries Only Contact: 620-926-0338

ਕਲਿਆਣ ਸਿੰਘ ਕਾਰਨ ਮੁਸਲਿਮ ਵੋਟਰ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਨਾਰਾਜ਼

-ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਨਿਊਜ਼ ਸਰਵਿਸ

ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਮੁਲਾਇਮ ਅਤੇ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਹੁਣ ਬੇਹੱਦ ਮਹਿੰਗਾ ਪੈਣ ਲਗਾ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਸਪਾ ਨਾਲ ਦੋਸਤੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਝਟਕਾ ਮਨਮੋਹਨ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਮਤ ਦੌਰਾਨ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੱਖ 'ਚ ਕਰਨ ਲਈ ਲੱਖਾਂ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਿਸ਼ਵਤ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਲੱਗਾ।

ਕੁਝ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੋਟਾਂ ਦੇ ਬੰਡਲ ਸੰਸਦ 'ਚ ਦਿਖਾਏ ਵੀ ਸਨ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਦਮੀ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਲੱਗੇ। ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਤਾਂ ਬਚ ਗਏ ਪਰ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਅਜੇ ਤੱਕ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਇਸ ਕਾਂਡ ਕਾਰਨ ਜੋ ਕਲੰਕ ਲੱਗਾ ਉਸ ਨੂੰ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਧੋ ਸਕਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਸੀਟਾਂ ਦੇ ਤਾਲਮੇਲ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਵੀ ਸਪਾ ਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿਚਾਲੇ ਵਿਵਾਦ ਛਿੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸਪਾ ਨੇ ਯੂ.ਪੀ. ਦੇ ਸੰਭਾਵੀ ਜਿੱਤ ਵਾਲੇ ਚੋਣ ਹਲਕਿਆਂ 'ਚ ਆਪਣੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਐਲਾਨ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ 25 ਸੀਟਾਂ ਜਾਂ 2-4 ਹੋਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੀਟਾਂ ਦੇਣ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕੁਝ ਹੋਰਨਾਂ ਰਾਜਾਂ 'ਚ ਆਪਣੇ ਲਈ ਸੀਟਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਂਗਰਸ ਕੋਲ ਸੀਮਤ ਬਦਲ ਹੀ ਬਚਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਲਾਇਮ ਸਿੰਘ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੱਜੇ ਹੱਥ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਇਸ ਚਲਾਕੀ ਅੱਗੇ ਉਹ ਹੱਥ ਮਲਦੀ ਰਹਿ ਗਈ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਦੁਚਿੱਤੀ 'ਚ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਕਰੇ ਤਾਂ ਕੀ ਕਰੇ। ਇਕ ਪਾਸੇ ਮੁਲਾਇਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਅਮਰ ਸਿੰਘ

ਮੁਲਾਇਮ ਸਿੰਘ ਯਾਦਵ

ਕਾਂਗਰਸ ਨਾਲ ਦੋਸਤੀ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਉਹ ਤੀਜੇ ਮੋਰਚੇ ਲਈ ਕਮਿਊਨਿਸਟਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਹੱਥ ਮਿਲਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ।

ਇਹ ਸਭ ਚੱਲ ਹੀ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਕਾਂਗਰਸੀ ਨੇਤਾ ਸਵ. ਸੁਨੀਲ ਦੱਤ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਸੰਜੇ ਦੱਤ ਨੂੰ ਸਪਾ 'ਚ ਲੈ ਆਏ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਖਨਊ ਤੋਂ ਆਪਣਾ ਉਮੀਦਵਾਰ ਐਲਾਨ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜੇ ਸੰਜੇ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਚੋਣ ਲੜਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਾ ਮਿਲੀ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਮਾਨਿਅਤਾ ਨੂੰ ਲਖਨਊ ਤੋਂ ਉਮੀਦਵਾਰ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਸਭ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਮੁਲਾਇਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਉਪ-ਪ੍ਰਧਾਨ ਕਲਿਆਣ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਧੜੇ 'ਚ ਲੈ ਆਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੇਟੇ ਰਾਜਬੀਰ ਨੂੰ ਸਪਾ ਦਾ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਕਲਿਆਣ ਸਿੰਘ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਛੱਡ ਕੇ ਮੁਲਾਇਮ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਚਲੇ ਗਏ ਸਨ। ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਭਾਜਪਾ 'ਚ ਪਰਤ ਆਏ ਤੇ ਕੌਮੀ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣਾਏ ਗਏ। ਕਲਿਆਣ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੀ ਨੇੜਲੀ ਮਿੱਤਰ ਕੁਸਮ ਰਾਏ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਭਾ 'ਚ ਭਾਜਪਾ ਵਲੋਂ ਭਿਜਵਾਇਆ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਆਪਣੇ ਬੇਟੇ ਨੂੰ ਟਿਕਟ ਦਿਵਾਉਣ ਦੇ ਯਤਨਾਂ 'ਚ ਰੁੱਝੇ ਹੋਏ ਸਨ।

ਕਲਿਆਣ ਸਿੰਘ-ਮੁਲਾਇਮ ਸਿੰਘ ਦੀ ਦੋਸਤੀ ਨਾਲ ਸਪਾ ਦੇ ਮੁਸਲਿਮ ਵੋਟ ਬੈਂਕ 'ਚ ਉਲਟ ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਿਆ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਵੀ ਇਹ ਡਰ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਮੁਸਲਿਮ ਭਾਈਚਾਰੇ 'ਚ ਉਸ ਦਾ ਜੋ ਥੋੜ੍ਹਾ-ਬਹੁਤ ਆਧਾਰ ਬਚਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਵੀ ਕਿਤੇ ਉਸਤੋਂ ਦੂਰ ਨਾ ਹੋ ਜਾਵੇ।ਇਸਤੋਂ ਭੈਅਭੀਤ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਬੀਤੇ ਦਿਨ ਦਾਰੁਲ ਉਲੂਮ ਦੇਵਬੰਦ ਗਏ ਤੇ ਉਲੇਮਾਵਾਂ ਦੀ ਬੈਠਕ 'ਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਲਿਆਣ ਸਿੰਘ ਸਪਾ 'ਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਵੀ ਭਾਜਪਾ ਛੱਡੀ ਹੋਵੇ ਪਰ ਉਹ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਨੇਸਤੋਨਾਬੂਦ ਕਰਨ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਜਤਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਇਸ ਲਈ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਲੈਣਾ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਥੋਂ ਪਰਤ ਕੇ ਮੈਂ ਕਲਿਆਣ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮੁਸਲਿਮ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਵਾਂਗਾ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਾਬਰੀ ਢਾਂਚਾ ਡੇਗੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਜਨਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਫੀ ਮੰਗਣ ਲਈ ਕਹਾਂਗਾ।''

ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਕਲਿਆਣ ਸਿੰਘ, ਜੋ 1992 'ਚ ਯੂ.ਪੀ.ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਨ, ਨੇ ਲਖਨਊ 'ਚ ਇਕ ਬਿਆਨ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਅਯੁੱਧਿਆ 'ਚ ਬਾਬਰੀ ਮਸਜਿਦ ਡੇਗੇ ਜਾਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲੈਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂ 6 ਦਸੰਬਰ 1992 ਨੂੰ ਅਯੁੱਧਿਆ 'ਚ ਹੋਈ ਘਟਨਾ ਦੀ ਨੈਤਿਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲੈਂਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਮਾਫੀ ਮੰਗ ਚੁੱਕਾ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਇਸ ਦੀ ਨੈਤਿਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲੈਂਦਿਆਂ ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਜਦਕਿ ਅਸਲੀਅਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਲਿਆਣ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਨ੍ਹੀਂ ਦਿਨੀਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਅਯੁੱਧਿਆ 'ਚ ਬਾਬਰੀ ਮਸਜਿਦ ਦਾ ਡਿਗਣਾ ਭਾਰਤ 'ਚ ਇਕ ਨਵੇਂ ਯੁੱਗ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਹੈ। ਸੱਤਾ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਮੰਦਰ 'ਚੋਂ ਮੈਨੂੰ ਜੇ ਕਿਸੇ ਇਕ ਨੂੰ ਚੁਣਨਾ ਪਵੇ ਤਾਂ ਮੈਂ ਮੰਦਰ ਨੂੰ ਹੀ ਚੁਣਾਂਗਾ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਰਿਕਾਰਡ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਲਿਆਣ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਹੁੰਦਿਆਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ 'ਚ ਇਹ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਬਾਬਰੀ ਮਸਜਿਦ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਨਗੇ ਪਰ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ।ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਬਾਬਰੀ ਮਸਜਿਦ ਡੇਗੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਫੌਰਨ ਬਾਅਦ ਭਾਜਪਾ ਦੀਆਂ ਯੂ.ਪੀ., ਰਾਜਸਥਾਨ, ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਇਸ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਕਲਿਆਣ ਸਿੰਘ ਨੇ ਖੁਦ ਅਸਤੀਫਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।ਕਲਿਆਣ

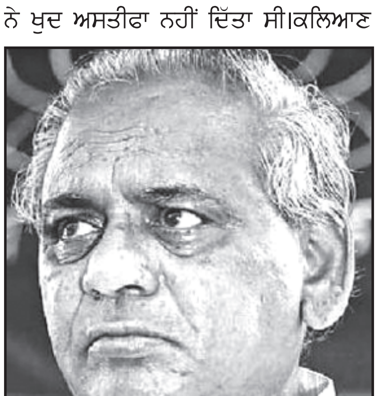

ਕਲਿਆਣ ਸਿੰਘ

ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਬਿਆਨ ਦੇ ਕੇ ਆਪਣੇ ਅਤੀਤ ਨਾਲ ਸਪਾ ਨੂੰ ਸੰਭਾਵੀ ਨੁਕਸਾਨ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਇਹ ਵੀ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸਪਾ ਨਾਲ ਸਾਡਾ ਕੋਈ ਗਠਜੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸਗੋਂ ਇਹ ਤਾਂ ਮਿੱਤਰਤਾ ਕਾਰਨ ਨੇੜਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਕੇਂਦਰ 'ਚ ਭਾਜਪਾ ਅਤੇ ਯੂ.ਪੀ. 'ਚ ਮਾਇਆਵਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਹੈ।

ਕਲਿਆਣ ਸਿੰਘ ਨੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤਾਂ ਲਈ ਹੈ ਪਰ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਮੰਗੀ। ਉਪ੍ਰੋਕਤ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਬੇਟੇ ਦੇ ਸਿਆਸੀ ਲਾਭ ਲਈ ਝੂਠ ਬੋਲਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਜਿੱਥੇ ਕਲਿਆਣ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸਪਾ ਦੋਹਾਂ ਦੀ ਕਿਰਕਰੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਉਥੇ ਹੀ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਵੀ ਸਪਾ ਨਾਲ ਦੋਸਤੀ ਦੀ ਭਾਰੀ ਕੀਮਤ ਚੁਕਾਉਣੀ ਹੈ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਸਲ 'ਚ ਮੁਲਾਇਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਲੋਧ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਨੂੰ ਸਪਾ ਵਲ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਲਿਆਣ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਦੋਸਤੀ ਗੰਢੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਸੱਤਾ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰੱਖਣਾ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਕੇ ਤੀਜੇ ਮੋਰਚੇ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਖੁਦ ਸੱਤਾ 'ਚ ਆਉਣਾ ਹੈ।

ਇਹ ਗੱਲ ਬੀਤੇ ਦਿਨ ਉਦੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋ ਗਈ, ਜਦੋਂ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਤੀਜੇ ਮੋਰਚੇ ਦੇ ਗਠਨ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ 'ਚ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ 'ਚ ਜਾ ਕੇ ਏ.ਬੀ. ਵਰਧਨ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਦਾ ਲਾਭ ਯੂ.ਪੀ. 'ਚ ਬਸਪਾ ਅਤੇ ਮਾਇਆਵਤੀ ਨੂੰ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੋ ਆਪਣੀ ਸੋਸ਼ਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਰਣਨੀਤੀ 'ਚ ਮੁਸਲਿਮ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖੀ ਬੈਠੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਵੀ ਸਪਾ ਦੀ ਦੋਸਤੀ ਨੂੰ ਹੁਣ ਜੀਅ ਦਾ ਜੰਜਾਲ ਸਮਝ ਰਹੀ ਹੋਵੇਗੀ।

ਅਮਰੀਕਾ ਬੰਦ ਕਰੇਗਾ ਭਾਰਤੀਆਂ ਲਈ ਰਾਹ?

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ: ਭਾਰਤੀ ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨਲਾਂ ਲਈ ਇਹ ਖਬਰ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਦੋ ਸੈਨੇਟਰਾਂ ਨੇ ਆਰਥਿਕ ਹੁਲਾਰਾ ਬਿਲ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਬਿਲ ਪਾਸ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਮਰੀਕੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਐਚ-1 ਵੀਜ਼ਾ ਧਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲੈਣ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲੱਗ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਇਸ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਸਰ ਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨਲਾਂ 'ਤੇ ਪਏਗਾ, ਜਿਹੜੇ ਐਚ-1 ਬੀ ਵੀਜ਼ਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਤਹਿਤ ਅਮਰੀਕਾ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਬਿਲ ਨੂੰ ਆਈਓਵਾ ਦੇ ਰਿਪਬਲਿਕਨ ਸੈਨੇਟਰ ਚਕ ਗ੍ਰੇਸਲੇ ਅਤੇ ਵਰਮੋਂਟ ਪ੍ਰਾਂਤ ਦੇ ਸੈਨੇਟਰ ਬਰਨੀ ਸੇਂਡਰਸ ਨੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰੂਪ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦਾ ਹੈਲੀਕਾਪਟਰ ਜਹਾਜ਼ ਨਾਲ ਟਕਰਾਉਣੋਂ ਬਚਿਆ

ਮੁੰਬਈ : ਮੁੰਬਈ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਉਤੇ ਲੰਘੀ 9 ਫ਼ਰਵਰੀ ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 9 ਵਜੇ ਦੇ ਲਗਭਗ ਇਕ ਵੱਡਾ ਹਾਦਸਾ ਹੋਣੋਂ ਟਲ ਗਿਆ, ਜਦੋਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਪਾਟਿਲ ਦੇ ਕਾਫ਼ਲੇ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਵਾਈ ਫ਼ੌਜ ਦਾ ਇਕ ਹੈਲੀਕਾਪਟਰ ਹਵਾਈ ਪੱਟੀ ਨੰਬਰ 27 'ਤੇ ਉਤਰ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਏਅਰ ਇੰਡੀਆ ਦਾ ਇਕ ਜਹਾਜ਼ ਆਈ.ਸੀ.-866, ਜੋ ਕਿ ਅੱਡੇ ਤੋਂ ਇਕ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੀ ਦੂਰੀ ਤੈਅ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਸੀ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਲਈ ਉਡਾਣ ਭਰਨ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਵਿਚ ਸੀ ਕਿ ਅਚਾਨਕ ਪਾਇਲਟ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਹਵਾਈ ਪੱਟੀ ਉਪਰ ਇਕ ਹੈਲੀਕਾਪਟਰ ਵਿਖਾਈ ਦਿਤਾ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨੇ ਤੁਰੰਤ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਬ੍ਰੇਕਾਂ ਲਗਾ ਦਿਤੀਆਂ, ਜਿਸ ਸਦਕਾ ਜਹਾਜ਼ ਦੇ ਟਾਇਰ ਫੱਟ ਗਏ। ਇਸ ਘਟਨਾ 'ਚ ਕਈ ਮੁਸਾਫ਼ਰਾਂ ਨੂੰ ਮਾਮੂਲੀ ਸੱਟਾਂ ਵੀ ਲਗੀਆਂ ਹਨ।

ਸਰਕਾਰੀ ਸੂਤਰਾਂ ਨੇ ਦਸਿਆ ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਇਸ ਉਡਾਣ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿਤਾ ਗਿਆ। ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਐਸ. ਸੀ. ਜਮੀਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪਤਵੰਤੇ ਲੋਕਾਂ ਸਣੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਪਾਟਿਲ ਨੂੰ ਲਿਜਾ ਰਹੇ ਤਿੰਨ ਹੈਲੀਕਾਪਟਰਾਂ ਦੇ ਕਾਫ਼ਲੇ ਨੇ ਮੁੰਬਈ 'ਚ ਸਮੁੰਦਰੀ ਫ਼ੌਜ ਦੇ ਅੱਡੇ ਆਈ.ਐਨ.ਐਸ. ਕੁੰਜਲੀ ਤੋਂ ਉਡਾਣ ਭਰੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕਾਫਲਾ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਵਲ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜਿਥੋਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੇ ਇਕ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਹਵਾਈ ਫ਼ੌਜ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਹਾਜ਼ ਰਾਹੀਂ ਗੋਂਦੀਆ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਮੁੰਬਈ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਦੇ ਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਦਸਿਆ ਕਿ ਜਹਾਜ਼ ਵਿਚ 150 ਮੁਸਾਫ਼ਰ ਸਵਾਰ ਸਨ।

Homeopathic Systems for Health Treatment
When you are tired of all treatments for any disease at any age
Try homeopathic, systems of treatment

ਅਰਥਰਾਈਟਸ, ਦਮਾ, ਸੁਗਰ, ਬਲਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ, ਪੱਥਰੀ, ਖਾਰਿਸ਼, ਮੁਹਾਂਸੇ, ਵਜਨ ਦਾ ਘਟਣਾ ਜਾਂ ਵਧਣਾ, ਜਨਾਨਾ ਤੇ ਮਰਦਾਨਾ ਕਮਜੋਰੀ ਦਾ ਪੱਕਾ ਇਲਾਜ

You can get all Homeopathic, Ayurvedic, Biochemic medicines at economical prices.

www.homeomedicine.net

Consultant /Practitioner
GURDIP SINGH SANDHU
DHMS, Hons, BAMS, MDEH, 30 Years experience
Working as per ACT.SB-577 State of CA.
CALL: TOLL FREE: 877-OK-HOMEO
(877-654-6636)OFFICE: 408-729-6691
E-mail: Homeomedicine@yahoo.com

ਹੋਰ ਇਲਾਜਾਂ ਤੋਂ ਥਕ ਗਏ ਹੋ ਤਾਂ ਹੋਮੀਓਪੈਥੀ ਅਜਮਾਓ

G.M. Lawrence Insurance Brokerage
License# 0D79587

ਟਰੱਕ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਸਪੈਸ਼ਲਿਸਟ ਪਿਛਲੇ 26 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਟਰਕਿੰਗ ਇੰਡਸਟਰੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ

LIABILITY
GENERAL LIABILITY
PHYSICAL DAMAGE
CARGO
BONDS

ਜੀ ਐਮ ਲਾਰੈਂਸ ਉਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਿਉਂ?

*ਕੋਈ ਬਰੋਕਰ ਫੀਸ ਨਹੀਂ ਲਈ ਜਾਂਦੀ *ਝਟਪਟ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ *ਮਾਸਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਉਪਲਬਧ ਹਨ

New Ventures Are Welcome

ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ
Ph: 209-474-2771
Fax: 209-474-0215
7746 Lorraine Ave.#214
Stockton CA-95210

SPECIALIZES IN BOTH LOCAL & LONG HAUL
-Flexible down payments
-Excellent customer service
-Committed to each individual client's needs
-Experienced, knowledgeable & professional staff

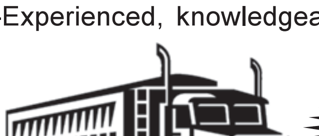

ਮਿੱਟੀ ਅਤੇ ਬਜਰੀ ਢੋਣ ਵਾਲੇ ਟਰੱਕਾਂ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ

ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਚੱਲਣ ਵਾਲੇ ਟਰੱਕਰ ਵੀਰਾਂ ਲਈ ਖੁਸ਼ਖਬਰੀ !

ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਉਪਲਬਧ ਹਨ:

License plates
IFTA *Fuel tax return
DOT, ICC-MMC
Single state registration services
*New Mexico & Kentucky permit

Rajinder Singh

ਹੁਣ ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੇਪਰ ਵਰਕ ਲਈ ਦੂਰ-ਦੁਰਾਡੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ, ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਟਰਕਿੰਗ ਇੰਡਸਟਰੀ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਸਟਾਕਟਨ ਵਿਚ ਮੂਵ ਹੋ ਗਏ ਹਾਂ

Now in Strockton, the Hub of the Trucking Industry

Financing Available For Buying Trucks

Cell: (510) 557-6988
Ph: 209-982-9996,
Fax:209-982-9997
13465 Basalt Ct, Lathrop CA 95330

ਮਹਾਨ ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਸਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ

ਜਨਮ ਦਿਹਾੜੇ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼

ਐਸ. ਅਸ਼ੋਕ ਭੌਰਾ

ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਧਰਮ ਇਕ ਰੂਹਾਨੀ ਰੁਝੇਵਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਰੂਹਾਨੀਅਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਤਹਿਤ ਹੀ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਨੇ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖ ਤੋਂ ਨੀਵਾਂ ਵਿਖਾਉਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ, ਕਰਮਕਾਂਡਾਂ ਵਿਚ ਫਸੇ ਤੇ ਐਸ਼-ਇਸ਼ਰਤ ਕਰ ਰਹੇ ਧਰਮ ਦੇ ਅਖੌਤੀ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ, ਜਾਤੀ ਵੰਡ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿਚ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਮਨੁੱਖ ਹੱਥੋਂ ਮਾਨਵੀ ਤੇ ਇਖਲਾਕੀ ਲੁੱਟ ਵਿਰੁੱਧ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਸੋਚ ਨੂੰ ਉਭਾਰਿਆ ਤੇ ਮਾਨਵ-ਵਿਗਿਆਨ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਜਿਉ ਰਹੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ, ਦਬੇ-ਕੁਚਲੇ ਵਰਗਾਂ ਨੂੰ 'ਨੀਵਿਆਂ ਨੂੰ ਚੁੱਕ ਛਾਤੀ ਲਾਇਆ ਅਤੇ ਤੋਰੀ ਰੀਤ ਪਿਆਰਾਂ ਦੀ' ਸੋਚ ਅਨੁਸਾਰ ਇਕ ਵੱਖਰੇ ਇਨਕਲਾਬ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਸਿਰਜਿਆ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਨੇ ਸਭਨਾਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਜਿਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਣ ਅਤੇ ਕਰਮਕਾਂਡਾਂ ਤੋਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ। ਇਸੇ ਲਈ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਮਹਾਨ ਇਨਕਲਾਬੀ, ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਵਰਤਮਾਨ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਭਾਵੇਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਤ ਪ੍ਰਥਾ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਤੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੋਵੇ ਪਰ ਸੱਚ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ 'ਚੋਂ ਜਾਤੀ ਪ੍ਰਥਾ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਘਟ ਜ਼ਰੂਰ ਗਈ ਹੈ। ਯੂ.ਪੀ., ਬਿਹਾਰ, ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਕਰਨਾਟਕ ਤੇ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਗਰੀਬ ਆਦੀ-ਵਾਸੀ ਲੋਕ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਜਾਤੀ ਵੰਡ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹਨ ਤੇ ਅਖੌਤੀ ਉਚੀਆਂ ਜਾਤਾਂ ਦੇ ਫੁਰਮਾਨ ਤੇ ਦਬਾਅ ਹੇਠ ਇਹ ਤਬਕਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਹਿਮੋ-ਕਰਮ 'ਤੇ ਜੀਵਨ ਬਸਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗਰੀਬ ਬਸਤੀਆਂ, ਝੁੱਗੀਆਂ-ਝੌਂਪੜੀਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਜਿਥੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਤਾਂ ਕੀ ਗਿਆਨ ਦੀ ਇਕ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਗਈ। ਇਥੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ ਹਾਲੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਜਾਣਿਆ ਕਿ ਸਕੂਲ ਜਾਣ ਲਈ ਬਸਤਾ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਥੇ ਹਾਲੇ ਉਸ ਸੂਰਜ ਦੀ ਟਿੱਕੀ ਨਹੀਂ ਚੜ੍ਹੀ, ਜੋ ਇਹ ਚਾਨਣ ਵੰਡੇ ਕਿ 'ਉਚੀ ਕੁਲ ਕੇ ਕਾਰਣੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕੋਇ ਨਾ ਹੋਇ' ਜਾਂ 'ਰਵਿਦਾਸ ਜਨਮ ਕੇ ਕਾਰਣੇ ਹੋਤ ਨਾ ਕੋਊ ਨੀਚ'।

ਜਿਹੜੇ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਨੇ ਕਰਾਮਾਤਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਖਾਈਆਂ ਹਨ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਰਾਮਾਤਾਂ ਪਿਛੇ ਛੁਪੇ ਇਨਕਲਾਬੀ ਪੱਖ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਘੋਖਦੇ ਜਾਂ ਵਿਚਾਰਦੇ। ਚਹੁੰ ਯੁੱਗਾਂ ਦੇ ਜੰਞੂ ਕੱਢ ਦਿਖਾਉਣੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸਬੂਤ ਹੈ ਕਿ ਤਨ ਦੀ ਮੈਲ ਨਹੀਂ ਮਨ ਦੀ ਮੈਲ ਉਤਾਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਜੇ ਅੰਦਰ ਕਾਲਾ ਹੈ ਤਾਂ ਗੰਗਾ ਗਿਆਂ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਮੁੱਕ ਸਕਦੀ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਪੱਥਰੀ ਤਰਾਉਣਾ, ਪੰਡਿਤਾਂ ਦੇ ਰੂੰ ਦੇ ਗੋੜੇ ਡੋਬਣਾ, ਅਸਲ ਵਿਚ ਪਾਪ ਤੇ ਪੁੰਨ ਵਿਚਲਾ ਅੰਤਰ ਹੈ। ਮੀਰਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਹਿਰ ਪਿਲਾਉਣਾ, ਸੱਪ ਲੜਾਉਣਾ ਹਕੂਮਤ ਦੇ ਨਸ਼ੇ ਵਿਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਹਨ। ਗੰਗਾ ਮਾਈ ਨੂੰ ਦਮੜੀ ਭੇਟ ਕਰਨਾ, ਸੋਨੇ ਦਾ ਕੰਗਣ ਦੇਣਾ ਤੇ ਫਿਰ ਇਸ ਦਾ ਚੋਰੀ ਹੋਣਾ, ਹਾਮੀ ਭਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵੱਡੇ ਪਹਿਰਾਵਿਆਂ ਤੇ ਉਚੀਆਂ ਜਾਤਾਂ ਦਾ ਬੇਈਮਾਨ, ਠੱਗ-ਫਰੇਬੀ ਹੋਣਾ ਹੈ ਜੇ ਮਨ ਸਾਫ ਹੈ ਤਾਂ ਗੰਗਾ ਪਥਰੀ ਹੇਠ ਵੀ ਵਗ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮਾਨਵੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਵੱਡੇ ਲੋਕ ਹੁਣ ਵੀ ਘਾਣ ਕਰਨੋਂ ਕਦੋਂ ਹਟੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਵੀ ਗਰੀਬ ਦੇ ਗਲੇ 'ਚ ਹਾਉਕਿਆਂ ਤੇ ਉਦਾਸੀਆਂ ਦੇ ਸਾਹ ਹਨ ਤੇ ਜ਼ੋਰਾਵਰ ਦਾ ਸੱਤੀ-ਵੀਹੀਂ ਸੌ ਹਾਲੇ ਵੀ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੰਨ ਇਹ ਵੀ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੌਮਾਂ ਦੀ ਖਾਤਰ ਡਾਕਟਰ ਅੰਬੇਦਕਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਨਕਲਾਬ ਦਾ ਨਗਾਰਾ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਵਜਾਇਆ ਸੀ, ਉਹਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਤਾਂ ਕੰਨਾਂ ਤੀਕਰ ਪਹੁੰਚੀ ਹੈ ਪਰ ਹਾਲੇ ਵੀ ਕਾਣੀ ਵੰਡ ਤੋਂ ਮਨੁੱਖ ਮੁਕਤ ਕਦੋਂ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਜੁੱਤੀਆਂ ਗੰਢਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਦਰਸਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਮਨੁੱਖ

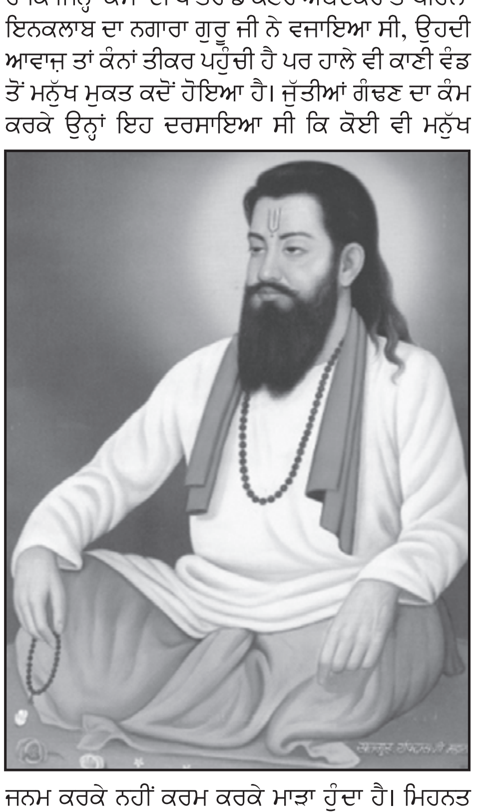

ਜਨਮ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਕਰਮ ਕਰਕੇ ਮਾੜਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮਿਹਨਤ ਤੇ ਹੱਕ ਦੀ ਕਮਾਈ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਗਰੀਬ ਦਾ ਲਹੂ ਚੂਸ ਕੇ ਚਿੱਟੇ ਬਾਣੇ 'ਚ ਰਹਿ ਕੇ ਕੋਈ ਉਚਾ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਾਤੀ ਪ੍ਰਚੰਡ ਦੇ ਖਾਤਮੇ ਦਾ ਹੋਕਾ ਦੇ ਕੇ ਅਖੌਤੀ ਉਚ ਜਾਤੀਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਫਿਟਕਾਰ ਪਾਈ ਸੀ ਮੰਦਿਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ, ਅੰਦਰ ਨੂੰ ਸਾਫ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਸਦੀਆਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਨੂੰ ਨੇ ਮਨੁੱਖਤਾ ਵੰਡ ਕੰਮ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਸੀ ਪਰ ਮਨੂੰਵਾਦੀ ਸੋਚ ਨੇ ਹਾਕਮੀ ਤੇ ਹਕੂਮਤੀ ਨਸ਼ੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਦੇ ਉਹ ਅਰਥ ਕੱਢੇ ਕਿ ਇਨਸਾਨ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਤੋਂ ਡਿੱਗ ਪਿਆ ਤੇ ਜਿਉਂਦੇ ਰਹਿਣ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮਾਨਵੀ ਹੱਕਾਂ 'ਤੇ ਡਾਕਾ ਮਾਰ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਨੇ ਜਾਗਣ ਦੀ ਸੋਚ, ਇਨਕਲਾਬ 'ਚ ਮਨੁੱਖੀ ਚੇਤਨਾ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਹਲੂਣਿਆ ਜਦੋਂ ਭਾਰਤੀ ਸਮਾਜ ਦੇ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਖੂਹਾਂ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਭਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਵਿਦਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਤੋਂ ਵਰਜਿਤ ਸਨ, ਕੰਨਾਂ ਵਿਚ ਸਿੱਕਾ ਢਾਲ ਕੇ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਗਿਆਨ ਤੋਂ ਪਰਾਂ ਰੱਖਣ ਦੇ ਹੀਲੇ-ਹਰਬੇ ਸਨ, ਚੰਗੇ ਪਹਿਰਾਵੇ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਸੀ, ਨੀਚ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਜਬਰ ਜ਼ੋਰ ਸੀ, ਤੇ ਆਦਮੀ ਹੀ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਖਾਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਸੀ, ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਪਸ਼ੂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਤਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੱਬੀਆਂ ਕੁਚਲੀਆਂ ਕੌਮਾਂ ਦੇ ਦੁੱਖ ਸੁਣਨ ਲਈ ਜਿਵੇਂ ਦੁਆਪਰ ਵਿਚ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਨੇ ਕੰਸ ਨੂੰ ਕੇਸੋਂ ਫੜਿਆ ਇਵੇਂ ਚਮੜੇ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇਕ ਸਾਧਾਰਣ ਕਿਰਤੀ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚ ਜਨਮ ਲੈ ਕੇ ਮਜ਼ਬ੍ਹਾਂ ਦੇ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬੋਦੀ ਤੋਂ ਫੜ੍ਹ ਕੇ ਖਿੱਚ ਲਿਆ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਜਨਮ ਸੰਮਤ ਬਾਰੇ ਅਲੱਗ ਅਲੱਗ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾਵਾਂ ਹਨ। ਪ੍ਰੋ. ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ਵਰਮਾ ਅਨੁਸਾਰ ਉਹ ਰਾਮਾਨੰਦ ਦੇ ਚੇਲੇ ਤੇ ਕਬੀਰ ਜੀ ਦੇ ਸਮਕਾਲੀ ਸਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਾਲ ਸੰਮਤ 1445 ਤੋਂ 1575 ਦਰਮਿਆਨ ਹੈ। ਬਰਕਤ ਸਿੰਘ ਅਨੰਦ ਅਨੁਸਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਨਮ ਕਾਲ 1471 ਹੈ। 'ਮੇਰੀ ਜਾਤ ਕੁਟ ਬਾਂਢਲਾ ਢੋਰ ਢਵੰਤਾ, ਨਿਤਹਿ ਬਨਾਰਸੀ ਆਸ ਪਾਸਾ' ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਕਹਿਣ ਅਨੁਸਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਨਮ ਸਥਾਨ ਬਨਾਰਸ ਹੀ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਮਰੇ ਪਸ਼ੂ ਢੋਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹੀ ਉਚਾਰੇ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਵੀ ਸਪਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਬੀਰ ਦੇ ਸਮਕਾਲੀ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਿਖਿਆ ਹੈ:

ਐਸੀ ਲਾਜ ਤੁਝ ਬਿਨ ਕਉਨ ਕਰੈ''
ਗਰੀਬ ਨਿਵਾਸ ਗੁਣਈਆਂ ਮੇਰਾ
ਮਾਥੈ ਛਤਰ ਧਰੈ।। ਰਹਾਓ।।
ਜਾਕੀ ਜੋਤ ਜਗਤ ਕੋ ਲਾਗੈ ਤਾਂ ਪਰ ਤੂੰ ਹੀ ਢਰੈ।।
ਨੀਚਹੁ ਊਚ ਕਰੇ ਮੇਰਾ ਗੋਬਿੰਦ ਕਾਹੂ ਤੇ ਨਾ ਡਰੈ।।
ਨਾਮ ਦੇਵ, ਕਬੀਰ ਤਿਲੋਚਨ ਸਥਨਾ ਸੈਮ ਤਰੈ।।
ਕਹਿ ਰਵਿਦਾਸ ਸੁਨਹੁ ਰੇ ਸੰਤਹੁ
ਹਰਿ ਜਿਉ ਤੇ ਸਭੈ ਧਰੈ।।

ਇਕ ਹੋਰ ਮਤ ਇਸ ਸੋਚ ਨਾਲ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਉਹ ਕਬੀਰ ਜੀ ਦੇ ਸਮਕਾਲੀ ਸਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਨਮ 1456 ਈਸਵੀ ਨੂੰ ਬਨਾਰਸ 'ਚ ਹੀ ਪਿਤਾ ਸੰਤੋਖ ਦਾਸ ਤੇ ਮਾਤਾ ਕਲਸਾਂ ਦੇਵੀ ਦੀ ਕੁੱਖੋਂ ਹੋਇਆ।

ਮੇਰੀ ਜਾਤ ਕਮੀਨੀ ਪਾਤ ਕਮੀਨੀ ਹੋਛਾ ਜਨਮ ਹਮਾਰਾ।
ਮਜਾ ਰਾਮ ਕੇ ਸੇਵ ਨਾ ਕੀਨੀ ਕਹਿ ਰਵਿਦਾਸ ਚਮਾਰਾ।

ਜਿਸ ਕੌਮ ਵਿਚ ਆਪ ਨੇ ਜਨਮ ਲਿਆ ਉਸ ਨੂੰ ਸੂਦਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਲੋਕ ਪਿੰਡੋਂ ਜਾਂ ਸ਼ਹਿਰੋਂ ਬਾਹਰ ਨੀਵੀਆਂ ਥਾਂਵਾਂ 'ਤੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਜਨਤਾ ਸਾਮੰਤ ਸ਼ਾਹੀ ਯੁੱਗ ਵਿਚ ਚੱਕੀ ਦੇ ਦੋ ਪੁੜਾਂ ਹੇਠ ਪਿਸ ਰਹੀ ਸੀ। ਇਕ ਪਾਸੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਹਕੂਮਤ ਦੀ ਗੁਲਾਮੀ, ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਜਾਤੀ ਵੰਡ ਤੇ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਜਨਮ ਤੋਂ ਨੀਵਾਂ ਹੋਣ ਦੀਆਂ ਮਨੌਤਾਂ। ਅਜਿਹੇ ਵੇਲੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਜਨਮ ਨਾਲੋਂ ਕਰਮ ਦੀ ਸ੍ਰੇਸ਼ਟਤਾ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਦਿਤਾ:

ਰਵਿਦਾਸ ਜਨਮ ਕੇ ਕਾਰਣੇ
ਹੋਤ ਨਾ ਕੋਇ ਨੀਚ।
ਨਾ ਕੋ ਨੀਚ ਕਰ ਡਾਰ ਹੈ
ਓਛੇ ਕਰਨ ਕੋ ਕੀਚ।

ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਉਸ ਵੇਲੇ ਸੁਆਰਥੀ ਮਨੂੰਵਾਦੀ ਖਿਆਲਾਂ ਵਿਚ ਗ੍ਰਸੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣਸ਼ਾਹੀ ਨੂੰ ਵੀ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ:

ਰਵਿਦਾਸ ਏਕ ਹੀ ਬੂੰਦ ਸੇ
ਸਤ ਹੀ ਭਯੋ ਵਿਥਾਰ।
ਮੂਰਖ ਹੈ ਜੋ ਕਰਤ ਹੈ
ਬਰਨ-ਅਬਰਨ ਵਿਚਾਰ।

ਇਕ ਵਾਰ ਕੁਝ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਨੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਹੇ ਮਹਾਰਾਜ ਆਪਣੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਚੰਗਾ ਮੰਦਿਰ ਬਣਾਓ, ਜੋ ਮਾਇਆ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਭੰਡਾਰਿਆਂ ਵਿਚ ਘੱਟ ਵਰਤੋਂ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਸੋਚ ਵੇਖੋ:

ਊਚੇ ਮੰਦਿਰ ਸਾਲ ਰਸੋਈ
ਏਕ ਘੜੀ ਫੁਨਿ ਰਹਨੁ ਨਾ ਹੋਈ।।
ਇਹ ਤਨੁ ਐਸਾ ਜੈਸਾ ਘਾਸ ਕੀ ਟਾਟੀ
ਜਲ ਗਇਓ ਘਾਸਿ ਰਲ ਗਇਓ ਮਾਟੀ।। ਰਹਾਓ।।

ਭਾਵ ਕਿ ਉਚੇ ਸੋਹਣੇ ਤੇ ਰਸੋਈਖਾਨੇ ਵਿਚ ਅੰਤਲੇ ਵੇਲੇ ਇਕ ਘੜੀ ਵੀ ਰਹਿਣਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਇਹ ਪੰਜ ਭੂਤਕ ਸਰੀਰ ਮੌਤ ਰੂਪੀ ਅੱਗ ਦੇ ਅੱਗੇ ਸੁੱਕੇ ਘਾਹ ਦੀ ਪੰਡ ਵਾਂਗ ਸੜ ਕੇ ਸੁਆਹ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵੇਲੇ ਦੀ ਧਾਰਮਿਕ, ਸਮਾਜਿਕ, ਆਰਥਿਕ ਤੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਵਾਚ ਕੇ ਐਸ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਸ੍ਰੇਣੀ ਵਲੋਂ ਲਿਤਾੜੀਆਂ ਨੀਵੀਆਂ ਕੌਮਾਂ ਆਪ ਅਮਲੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਰਾਹੀਂ ਨਿਰਸੁਆਰਥ ਸੱਚੇ ਸੁੱਚੇ ਰਾਜ ਦੀ ਸੋਚ ਦਿੱਤੀ:

ਬੇਗਮਪੁਰਾ ਸ਼ਹਿਰ ਕੋ ਨਾਓ
ਦੂਖ ਅੰਦਹੋ ਨਹੀ ਤਿਹਿ ਚਾਓ
ਨਾ ਤਸਵੀਸ ਖਿਰਾਜਨਾ ਪਾਲ
ਖਓਫ ਨਾ ਖ਼ਤਾ ਨਾ ਤਰਸ ਜਵਾਲ।

ਭਾਵ ਜਿਸ ਰਾਜ ਵਿਚ ਮਨੁੱਖ ਬੇਖੌਫ, ਨਿਰਭੈ, ਨਾਬਰਾਬਰੀ ਤੇ ਚਿੰਤਾ ਮੁਕਤ ਜੀਵਨ ਜਿਉ ਸਕੇ। ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪ ਦੀਆਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਲੋੜਾਂ ਕੁੱਲੀ, ਗੁੱਲੀ ਤੇ ਜੁੱਲੀ ਦਾ ਫਿਕਰ ਨਾ ਹੋਵੇ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਦੇ ਚਾਲੀ ਸ਼ਬਦ, ਦੋ ਸਲੋਕ ਤੇ ਇਕ ਆਰਤੀ ਅੰਕਿਤ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਾ ਜੀਵਨ ਜਾਤ-ਪਾਤ ਦੇ ਭੇਦ ਭਾਵ ਨੂੰ ਮਿਟਾ ਕੇ ਬਰਾਬਰ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਉਣ ਲਈ ਇਨਕਲਾਬੀ ਸੋਚ ਨੂੰ ਪ੍ਰਚੰਡ ਕਰਕੇ ਧਰਮ ਦੇ ਅਖੌਤੀ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਡੂੰਘੀ ਚੋਟ ਵੀ ਮਾਰੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ:

ਐਸਾ ਚਾਹੂੰ ਰਾਜ ਮੈਂ
ਜਹਾਂ ਮਿਲੈ ਸਭਨ ਕੋ ਅੰਨ।
ਛੋਟ ਵਡੋ ਸਭ ਸਮ ਵਸੇ
ਰਵਿਦਾਸ ਰਹੇ ਪ੍ਰਸੰਨ।

ਅਖੀਰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਆਪਣਾ ਮੰਤਵ ਪੂਰਾ ਕਰਕੇ ਦੋ ਘੰਟੇ ਦਿਨ ਚੜ੍ਹੇ 28 ਮਾਘ ਸੁਦੀ ਪੂਰਨਮਾਸ਼ੀ ਸੰਮਤ 1575 ਬਿਕਰਮੀ ਮੁਤਾਬਕ 1518 ਈਸਵੀ ਨੂੰ ਪੰਜ ਭੂਤਕ ਸਰੀਰ ਤਿਆਗ ਕੇ ਆਤਮਾ ਪਾਰ-ਬ੍ਰਹਮ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਦਿੱਤੀ।

ਜਿਸ ਕੌਮ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਕੀਤਾ, ਅੱਜ ਦੇ ਦਿਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹੋ ਸੱਚੀ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਜਾਗਰੂਕ ਹੋ ਗਏ ਹਨ, ਉਹ ਫੁੱਟ ਬੇਇਤਫਾਕੀ, ਲਾਲਚ, ਅਹੁਦੇਦਾਰੀ ਤਿਆਗ ਕੇ ਪਿਛੇ ਰਹਿ ਗਿਆਂ ਦੀ ਬਾਂਹ ਫੜ੍ਹਨ ਤੇ ਕੌਮ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਤੇ ਮਾਨਵਤਾ ਤੇ ਸਰਬੱਤ ਦੇ ਭਲੇ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕੇ।

ਮਾਣਕ ਦਾ ਪਾਰਖੂ-ਨਵਾਬ ਦੌਲਤ ਖਾਂ ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਲੋਧੀ

-ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪੰਛੀ

ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਦੁਆਬਾ ਜਲੰਧਰ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਸੀ। ਨਵਾਬ ਦੌਲਤ ਖਾਂ ਏਥੋਂ ਦਾ ਹਾਕਮ ਸੀ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ ਜੀਜਾ ਜੈ ਰਾਮ ਇਸਦਾ ਆਮਲ (ਅਫਸਰ ਮਾਲ) ਸੀ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਬੀਬੀ ਨਾਨਕੀ ਤੇ ਜੈ ਰਾਮ ਨਾਲ ਵਿਸਾਖ 1542 ਬਿ. ਨੂੰ ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਪੁੱਜੇ। ਨਵਾਬ ਦੌਲਤ ਖਾਂ ਜੈ ਰਾਮ ਦਾ ਬਹੁਤ ਆਦਰ ਕਰਦਾ ਸੀ।

ਜੈ ਰਾਮ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਨਵਾਬ ਨੇ ਸਰਕਾਰੀ ਮੋਦੀਖਾਨੇ ਦਾ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੂੰ ਮੋਦੀ ਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਬਾਹਰੋਂ ਆਈਆਂ ਜਿਨਸਾਂ 'ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੋਰ ਚੀਜ਼-ਵਸਤੂ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਨਵਾਬ ਨੇ ਇਕ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਵੀ ਦਿੱਤੇ।

ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਸੀਤਲ ਅਨੁਸਾਰ, ''ਮੋਦੀ ਨੂੰ ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਨਾਲ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਰਾਸ਼ਨ ਤੇ ਮੁਨਾਫੇ ਵਿਚੋਂ ਹਿੱਸਾ (ਤੇ ਜਿਨਸ ਦੀ ਤੁਲਾਈ ਵਜੋਂ ਆੜ੍ਹਤ, ਮਣ ਪਿੱਛੇ ਇਕ ਪਾ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਇਕ ਸੇਰ ਤੱਕ) ਮਿਲਦਾ ਸੀ। ਉਹ ਉਸਦੀ ਹੱਕ ਦੀ ਕਮਾਈ ਸੀ। ਬਹੁਤੇ ਮੋਦੀ ਜਿਨਸ ਲੈਣ ਵੇਲੇ ਵਧ ਅਤੇ ਦੇਣ ਵੇਲੇ ਘੱਟ ਤੋਲ ਕੇ ਬਹੁਤ ਕਮਾ ਲੈਂਦੇ ਸਨ।'' ਗੁਰੂ ਜੀ ਪੂਰਾ ਤੋਲ, ਮਿੱਠਾ ਬੋਲ ਦੇ ਧਾਰਨੀ ਸਨ।

ਮੋਦੀਖਾਨੇ ਵਿਚ ਜਿਨਸਾਂ ਜਮ੍ਹਾ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲੇ ਤੇ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਸਭ ਖੁਸ਼ ਸਨ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਜੋ ਤਨਖਾਹ ਜਾਂ ਰਾਸ਼ਨ ਵਜੋਂ ਮਿਲਦਾ ਉਸ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਲੋੜਵੰਦਾਂ ਤੇ ਗਰੀਬਾਂ ਵਿਚ ਵੰਡ ਦਿੰਦੇ ਸਨ। ਈਰਖਾਲੂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਨਵਾਬ ਕੋਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਕਿ ਨਾਨਕ ਨੇ ਸਾਰਾ ਮੋਦੀਖਾਨਾ ਲੁਟਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਨਵਾਬ ਨੇ ਲੇਖਾ ਕਰਵਾਇਆ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਰਕਮ ਸਰਕਾਰ ਵਲ ਵਧੀ। ਨਵਾਬ ਨੇ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਮੋਦੀਖਾਨੇ ਵਿਚ ਹੋਰ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਤਾਰਾਂ ਸੌ ਰੁਪਏ ਦਿੱਤੇ।

ਜਦੋਂ ਤਨਖਾਹ ਮਿਲਣ ਲੱਗ ਪਈ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਬੀਬੀ ਨਾਨਕੀ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖ ਰਹਿਣ ਲੱਗ ਪਏ। ਜੈ ਰਾਮ ਨੇ ਰਸੋਈਆ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ। ਮਰਦਾਨਾ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਆ ਗਿਆ। ਚੰਗੀ ਨੌਕਰੀ ਦੇਖ ਕੇ ਬਟਾਲੇ ਦੇ ਚੋਣੇ ਖੱਤਰੀ ਮੂਲ ਚੰਦ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪੁੱਤਰੀ ਸੁਲੱਖਣੀ ਦਾ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਈਰਖਾਲੂ ਵਾਰ ਵਾਰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਨਵਾਬ ਕੋਲ ਮੋਦੀਖਾਨਾ ਲੁਟਾ ਦੇਣ ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। ਹਿਸਾਬ ਕਰਨ 'ਤੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸਰਕਾਰ ਵਲ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਵਾਧਾ ਨਿਕਲਦਾ ਰਿਹਾ। ਕਿਉਂਕਿ ਗੁਰੂ ਜੀ ਆਪਣੀ ਤਨਖਾਹ, ਰਾਸ਼ਨ ਤੇ ਆੜ੍ਹਤ ਆਦਿ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੀ ਗਰੀਬਾਂ ਵਿਚ ਵੰਡਦੇ ਸਨ ਤੇ ਹਿਸਾਬ ਪੂਰਾ ਰੱਖਦੇ ਸਨ।

ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਬਾਬਾ ਸਿਰੀ ਚੰਦ ਤੇ ਲੱਖਮੀ ਦਾਸ ਦੋ ਪੁੱਤਰ ਪੈਦਾ ਹੋਏ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਏਥੇ ਬਾਰਾਂ ਸਾਲ ਰਹੇ। ਉਹ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਬਹੁਤ ਸਾਝਰੇ ਹੀ ਵੇਈਂ ਨਦੀ ਤੇ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਨ ਜਾਂਦੇ ਤੇ ਇਕਾਂਤ ਵਿਚ ਬੈਠਕੇ ਸਮਾਧੀ ਲਾ ਕੇ ਭਜਨ ਬੰਦਗੀ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ। ਇਕ ਦਿਨ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਨ ਗਏ ਘਰ ਮੁੜ ਕੇ ਨਾ ਆਏ। ਕਾਫੀ ਉਡੀਕਣ ਪਿੱਛੋਂ ਸੇਵਾਦਾਰ ਘਾਟ ਤੇ ਗਿਆ। ਦੇਖਿਆ ਬਸਤਰ ਪਏ ਸਨ ਪਰ ਆਪ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨਦੀ ਵਿਚ ਡੁੱਬ ਗਏ ਹਨ। ਟੋਬਿਆਂ ਨੇ ਨਦੀ ਗਾਹ ਮਾਰੀ ਪਰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਦੇਹ ਕਿਤੋਂ ਨਾ ਮਿਲੀ। ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਨੇ ਨਵਾਬ ਕੋਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਕਿ ਨਾਨਕ ਘਾਟਾ ਪੈਣ ਕਰਕੇ ਨਦੀ ਵਿਚ ਡੁੱਬ ਕੇ ਮਰ ਗਿਆ ਹੈ। ਨਵਾਬ ਨੇ ਜੈ ਰਾਮ ਨੂੰ ਬੁਲਾ ਕੇ ਮੋਦੀਖਾਨੇ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਕਰਵਾਇਆ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਸਰਕਾਰ ਵਲ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਵਧ ਵਾਧਾ ਨਿਕਲਿਆ। ਜੈ ਰਾਮ ਦੀ ਇਹ ਚਿੰਤਾ ਤਾਂ ਮੁੱਕ ਗਈ ਪਰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਗਮ ਉਸਨੂੰ ਸਤਾ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਤੀਜੇ ਦਿਨ ਗੁਰੂ ਜੀ ਘਾਟ 'ਤੇ ਦੇਖੇ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗਲ ਵਿਚ ਫਕੀਰਾਂ ਵਾਲੀ ਕਫਨੀ ਸੀ। ਉਹ ਨੇੜੇ ਦੇ ਮਸਾਣਾ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਸਨ। ਮਨਸੁਖ, ਭਗੀਰਥ ਤੇ ਮਰਦਾਨਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਭਗੀਰਥ ਮਲਸੀਆਂ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਸੀ।

ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਰੰਗ ਢੰਗ ਦੇਖ ਕੇ ਵਿਦਵਾਨ ਪੰਡਿਤ ਤੇ ਮੌਲਵੀ ਚਰਚਾ ਕਰਨ ਆਉਣ ਲੱਗ ਪਏ। ਹਰ ਕੋਈ ਆਪਣੇ ਮੱਤ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰੇਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਹੀ ਧਰਮ ਨੂੰ ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ ਦਸਦਾ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਹਿੰਦੇ ''ਨਾ ਕੋਈ ਹਿੰਦੂ, ਨਾ ਮੁਸਲਮਾਨ।''

ਹਿੰਦੂ ਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਧਰਮਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਧਰਮਾਂ ਦਾ ਨਿਰਾਦਰ ਸਮਝਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨਵਾਬ ਕੋਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ। ਨਵਾਬ ਨੇ ਨਿਮਰਤਾ ਨਾਲ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਗਏ। ਲੋਕ ਤਮਾਸ਼ਾ ਦੇਖਣ ਆ ਗਏ। ਨਵਾਬ ਨੇ ਕਿਹਾ, ''ਨਾਨਕ, ਤੂੰ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈਂ, ਨਾ ਕੋਈ ਹਿੰਦੂ, ਨਾ ਮੁਸਲਮਾਨ। ਲੋਕ ਇਸ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।''

ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਪੂਰਨ ਵਿਸ਼ਵਾਸ਼ ਨਾਲ ਕਿਹਾ, ''ਨਵਾਬ ਸਾਹਿਬ! ਜੋ ਅਸੀਂ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ ਓਹੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਸਾਡੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿਚ ਨਾ ਕੋਈ ਹਿੰਦੂ ਹੈ ਤੇ ਨਾ ਮੁਸਲਮਾਨ। ਸਭ ਖੁਦਾ ਦੇ ਬੰਦੇ ਹਨ। ਇਕ ਰੂਪ ਤੇ ਭਾਈ ਭਾਈ। ''ਦੇਹ ਹੀ ਹਿੰਦੂ ਹੈ ਤੇ ਦੇਹ ਹੀ ਮੁਸਲਮਾਨ। ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਤੋਂ ਨਿਆਰਾ ਹਾਂ।'' ਮੈਂ ਤਾਂ ਖੁਦਾ ਦਾ ਬੰਦਾ ਹਾਂ।''

ਇੱਕ ਤਅੱਸਬੀ ਮੌਲਵੀ ਨੇ ਗੋਂਦ ਗੁੰਦਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, ''ਹੇ ਨਾਨਕ, ਆਪ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿਚ ਹਿੰਦੂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਬਰਾਬਰ ਹਨ ਤੇ ਆਪ ਖੁਦਾ ਨੂੰ 'ਵਾਹਿਦ-ਹੂ-ਲਾਸ਼ਰੀਕ' ਮੰਨਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਫਿਰ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਖੁਦਾ ਦੀ ਨਮਾਜ਼ ਪੜ੍ਹਨ ਵਿਚ ਆਪ ਨੂੰ ਕੀ ਇਤਰਾਜ਼ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ?''

''ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ, ਜੇ ਨਮਾਜ਼ ਇਕ ਖੁਦਾ ਦੀ ਹੈ ਤਾਂ।''

''ਆਓ ਫਿਰ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਨਮਾਜ਼ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੋ।'' ਮੌਲਵੀ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਨਕ ਮੁਸਲਮਾਨ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ।

ਨਵਾਬ ਤੇ ਮੌਲਵੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਮਸੀਤ ਵਿਚ ਲੈ ਗਏ। ਨਮਾਜ਼ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ। ਮੌਲਵੀ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਲੋਕ ਤੇ ਨਵਾਬ ਨਮਾਜ਼ ਪੜ੍ਹਦੇ ਰਹੇ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਅਡੋਲ ਖੜ੍ਹੇ ਰਹੇ। ਨਮਾਜ਼ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਨਵਾਬ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ, ''ਹੇ ਨਾਨਕ! ਤੁਸੀਂ ਵਾਅਦਾ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਨਮਾਜ਼ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹੀ?''

''ਨਵਾਬ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਖੁਦਾ ਦੀ ਨਮਾਜ਼ ਪੜ੍ਹਨ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਸੀ। ਸੱਚ ਕਹਿਣਾ, ਤੁਹਾਡਾ ਮਨ ਖੁਦਾ ਵਿਚ ਹੀ ਲੀਨ ਰਿਹਾ, ਜਾਂ ਕਿਤੇ ਹੋਰ ਥਾਂ ਭਟਕਦਾ ਰਿਹਾ?''

ਨਵਾਬ ਝੂਠ ਨਾ ਬੋਲ ਸਕਿਆ, ''ਸੱਚ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋ ਵਲੀ ਨਾਨਕ, ਮੇਰਾ ਦਿਲ ਖੁਦਾ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਜੁੜ ਸਕਿਆ। ਮੈਂ ਕੰਧਾਰ ਵਿਚ ਘੋੜੇ ਖਰੀਦਣ ਬਾਰੇ ਸੋਚਦਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ।''

ਮੌਲਵੀ ਨੇ ਰਤਾ ਤਮਕ ਕੇ ਕਿਹਾ, ''ਤਾਂ ਆਪ ਮੇਰੇ ਪਿੱਛੇ ਲੱਗ ਕੇ ਨਮਾਜ਼ ਪੜ੍ਹ ਲੈਂਦੇ।''

''ਮੌਲਵੀ ਜੀ! ਧਾਰਮਕ ਬੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਝੂਠ ਸ਼ੋਭਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। ਤੁਹਾਡਾ ਚਿਹਰਾ ਦਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤੁਹਾਡਾ ਦਿਲ ਖੁਦਾ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਸੀ।'' ਮੌਲਵੀ ਦਾ ਅੰਦਰ ਇਹ ਸੁਣ ਕੇ ਕੰਬ ਗਿਆ।

''ਮੌਲਵੀ ਜੀ! ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਅੱਲਾਹ ਦੇ ਕਾਮਲ ਵਲੀ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਝੂਠ ਨਾ ਕਹਿਣਾ।'' ਨਵਾਬ ਨੇ ਸੱਚ ਕਹਿਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਆ।

ਮੌਲਵੀ ਨੇ ਸਿਰ ਝੁਕਾ ਕੇ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤਾ, ''ਨਾਨਕ ਜੀ ਸੱਚ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਮੇਰਾ ਮਨ ਘਰ ਵਿਚ ਨਵ ਜਨਮੀ ਵਛੇਰੀ ਵਲ ਚਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਿਤੇ ਉਹ ਟੋਏ ਵਿਚ ਨਾ ਡਿੱਗ ਪਵੇ। ਖੁਦਾ ਵਿਚ ਦਿਲ ਲਾਉਣਾ ਔਖਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ ਨਮਾਜ਼ ਜ਼ਰੂਰ ਪੜ੍ਹਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।''

''ਮੌਲਵੀ ਜੀ। ਸੱਚੇ ਖੁਦਾ ਦੀ ਨਮਾਜ਼ ਤਾਂ ਅਮਲ ਦੁਆਰਾ ਪੜ੍ਹੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।''

ਨਵਾਬ ਦੌਲਤ ਖਾਂ, ਮੌਲਵੀ ਤੇ ਹੋਰ ਨੇਕ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੇ ਸਿਰ ਝੁਕਾ ਕੇ ਕਿਹਾ, ''ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਖੁਦਾ ਨੂੰ ਪਹੁੰਚਿਆ ਹੋਇਆ ਬੰਦਾ ਹੈ।''

ਦੌਲਤ ਖਾਨ ਨੇ ਮਨ ਨੂੰ ਟਿਕਾਉਣ ਦੀ ਵਿਧੀ ਪੁੱਛੀ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, ''ਨਵਾਬ ਸਾਹਿਬ, ''ਜਿਉਂ ਜਿਉਂ ਤੇਰਾ ਧਿਆਨ ਨਿਕਲ ਜਾਏ। ਤਿਉਂ ਤਿਉਂ ਦ੍ਰਿੜ ਕਰ।''

ਕੀ ਪੁਰਸਕਾਰ ਸਹੀ ਤਰਜਮਾਨੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਨਾਇਕਾਂ ਦੀ?

-ਪ੍ਰੋ. ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਰੋਮਾਣਾ

ਜੇ ਅਸੀਂ ਇਨਾਮਾਂ, ਸਨਮਾਨਾਂ ਜਾਂ ਤਮਗਿਆਂ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰੀਏ ਤਾਂ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਪ੍ਰਥਾ ਅੱਜ ਵਾਲੇ ਮਨੁੱਖੀ ਇਤਿਹਾਸ ਜਿੰਨੀ ਹੀ ਪੁਰਾਣੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਸਮਾਜ ਮਨੁੱਖੀ ਸਮੂਹਾਂ ਜਾਂ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ, ਤਾਂ ਸਮੂਹਾਂ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਹਾਦਰਾਂ ਨੂੰ ਸਤਿਕਾਰਿਆ ਅਤੇ ਵਡਿਆਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਜਿਹੜੇ ਕਬੀਲੇ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਅਤੇ ਰਾਖੀ ਲਈ ਆਪਣੀ ਤਾਕਤ ਅਤੇ ਨਿਡਰਤਾ ਦਾ ਮੁਜ਼ਾਹਰਾ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਇਨਾਮ ਸਨਮਾਨ ਇਕ ਸਮਾਜੀ ਸ਼ਾਬਾਸ਼ ਤੋਂ ਵਧ ਕੁਝ ਵੀ ਨਾ ਹੁੰਦੇ ਹੋਣ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਮਹੱਤਵ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਇਕ ਤਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਹਾਦਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਹੌਸਲਾ ਅਫਜ਼ਾਈ ਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਦੂਜਾ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਕਬੀਲੇ ਦੇ ਭਲੇ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਮਿਲਦੀ ਸੀ। ਜਦ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਰੋਟੀ ਅਤੇ ਰੱਖਿਆ ਦਾ ਫਿਕਰ ਘਟਿਆ ਤਾਂ ਖੇਡ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਸਿਰਫ ਇਕ ਮਨੋਰੰਜਨ ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ ਹੋਈ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਵੀ ਜੇਤੂਆਂ ਨੂੰ ਸਮਾਜੀ ਸ਼ਾਬਾਸ਼ ਅਤੇ ਸਨਮਾਨ ਤੋਂ ਵਧ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ। ''ਇਨਾਮ ਦੀ ਤਾਂ ਰੇਤ ਦੀ ਮੁੱਠੀ ਹੀ ਬਹੁਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ'', ਵਾਲੀ ਕਹਾਵਤ ਸ਼ਾਇਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਮਿਆਂ 'ਚ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਹੋਵੇ। ਅਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅੱਜ ਵਾਲੀ ਓਲੰਪਿਕ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਸਮਿਆਂ 'ਚ ਜੇਤੂਆਂ ਨੂੰ ਸੋਨੇ, ਚਾਂਦੀ ਦੇ ਤਮਗਿਆਂ ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਓਲਿਵ ਬਿਰਖ ਦੇ ਪੱਤਿਆਂ ਦਾ ਤਾਜ ਹੀ ਪਹਿਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੇਲਿਆਂ 'ਚ ਇਨਾਮ, ਸਨਮਾਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਿਰੋਲ ਯੋਗਤਾ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਪਰਖ ਪੂਰੀ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਨਾਲ ਹੁੰਦੀ ਸੀ।

ਜਿਉਂ ਜਿਉਂ ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲੀ ਆਉਂਦੀ ਗਈ, ਤਿਉਂ ਤਿਉਂ ਇਨਾਮਾਂ ਅਤੇ ਸਨਮਾਨਾਂ ਦਾ ਘੇਰਾ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵ ਵੱਡਾ ਹੁੰਦਾ ਗਿਆ। ਅੱਜ-ਕੱਲ੍ਹ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਕੌਮੀ ਅਤੇ ਖੇਤਰੀ ਇਨਾਮਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੱਧਰ ਦੇ ਵੱਡੇ ਅਤੇ ਵੱਕਾਰੀ ਇਨਾਮ ਅਤੇ ਤਮਗੇ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਹਨ। ਜੇ ਕਿਸੇ ਮਾਣ ਸਨਮਾਨ ਦੀ ਸਾਰਥਿਕਤਾ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਸਨਮਾਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸੰਸਥਾ ਕਿੰਨੀ ਕੁ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ, ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਯੋਗਤਾ ਦਾ ਖਿਆਲ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅੱਜ ਦੇ ਵੱਡੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੁਰਸਕਾਰ ਜਿਵੇਂ ਨੋਬਲ ਪਰਾਈਜ਼, ਆਸਕਰ, ਓਲੰਪਿਕ, ਗੋਲਡਨ ਗਲੋਬ ਜਾਂ ਬੁਕਰਜ਼ ਪਰਾਈਜ਼ ਆਦਿ ਸੌ-ਫੀਸਦੀ ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੀ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜਿਥੋਂ ਤੱਕ ਕੌਮੀ ਇਨਾਮਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇੰਨਾ 'ਚ ਓਨੀ ਕੁ ਹੀ ਮੈਰਿਟ ਜਾਂ ਯੋਗਤਾ ਦਾ ਬੋਲਬਾਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿੰਨੀ ਕੁ ਉਸ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਸੁਸਾਇਟੀ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ, ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਇਮਾਨਦਾਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ, ਇੰਗਲੈਂਡ ਜਾਂ ਫਰਾਂਸ ਵਰਗੇ ਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਪੁਰਸਕਾਰਾਂ ਜਾਂ ਉਪਾਧੀਆਂ ਦਾ ਲੈਣ ਦੇਣ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਭਾਰਤ, ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼, ਸ੍ਰੀਲੰਕਾ ਜਾਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਰਗੇ ਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਉਥੋਂ ਦੇ ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਸ਼ਾਸਨ ਵਾਂਗ ਇਨਾਮਾਂ ਸਨਮਾਨਾਂ ਦੇ ਲੈਣ ਦੇਣ 'ਚ ਵੀ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਅਤੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਦੀ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਘਾਟ ਹੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਇਕੱਲੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਹੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਉਪਰੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹੇਠਾਂ ਤੱਕ ਕਿੰਨੀਆਂ ਹੀ ਅਜਿਹੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਹੱਕੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਨਾਮ ਸਨਮਾਨ ਦੇਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਪਹੁੰਚ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਚਾਪਲੂਸ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਿਵਾਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਮਾਣ-ਸਨਮਾਨਾਂ ਦੇ ਲੈਣ ਦੇਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ 'ਚ ਇਹ ਰੁਝਾਨ ਆਮ ਹੀ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਨਿਰੋਲ ਖੇਡਾਂ ਅਤੇ ਬਹਾਦਰੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਤਮਗਿਆਂ ਨੂੰ ਜੇ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਕੇ ਵੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਪਦਮਸ਼੍ਰੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਭਾਰਤ ਰਤਨ ਤੱਕ ਅਜਿਹੇ ਪੁਰਸਕਾਰ ਹਨ, ਜੋ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਹਰ ਸਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਹੜੇ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਖੇਤਰ 'ਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਨਾਂ ਨੂੰ ਚਾਰ ਚੰਨ ਲਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸੁਹਿਰਦ ਅਤੇ ਲੋਕ ਪੱਖੀ ਲੇਖਕਾਂ ਤੇ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵੀ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਜਨਰਲ ਪ੍ਰੈਕਟਿਸ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ ਸਨਮਾਨਾਂ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਪੁਰਸਕਾਰ ਲੈਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਘੱਟ ਤੇ ਆਪਣੀ ਸਿਆਸਤ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਵਧ ਵਿਉਂਤ ਕੇ ਚਲਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਗੁਰਸ਼ਰਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਅਰੁੰਧਤੀ ਰਾਏ ਜ਼ਰੂਰ ਰਾਜ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਹੋ ਜਾਂਦੇ। ਐਸ਼ਵਰਿਆ ਰਾਏ ਅਤੇ ਅਕਸ਼ੇ ਖੰਨਾ ਦੀ ਥਾਂ ਸੁਸ਼ੀਲ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਵਜਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਨੂੰ ਪਦਮਸ਼੍ਰੀ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਓਲੰਪਿਕ 'ਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਅੱਜ ਤੱਕ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਰਿਕਾਰਡ 'ਚ ਵੱਡਾ ਮਾਅਰਕਾ ਮਾਰਿਆ ਹੈ।

2002 'ਚ ਮਸ਼ਹੂਰ ਡਾਂਸਰ ਸਿਤਾਰਾ ਦੇਵੀ ਨੇ ਪਦਮ ਵਿਭੂਸ਼ਣ ਲੈਣ ਤੋਂ ਇਸ ਲਈ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਬਹੁਤ ਚਿਰ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਜੂਨੀਅਰ ਅਤੇ ਸਫਾਰਸ਼ੀ ਡਾਂਸਰਾਂ ਨੂੰ ਪਦਮ ਵਿਭੂਸ਼ਣ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਤ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਮਾਸਟਰ ਉਸਤਾਦ ਵਲਾਇਤ ਖਾਨ ਨੇ 1964 'ਚ ਪਦਮਸ਼੍ਰੀ, 1968 'ਚ ਪਦਮ ਵਿਭੂਸ਼ਣ ਅਤੇ 2000 'ਚ ਪਦਮ ਵਿਭੂਸ਼ਣ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਲੈਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਮਿਆਰਾਂ ਤੋਂ ਅਨਜਾਣ ਅਤੇ ਪੱਖਪਾਤੀ ਹਨ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕਦੋਂ ਦਾ ਭਾਰਤ ਰਤਨ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੋਣਾ ਸੀ।

ਕਈ ਵਾਰ ਵੱਡੇ ਸਰਕਾਰੀ ਅਤੇ ਗੈਰ ਸਰਕਾਰੀ ਅਦਾਰੇ ਇਨਾਮ ਅੰਨ੍ਹੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ੀਰਨੀਆਂ ਵਾਂਗ ਵੀ ਵੰਡਦੇ ਦੇਖੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਕ ਵਾਰ ਭਾਰਤ ਰਤਨ ਦੀ ਉਪਾਧੀ ਲਈ ਭਾਰਤ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਵਿਦਿਆ ਮੰਤਰੀ ਅਬੁਲ ਕਲਾਮ ਆਜ਼ਾਦ ਨੂੰ ਚੁਣ ਲਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਇਹ ਇਨਾਮ ਲੈਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਚੋਣਕਾਰ ਹੀ ਤਮਗੇ ਆਪਣੀਆਂ ਜੇਬਾਂ 'ਚ ਪਾਉਣ ਲੱਗ ਪਏ ਤਾਂ ਇਸ ਪਵਿੱਤਰ ਕੰਮ 'ਚ ਮੈਰਿਟ ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਅਨੈਤਿਕਤਾ ਦਾ ਬੋਲਬਾਲਾ ਹੋ ਜਾਏਗਾ। ਭਾਵੇਂ ਮਰਨ ਉਪਰੰਤ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੁਬਾਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਪਰ ਉਸ ਦੇ ਸੰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸੁਣਿਆ ਤੇ ਗੱਡੀ ਉਸੇ ਲਾਈਨ 'ਤੇ ਚਲਦੀ ਰਹੀ। ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ ਦੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇਨਾਮਾਂ 'ਚ ਵੀ ਇਹ ਹੀ ਚੱਲਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਜਦੋਂ ਉਥੇ ਅਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਵਰਗੇ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਸਥਾਪਤ ਪੰਜਾਬੀ ਸਹਿਤਕਾਰਾਂ ਦਾ ਬੋਲਬਾਲਾ ਸੀ।

ਇਸ ਦੀ ਤਾਜ਼ਾ ਉਦਾਹਰਣ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਪੁਰਸਕਾਰਾਂ ਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਚੋਣਕਾਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਅੱਠ ਜਾਣਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਚੁਣ ਲਿਆ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸੁਹਿਰਦ ਨਾਵਲਿਸਟ ਕਹੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਦਲੀਪ ਕੌਰ ਟਿਵਾਣਾ ਵੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦਿਨ ਰਾਤ ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਕੋਸਣ ਵਾਲਾ ਨਾਵਲਿਸਟ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਕੰਵਲ ਵੀ। ਅਗਲੇ ਹੀ ਦਿਨ ਇਕ ਪੰਜਾਬੀ ਨੇ ਇੰਨਾ ਮੀਆਂ ਮਿੱਠੂਆਂ ਖ਼ਿਲਾਫ ਪੰਜਾਬ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ 'ਚ ਜਨਤਕ ਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਸਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੈਂਸਲ ਕਰਕੇ ਇਨਾਮ ਵਾਪਸ ਲੈਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਸੋ ਪੁਰਸਕਾਰ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦੀ ਇਕ ਇਹ ਵੀ ਵੰਨਗੀ ਹੈ।

ਸ਼ੈਕਸਪੀਅਰ ਦੇ ਨਾਟਕ 'ਜੂਲੀਅਸ ਸੀਜ਼ਰ' 'ਚ ਇਕ ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਮਿਆਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪ ਮੁਹਾਰੀ ਭੀੜ ਹੀ ਮਿਥਣ ਲੱਗ ਪਏ ਤਾਂ ਉਥੋਂ ਦੇ ਮਿਆਰਾਂ ਦੀ ਅਹੀ ਤਹੀ ਫਿਰਨਾ ਤਹਿ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹੀ ਗੱਲ ਭਾਰਤ ਵਿਚਲੇ ਗੈਰ ਸਰਕਾਰੀ ਅਦਾਰਿਆਂ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਲੋਂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨਮਾਨ ਸਮਾਰੋਹਾਂ ਜਾਂ ਯੋਗਤਾਂ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਕਹੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਟੀ.ਵੀ. ਚੈਨਲ ਬੇਰੋਕ-ਟੋਕ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੇ ਕਲਾ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕਰਵਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਕਲਾਕਾਰ ਨੰਬਰ ਇਕ 'ਤੇ ਆਉਣ ਲਈ ਮੁੜਕੋ ਮੁੜਕੀ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਰ ਨਾ ਹੀ ਜੱਜ ਮਾਹਿਰ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸੰਚਾਲਕ ਗੰਭੀਰ। ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਅੱਗੇ ਐਸ.ਐਮ.ਐਸ. ਰਾਹੀਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਜੇਬਾਂ ਲੁੱਟਣ ਲਈ ਆਮ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਆਖਰੀ ਜੱਜ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹੋਰ ਵਧ ਪੈਸੇ ਬਟੋਰਨ ਲਈ ਵਾਈਲਡ ਕਾਰਡ ਵਿਧੀ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨੂੰ ਖਿੱਚ ਕੇ ਲੰਬਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਲਾਕਾਰ ਸਿਆਸੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਵਾਂਗ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਵੋਟਾਂ ਲਈ ਅਪੀਲਾਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਖਿਰ 'ਤੇ ਵਿਜੇਤਾ ਵੋਟਾਂ ਨਾਲ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਸੰਚਾਲਕਾਂ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੁਝ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਚਲਦਾ।

ਇਹੋ ਹਾਲ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਮਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਬੱਧਤਾ ਦੇ ਖੇਡ, ਸਾਹਿਤ, ਅਤੇ ਵਿਰਸੇ ਸਬੰਧੀ ਹੋਂਦ 'ਚ ਆਈਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਹੈ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੰਚਾਲਕ ਸਮਾਜ 'ਚ ਕਿਸੇ ਹਾਂ ਪੱਖੀ ਰੁਝਾਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮੋਟ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸਾਰਾ ਜ਼ੋਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮੋਟ ਕਰਨ 'ਤੇ ਹੀ ਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਣ ਸਨਮਾਨ ਸਮਾਰੋਹਾਂ 'ਚ ਅਸਲੀ ਕਾਰਕੁੰਨਾਂ ਨਾਲੋਂ ਦਾਨੀਆਂ ਅਤੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਅਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਾਣ-ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕੁਰਸੀ 'ਤੇ ਸੁਸ਼ੋਭਤ ਕਰਨ ਦਾ ਫਿਕਰ ਲੱਗਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਨਾਉਂਸਰਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੋਹਲੇ ਗਾਉਣ ਦਾ। ਭਾਵੇਂ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਹਰ ਥਾਂ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਵਾਪਰਦਾ, ਪਰ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਵਾਪਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਸੂਖਮ ਅਤੇ ਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਮਾਜਿਕ ਕਿਰਿਆਵਾਂ ਦੀ ਵਾਗਡੋਰ ਆਮ ਆਦਮੀ ਦੇ ਹੱਥ ਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਜੇ ਇਕ ਪਾਸੇ ਅਜਿਹੇ ਲੋਕ ਹਨ ਜੋ ਪੁਰਸਕਾਰਾਂ ਪਿੱਛੇ ਸਾਹੋ ਸਾਹ ਹੋਏ ਫਿਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਅਜਿਹੇ ਲੋਕ ਵੀ ਹਨ ਜੋ ਪੁਰਸਕਾਰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੇ ਵੱਕਾਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਦਾਰੇ ਦੀ ਮੈਰਿਟ ਦੀ ਨਿਰਖ-ਪਰਖ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਲੇਖਕ ਅਰੁੰਧਤੀ ਰਾਏ ਨੇ 2006 'ਚ ਉਸ ਦੀ ਪੁਸਤਕ 'Algebra of Infnite justice' ਲਈ ਮਿਲਿਆ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਡਮੀ ਐਵਾਰਡ ਇਸ ਲਈ ਠੁਕਰਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਅਤੇ ਨੀਤੀਆਂ ਖ਼ਿਲਾਫ ਉਸ ਦੀ ਇਹ ਕਿਤਾਬ ਬੋਲਦੀ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਲਈ ਸਨਮਾਨ ਲੈਣਾ ਅਨੈਤਿਕਤਾ ਹੈ। ਅਸਾਮੀ ਲੇਖਕ ਕਨਕ ਸੈਨ ਡੇਕਾ ਨੇ 2005 'ਚ ਪਦਮਸ਼੍ਰੀ ਪੁਰਸਕਾਰ ਇਸ ਲਈ ਪ੍ਰਵਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਅਸਾਮੀ ਲੋਕਾਂ ਵਲੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਸੱਚੇ-ਸੁੱਚੇ ਪਿਆਰ ਸਤਿਕਾਰ ਦਾ ਨਿਰਾਦਰ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। 1991 'ਚ ਨਾਗਾਲੈਂਡ ਦੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਰਤਨ ਥਿਆਨ ਨੇ ਪਦਮ ਭੂਸ਼ਣ ਪੁਰਸਕਾਰ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਲੈਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲੋਂ ਟੁੱਟ ਕੇ ਨਹੀਂ ਜਿਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ। ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਵੇਂ ਲੇਖਕ ਅਸਾਮ ਅਤੇ ਨਾਗਾਲੈਂਡ ਪ੍ਰਤੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਨੂੰ ਲੋਕ-ਵਿਰੋਧੀ ਮੰਨਦੇ ਹਨ।

ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਨਾਮ, ਸਨਮਾਨ ਜਾਂ ਪੁਰਸਕਾਰ ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਕੁਝ ਕੁ ਬੜੇ ਹੀ ਹਾਂ-ਪੱਖੀ ਵਰਤਾਰਿਆਂ 'ਚੋਂ ਇਕ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਹਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਨਾਇਕਾਂ ਨੂੰ ਮਾਣ-ਸਨਮਾਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਣ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ 'ਚ ਇਕ ਨਰੋਏ ਅਤੇ ਅਗਾਂਹਵਧੂ ਸਮਾਜ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਤਾਂਘ ਅਤੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਇਸ ਵਰਤਾਰੇ 'ਚ ਨਿਰਪੱਖਤਾ, ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਅਤੇ ਮੈਰਿਟ ਨੂੰ ਵਿਸਾਰ ਕੇ ਅਸਲੀ ਨਾਇਕਾਂ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸਰਕਾਰਾਂ ਜਾਂ ਅਦਾਰੇ ਆਪਣੇ ਚਹੇਤਿਆਂ ਜਾਂ ਚਾਪਲੂਸਾਂ ਨੂੰ ਜੇਤੂ ਮੰਚ 'ਤੇ ਲਿਆ ਖੜਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਪੁਰਸਕਾਰਾਂ ਦਾ ਮਹੱਤਵ ਵੀ ਘੱਟ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਵੱਕਾਰ ਵੀ ਅਤੇ ਅਸਲੀ ਨਾਇਕਾਂ ਦਾ ਮਨੋਬਲ ਵੀ।

ਨਿਵੇਕਲਾ ਇਤਿਹਾਸਕ ਨਾਵਲ-ਤੀਨ ਲੋਕ ਸੇ ਨਿਆਰੀ

ਪੁਸਤਕ-ਤੀਨ ਲੋਕ ਸੇ ਨਿਆਰੀ
ਲੇਖਿਕਾ-ਦਲੀਪ ਕੌਰ ਟਿਵਾਣਾ
ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ- ਸਿਮਰਨ ਪਬਲੀਸ਼ਰਜ਼, ਪਟਿਆਲਾ (ਪੰਜਾਬ)
ਰੀਵੀਊਕਾਰ-ਡਾ. ਮਦਨ ਲਾਲ ਹਸੀਜਾ (ਰਿਟਾ. ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬ)

ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਸਿਰਮੌਰ ਅਤੇ ਸਰਸਵਤੀ ਐਵਾਰਡ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਤ, ਸਾਹਿਤ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਲੇਖਿਕਾ ਦਲੀਪ ਕੌਰ ਟਿਵਾਣਾ ਨੇ ਜਿਥੇ ਲਗਪਗ ਢਾਈ ਦਰਜਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾਵਲ ਪੰਜਾਬੀ ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਝੋਲੀ ਪਾਏ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਈ ਨਾਵਲ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀਆਂ ਕਈ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿਚ ਅਨੁਵਾਦਿਤ ਵੀ ਹੋਏ ਹਨ, ਉਥੇ 'ਤੀਨ ਲੋਕ ਸੇ ਨਿਆਰੀ' ਨਾਵਲ ਆਪਣੀ ਹੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਨਿਵੇਕਲਾ ਇਤਿਹਾਸਕ ਨਾਵਲ ਹੈ। ਇਕ ਧਾਰਮਿਕ ਘਟਨਾ ਦਾ ਬਿਰਤਾਂਤ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਲੇਖਿਕਾ ਧਾਰਮਕ ਅਤੇ ਸ਼ਰਧਾਮਈ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਸੁਚੇਤ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਸ ਨੂੰ ਖੁਦ ਹੀ ਇਹ ਖ਼ਦਸ਼ਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸ਼ਰਧਾਮਈ ਸ਼ੈਲੀ ਵਿਚ ਇਸ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਭਾਉਣ ਦੀ ਆਦੀ ਨਹੀਂ। ਇਹੋ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਮੁੱਢ ਵਿਚ ਹੀ ਇਸ ਬਾਰੇ ਇਕਬਾਲ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਧਾਰਮਿਕ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੇ ਕਟਹਿਰੇ ਵਿਚ ਕਿਤੇ ਖੜਾ ਨਾ ਹੋਣਾ ਪੈ ਜਾਵੇ।

ਡਾ. ਟਿਵਾਣਾ ਨੇ ਉਸ ਪ੍ਰਥਾ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਸੰਤਾਨ ਦੀ ਦਾਤ ਮੰਗਣ ਆਈਆਂ ਔਰਤਾਂ ਪਹਿਲੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਘਰ ਅਰਪਣ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਨਤ ਮੰਨਦੀਆਂ ਸਨ। ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਜਸਦੇਈ ਬੜੇ ਲਾਡਾਂ ਨਾਲ ਪਹਿਲੀ ਬੱਚੀ 'ਸਾਹਿਬਾਂ' ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਦੀ ਅਮਾਨਤ ਸਮਝ ਕੇ ਪਾਲਦੀ ਰਹੀ।

ਪੁਰਾਤਨ ਰੀਤੀ ਰਿਵਾਜ਼, ਪੇਂਡੂ ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਨਿੱਕੀਆਂ ਮੋਟੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਬਿਆਨ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਪਾਠਕ ਸਹਿਜ ਸੁਭਾਅ ਆਪਣੇ ਮੂਲ ਨਾਲ ਜੁੜ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਵਹਿਮਾਂ, ਭਰਮਾਂ, ਟੋਣਿਆਂ ਆਦਿ ਦਾ ਵਰਨਣ ਲੇਖਿਕਾ ਦੇ ਤਜਰਬੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਸਾਹਿਬਾਂ ਦੀ ਸ਼ਿੱਦਤ, ਸੇਵਾ ਭਾਵ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਸਕਾਰ ਇਕ ਸੱਚੇ ਸੁੱਚੇ ਇਨਸਾਨ ਦੇ ਲਖਾਇਕ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦਾ ਮੂਲ ਸਿਧਾਂਤ ਮੰਨੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੀ

ਦਲੀਪ ਕੌਰ ਟਿਵਾਣਾ

ਮਹਿਲਾ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਹ ਇਕ ਤਿਆਗ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਮੂਰਤ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਕਿਧਰੇ ਮਿਲਣੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਇਸ ਤਿਆਗ ਅਤੇ ਸੱਚੇ ਧਰਮ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਕਾਰਨ ਹੀ ਜਾਤ ਪਾਤ ਤੋਂ ਉਪਰ ਉਠ ਕੇ ਫਾਤਿਮਾ ਵੀ ਗੁਰੂ ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ ਆ ਵਿਰਾਜਦੀ ਹੈ। ਲੇਖਿਕਾ ਦੀ ਖ਼ੂਬਸੂਰਤੀ ਇਸ ਗੱਲ ਵਿਚ ਹੈ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਬਾਰੇ ਗੈਰ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਭੁਲੇਖੇ ਉਹ ਸਾਹਿਬਾਂ ਅਤੇ ਫਾਤਿਮਾ ਵਿਚਕਾਰ ਗੱਲਬਾਤ ਰਾਹੀਂ ਇਕ ਸੁਚੱਜੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦੂਰ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

'ਤੀਨ ਲੋਕ ਸੇ ਨਿਆਰੀ' ਵਿਚ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪੱਖਾਂ ਦਾ ਬਿਆਨ ਕਰਨ ਵਿਚ ਭਾਵੇਂ ਡਾ. ਟਿਵਾਣਾ ਕਾਫੀ ਸੁਚੇਤ ਰਹੀ ਹੈ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਕੁਝ ਤੱਥ/ਕਥਨ ਅਜਿਹੇ ਲਿਖੇ ਗਏ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕੁਝ ਕੁ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਵਿਚ ਕਠਿਨਾਈ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਲੇਖਿਕਾ ਨੇ ਖੁਦ ਹੀ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਮੰਨ ਲਿਆ ਹੈ ਇਸ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ੰਕਿਆਂ ਨੂੰ ਅੱਖੋਂ ਪਰੋਖੇ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਲੇਖਿਕਾ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਕੁਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਵਿਚ ਬਿਰਤਾਂਤ ਨਾਵਲ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਦਾ ਸੰਘਰਸ਼ਮਈ ਜੀਵਨ, ਖਾਲਸੇ ਦਾ ਜਨਮ, ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਅਤੇ ਹੋਰ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਤਾਂ ਹੈ ਹੀ, ਮਾਤਾ ਸੁੰਦਰੀ ਦੀ ਸ਼ਿੱਦਤ ਭਰੀ ਸੇਵਾ, ਤਿਆਗ, ਸ਼ਰਧਾ-ਭਾਵਨਾ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਮਨ ਵਿਚ ਇਸਤਰੀ ਜਾਤੀ ਪ੍ਰਤੀ ਸਤਿਕਾਰ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਾਇਦ ਇਹੋ ਹੀ ਇਸਤਰੀ ਲੇਖਿਕਾ ਦੀ ਇਹ ਨਾਵਲ ਲਿਖਣ ਦੀ ਮਨਸ਼ਾ ਹੋਵੇ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਕਾਮਯਾਬੀ ਲਈ ਡਾ. ਦਲੀਪ ਕੌਰ ਟਿਵਾਣਾ ਵਧਾਈ ਦੀ ਪਾਤਰ ਹੈ। ਇਸ ਸਫਲ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਨਾਵਲਾਂ ਦੀ ਤਾਂਘ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਬਣੀ ਰਹੇਗੀ।

ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ਦਰਜ ਕਿੱਸਾ ਰੂਪ ਕੌਰ

ਸੰਪਾਦਕ ਦੀ ਡਾਕ

ਪਿਆਰੇ ਸੰਪਾਦਕ ਜੀਓ,

ਸ. ਸਰਵਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਿਰਦਾਰ ਕਪੂਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ''ਕਿਸਾ ਰੂਪ ਕੌਰ ਦਾ'' ਲੇਖ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਜੋ ਕੁਝ ਵੀ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਇਹੀ ਸਮਝ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਸਹੀ ਮੈਨ੍ਹਿਆਂ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਾਈ ਲਿਖਾਈ ਦੀ ਕਿਤਨੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ! ਜਿਹੜੇ ਬੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਅੱਛੇ ਸਕੂਲ, ਕਾਲਜ, ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅੱਛੇ ਅਧਿਆਪਕ ਕੋਲ ਬੈਠਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਨਾ ਮਿਲਿਆ ਹੋਵੇ ਉਹ ਵਿਚਾਰਾ ਕਿਤਨਾ ਅਸਮਰਥ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿਸੇ ਡੂੰਘੀ ਗੱਲ ਦੇ ਗੋਹਜ ਮਰਮ ਨੂੰ ਜਾਣਨ ਲਈ। ਸਿਰਦਾਰ ਕਪੂਰ ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਇਰੇ ਮਸ਼ਰਿਕ ਡਾ. ਇਕਬਾਲ, ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਮਾਹਿਰ ਡਾ. ਫ਼ਰਥ, ਇਕਨੋਮਿਕਸ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਕਾਰ ਡਾ. ਕੇਨਜ਼, ਫ਼ਲਸਫ਼ੇ ਦੇ ਧਨੀ ਬਰਟਰਨਡ ਰਸਲ ਅਤੇ ਵਿਟਗਨਸਟੀਨ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸਨ। ਸ. ਸਰਵਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਬਾਬਤ ਜੋ ਗੱਲ ਉਸ ਦੀ ਪਕੜ ਵਿਚ ਆਈ ਹੈ ਸਿਰਦਾਰ ਕਪੂਰ ਸਿੰਘ ਉਸ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਰਹਿ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੋਚਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਸ਼ ਸਿਰਦਾਰ ਕਪੂਰ ਸਿੰਘ ਕਿਤੇ ਅੱਜ ਹੁੰਦੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ. ਸਰਵਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਲੇਖ ਪੜ੍ਹਨੇ ਨਸੀਬ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਤਦ ਸਿਰਦਾਰ ਕਪੂਰ ਸਿੰਘ ਕਤਈ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਕ੍ਰਿਤ ਨਾ ਮੰਨਦੇ।

ਪੂਰਨ ਕੇਸਾਧਾਰੀ ਸ. ਸਰਵਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਤ੍ਰਿਆ ਚ੍ਰਿਤਰ ਪੜਦਿਆਂ ਗਿਲਾਨੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਯਾਦ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਵੇਰ ਵਿਲੇਨ ਪ੍ਰਾਣ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨੇ ਪੁਛਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਰਦੇ 'ਤੇ ਦੇਖਦੇ ਸਾਰ ਦਰਸ਼ਕ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਨਫ਼ਰਤ ਕਿਉਂ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ? ਪ੍ਰਾਣ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਇਹੀ ਇਕ ਵਿਲੇਨ ਦੀ ਕਾਮਯਾਬੀ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਆਇਆ ਹੈ ''ਹੇ ਕਾਮੰ ਨਰਕ ਬਿਸਰਾਮੰ''। ਨਰਕ ਵਿਚਲੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਗਿਲਾਨੀ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਵੀ ਤ੍ਰਿਆ ਚ੍ਰਿਤਰ ਵਿਚ ਕਾਮ ਦਾ ਇਸ ਲਿਹਾਜ਼ ਨਾਲ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਠਕ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਕਾਮ ਪ੍ਰਤੀ ਗਿਲਾਨੀ ਉਪਜੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤ੍ਰਿਆ ਚ੍ਰਿਤਰ ਦੀ ਰਚਨਾ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚ ਕਾਮ ਉਤੇਜਨਾ ਜਾਂ ਕਸ਼ਿਸ਼ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਹਿਤ ਕਤਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਜੇ ਸਰਵਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਤ੍ਰਿਆ ਚ੍ਰਿਤਰ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਗਿਲਾਨੀ ਉਪਜਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਮਾੜੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਰਚਨਾ ਦਾ ਇਹੀ ਮਨੋਰਥ ਹੈ। ਗ੍ਰਿਸਤ ਦੇ ਨੇਮ ਵਿਚ ਕਾਮ ਦਾ ਸੰਯਮ ਖੇੜਾ ਨਿਘ ਅਤੇ ਘਨਿਸ਼ਟਤਾ ਉਪਜਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਗ੍ਰਿਸਤ ਬਾਹਰਾ, ਬੇਸਿਰਪੈਰਾ ਅਤੇ ਬੇਮੁਹਾਰਾ ਕਾਮ ਗਿਲਾਨੀ ਉਪਜਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਿਤਨੀ ਕਮਾਲ ਨਾਲ ਇਸ ਰਚਨਾ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਸਿੱਖਾਂ ਸੇਵਕਾਂ ਦੇ ਮਨਾ ਵਿਚ ਕਾਮ ਪ੍ਰਤੀ ਗਿਲਾਨੀ ਉਪਜਾ ਕੇ ਸਵੈ ਕਾਬੂ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਦਿਤੀ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਲਿਖਣ ਵਾਲੇ ਲੇਖਕਾਂ ਦੇ ਮਨਾ 'ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਅਸਰ ਉਹੀ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਪਰ ਰਤੀ ਸਮਝ ਦੀ ਕਮੀ ਪੇਸ਼ੀ ਕਾਰਨ ਇਹ ਲੋਕ ਇਸ ਦੇ ਗੋਹਜ ਮਰਮ ਤੋਂ ਹੀ ਹਾਲੇ ਅਭਿਜ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਕਰੇ ਇਹ ਵੀ ਕਮੀ ਪੂਰੀ ਹੋ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੈਲਫ ਕੰਪੋਜ਼ਡ, ਓਰਿਜਨਲ ਰਾਈਟਿੰਗ ਅਤੇ ਕੌਪੀ ਪੇਸਟ ਵਿਚਲਾ ਫਰਕ ਪਤਾ ਲਗ ਜਾਵੇ।

ਸੁਰਜਣ ਸਿੰਘ
ਬਰਨਾਲਾ ਕਲਾਂ, ਪੰਜਾਬ

'ਰਹਣੁ ਕਿਥਾਊ ਨਾਹਿ'

ਸੁਖਪਾਲ ਪੇਸ਼ੇ ਵਜੋਂ ਵੈਟਰਨਰੀ ਡਾਕਟਰ ਹੈ। ਕਵਿਤਾ ਉਸ ਦਾ ਸ਼ੌਕ ਹੈ। ਉਹ ਇਕ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰੇ ਅਤੇ ਨਿਵੇਕਲੇ ਅਨੁਭਵ ਦਾ ਲਖਾਇਕ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਕਵੀ ਮਨ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੰਮਣ ਭੋਇੰ ਨਾਲ ਮੋਹ ਕੁਦਰਤੀ ਹੈ ਪਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਹ ਜੰਮਣ ਭੋਇੰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵੀ ਤਾਂ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਕੋਈ ਹੱਕ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਕਿਉਂ ਹਰ ਜਗ੍ਹਾ ਬਿਖੇੜੇ ਹਨ। ਉਸ ਦਾ ਕਵੀ ਮਨ ਜੁਆਬ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇ ਅਨੁਭਵ ਵਿਚੋਂ ਲੱਭਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕਵੀ ਬਾਰੇ ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਦਾ ਇਹ ਲੇਖ ਬਹੁਤ ਹੀ ਭਾਵਪੂਰਤ ਹੈ। -ਸੰਪਾਦਕ

'ਰਹਣੁ ਕਿਥਾਊ ਨਾਹਿ' ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਤਾਂ ਹੈ ਪਰ ਇਕੱਲੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਜਿੱਥੇ ਕਵੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਸ਼ਵ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਹੈ। ਵਿਸ਼ਵ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਬਣਨ ਲਈ ਜਿਸ ਵਿਸ਼ਵ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਟੱਬਰ, ਸਮੂਹ, ਨਸਲ, ਜਾਤ, ਧਰਮ, ਫਿਰਕੇ, ਕੌਮ ਜਾਂ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਤਹ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਉੱਠਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਸਤਹ ਤੋਂ ਉਪਰ ਉੱਠ ਕੇ ਵੇਖਣ ਨਾਲ ਉਸਨੂੰ ਸਾਰੀ ਧਰਤੀ ਦਿਸਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਧਰਤੀ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਵੀ ਹੈ, ਗੁਜਰਾਤ, ਕਸ਼ਮੀਰ, ਇਰਾਕ, ਨਿਊਯਾਰਕ ਤੇ ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਵੀ ਹਨ। ਕੈਨੇਡਾ ਵੀ ਹੋਵੇਗਾ।

ਅਸਮਾਨੀ ਨਜ਼ਰਾਂ ਨਾਲ ਸ਼ਾਇਰ ਜਦੋਂ 'ਧਿਆਨ ਧਰ ਕੇ' ਵੇਖਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਖ਼ੂਨ ਦੇ ਧੱਬੇ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਅੱਗ ਦੀਆਂ ਮੱਚਦੀਆਂ ਲਾਟਾਂ ਦਿਸਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਹ ਤਾਂ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਰਹਿਣ ਲਈ, ਜਿਉਣ, ਹੋਣ ਅਤੇ ਥੀਣ ਲਈ ਥਾਂ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਵਿਚ ਹੈ, ਪਰ ਧਰਤੀ ਤਾਂ ਲਟ-ਲਟ ਬਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਪੈਰ ਧਰਨ ਨੂੰ ਕਿਧਰੇ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਦਿਸਦਾ, ਸਿਰ ਲੁਕਾਉਣ ਨੂੰ ਕੋਈ ਠਾਹਰ ਨਹੀਂ ਲੱਭਦੀ। ਚੁਫ਼ੇਰੇ ਰੂਹ-ਚੀਰਵਾਂ ਤੇ ਕੰਨ ਪਾੜਵਾਂ ਸ਼ੋਰ ਹੈ। ਬਘਿਆੜਾਂ ਦੀਆਂ ਚੰਘਾੜਾਂ ਹਨ, ਲੇਲਿਆਂ ਦੀਆਂ ਲਿਲਕੜੀਆਂ ਹਨ। ਜਾਨ ਦੀ ਖ਼ੈਰ ਮੰਗਦੇ ਜੁੜੇ, ਕੰਬਦੇ ਬੇਬੱਸ ਹੱਥ ਹਨ, ਬੇਬੋਲ ਬੁੱਲ੍ਹ ਹਨ।

'ਉੱਚੇ ਚੜ੍ਹ ਕੇ' 'ਘਰ ਘਰ ਮੱਚਦੀ ਅੱਗ' ਵੇਖਣ ਦੀ 'ਪ੍ਰਾਪਤੀ' ਦਾ ਸ਼ਾਇਰ ਨੂੰ ਕੁਝ ਤਾਂ ਮੁੱਲ ਤਾਰਨਾ ਹੀ ਪੈਣਾ ਸੀ। ਸਤਹ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਉੱਠ ਕੇ ਬਲਦੀ ਹੋਈ ਸਾਰੀ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਨਾਲ ਉਸਦਾ ਮਨ ਉਦਾਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਇਸ ਭਿਆਨਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਨੂੰ ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮੋ ਕੇ ਨਜ਼ਰਾਂ ਨੀਵੀਆਂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਆਪਣੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਵੱਲ ਵੇਖਦਾ ਹੈ; ਆਸਰੇ ਲਈ ਆਪਣੀ ਵਿਰਾਸਤ ਵੱਲ ਝਾਕਦਾ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਬਾਬਿਆਂ ਦੇ ਬੋਲਾਂ ਅਤੇ ਬਾਹਵਾਂ ਤੋਂ ਤਾਕਤ ਅਤੇ ਨੇਤਰਾਂ 'ਚੋਂ ਜੋਤ ਮੰਗਦਾ ਹੈ।

ਧਰਤੀ ਤਾਂ ਉਸਦੇ ਬਾਬਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੀ ਨਜ਼ਰ ਆਈ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਹ ਧਰਤੀ ਕਦੋਂ ਰਹਿਣ ਯੋਗ ਥਾਂ ਲੱਗੀ ਸੀ! ਫ਼ਰੀਦ ਨੂੰ ਚਾਰੇ ਕੂਟਾਂ ਭੌਣ 'ਤੇ ਵੀ ਏਥੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਕੋਈ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਲੱਭਦਾ। ਸ਼ਾਇਰ ਜਿਹੜੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਵਰਗਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਓਸੇ ਦੀ ਹਾਲਤ ਹੀ ਤਾਂ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਬਿਆਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, "ਬਾਬਾ ਦੇਖੈ ਧਿਆਨ ਧਰ ਜਲਤੀ ਸਭ ਪ੍ਰਿਥਮੀ ਦਿਖ ਆਈ।" ਸੁਖਪਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਬਿਆਂ ਦਾ ਹੀ ਪੁਤ-ਪੋਤਰਾ ਹੈ। ਉਸਨੂੰ ਵੀ ਤਦੇ ਹੀ 'ਜਲਤੀ ਪ੍ਰਿਥਮੀ' ਦਿਸਦੀ ਹੈ। 'ਜਲਤੀ ਪ੍ਰਿਥਮੀ' ਦੇ ਦਰਦ ਨੂੰ ਜਾਨਣ ਤੇ ਸਮਝਣ ਲਈ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਕੇ ਗਲੋਬ ਤੱਕ ਫ਼ੈਲ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਿਸ਼ਾਲ ਦਿਲ, ਵਿਸ਼ਾਲ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਤੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ। ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਕੋਨੇ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਬੰਦੇ 'ਤੇ ਵੀ ਗੋਲੀ ਚੱਲਦੀ ਹੈ, ਜ਼ਖ਼ਮ ਉਸਦੀ ਛਾਤੀ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਆਪਣੀ ਸ਼ਾਇਰੀ ਰਾਹੀਂ ਸਭ ਨਾਲ ਇਸ ਜ਼ਖ਼ਮ ਦੀ ਪੀੜ ਸਾਂਝੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਥਾਂ ਢੂੰਡ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਰਿਹਾ ਜਾ ਸਕੇ, ਸਾਹ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕੇ, ਜੀਆ ਜਾ ਸਕੇ।

ਉਸ ਕੋਲ ਫ਼ਰੀਦ ਦੀ ਜ਼ਬਾਨ
ਤੇ ਨਾਨਕ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਹੈ;
ਏਸੇ ਲਈ ਸ਼ਾਇਦ
ਉਸਦੀ ਨਜ਼ਮ ਪੁਰ-ਅਸਰ ਹੈ।

ਲੱਗੀ ਅੱਗ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਉਸਦੇ ਇਹ ਵਡੇਰੇ ਉਦਾਸ ਤਾਂ ਹੋਏ ਸਨ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਿਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹਾਰਿਆ। ਲੰਮੀ ਲੜਾਈ ਲੜੀ ਸੀ, ਉਮਰ ਭਰ; ਪੀੜ੍ਹੀ ਦਰ ਪੀੜ੍ਹੀ। ਇਹ ਲੜਾਈ ਲੜਨ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਹਥਿਆਰ ਸੀ, ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਤਾਕਤ ਸੀ। ਸ਼ਾਇਰ ਆਪਣੇ ਵਡੇਰਿਆਂ ਤੋਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਚਿਰਾਗ਼ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 'ਪਲਕਾਂ ਦੀ ਛਾਵੇਂ' ਮਹਿਫ਼ੂਜ਼ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਤੇ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਆਪਣੀ ਰੂਹ ਵਿਚ ਬਾਲਦਾ ਹੈ। ਰੂਹ ਵਿਚ ਬਲਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਲੈ ਕੇ ਉਹ ਹਨੇਰਿਆਂ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਰਿਲੇ-ਰੇਸ ਦੌੜਨ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਦੌੜਨ ਦੇ ਯਤਨ ਵਿਚ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਉਸਦੇ ਪੈਰਾਂ ਵਿਚ ਤਾਂ ਜ਼ੰਜੀਰਾਂ ਹਨ, ਉਹ ਤਾਂ ਜਕੜਿਆ ਪਿਆ ਹੈ। ਉਸਦੇ ਪੈਰਾਂ ਨਾਲ ਤਾਂ ਹਿਮਾਲਾ ਬੱਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਰੂਹ ਵਿਚ ਬਲਦੇ ਚਿਰਾਗ਼ਾਂ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿਚ ਉਹ ਆਪਣੇ ਦਵਾਲੇ ਬੁਣੇ ਫ਼ਿਰਕਿਆਂ, ਧਰਮਾਂ, ਰਾਜਨੀਤੀ, ਮੰਡੀ ਦੀਆਂ ਜ਼ੰਜੀਰਾਂ ਦੀ ਕੱਸ ਨੂੰ ਵੇਖਦਾ ਹੈ, ਮਹਿਸੂਸਦਾ ਹੈ। ਤੜਪਦਾ ਹੈ, ਛਟਪਟਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਜਕੜ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋਣ ਲਈ ਉਹ ਕੂਕਾਂ ਮਾਰਦਾ ਹੈ।

ਉਸਦੀਆਂ ਇਹ ਕੂਕਾਂ ਕਵਿਤਾ ਬਣ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਕੂਕਾਂ ਗੂੰਗਿਆਂ ਦੀ ਜ਼ਬਾਨ ਹਨ, ਬੋਲਿਆਂ ਲਈ ਆਵਾਜ਼ ਹਨ, ਬੇਬਸਾਂ ਤੇ ਹਾਰਿਆਂ ਲਈ ਵੰਗਾਰ ਹਨ, ਟੁੰਡਿਆਂ ਲਈ ਹਥਿਆਰ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਵਿਤਾ ਆਪਣੀ ਲੜਾਈ ਲੜਦੀ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਲਈ ਰਾਹ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਪੈਰ ਧਰਨ ਨੂੰ ਥਾਂ ਲੱਭਦੀ ਹੈ; ਸਾਹ ਲੈਣ ਨੂੰ ਹਵਾ ਲੱਭਦੀ ਹੈ।

ਸ਼ਾਇਰ ਨੂੰ ਫ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਹ ਸਦੀਵੀ-ਮੁੱਲ ਜਾਂ ਮਹੱਤਵ ਵਾਲੀ ਕਵਿਤਾ ਲਿਖੇ ਜਿਸਦਾ ਕਿਸੇ ਨੇ 'ਸੌ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਮੁੱਲ ਪਾਉਣਾ ਹੈ!' ਉਹ ਤਾਂ ਹੁਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। 'ਹੁਣ' ਦੇ ਮਸਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਲਿਖੀ ਕਵਿਤਾ ਨੂੰ ਹੁਣੇ ਹੀ ਮਰ-ਮੁੱਕ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਕਵਿਤਾ ਆਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ

ਸੁਖਪਾਲ

ਸ਼ਾਇਦ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿ ਲੜਦੀ ਹੋਈ ਕਵਿਤਾ ਕਦੀ ਮਰਦੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਅਕਾਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। 'ਬਾਬਰਵਾਣੀ' ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸੁਖਪਾਲ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਹੁਣ ਦੇ 'ਬਾਬਰਾਂ' ਨਾਲ ਲੜਦੀ ਹੈ ਤੇ ਹੁਣੇ ਹੀ ਅੱਗ ਬੁਝਾਉਣ ਦਾ ਹੋਕਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਹੁਣ ਕੁਝ ਨਾ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਸੌ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕੋਈ ਮੁੱਲ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ਬਚੇ ਵੀ ਜਾਂ ਨਾ, ਹੋਵੇ ਵੀ ਜਾਂ ਨਾ। ਉਸਦੇ ਗੁਰੂ ਨੇ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ 'ਸੱਚ ਸੁਣਾਇਸੀ ਸੱਚ ਕੀ ਬੇਲਾ' ਦਾ ਪਾਠ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਹੈ। ਨਾਨਕ ਹੋਣ ਲਈ ਉਸਦੀ ਬਾਣੀ ਅਤੇ ਅਮਲਾਂ 'ਤੇ ਅਮਲ ਕਰਨਾ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਏਸੇ ਲਈ ਸ਼ਾਇਰ ਹੱਥਲੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਸਵੇਰ ਤੱਕ ਵੀ ਮੁਲਤਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ। ਸੌਂ ਕੇ ਉਠਣ ਬਾਅਦ ਵੀ ਜੇ ਹਾਲਾਤ ਅਜਿਹੇ ਹੀ ਮਰਨ-ਹਾਰ ਹੋਣੇ ਹਨ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਿਊਣ-ਹਾਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੁਣੇ, ਸੌਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਹੀ ਕਿਉਂ ਨਾ ਨਿਭਾਈ ਜਾਵੇ! ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਉਹ ਮੌਤ, ਅਨਿਆਂ, ਕਤਲੋ-ਗ਼ਾਰਤ ਤੇ ਡੁੱਲ੍ਹਦੇ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਲਹੂ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਅਸਲ ਵਿਚ ਉਹ ਜ਼ਿੰਦਗੀ, ਨਿਆਂ ਅਤੇ ਮੁਹੱਬਤ ਦੇ ਖਿੜਦੇ ਰੰਗਾਂ ਨੂੰ ਮਾਨਣ ਲਈ ਮਾਹੌਲ ਤਿਆਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਇਸ ਮਕਸਦ ਲਈ ਉਹ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲੀਕ ਖਿੱਚ ਕੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਖਲੋਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਨ-ਧਿਰਿਆਂ ਦੀ ਧਿਰ ਬਣਕੇ ਜੂਝਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮੰਡੀ ਦੀ ਵਸਤ ਬਣਿਆ ਮਨੁੱਖ ਆਪਣੇ ਖੋਲ ਵਿਚ ਸਿਮਟਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਹ 'ਨੰਬਰ, ਗਿਣਤੀ ਤੇ ਵੋਟ' ਵਿਚ ਵਟ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸਦੀ ਮਾਨਵੀ ਪਛਾਣ ਗਵਾਚ ਗਈ ਹੈ। ਸ਼ਾਇਰ ਆਪਣੇ ਦੁਆਲੇ ਜੁੜੀ ਬੇਬੋਲ ਤੇ ਬੇਚਿਹਰਾ ਭੀੜ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਗਵਾਚੇ ਬੋਲ ਬਖ਼ਸ਼ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਤਿੜਕੇ ਚਿਹਰੇ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਨੁਹਾਰ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਜਬਰ, ਅਨਿਆਂ, ਧੱਕਾ ਜਾਂ ਧੋਖਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਉਸ ਇਕੱਲੇ ਦਾ ਹੀ ਜਾਤੀ ਮਸਲਾ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਮਸਲਾ ਸਮੁਚੀ ਮਨੁੱਖੀ ਜਾਤ ਦਾ ਹੈ। ਹਿੰਦੂ, ਸਿੱਖ, ਮੁਸਲਮਾਨ ਅਤੇ ਈਸਾਈ ਜਿਹੀਆਂ ਹੋਂਦਾਂ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਣਾ ਪੈਣਾ ਹੈ। ਮਨੁੱਖਾ ਜਾਤ ਬਣਨ ਲਈ ਮਨੁੱਖ ਬਨਣਾ ਪੈਣਾ ਹੈ। ਕੇਵਲ ਉਦੋਂ ਹੀ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਏਗਾ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਮਸਲਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦਾ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਆਪਣਾ ਹੀ ਹੈ। ਜੇ ਮਸਲਾ ਸਮਝ ਕੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦਾ ਚੁੱਪ ਜਾਂ ਖ਼ਾਮੋਸ਼ ਰਹਾਂਗੇ ਤਾਂ ਕੱਲ੍ਹ ਨੂੰ ਉਹ 'ਛੋਟਾ' ਮਸਲਾ 'ਵੱਡਾ' ਪਹਾੜੀ-ਭਾਰ ਬਣ ਕੇ ਤੁਹਾਡੇ ਆਪਣੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਆਣ ਟਿਕੇਗਾ। ਉਦੋਂ ਫੇਰ ਤੁਹਾਡਾ ਭਾਰ ਵੰਡਾਉਣ ਵਾਲਾ ਵੀ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਸੰਵੇਦਨਾ ਨੂੰ ਹਰ ਪਲ ਸੁੰਨ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਹ ਲੋੜ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਟੁੱਟ ਕੇ ਨਹੀਂ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਜੁੜ ਕੇ ਹੀ ਪੂਰੀ ਹੋਣੀ ਹੈ।

ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਗਵਾਚ ਗਏ ਪਰ ਸਹੀ ਅਰਥਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜਨ ਲਈ ਹੀ ਸ਼ਾਇਰ ਨਾਨਕ ਬਣਨ ਲਈ ਅਹੁਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸ਼ਬਦ ਹੀ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਹਥਿਆਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਵੀ ਜਿੱਥੇ ਜਾ ਕੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਲੜਾਈ ਲੜਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ 'ਸ਼ਬਦ-ਗਾਇਨ' ਹੀ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਬਲਦੀ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਜਿੱਥੇ ਜਿੱਥੇ ਸ਼ਬਦ ਟਿਕਦਾ ਹੈ ਓਥੇ ਓਥੇ ਪੈਰ ਧਰਨ ਲਈ ਥਾਂ ਬਣਦੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਨਾਨਕ ਨਾਲ ਜੁੜਨ ਕਰ ਕੇ ਸੁਖਪਾਲ ਨਾਨਕ ਦੇ 'ਵਾਰਸਾਂ' ਵੱਲੋਂ ਬਣਾਈ ਪਹਿਲ-ਦੂਜ ਨੂੰ ਮੁੜ ਬਦਲ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਹ 'ਪ੍ਰਿਥਮੈ ਭਗਾਉਤੀ' ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਨਾਨਕ ਨੂੰ, ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਧਿਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਠੀਕ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ 'ਖ਼ੁਨਾਮੀ' ਲਈ ਉਸਨੂੰ 'ਅਕਾਲ-ਤਖ਼ਤ' 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ! ਉਹ ਉਸ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਨੂੰ ਨਤਮਸਤਕ ਹੁੰਦਾ ਹੋਇਆ ਵੀ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਸਿਰਜੇ ਅਕਾਲ-ਤਖ਼ਤ ਅੱਗੇ ਸੱਚਾ ਰਹਿਣ ਲਈ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਹੈ।

ਉਸਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਉਸਦਾ ਗੁਰੂ ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਹੈ, 'ਸਿੱਖ' ਭਾਵੇਂ ਨਾ ਵੀ ਹੋਣ! ਸ਼ਬਦ-ਵਿਹੂਣੀ ਤਲਵਾਰ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਤਾਂ ਮਾਰਦੀ ਹੀ ਹੈ, ਪਰਤਵੇਂ ਰੂਪ ਵਿਚ ਮਾਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਵੀ ਮਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਸੱਖਣਾ ਤਲਵਾਰ ਦਾ ਵਾਰ ਅੰਨ੍ਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਤਲਵਾਰ ਨੂੰ ਸੁਜਾਖਾ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਪਾਣ ਨੇ ਹੀ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਸ਼ਬਦ-ਸੱਖਣੀ ਤਲਵਾਰ 'ਤੇ ਮਾਣ ਕਰਦੇ ਮਰਦੇ-ਮਾਰਦੇ ਆਏ ਹਾਂ। ਤਬਾਹ ਕਰਦੇ ਆ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਤਬਾਹ ਹੁੰਦੇ ਆ ਰਹੇ ਹਾਂ। 'ਬਾਣੀ' ਭੁੱਲ ਕੇ 'ਬਾਜ਼' 'ਤੇ ਮਾਣ ਕਰਦੇ ਆਏ ਹਾਂ; ਸਿਰਫ਼ 'ਸਿਪਾਹੀ' ਰਹਿ ਗਏ 'ਸੰਤ' ਨੂੰ ਕਿਧਰੇ ਅਧਵਾਟੇ ਹੀ ਛੱਡ ਆਏ। ਜ਼ਖ਼ਮ ਲਾਉਣਾ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ, ਮਲ੍ਹਮ ਲਾਉਣਾ ਭੁੱਲ ਗਏ। ਸੁਖਪਾਲ ਸਾਨੂੰ ਬਾਣੀ ਚੇਤੇ ਕਰਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਸਾਡੇ ਅੰਦਰ ਸੁੱਤੇ ਸੰਤ ਨੂੰ ਜਗਾ ਕੇ ਸਾਡੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਮਲ੍ਹਮ ਵਾਲੀ ਡੱਬੀ ਫੜਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਹਰ ਵੇਲੇ ਤਲਵਾਰ ਦੇ ਸਿਮਰਨ ਨੇ ਬਖ਼ਸ਼ਿੰਦ ਗੁਰੂ ਵੱਲੋਂ ਬਖ਼ਸ਼ੀ 'ਖ਼ਿਮਾ ਕਰਨ ਦੀ ਦਾਤ' ਵੀ ਸਾਨੂੰ ਭੁਲਾ ਛੱਡੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ 'ਬਦਲਾ ਲੈਣ' ਵਿਚ ਹੀ ਫ਼ਖ਼ਰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਫੇਰ ਲਏ ਹੋਏ ਬਦਲਿਆਂ ਦੀਆਂ ਵਾਰਾਂ ਗਾਉਂਦੇ ਹਾਂ। ਸੈਂਕੜੇ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਅਸੀਂ ਬਦਲੇ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਇਕ ਦੂਜੇ ਦਾ ਸਿਰ ਵੱਢਣ ਵੱਢਣ ਖੇਡ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਸੱਤਾ ਬਦਲਣ ਨਾਲ ਕਾਤਲ ਅਤੇ ਮਕਤੂਲ ਦੀ ਦਿੱਖ ਬਦਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਬਘਿਆੜ ਲੇਲਾ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਲੇਲਾ ਬਘਿਆੜ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਘਿਆੜਾਂ ਦੇ ਨਕਸ਼ ਗਜ਼ਨਵੀਆਂ, ਬਾਬਰਾਂ, ਔਰੰਗਜ਼ੇਬਾਂ, ਮੋਦੀਆਂ, ਅਡਵਾਨੀਆਂ, ਤੋਗੜੀਆਂ ਨਾਲ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਮਰਦੇ ਤਾਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਬੇਬੱਸ ਤੇ ਬੇਕਸੂਰ ਲੋਕ ਹੀ ਰਹੇ ਹਨ। ਬਘਿਆੜ ਤਾਂ ਉਦੋਂ ਵੀ ਤਖ਼ਤਾਂ 'ਤੇ ਬੈਠੇ ਗਰਜਦੇ ਸਨ, ਹੁਣ ਤਖ਼ਤਾਂ ਦੀ ਲੜਾਈ ਲਈ ਝੱਗ ਸੁੱਟਦੇ ਹਨ।

ਅਸੀਂ 'ਬਦਲਾ ਲੈ ਕੇ ਕੱਟੇ ਹੋਏ ਸਿਰ' ਆਪਣੀ ਹਿੱਕ 'ਤੇ ਤਮਗ਼ਿਆਂ ਵਾਂਗ ਸਜਾ ਰੱਖੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਮਗ਼ਿਆਂ ਦੀ ਚਮਕ ਨਾਲ ਚੁੰਧਿਆਈ ਸਾਡੀ ਨਜ਼ਰ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਗੁਰੂ ਦਾ ਚਿਹਰਾ ਦਿਸਣੋ ਹਟ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੁਖਪਾਲ ਅਜਿਹੀ ਨਜ਼ਰ-ਖੋਹਣੀ ਤਲਵਾਰ ਨੂੰ ਖੁੰਢੀ ਕਰ ਕੇ, ਉਸਦੀ ਨੋਕ ਤੋੜ ਕੇ ਉਸਨੂੰ ਮਿਆਨ ਵਿਚ ਬੰਦ ਕਰ ਦੇਣ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਲਾਹ ਉਸਨੂੰ ਉਸਦੇ ਗੁਰੂ ਨੇ ਹੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਉਹ ਗੁਰੂ ਦੇ ਇਸ ਮੱਤ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਬਣਾ ਕੇ ਆਪਣੀ ਪਹਿਲੀ ਕਵਿਤਾ ਵਜੋਂ ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ ਦਰਜ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਸਦਾ ਗੁਰੂ ਹੀ ਤਲਵਾਰ ਵਾਹੁਣ ਵਾਲੇ ਹੱਥ ਨੂੰ ਮੁਆਫ਼ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਦਾਦੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਪਹਿਲ-ਪਲੱਕੜੀ 'ਚਿੜੀ-ਕਾਂ' ਦੀ ਬਾਤ ਮੇਰੀ ਪੋਤੀ ਨੂੰ ਸੁਣਾਈ ਤੇ ਤੋੜਾ ਝਾੜਿਆ, "ਉਹਨੇ ਓਹਦੀ ਖਿਚੜੀ ਖਾਧੀ ਤਾਂ ਉਹਦੀ ਪੂਛ ਨੂੰ ਤੱਤਾ ਚਿਮਟਾ ਤਾਂ ਲੱਗਣਾ ਹੀ ਸੀ!" ਪੋਤੀ ਕਹਿੰਦੀ, "ਨਹੀਂ ਮੰਮਾ! ਉਹ ਦੋਵੇਂ ਈ ਰੌਂਗ ਸਨ। ਇੱਕ ਨੇ ਖਿਚਰੀ ਖਾ ਕੇ ਰੌਂਗ ਕੀਤਾ, ਦੂਜੇ ਨੇ ਤੱਤਾ ਚਿਮਟਾ ਲਾ ਕੇ ਰੌਂਗ ਕੀਤਾ।" ਮੈਂ ਹੈਰਾਨ ਰਹਿ ਗਿਆ। ਕੀ ਅੱਜ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਦਾਦੀ ਨੇ ਪੋਤੀ ਨੂੰ ਬੋਲਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਕੀਤੀ ਜ਼ਿਆਦਤੀ ਦਾ ਬਦਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਦੂਜੇ ਦੀ ਪੂਛ 'ਤੇ ਤੱਤਾ ਚਿਮਟਾ ਲਾਉਣਾ ਅਸੀਂ ਨਿਆਇਯੁਕਤ ਬਣਾ ਲਿਆ। ਜੇ ਸਾਡੀ ਪਹਿਲੀ ਬਾਤ ਬਦਲਾ ਲੈਣ ਨੂੰ ਨਿਆਇਸੰਗਤ ਠਹਿਰਾਉਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਬਦਲਾ ਲੈਣਾ ਸਾਡੀ ਚੇਤਨਾ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਤਾਂ ਬਣਨਾ ਹੀ ਸੀ। ਇਸ ਪਹਿਲੀ ਬਾਤ ਦਾ ਅਸਰ ਜ਼ਾਇਲ ਕਰਨ ਲਈ 'ਖ਼ਿਮਾ ਕਰਦੀ' ਕਵਿਤਾ ਨੂੰ ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਕਵਿਤਾ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਹੋਰ ਵੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝ ਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਬਦਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਥਾਂ ਅਸੀਂ ਮੁਆਫ਼ ਕਰਨਾ ਕਦੋਂ ਸਿੱਖਾਂਗੇ। ਸਿਰ ਲਾਹੁਣ ਨਾਲੋਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਸਿਰ ਉੱਤੇ ਰੱਖਿਆ ਹੱਥ ਸ਼ਾਇਦ ਗੁਰੂ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਚੰਗਾ ਲੱਗੇ!

ਸ਼ਬਦ ਅਤੇ ਭਗਉਤੀ ਦੀ ਪਹਿਲ-ਦੂਜ ਬਦਲਨ ਵਾਲਾ ਦਲੇਰ ਪਰ ਸਹੀ ਕੰਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੁਖਪਾਲ ਸਾਡੇ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਪਰੰਪਰਿਕ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵੱਡਾ ਝਟਕਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। 'ਸ਼ਹੀਦ' ਹੋਣਾ ਜਾਂ 'ਮਰ ਜਾਣਾ' ਸਾਡੀ ਵੱਡੀ ਕੀਮਤ ਬਣ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ 'ਸ਼ਹੀਦ' ਹੋਣ 'ਤੇ ਮਾਣ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਮਰਨਾ ਅੱਗੇ ਕਰਕੇ ਜਿਉਣ ਨੂੰ ਪਿੱਛੇ ਧੱਕ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। 'ਮਰਨ' ਦੇ ਰੋਮਾਂਸ ਨੇ ਸਾਡੀ 'ਜਿਉਣ ਦੀ ਆਸ' ਛਡਾ ਛੱਡੀ ਹੈ। ਸਾਡੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਸਿਖਰਲਾ ਸਿਰਲੇਖ ਸਾਡੀਆਂ 'ਸ਼ਹੀਦੀਆਂ' ਹੀ ਹਨ। ਅਸੀਂ

ਸਭ ਨੂੰ ਹੁੱਬ ਕੇ ਆਪਣਾ ਡੁੱਲ੍ਹਾ ਲਹੂ ਵਖਾਉਂਦੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਲਹੂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਨਾਲ ਸਾਡੀਆਂ ਰਗਾਂ ਵਿਚ ਜਿਹੜੇ ਫੁੱਲ ਮਹਿਕਣੇ ਸਨ, ਜਿਹਤੀਆਂ ਲਗ਼ਰਾਂ ਲਹਿਰਾਉਣੀਆਂ ਸਨ, ਜਿਹੜੀ ਹਰਿਆਵਲ ਦੀ ਚਾਦਰ ਵਿਛਣੀ ਸੀ, ਉਸਤੋਂ ਅਸੀਂ ਅੱਖਾਂ ਮੀਟ ਛੱਡੀਆਂ ਅਤੇ ਸਭ ਕੁਝ ਨੂੰ ਲਹੂ ਵਿਚ ਭਿੱਜ ਜਾਣ ਦਿੱਤਾ। ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ; ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇ ਮੁਫ਼ਾਦ ਲਈ 'ਝਟਕੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਾਂ ਜਾਂ ਝਟਕਾਏ' ਜਾ ਰਹੇ ਹਾਂ; ਸ਼ਹੀਦ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਹੇ। ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਵਚ ਪਹਿਨੀ ਦੂਰ ਪਿੱਛੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਬੈਠੇ ਚਾਤਰ ਲੋਕ ਸਾਡੇ ਇਸ ਰੋਮਾਂਚਕ ਜਜ਼ਬੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹਿਤਾਂ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾ ਵਰਤਦੇ ਆਏ ਹਨ, ਹਮੇਸ਼ਾ ਵਰਤਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਸਾਡੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੀਆਂ ਕੁਰਸੀਆਂ ਦੇ ਪਾਵੇ ਰੱਖੇ ਹੋਏ ਨੇ।

ਸੁਖਪਾਲ 'ਸ਼ਹੀਦੀ' ਦੇ ਇਸ ਰੋਮਾਂਸ ਦਾ ਉਛਾੜ ਪਾੜ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਲਹੂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਜਾਣਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਅਜਾਈਂ ਡੋਲਣ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਨਹੀਂ। ਅਜਿਹਾ ਉਹ ਕਿਸੇ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਕਰ ਕੇ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਸਗੋਂ ਇਸ ਕਰਕੇ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਮਰਨ ਨਾਲੋਂ ਜਿਉਣ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਮਹੱਤਵ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਦਾ ਨਾਂ ਲੈ ਕੇ ਮਰ ਜਾਣ ਨਾਲੋਂ, 'ਸਤੀ' ਹੋ ਜਾਣ ਨਾਲੋਂ ਗੁਰੂ ਦੀ ਆਤਮਾ ਨੂੰ ਜਿਉਂਦੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਉਸਦੀ 'ਬ੍ਰਿਹਾ ਦੀ ਚੋਟ ਖਾ ਕੇ ਜਿਉਂਦੇ ਜੀ ਮਰਨ' ਦਾ ਕਾਰਜ ਬਹੁਤ ਔਖਾ ਹੈ।

ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਬਣਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਡੂੰਘੀ ਲੀਹ ਨੂੰ ਪਾੜ ਕੇ ਉਸ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਆਉਣਾ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਛੋਟੇ ਛੋਟੇ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਨਿੱਕੇ ਨਿੱਕੇ ਬੁੱਕ ਭਰਕੇ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਗੁਰੂ ਦੀਆਂ ਪੈੜਾਂ ਵਿਚ ਭਰ ਗਈ ਰੇਤ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਤੋਂ ਨੰਗਿਆ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਫੇਰ 'ਗੁਰੂ ਵਰਗਾ ਬਨਣ ਲਈ' ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੈੜਾਂ ਉੱਤੇ ਆਪਣੇ ਪੈਰ ਧਰ ਕੇ ਕਿਸੇ ਸਾਥ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਤੁਰਨਾ ਕੋਈ ਸੁਖਾਲਾ ਕਾਰਜ ਨਹੀਂ; ਖ਼ਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਵੇਲੇ ਜਦੋਂ 'ਗੁਰੂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਰਗਾ ਹੀ ਬਣਾ ਲੈਣ' ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਭੀੜ ਵੱਲੋਂ ਉਸਨੂੰ 'ਕੁਰਾਹੀਆ' ਕਹਿ ਕੇ ਤ੍ਰਿਸਕਾਰ ਦੇਣ ਅਤੇ 'ਤਨਖ਼ਾਹੀਆ' ਕਰਾਰ ਦੇਣ ਦਾ ਖ਼ਤਰਾ ਹਰ ਵੇਲੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਮੰਡਲਾ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ!

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿਰੂਪਤ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਸੁਖਪਾਲ ਨੇ ਜਿਵੇਂ ਮੁੜ ਤੋਂ ਪੁਨਰ-ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ

ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ

ਕਰ ਕੇ ਨਵਾਂ ਸਰੂਪ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਇਹ ਉਸਦਾ ਅੱਜ ਲਿਖੀ ਜਾ ਰਹੀ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਸਿਰ ਅਹਿਸਾਨ ਹੈ।

ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ-ਵਿਹੂਣੀ ਸੰਘਣੀ 'ਚੁੱਪ' ਵੇਖ ਕੇ ਉਸਨੂੰ ਬਹੁਤ ਕੋਫ਼ਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਸਦੀ ਕਵਿਤਾ 'ਅਜਿਹੀ ਬੇਕਿਰਕ ਚੁੱਪ' ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਵੀ ਐਲਾਨੇ-ਜੰਗ ਹੈ। ਉਸਨੂੰ ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਚੁੱਪ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਹੈ ਜੋ ਜੰਗਾਂ ਹਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ 'ਜ਼ਫ਼ਰਨਾਮਾ' ਲਿਖਣ ਦੀ ਤਾਕਤ ਦਿੰਦੀ ਹੋਵੇ। ਉਹ ਮੰਡੀ ਦੇ ਵਿਸਥਾਰ ਲਈ ਲਾਈਆਂ ਜੰਗਾਂ ਦਾ ਤਾਂ ਵਿਰੋਧੀ ਹੈ ਪਰ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਲੱਗੀ ਜੰਗ ਦੇ ਸੇਕ ਨਾਲ ਉਸਦਾ ਅੰਦਰ ਪਾਟਣ ਨੂੰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਅਸਮਾਨ ਵੱਲ ਨਜ਼ਰਾਂ ਤੇ ਬਾਹਵਾਂ ਉਠਾ ਕੇ ਵੇਖਣ ਦੀ ਥਾਂ ਚਾਰ-ਚੁਫ਼ੇਰੇ ਖਲੋਤੇ ਗੂੰਗਿਆਂ ਬੋਲਿਆਂ ਵੱਲ ਵੇਖ ਕੇ ਚੀਕਦਾ ਹੈ, 'ਏਨੀ ਕੁਰਲਾਣੀ ਮਾਰ ਪੈਂਦੀ ਵੇਖ ਕੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦਰਦ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ!' ਉਹ ਇਹ ਵੀ ਪੁੱਛਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਬੰਦੇ ਨਾਲੋਂ ਕੁੱਤਾ ਹੋਣਾ ਚੰਗਾ ਕਿਉਂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ! ਇਹ ਧਰਤੀ 'ਬੰਦਿਆਂ ਦੇ ਰਹਿਣ ਯੋਗ ਕਦੋਂ ਹੋਵੇਗੀ!'

ਇਸ ਧਰਤੀ ਦੇ ਬੰਦਿਆਂ ਦੇ ਰਹਿਣਯੋਗ ਨਾ ਹੋਣ ਪਿੱਛੇ ਇਕ ਵੱਡਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਅੱਧੀ ਵਸੋਂ ਔਰਤ ਨੂੰ ਉਸਦੇ 'ਮਾਨਵ' ਹੋਣ ਦੇ ਗੌਰਵ ਤੋਂ ਵਿਰਵਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਔਰਤ ਦੀ ਵਸਤੂ-ਹੋਂਦ ਦਾ ਦਿਲ ਛੂਹਵਾਂ ਕਾਵਿਕ-ਬਿਆਨ ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ ਥਾਂ ਥਾਂ 'ਤੇ ਅੱਥਰੂਆਂ ਵਾਂਗ ਲਿਸ਼ਕ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਅੱਜ ਜਦੋਂ ਸਾਡੀ ਬਹੁਤੀ ਕਵਿਤਾ ਜਾਂ ਤਾਂ ਬੰਦਿਆਂ ਦੇ 'ਅੰਦਰੀਂ' ਘੁੰਮਦੀ ਫਿਰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ 'ਅੰਬਰੀਂ' ਉਡਾਰੀਆਂ ਲਾ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਹਾਲਾਤ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਨਾਲ ਸਿੱਧੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਮਿਲਾਉਣੋਂ ਕਤਰਾ ਰਹੀ ਹੈ ਉਦੋਂ ਸੁਖਪਾਲ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਖ਼ੂੰਖ਼ਾਰ ਬਘਿਆੜਾਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਬੇਖ਼ੌਫ਼ ਝਾਕਣ ਦਾ ਜੇਰਾ ਕਰਦੀ ਹੈ; ਉਸਦੇ ਜਬਾੜਿਆਂ ਨੂੰ ਸਿੱਧਾ ਹੱਥ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ।

ਇਹ ਕਵਿਤਾ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਜੜ੍ਹ, ਸੁੰਨ ਅਤੇ ਸੰਵੇਦਨਹੀਣ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਚਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਜਿਉਂ ਦੀਆਂ ਤਿਉਂ ਸਿਰ ਝੁਕਾ ਕੇ ਸਵੀਕਾਰਨ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਸਿਰ ਉਠਾ ਕੇ ਲਲਕਾਰਨ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਰੋਧ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਹੈ, ਰਜਿਸਟੈਂਸ ਦੀ। ਇਹ ਸਾਧਾਰਨ ਤੇ ਭੈਅ-ਭੀਤ ਹੋਏ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਲਘੂਤਾ 'ਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਦੀ ਹੈ; ਉਸਨੂੰ ਹੌਸਲਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਬੇਪੱਤ ਹੋਏ ਬੇਬੱਸ ਬੰਦਿਆਂ ਦੇ ਹਿਤ ਲਈ ਵੱਡੀ ਲੜਾਈ ਭਾਵੇਂ ਬੇਸ਼ੱਕ ਨਾ ਲੜੇ ਪਰ ਜ਼ੁਲਮ ਅਤੇ ਜਬਰ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਉਹ ਦੰਦ ਤਾਂ ਪੀਹ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਰੋਟੀ ਤਾਂ ਗੁੱਸੇ ਨਾਲ ਚਬਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਚੀਕ ਤਾਂ ਮਾਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਧੱਕੜਾਂ-ਧਾੜਵੀਆਂ ਦੀ ਧਿਰ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰੀ ਤਾਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਕਸਦ ਲਈ ਜੇ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬੋਲ ਗਵਾਚ ਗਏ ਲੱਗਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 'ਆਪਣੇ' ਕਹਿ ਕੇ ਆਖਣ ਤੋਂ ਡਰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਵਡੇਰਿਆਂ ਦੇ ਆਖੇ ਬੋਲ ਤਾਂ ਬੋਲ ਹੀ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਵੱਡੀਆਂ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਏਨੀਆਂ ਕੁ ਛੋਟੀਆਂ ਛੋਟੀਆਂ ਲੜਾਈਆਂ ਤਾਂ ਲੜ ਹੀ ਸਕਦਾ ਹੈ! ਛੋਟੀਆਂ ਲੜਾਈਆਂ ਲੜਦਿਆਂ ਆਪੇ ਵੱਡੀਆਂ ਲੜਾਈਆਂ ਲੜਨ ਦੀ ਜਾਚ ਵੀ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਹੌਸਲਾ ਵੀ।

ਇਹ ਕਵਿਤਾ ਸਾਨੂੰ ਹੌਸਲਾ ਵੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਲੜਨ ਦੀ ਜਾਚ ਵੀ ਸਿਖਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਕਵਿਤਾ ਨਮੋਸ਼ੀ ਵਿਚ ਝੁਕੀਆਂ ਧੌਣਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਧਾ ਤਣ ਕੇ ਖੜੋਣ ਦੀ ਤਾਕਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਸਿਰ ਉਠਾ ਕੇ ਖਲੋਤੀ ਇਸ ਕਵਿਤਾ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਸਿਰ ਉੱਚਾ ਚੁੱਕ ਕੇ ਸਲਾਮ ਆਖਦੇ ਹਾਂ।

ਢੱਡ-ਸਾਰੰਗੀ ਨਾਲ ਇਤਿਹਾਸ ਰਚਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਗੱਲ

ਸਾਰੰਗੀ 'ਤੇ ਗਜ਼ ਫੇਰਨਾ ਸੌਖਾ ਹੈ, ਪੋਟੇ ਲਾਉਣੇ ਬਹੁਤ ਔਖੇ ਹਨ। ਸਾਰੰਗੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ 'ਚ ਇਕੋ ਵਾਰ ਸਿੱਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਪਿਆਰਾ 'ਤੇ ਸੁਰੀਲਾ ਸਾਜ਼ ਸਾਰੰਗੀ ਹੈ, ਇਸੇ ਲਈ ਅੱਜ ਗੀਤ ਭਾਵੇਂ ਉਖੜ ਗਏ ਹਨ, ਪਰ ਸਾਰੰਗੀ ਦੀ ਲੋਕਪ੍ਰਿਯਤਾ ਨਹੀਂ ਘਟੀ। ਢੱਡ ਸਭ ਤੋਂ ਛੋਟਾ ਤਾਲ ਵਾਦਯ ਹੈ, ਪਰ ਕ੍ਰਿਸ਼ਮਾ ਸਾਰੇ ਜਾਣਦੇ ਹਨ। ਢੱਡ ਤੇ ਸਾਰੰਗੀ ਦਾ ਸੁਮੇਲ ਢਾਡੀਆਂ ਨੇ ਹੀ ਵਿਖਾਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਗੱਲ ਭਾਵੇਂ ਮਜ਼ਾਕ ਵਰਗੀ ਲੱਗੇ ਪਰ ਬਾਠ ਦੇ ਇਕ ਮੇਲੇ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਦੀਦਾਰ ਸਿੰਘ ਰਟੈਂਡਾ ਦਾ ਕਮਾਲ ਵੇਖਿਆ ਤਾਂ ਇਕ ਬਜ਼ੁਰਗ ਨੇ ਸਵੇਰੇ ਜਾ ਕੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਕਿ ਸੱਚਿਆ ਪਾਤਸ਼ਾਹਾ ਮੈਨੂੰ ਇਕ ਪੁੱਤ ਦੇਈਂ ਤੇ ਮੈਂ ਵੀ ਉਹਦਾ ਨਾਂ ਦੀਦਾਰ ਸਿੰਘ ਹੀ ਰੱਖਾਂ। ਇਹ ਵੱਖਰੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਉਹਦਾ ਪੁੱਤ ਢਾਡੀ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਿਆ। ਗਾਇਕ ਦੀਦਾਰ ਸੰਧੂ ਬਣਿਆ। ਜਦੋਂ ਸਿਰਫ ਕੁੱਤਾ ਮਾਅਰਕਾ ਕੰਪਨੀ ਐਚ.ਐਮ.ਵੀ. ਦੀ ਸਰਦਾਰੀ ਸੀ ਤਾਂ ਮੈਨੇਜਰ ਜਹੀਰ ਅਹਿਮਦ ਆਖਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ 'ਢਾਡੀਆਂ ਨੂੰ ਕੌਣ ਸੁਣੇਗਾ?' ਢਾਡੀ ਸੀਸ ਗੰਜ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਢੱਡ ਤੇ ਸਾਰੰਗੀ ਨੂੰ ਧੂਫ ਦੇ ਕੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਅੱਗੇ ਹੱਥ ਜੋੜਦੇ ਸਨ, 'ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸਾਨੂੰ ਜਹੀਰ ਅਹਿਮਦ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰੇ।' ਪਿੱਛੋਂ ਸ਼ੌਂਕੀ ਤੇ ਰਟੈਂਡੇ ਦੇ ਤਵੇ ਵਿਕਣ ਵਿਚ ਰਿਕਾਰਡ ਕਾਇਮ ਕਰ ਗਏ ਤਾਂ ਤਦ ਗੈਰ-ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਢੋਲਕੀ, ਵਾਜੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ, ਢੱਡ ਤੇ ਸਾਰੰਗੀ ਨਾਲ ਵੀ ਇਉਂ ਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਢਾਡੀਆਂ ਨਾਲ ਮੇਰਾ ਢਾਈ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਤੇਹ ਹੈ, ਇਸ ਤੇਹ ਨੇ 'ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਢਾਡੀ' ਪੁਸਤਕ ਰਚਣ ਵਿਚ ਮਦਦ ਕੀਤੀ ਤੇ ਆਪਣੇ ਪਿਆਰਿਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੀ ਮੈਂ ਏਥੇ ਕਰਨ ਲੱਗਾ ਹਾਂ...।

ਗੱਲੀਂ-ਬਾਤੀਂ

ਐਸ. ਅਸ਼ੋਕ ਭੌਰਾ

ਫੋਨ: 925-752-8025

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ, ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਚੱਜ-ਆਚਾਰ ਵਿਚ ਢਾਡੀਆਂ ਅਤੇ ਢਾਡੀ ਪ੍ਰੰਪਰਾ ਦਾ ਇਕ ਵੱਖਰਾ ਅਧਿਆਇ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿਚ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੇ ਸਾਕੇ ਤੇ ਸੂਰਬੀਰਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨਾਮੇ ਵਾਰਾਂ ਵਿਚ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਢੱਡ ਤੇ ਸਾਰੰਗੀ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਬੜੀ ਪੁਰਾਣੀ ਪ੍ਰਥਾ ਹੈ। ਢੱਡ-ਸਾਰੰਗੀ 'ਤੇ ਪ੍ਰਸੰਗਾਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਵਿਚ ਬਿਆਨ ਅਤੇ ਸੰਗੀਤ ਦਾ ਵੱਖਰਾ ਹੀ ਮਿਸ਼ਰਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਢਾਡੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨੂੰ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਸਟੇਜਾਂ 'ਤੇ ਆਉਣ ਦਾ ਮਾਣ ਬਖਸ਼ਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ ਨੱਥਾ ਤੇ ਅਬਦੁਲ ਪਹਿਲੇ ਢਾਡੀ ਸਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ ਵਾਰਾਂ ਸੁਣ ਕੇ ਕੌਮ ਨੂੰ ਮੀਰੀ ਤੇ ਪੀਰੀ ਦਾ ਹੋਰ ਗੂੜ੍ਹਾ ਪਾਠ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਸੀ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ ਮੁਸ਼ਕੀ ਅਤੇ ਛਬੀਲਾ ਨਾਮ ਦੇ ਢਾਡੀ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਣਖੀ ਕੌਮ ਨੂੰ ਗੈਰਤ ਦਾ ਹੋਰ ਰੰਗ ਚੜ੍ਹਾਇਆ। ਢਾਡੀ ਪ੍ਰਥਾ ਬਾਰੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ ਵੀ ਫੁਰਮਾਨ ਹੈ-

ਢਾਡੀ ਤਿਸ ਨੂੰ ਆਖੀਏ
ਜੋ ਖਸਮੇ ਧਰੇ ਪਿਆਰ
ਦਰ ਖੜਾ ਸੇਵਾ ਕਰੇ
ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਵਿਚਾਰ
ਜਾਂ
ਹਉ ਢਾਡੀ ਹਰ ਪ੍ਰਭ ਖਸਮ ਕਾ
ਨਿਤ ਗਾਵੈ ਗੁਣ ਛੰਤਾ।

ਗਾਉੜੀ ਦੀ ਵਾਰ ਵਿਚ ਪੰਜਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਆਖਦੇ ਹਨ-

ਢਾਡੀ ਦਰ ਪ੍ਰਭ ਮੰਗਣਾ
ਦਰ ਕਦੇ ਨਾ ਛੋੜੇ
ਨਾਨਕ ਤਨਿ ਮਨਿ ਚਾਉ
ਇਹੁ ਨਿਤ ਪ੍ਰਭ ਕਉ ਲੋੜੇ।

ਵਿਰਸੇ ਦੀ ਮੂਰਤ ਵੇਖੀਏ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਮਨੋਰੰਜਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਇਖਲਾਕ ਨੂੰ ਗਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਅਣਥੱਕ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਅਗਲੇਰੀਆਂ ਨਸਲਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਗੌਰਵਮਈ ਪ੍ਰੰਪਰਾਵਾਂ ਦਾ ਪਾਠ ਲਗਾਤਾਰ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਹੈ। ਪਰ ਕਿਉਂਕਿ ਮਨੋਰੰਜਨ ਦੇ ਵਸੀਲੇ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਜਰੀਏ ਸਮੇਂ ਦੀ ਚਾਲ ਨਾਲ ਬਦਲਦੇ ਰਹੇ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਢਾਡੀਆਂ ਨੂੰ ਦੋ-ਪਾਸੜ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਟੀਆ ਸੰਗੀਤਕ ਰੁਚੀਆਂ ਵਾਲੇ ਹਮਲਿਆਂ ਦਾ ਵੀ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਹੈ। ਤਵਾਰੀਖ ਨੂੰ ਬਦਲਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਇਸ ਲਈ ਢਾਡੀਆਂ ਦਾ ਸਿਰਫ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਨਾਲ ਜੁੜ ਕੇ ਅਗਾਂਹ ਤੁਰਨਾ ਸੁਭੈਕੀ ਬਣਿਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ ਜੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸੁਭਾਅ ਦੀ ਤਰਜ਼ਮਾਨੀ ਕਰਦੇ ਢਾਡੀ ਹਫੇ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਅੱਗੇ ਤੁਰਨੀ ਹੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਸਾਰੰਗੀ ਅਤੇ ਢੱਡ ਦੀ ਗੱਲ ਹੋ ਰਹੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਇਕਦਮ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਢਾਡੀਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੋਣ ਲੱਗੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਸਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਲੋਕ ਸਾਜਾਂ ਵਜੋਂ ਰੂਪਮਾਨ ਕਰਨਾ ਵੀ ਇਸੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਵੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਾਰੰਗੀ ਦਾ ਮੂਲ ਨਿਰਮਾਣ ਅਤੇ ਵਾਦਨ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ, ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਹਰਮਨ ਪਿਆਰਾ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਤੇ ਢਾਡੀਆਂ ਨੇ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ਢਾਡੀਆਂ ਦੇ ਸਿਰਤਾਜ ਮਰਹੂਮ ਗਿਆਨੀ ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਸੀਤਲ ਨੇ ਇਸ ਪ੍ਰੰਪਰਾ ਨੂੰ ਬੇਹੱਦ ਸਨਮਾਨ ਤੇ ਮਾਣ ਦੁਆਇਆ ਹੈ। ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਵਿਚ ਸੀਤਲ ਦਾ ਨਾ ਤਾਂ ਬਦਲ ਹੈ ਤੇ ਨਾ ਕੋਈ ਜੁਆਬ। ਗਾਹੇ-ਵਗਾਹੇ ਢਾਡੀ ਉਹਦੇ ਤੋਂ ਅਗਵਾਈ ਲੀਹਾਂ ਲੈਣ ਆਉਂਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। 7 ਅਗਸਤ 1909 ਨੂੰ ਖਾਲਸ ਮਝੈਲਾਂ ਦੇ ਪਿੰਡ ਕਾਦੀਵਿੰਡ ਜਨਮੇ ਸੀਤਲ ਨੇ ਲਲਿਆਣੀ ਦੇ ਭਾਈ ਚਿਰਾਗਦੀਨ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਉਸਤਾਦ ਧਾਰਿਆ, ਪਹਿਲਾਂ-ਪਹਿਲ ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਨੇ ਘੁਲੇਵਾਲੀਏ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗਾਂ ਨੂੰ ਗਾਇਆ ਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਸੀਤਲ ਨੇ ਆਪ ਰਚਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ। ਢਾਡੀ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ 75 ਢਾਡੀ ਵਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦਾ ਆਪਣਾ ਇਤਿਹਾਸ ਰਚਣ ਵਾਲਾ ਵੀ ਸੀਤਲ ਹੀ ਹੈ। 'ਸੀਤਲ ਕਿਰਣਾਂ' ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 'ਸੀਤਲ ਸੌਗਾਤ' ਤੱਕ 18 ਮੁਕੰਮਲ ਪ੍ਰਸੰਗ ਲਿਖੇ। ਸੀਤਲ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਆਹ-ਸ਼ਾਦੀਆਂ 'ਤੇ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ, ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਉਹ ਸਿਰਫ ਗੁਰੂਘਰ ਦਾ ਢਾਡੀ ਬਣ ਕੇ ਵਿਚਰਿਆ। ਸੀਤਲ ਪਹਿਲਾ ਢਾਡੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਸਿਰਫ ਢਾਡੀ ਦੀ ਹੈਸੀਅਤ ਵਿਚ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆ ਦਾ ਗੇੜਾ ਮਾਰਿਆ।

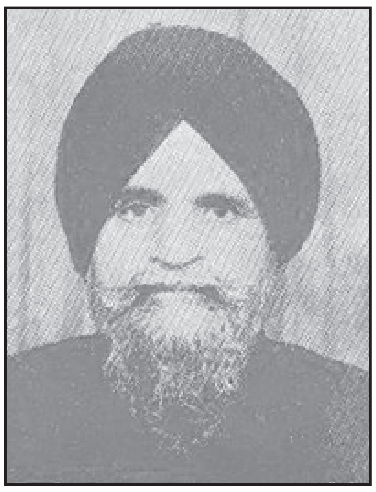

ਦਇਆ ਸਿੰਘ ਦਿਲਬਰ

ਸਿੱਖ ਪ੍ਰੰਪਰਾਵਾਂ ਤੋਂ ਹਟ ਕੇ ਲੋਕ ਕਿੱਸਿਆਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਵਿਚ ਢਾਡੀ ਦੀਦਾਰ ਸਿੰਘ ਰਟੈਂਡਾ ਦਾ ਮੁੱਖ ਰੂਪ ਵਿਚ ਜ਼ਿਕਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਆਲੋਚਕਾਂ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਢਾਡੀ ਦੀਦਾਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਸ਼ੌਂਕੀ ਦੁਆਲੇ ਘੁੰਮਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਵਿਰਸੇ ਨੂੰ ਜਿਉਂਦਾ ਰੱਖਣ, ਲੋਕ-ਰਸ ਦੀ ਵੰਨਗੀ ਨਾਲ ਉਸਾਰੂ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰਨ ਦੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਲਮ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਦੀ ਰਹੇਗੀ। ਦੀਦਾਰ ਸਿੰਘ ਸੌ ਸਾਲ ਤੋਂ ਲੰਬੀ ਉਮਰ ਭੋਗ ਕੇ ਤੁਰਿਆ ਹੈ। ਉਹਦੇ ਵਰਗਾ ਢਾਡੀ ਤੇ ਗਵੱਈਆ ਕਿਸੇ ਨੇ ਆਮ ਬਣ ਜਾਣੈ? ਰਟੈਂਡਾ (ਨਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ) ਵਿਚ ਪਿਤਾ ਦਲੇਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਘਰ ਜਨਮੇ ਦੀਦਾਰ ਨੂੰ ਵੰਡ ਪਿੱਛੋਂ ਗੁਣਾਚੌਰ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਹੋਈ। ਬੜੀ ਦੇਰ ਉਸ ਨੇ ਬਾਠ ਦੇ ਮੇਲਿਆਂ 'ਤੇ ਧਾਂਕ ਜਮਾ ਕੇ ਰੱਖੀ। ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਪੰਛੀ ਤੇ ਫਿਰ 'ਜੱਟੋ ਕੇ ਸਹਿਗਲ' ਤਖੱਲੁਸ ਰੱਖ ਕੇ ਵੀ ਗਾਉਂਦਾ ਰਿਹਾ। ਭਗਤੂ ਰਾਮਗੜ੍ਹੀਏ ਤੋਂ ਉਹਨੇ ਸਾਰੰਗੀ ਸਿੱਖੀ ਤੇ ਕੋਰੇਆਣੇ ਦਾ ਜੈਮਲ ਸਿੰਘ ਉਹਦਾ ਉਸਤਾਦ ਸੀ। ਐਚ.ਐਮ.ਵੀ. ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧ ਦੀਦਾਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤਾ। ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਢਾਡੀ ਦੀ ਹੈਸੀਅਤ ਵਜੋਂ ਭਾਵੇਂ ਉਹਦੀਆਂ ਰਚੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਉਲਾਂਭੇ ਦੇ ਭਾਰ ਹੇਠ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ 'ਹਾਰ ਤੋੜ ਕੇ ਮਕਰ ਬਣਾ ਲਿਆ ਹੀਰ ਨੇ, ਮੋਤੀ ਇਕ ਇਕ ਕਰਕੇ ਡੋਲੀ ਕੋਲ ਖਿੰਡਾਇਆ, ਚੁੱਕ ਕੇ ਝੰਮਣ ਹੀਰੇ ਡੋਲੀ ਬਹਿ ਗਈ ਖੇੜਿਆਂ ਦੀ, ਰਾਂਝੇ ਚਾਕ ਨੇ ਦੁਹੱਥੜ ਪੱਟੀ ਮਾਰੀ, ਅੱਧੀ ਸੂਰਤ ਹੀਰ ਦੀ ਦਿਸਦੀ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆ ਨੂੰ, ਮੇਰੇ ਨੈਣਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਬਹਿ ਕੇ ਦਿਸਦੀ ਸਾਰੀ...,' ਦੀਦਾਰ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਅਮਰ ਰਚਨਾਵਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਹੈ।

ਦੁਆਬੇ ਵਿਚ ਹੀ ਜਨਮੇ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਸ਼ੌਂਕੀ ਨੇ ਢਾਡੀ ਲਹਿਰ ਨੂੰ ਸਮਾਂਤਰ ਵੇਗ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। 'ਹੀਰ ਤੇ ਸਾਹਿਬਾਂ' ਗਾਉਣ ਕਰਕੇ ਭਾਵੇਂ ਉਹਦੇ 'ਤੇ ਪੰਥਕ ਸਟੇਜਾਂ ਉਤੇ ਗਾਉਣ ਤੇ ਬੋਲਣ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਸਨ, ਪਰ ਉਹਨੇ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਸ਼ੌਕ ਦੀਆਂ ਮਸਤ ਰੁਚੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦੁਆਲੇ ਝੁਰਮਟ ਪਾਉਣ ਲਈ ਤਾਕਤਵਰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਿਆ। ਇਹ ਕੋਈ ਐਵੇਂ ਗੱਲ ਨਹੀਂ। ਸ਼ੌਂਕੀ ਦੇ ਵੇਲੇ ਅੱਜ ਦੇ ਗੁਰਦਾਸ ਮਾਨ ਵਾਂਗ ਸਿਖਰ ਹੋਈ ਪਈ ਸੀ ਤੇ ਚਹੁੰ ਵੰਨੀ ਉਹ ਵਿਆਹ-ਸ਼ਾਦੀਆਂ, ਧਾਰਮਿਕ ਇਕੱਠਾਂ ਉੱਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਉਹਦੀ ਇਕ ਸਿਫ਼ਤ ਹਮੇਸ਼ਾ ਬਣੀ ਰਹੇਗੀ ਕਿ ਉਹਨੇ ਲੋਕ-ਕਿੱਸਿਆਂ, ਲੋਕ ਤੱਥਾਂ, ਦੇਸ਼ ਪਿਆਰ ਦੇ ਗੀਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਾਰੰਗੀ ਦੇ ਪੋਟਿਆਂ ਤੇ ਢੱਡ ਦੀ ਤਾਲ ਨਾਲ ਬਾਖੂਬੀ ਸਿਰਜਿਆ। ਸਾਹਿਬਾਂ ਵਾਜਾਂ ਮਾਰਦੀ...., ਛੋਟੇ ਲਾਲ ਦੋ ਪਿਆਰੇ, ਮਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛਦੇ ਦਾਦੀ ਜੀ ਘਰ ਹੁਣ ਕਿਤਨੀ ਕੁ ਦੂਰ, ਉਹਦੀਆਂ ਸਦਾ ਬਹਾਰ ਵੰਨਗੀਆਂ ਹਨ। 1916 ਨੂੰ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਭੱਜਲਾਂ (ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ) ਜਨਮੇ ਸ਼ੌਂਕੀ ਨਾਲ ਮੋਹਣ ਸਿੰਘ ਬਿੰਡਾ, ਲਛਮਣ ਸਿੰਘ ਚੋਪੜਾ ਤੇ ਗਿਆਨੀ ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਸਿਰੇ ਦੇ ਢਾਡੀ ਰਹੇ। ਉਹਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਸਵਰਾਜ ਸਿੰਘ ਤੇ ਪ੍ਰਗਟ ਸਿੰਘ ਨੇ ਜੱਥਾ ਬਣਾਇਆ, ਪਰ ਸਵਰਾਜ ਦੀ ਮੌਤ ਨਾਲ ਇਹ ਜਥਾ ਲਗਭਗ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ।

ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਿਹਨੇ ਦਇਆ ਸਿੰਘ ਦਿਲਬਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸੁਣਿਆ। ਉਹਦੀ ਢਾਡੀਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਧੂਰੀ ਹੈ। ਦਿਲਬਰ ਕਮਾਲ ਦਾ ਵਕਤਾ ਸੀ। ਐਨ.ਐਸ.ਏ. ਅਧੀਨ ਉਹਨੇ ਜੇਲ੍ਹ ਵੀ ਕੱਟੀ ਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਹਨੂੰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਢਾਡੀ ਦਾ ਪੁਰਸਕਾਰ ਵੀ ਦਿੱਤਾ। ਢਾਡੀਆਂ ਦੀ ਝੋਲੀ ਵਿਚ ਉਹਨੇ 16 ਢਾਡੀ ਵਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਵੀ ਪਾਈਆਂ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਢਾਡੀ ਸਭਾ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕੁਲਜੀਤ ਦਿਲਬਰ ਉਹਦਾ ਪੁੱਤਰ ਹੈ। ਢਾਡੀਆਂ ਨੂੰ ਕਲਾ ਅਤੇ ਰਾਗ ਪ੍ਰਤੀ ਗਿਆਨ ਤੇ ਵਿਗਿਆਨਕ ਢੰਗ ਸਿਖਾਉਣ ਦੀ ਸੋਚ ਨਾਲ ਮਰਹੂਮ ਢਾਡੀ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪੰਛੀ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨਾ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਉਹਨੇ ਦੋ ਦਰਜਨ ਤੋਂ ਵਧ ਢਾਡੀ ਵਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਲਿਖੀਆਂ। 'ਪੰਜਾ ਲਾ ਕੇ ਗੁਰਾਂ ਨੇ ਪਹਾੜ ਰੋਕ ਤਾ' ਸੁਣ ਕੇ ਝੱਟ ਮਾਲਵੇ ਦੇ ਇਸ ਢਾਡੀ ਦਾ ਚੇਤਾ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਪਾਰਸ ਰਾਮੂਵਾਲੀਆ, ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧਵਾਂ ਨੇ ਢਾਡੀ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਇਕ ਸਮੇਂ ਸਿਖਰ ਵੇਖੀ। 'ਆਉਣ ਜਾਣ ਬਣਿਆ ਦੁਨੀਆਂ ਚਹੁੰ ਕੁ ਦਿਨਾਂ ਦਾ ਮੇਲਾ...', 'ਕਿਉਂ ਫੜੀ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਨੇ ਭੈਣੋਂ ਇਹ ਹੰਸਾਂ ਦੀ ਜੋੜੀ...,' 'ਅੱਜ ਨਜ਼ਰੀ ਆਉਂਦੇ ਨਾ ਸੁਆਮੀ ਚਾਰ ਜਿਗਰ ਦੇ ਟੋਟੇ...', 'ਹੁਣ ਜਾਂਦੀ ਵਾਰੀ ਦੀ ਦੇ ਲੈ ਪੂਰਨ ਪੁੱਤ ਨੂੰ ਲੋਰੀ...,' 'ਜੱਗ ਜੰਕਸ਼ਨ ਰੇਲਾਂ ਦਾ...,' 'ਚੱਲਿਆ ਸਰੀਰ ਮੁੱਕ ਮੁੱਕੇ ਤੇਰੇ ਕੰਮ ਨਾ...', ਪਾਰਸ ਦੀ ਲੇਖਣੀ ਤੇ ਰਣਜੀਤ ਦਾ ਗਲਾ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲੇਗਾ। ਬਾਅਦ

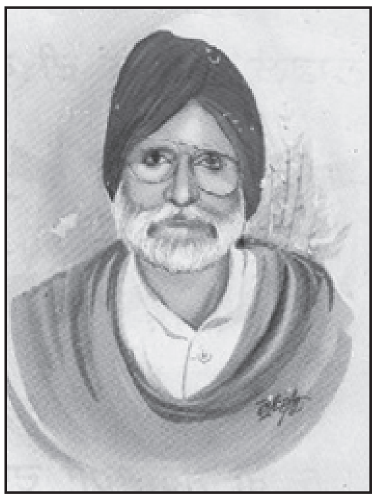

ਢਾਡੀ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਸ਼ੌਂਕੀ

ਵਿਚ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਸਤਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੱਧਵਾਂ ਚੰਗਾ ਵਕਤਾ ਬਣਿਆ। ਹੁਣ ਦਾ ਰਾਜਨੀਤੀਵਾਨ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਰਾਮੂਵਾਲੀਆ ਕਦੇ ਢਾਡੀ ਦੀ ਹੈਸੀਅਤ ਵਿਚ ਉਭਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਬਜ਼ੁਰਗ ਢਾਡੀ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਡਾਬੇਵਾਲ, ਦਇਆ ਸਿੰਘ ਦਿਲਬਰ ਅੱਖਾਂ ਮੀਚ ਗਏ ਹਨ। ਸਤਿਸੰਗ ਕਰ ਬੰਦਿਆ, ਜੇ ਕਰਨਾ ਜਨਮ ਸੁਹੇਲਾ, ਕੁੱਲ ਕੌਮਾਂ 'ਚੋਂ ਕੌਮ ਵੱਖਰੀ ਸੂਰੇ ਸਿੰਘ ਸਰਦਾਰਾਂ ਦੀ..., ਲੈਕਚਰ ਕਰਦਿਆਂ ਕੰਧਾਂ ਕੰਬਣ ਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ਸੁਦਾਗਰ ਸਿੰਘ ਬੇਪ੍ਰਵਾਹ ਵੀ ਇਸ ਫਾਨੀ ਦੁਨੀਆਂ 'ਚੋਂ ਕੂਚ ਕਰ ਗਿਆ ਹੈ। ਬਜ਼ੁਰਗ ਢਾਡੀ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਕਿਰਤੀ, ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਭੌਰਾ, ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ ਰਿਕਾਰਡ ਰੂਪ ਵਿਚ ਆਏ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਨਾਰਾਇਣ ਸਿੰਘ ਚੰਦਨ ਨੇ ਚੰਗਾ ਨਾਂ ਕਮਾਇਆ ਹੈ।

ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਢਾਡੀਆਂ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਬਹੁਤਾ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ, ਪਰ ਢਾਡੀ ਚਰਨ ਸਿੰਘ ਆਲਮਗੀਰ, ਰਛਪਾਲ ਸਿੰਘ ਧਮਾਲ ਤੇ ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ ਭਮੱਦੀ ਨੇ ਪੰਜ ਸੌ ਇਕ ਜਾਂ ਗਿਆਰਾਂ ਸੌ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਤੋੜ ਕੇ ਢਾਡੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਵਲ ਲਿਆਂਦਾ। ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਤੂਫਾਨ, ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਅਲਬੇਲਾ ਨੇ ਨਵੀਂ ਪੀੜ੍ਹੀ ਅੰਦਰ ਢਾਡੀ ਕਲਾ ਬਾਰੇ ਚੰਗੀ ਚਿਣਗ ਲਾਈ ਹੈ। ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਅੱਬੂਆਲ, ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਾਜਨ, ਬੱਗਾ ਸਿੰਘ ਮਸਕੀਨ, ਹਾਕਮ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧਵਾਂ, ਜਗਦੀਸ਼ ਸਿੰਘ ਜੌਹਰ ਭੈਣੀ, ਚਮਕੌਰ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧਵਾਂ, ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਸੰਘੇੜਾ, ਪ੍ਰੋ. ਸ਼ੰਕਰ ਸਿੰਘ ਤੂਫਾਨ, ਮੁਖਤਿਆਰ ਸਿੰਘ ਜਫਰ, ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਜੰਡੀ, ਸੁਦਾਗਰ ਸਿੰਘ ਸੁਖੀਆ ਅਤੇ ਪਵਿੱਤਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਢਾਡੀ ਕਲਾ ਨੂੰ ਹੋਰ ਅੱਗੇ ਤੋਰਨ ਵਾਲੇ ਨਾਂ ਹਨ। ਅੱਜ ਦਾ ਸੁਰੀਲਾ ਗਾਇਕ ਦੁਰਗਾ ਰੰਗੀਲਾ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਢਾਡੀ ਸੀ। ਬੀਬੀਆਂ ਅੰਦਰ ਵੀ ਢਾਡੀ ਕਲਾ ਉਸਲਵੱਟੇ ਲੈਂਦੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਰਾਣੀਪੁਰ ਵਾਲੀਆਂ ਬੀਬੀਆਂ, ਪਟਿਆਲੇ ਤੇ ਨਾਭੇ ਵਾਲੀਆਂ ਬੀਬੀਆਂ ਦਾ ਜਥਾ ਇਸ ਵੇਲੇ ਸਰਗਰਮ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਢਾਡੀਆਂ ਦਾ ਮਾਣ ਸਨਮਾਨ ਕਿੰਨਾ ਕੁ ਬਹਾਲ ਕਰ ਸਕੀ ਹੈ? ਇਹਦਾ ਜੁਆਬ ਇਹੋ ਹੈ ਕਿ ਢਾਡੀ ਹਾਲੇ ਵੀ ਮਾਣ ਸਨਮਾਨ ਲਈ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਜਾਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵਲ ਕਾਂ ਵਾਂਗ ਨਿਗਾਹ ਟਿਕਾ ਕੇ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਪ੍ਰਸਾਰ ਮਾਧਿਅਮਾਂ ਸਣੇ ਦੂਰਦਰਸ਼ਨ ਨੇ ਢਾਡੀਆਂ ਵਲ ਕਦੇ ਗਹੁ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਵੇਖਿਆ।

ਫਿਰ ਵੀ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਢਾਡੀ ਕਲਾ ਦੇ ਪ੍ਰਸਾਰ ਲਈ ਨਵੀਂ ਪੀੜ੍ਹੀ ਵਿਚ ਚਿਣਗ ਹੈ ਤੇ ਢੱਡ ਸਾਰੰਗੀ ਦਾ ਚਮੜਾ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀਆਂ ਪੂਣੀਆਂ ਕੱਤੀ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

SUPER TRAVEL
847-676-9090
E-mail: supertravel2003@yahoo.com
Lowest Fares With Excellent Service
AMERICAN AIR, CONTINENTAL AIR

JET AIRWAYS DELTA, AIR INDIA, KLM, LUFTHANSA.
For Emergency Call anytime at 847-673-3825
EARLY BIRD SALE!!!!
India $545
London $250

NirpalKaur.com
ਨਿਰਪਾਲ ਕੌਰ ਡਾਟ ਕੌਮ
A WEBSITE SHOWCASING THE TASTE OF PUNJABI FOOD
ਪੰਜਾਬਣ ਦੀ ਰਸੋਈ ਦਾ ਸਵਾਦ
ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸ਼ਾਨ
VISIT : WWW.NIRPALKAUR.COM
HOME COOKING, FASHION AND HEALTH

ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਦੋਸਤ, ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਮਹਾਨ ਵਿਦਵਾਨ ਡਾ. ਨੋਇਲ ਕਿੰਗ

ਇਕ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ

ਡਾ. ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ ਨਾਹਲ

ਨਾਮੀ ਅਕਾਦਮੀਸ਼ੀਅਨ, ਵਿਦਵਾਨ, ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ ਅਤੇ ਸੰਤ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਸਨ, ਡਾ. ਨੋਇਲ ਕਿੰਗ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਿਛਲੀ ਤਕਰੀਬਨ ਅੱਧੀ ਸਦੀ ਅਕਾਦਮਿਕ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤਕ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਗਿਆਨਵਾਨ ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਭੂਮਿਕਾ ਅਦਾ ਕੀਤੀ, ਪਹਿਲੀ ਫਰਵਰੀ 2009 ਨੂੰ ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਸਥਿਤ ਆਪਣੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਵਿਖੇ

ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਇਤਿਹਾਸਕ ਘਟਨਾਵਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੂੰਹ ਜੁਬਾਨੀ ਯਾਦ ਸਨ। ਮੈਂ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਅਜਿਹਾ ਵਿਦਵਾਨ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਵੇਖਿਆ ਜਿਹੜਾ ਇਕ ਪਲ ਵਿਚ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਸੰਬੰਧੀ ਆਪਣੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਗਿਆਨ ਅਤੇ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਤੱਤ ਇਨਾ ਗਹਿਰਾਈ ਨਾਲ ਬਿਆਨ ਕਰ ਸਕੇ।

ਅਕਾਲ ਚਲਾਣਾ ਕਰ ਗਏ। ਡਾ. ਨੋਇਲ ਕਿੰਗ ਦਾ ਜਨਮ 1922 ਵਿਚ ਤਕਸ਼ਿਲਾ ਨੇੜੇ ਰਾਵਲਪਿੰਡੀ (ਹੁਣ ਪਾਕਿਸਤਾਨ) ਵਿਚ ਹੋਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਲਗਭਗ 2 ਸਦੀਆਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਰਿਹਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਾਦਾ ਜੀ ਨੇ 19ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਅੱਧ ਵਿਚ, ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਰਾਜ ਵੇਲੇ ਖ਼ਾਲਸਾ ਫ਼ੌਜ ਦੇ ਡਾਕਟਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਵਿਲੀਅਮ ਕਿੰਗ ਨੇ ਸਮੁੱਚੇ ਉੱਤਰ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਤਿੱਬਤ ਵਿਚ ਟੈਲੀਗ੍ਰਾਫ ਦੀਆਂ ਲਾਈਨਾਂ ਵਿਛਾਈਆਂ। ਡਾ. ਕਿੰਗ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ 1940 ਤੱਕ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਰਿਹਾ।

ਡਾ. ਕਿੰਗ ਡਾ. ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ ਨਾਹਲ ਦੇ ਨਾਲ

ਨੌਜਵਾਨ ਨੋਇਲ ਕਿੰਗ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਥਾਂ ਪਰ ਥਾਂ ਘੁੰਮਦੇ ਰਹੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਥੋਂ ਦੇ ਬਹੁ-ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਜੀਵਨ ਦੇ ਨੇੜਿਓਂ ਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤੇ।

ਡਾ. ਨੋਇਲ ਕਿੰਗ ਦੂਜੀ ਸੰਸਾਰ ਜੰਗ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵੇਲੇ ਬਰਤਾਨਵੀ ਫ਼ੌਜ ਵਿਚ ਭਰਤੀ ਹੋਏ। ਫੌਜ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਭਾਰਤ, ਬਰਮਾ ਅਤੇ ਯੂਰਪ ਵਿਚ ਆਪਣੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨਿਭਾਈਆਂ। ਉਹ ਬਰਮਾ ਵਿਚ ਜਪਾਨੀ ਫੌਜ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਭਾਰਤੀ ਬਰਤਾਨਵੀ ਫੌਜ ਵਿਚ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਧਰਮ ਅਧਿਐਨ (ਥੀਓਲੋਜੀ) ਵਿਚ ਗ੍ਰੇਜੂਏਸ਼ਨ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਐਮ.ਏ. ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਆਕਸਫੋਰਡ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਤੋਂ ਕੀਤੀ। 1945 ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰੋਮਨ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਦੌਰ ਬਾਇਜ਼ਨਟਾਈਨ ਯਾਨੀ ਪੂਰਬੀ ਰੋਮਨ ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਪੈਟਰੀਸਟਿਕ ਥਿਓਲੋਜੀ ਵਿਚ ਨੌਟਿੰਘਮ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਤੋਂ ਪੀ.ਐਚ.ਡੀ. ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ। ਨੋਇਲ ਕਿੰਗ ਨੇ ਵਿਸ਼ਵ ਦੀਆਂ ਕਈ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਆਫ ਘਾਨਾ, ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਆਫ ਨੌਟਿੰਘਮ, ਆਕਸਫੋਰਡ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਮੈਕੀਰੀਅਰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ (ਯੁਗਾਂਡਾ), ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਆਫ ਪੱਪੂਆ/ਨਿਊ ਗਇਆਨਾ, ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਆਫ ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਸਾਂਤਾਕਰੂਜ਼ ਅਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

1950ਵਿਆਂ ਦੇ ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਉਹ 7 ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਘਾਨਾ ਚਲੇ ਗਏ। ਉਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਕਰਾ ਵਿਖੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿਚ ਰਿਲੀਜੀਅਸ ਸਟੀਡਜ਼ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਿਛੋਂ ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਹੀ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਲਈ ਯੁਗਾਂਡਾ ਦੇ ਮੈਕੀਰੀਅਰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਚਲੇ ਗਏ। ਡਾ. ਕਿੰਗ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੁਝ ਕੁ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਸਨ ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਇਸਾਈਅਤ, ਇਸਲਾਮ, ਜੈਨ ਧਰਮ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਧਰਮਾਂ ਦੀ ਡੂੰਘੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਰਖਦੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 11 ਕਿਤਾਬਾਂ ਲਿਖੀਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੇਪਰ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਛਪੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਰਜਨਾਂ ਲੇਖ ਲਿਖੇ ਜਿਹੜੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਮੈਗਜ਼ੀਨਾਂ ਅਤੇ ਇਨਸਾਈਕਲੋਪੀਡੀਆ ਵਿਚ ਛਪੇ। 1967 ਵਿਚ ਉਹ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਆਫ ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਸਾਂਤਾਕਰੂਜ਼ ਆ ਗਏ। ਇਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 1991 ਤੱਕ ਪੜ੍ਹਾਇਆ। ਇਸ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿਚ ਉਹ ਹਿਸਟਰੀ ਅਤੇ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਧਰਮ ਅਧਿਐਨ ਦੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਆਫ ਐਮਰੀਟਸ ਸਨ। 1992 ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਿਟਾਇਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਮਹਾਨ ਵਿਦਵਾਨ ਅਤੇ ਲੋਕਪ੍ਰਿਆ ਅਧਿਐਪਕ ਦੇ ਮਾਣ ਵਿਚ ਇਕ 'ਨੋਇਲ ਕਿਊ ਕਿੰਗ ਲੈਕਚਰ' ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆਂ ਦੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਸਾਂਤਾਕਰੂਜ਼ ਵਿਚ ਇਹ ਸਾਲਾਨਾ ਲੈਕਚਰ ਐਡਵਾਂਸ ਰਿਲੀਜਿਅਸ ਸਟਡੀਜ਼ ਬਾਰੇ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਡਾ. ਨੋਇਲ ਕਿੰਗ ਨੇ ਧਰਮ ਅਧਿਐਨ ਦੀ ਉਚੇਰੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਮੁਢਲਾ ਗਿਆਨ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਵਾਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਬੁਨਿਆਦੀ ਕੋਰਸ ਦੇਣ ਵਿਚ ਕੁੰਜੀਵਤ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਮੁੱਚੇ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਨੌਜਵਾਨ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਧਰਮ ਅਧਿਐਨ ਵਲ ਤੁਰਨ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ।

ਡਾ. ਨੋਇਲ ਕਿੰਗ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਦੇ ਗਾਈਡ ਵਜੋਂ ਵੀ ਆਪਣੀ ਭੂਮਿਕਾ ਅਦਾ ਕੀਤੀ। ਡਾ. ਨੋਇਲ ਕਿੰਗ ਇਕੋ ਇਕ ਪੱਛਮੀ ਵਿਦਵਾਨ ਸਨ ਜਿਹੜੇ ਮਾੜੇ ਚੰਗੇ ਸਮਿਆਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸਹੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਖੜੇ ਰਹੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ ਨਿਰਭੈਅ ਹੋ ਕੇ ਲਿਖਿਆ ਜਿਹੜੇ ਅਕਾਦਮਿਕ ਖੋਜ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੰਥ ਪ੍ਰਤੀ ਨਿਭਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਬਦਲੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਹੋਏ ਵਿਸ਼ਵ ਸਿੱਖ ਸੰਮੇਲਨ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਪਾਸੋਂ ਮਾਣ ਪੱਤਰ ਵੀ ਹਾਸਲ ਹੋਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋ ਸਿੱਖ ਵਿਦਵਾਨਾਂ (ਮੈਨੂੰ ਅਤੇ ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ ਨੂੰ) ਪੀ.ਐਚ.ਡੀ. ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਲਈ ਗਾਈਡ ਕੀਤਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਸਿੱਖ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ

ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਵਲੋਂ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੈਂ ਡਾ. ਨੋਇਲ ਕਿੰਗ ਨੂੰ 1992 ਵਿਚ ਸਾਨ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਵਿਖੇ ਇਕ ਅਕਾਦਮਿਕ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿਚ ਮਿਲਿਆ ਸਾਂ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿਦਵਤਾ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਤੇ ਧਰਮ ਅਧਿਐਨ ਬਾਰੇ ਡੂੰਘੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਇਆ ਸਾਂ। ਮੈਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਕੋਈ ਆਮ ਵਿਅਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਡਾ. ਕਿੰਗ ਬਹੁਤ ਨਰਮ ਸੁਭਾਅ ਦੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਇਕ ਵਿਲੱਖਣ ਅਤੇ ਪਾਵਨ ਕਿਸਮ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਸੀ ਤੇ ਧਰਮ ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਸੰਕਲਪਾਂ ਅਤੇ ਅਨੋਖੀਆਂ ਇਤਿਹਾਸਕ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦਿਆਂ ਲਾਤੀਨੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਸੁਤੇਸਿਧ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹ 'ਚੋਂ ਕਿਰ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਸੁਣਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਦਾ ਇਕ ਅਜੀਬ ਅਲੌਕਿਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਖੇਤਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਲਾਵੇ ਵਿਚ ਲੈ ਲੈਂਦਾ। ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਇਤਿਹਾਸਕ ਘਟਨਾਵਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੂੰਹ ਜੁਬਾਨੀ ਯਾਦ ਸਨ। ਮੈਂ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਅਜਿਹਾ ਵਿਦਵਾਨ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਵੇਖਿਆ ਜਿਹੜਾ ਇਕ ਪਲ ਵਿਚ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਸੰਬੰਧੀ ਆਪਣੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਗਿਆਨ ਅਤੇ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਤੱਤ ਇਨਾ ਗਹਿਰਾਈ ਨਾਲ ਬਿਆਨ ਕਰ ਸਕੇ। ਫਿਰ ਵੀ ਉਹ ਬਹੁਤ ਨਿਰਮਾਣਤਾ ਅਤੇ ਆਦਰ ਨਾਲ ਦੂਜਿਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਪੇਸ਼ ਆਉਂਦੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਅਕਾਦਮਿਕ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਖੋਜ ਦਾ ਪੱਖ ਪੂਰਿਆ। ਅਸੀਂ ਉਸ ਮਹਾਨ ਵਿਦਵਾਨ ਅਤੇ ਖਾਲਸੇ ਦੇ ਮਿੱਤਰ ਦੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਜਿਸਨੇ ਖਾਲਸੇ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਉੱਚੀ ਥਾਂ ਦਿੱਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੈਨ ਹੋਜ਼ੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਿੱਖ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਮਾਇਆ ਵੀ ਦਾਨ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕੀਤੀ। ਚਾਰ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦਾ ਇਕ ਨੌਜਵਾਨ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਫਰਾਂਸੀਸੀ-ਸਿੱਖ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿਚ ਸਮਝਣ ਲਈ ਫਰਾਂਸੀਸੀ ਸਿੱਖਣ ਵਾਸਤੇ ਫਰਾਂਸ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਨੋਇਲ ਕਿੰਗ ਨੇ ਇਸ ਕਾਜ ਲਈ ਵੀ ਭਰਪੂਰ ਡੋਨੇਸ਼ਨ ਦਿੱਤੀ, ਭਾਵੇਂਕਿ ਇਹ ਵੱਖਰੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਅਫਸਰਸ਼ਾਹੀ ਕਾਰਨ ਇਹ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਸਿਰੇ ਨਾ ਲੱਗ ਸਕਿਆ।

ਮੀਰੀ ਪੀਰੀ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਸੰਘਰਸ਼ ਸਬੰਧੀ ਮੇਰੇ ਖੋਜ ਕੰਮ ਦੌਰਾਨ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਤਕਰੀਬਨ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਇਕ ਵਾਰ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ। ਪਿੱਛੋਂ ਮੈਂ ਸਾਲ ਵਿਚ ਤਿੰਨ-ਚਾਰ ਵਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਰਿਹਾ। ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਹਮੇਸ਼ਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰ ਵਾਲਾ ਵਿਹਾਰ ਕੀਤਾ।

ਤਕਰੀਬਨ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਅਕਤੂਬਰ 2008 ਵਿਚ ਮੈਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਮਾਈਕਲ ਹਰਿੰਗਟਨ ਤੋਂ ਇਕ ਈ-ਮੇਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਇਹ ਇਸ਼ਾਰਾ ਸੀ ਕਿ ਡਾਕਟਰ ਕਿੰਗ ਦੀ ਸਿਹਤ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਿਗੜ ਰਹੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਲਈ ਗਿਆ, ਉਹ ਕਾਫੀ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਇਕ ਮਹੀਨਾ ਬਾਅਦ ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਕੁਝ ਠੀਕ ਵਿਖਾਈ ਦਿੰਦੇ ਸਨ। ਮੇਰੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਆਖਰੀ ਮਿਲਣੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਸਿਰਫ ਤਿੰਨ ਹਫਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਈ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਕਾਫੀ ਮਾੜੀ ਵਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੀ ਸੀ। ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਉਹ ਗੱਲਬਾਤ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਵਿਚ ਵਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਮੇਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਬਾਰੇ, ਕੰਮਕਾਰ ਅਤੇ ਪੰਥਕ ਮਸਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ। ਉਹ ਭਾਰਤੀ ਮਠਿਆਈਆਂ (ਬਰਫੀ, ਜਲੇਬੀ ਆਦਿ) ਦੇ ਕਾਫੀ ਸ਼ੌਕੀਨ ਸਨ। ਮੈਂ ਇਸ ਫੇਰੀ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਬਿਹਤਰੀਨ ਸਥਾਨਕ ਸੇਬ ਦੇ ਜੂਸ ਅਤੇ ਦਾਰਜੀਲਿੰਗ ਚਾਹ ਦਾ ਸੁਆਦ ਚਖਿਆ।

ਮੇਰੀ ਆਖਰੀ ਫੇਰੀ ਸਮੇਂ ਮੈਨੂੰ ਡਾ. ਕਿੰਗ ਦੇ ਵੱਡੇ ਬੇਟੇ ਫਰਾਂਸਿਸ ਕਿੰਗ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ, ਉਹ ਇੰਗਲੈਂਡ ਤੋਂ ਇਥੇ ਆਏ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਸ ਆਮਦ ਨਾਲ ਮੇਰੀ ਫੇਰੀ ਹੋਰ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੋ ਗਈ। ਫਰਾਂਸਿਸ ਕਿੰਗ ਬਰਤਾਨਵੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਰਾਜਦੂਤ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਭਾਰਤ ਸਮੇਤ ਵੱਖ ਵੱਖ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਨਿਯੁਕਤ ਰਹੇ। ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਵਾਂਗ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਕਾਫੀ ਨਿੱਘੇ ਸਬੰਧ ਰਹੇ ਹਨ। ਫਰਾਂਸਿਸ ਨੇ ਇਸ ਮੁਲਾਕਾਤ ਦੌਰਾਨ ਮੈਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਦਾ ਕਤਲ ਅਕਤੂਬਰ 1984 ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਉਹ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਰਾਜਦੂਤ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਸਨ। ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਸਿਰਫ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਕਤਲ ਹੋਏ। ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸ਼ਹਿ ਹੇਠ ਹੋਏ ਇਸ ਕਤਲੇਆਮ ਦੌਰਾਨ ਸਿੱਖ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਬਲਾਤਕਾਰ ਹੋਏ ਅਤੇ ਇਹ ਕਤਲੇਆਮ ਕਈ ਦਿਨ ਤੱਕ ਚੱਲਦਾ ਰਿਹਾ। ਇਕ ਸਿੱਖ ਪਰਿਵਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗੁਆਂਢ ਵਿਚ ਹੀ ਵੱਸਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਫਰਾਂਸਿਸ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਅਤੇ ਇੱਜ਼ਤ ਖ਼ਤਰੇ ਵਿਚ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਸਹਾਇਤਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇੱਛਾ ਸੀ ਕਿ ਫਰਾਂਸਿਸ ਪਰਿਵਾਰ ਹਾਲਾਤ ਦੇ ਆਮ ਵਾਂਗ ਹੋਣ ਤੱਕ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪਨਾਹ ਦੇ ਦੇਵੇ। ਫਰਾਂਸਿਸ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਇਸ ਤਰਲੇ ਨੂੰ ਹਾਮੀ ਭਰ ਦਿੱਤੀ। ਇੰਜ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਅਤੇ ਮਾਣ-ਤਾਣ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਮਦਦ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਦੁਖਾਂਤਕ ਕਹਾਣੀ ਨੂੰ ਸੁਣਦਿਆਂ ਮੇਰੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਸਿੱਲੀਆਂ ਹੋ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਲ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ। ਮੈਂ ਆਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਿੱਖ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਇਹ ਰਿਸ਼ਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕਈ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣਗੇ।

ਡਾ. ਕਿੰਗ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦਾ ਬਹੁਤ ਆਦਰ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਅਕਸਰ ਹੀ ਉਹ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਦਿੰਦੇ। 6 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਸੰਸਾਰ ਯਾਤਰਾ ਉੱਤੇ ਨਿਕਲਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੈਨੂੰ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਅਰਦਾਸ ਲਈ ਨਿੱਤਨੇਮ ਦਾ ਗੁਟਕਾ ਲਿਆ ਕੇ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਉਹ ਹਰ ਸਾਲ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮੁਲਕਾਂ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਉੱਪਰ ਜਾਇਆ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਹ ਅਮਲ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰਿਹਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਮਾੜੀ ਸਿਹਤ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਘੇਰ ਨਹੀਂ ਲਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇਹ ਪਹਿਲ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਅਮਰੀਕਾ, ਭਾਰਤ, ਅਫਰੀਕਾ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਹੁੰਦਿਆਂ ਸਿੱਖ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਰਹਿਣ। ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਸਾਰੇ ਧਾਰਮਿਕ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੰਸਾਰ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਹੀ ਦੋਸਤ ਸਨ। ਉਹ ਹਿੰਦੀ, ਪੰਜਾਬੀ, ਉਰਦੂ ਅਤੇ ਲਾਤੀਨੀ ਸਮੇਤ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਬੋਲ ਲੈਂਦੇ ਸਨ। ਡਾ. ਕਿੰਗ ਆਪਣੇ ਪਿੱਛੇ ਪਤਨੀ ਲੋਰੀ ਕਿੰਗ, ਤਿੰਨ ਪੁੱਤਰ, ਚਾਰ ਬੇਟੀਆਂ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਈ ਪੋਤੇ-ਪੜਪੋਤੀਆਂ ਛੱਡ ਗਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਹ ਬੱਚੇ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ।

ਕਾਵਿ-ਮੰਚ

ਵਾਈਟ ਹਾਊਸ ਦਾ ਬਾਸ਼ਿੰਦਾ

ਅੱਜ ਉਹ ਬੜਾ ਖੁਸ਼ ਹੈ
ਉਬਾਮਾ ਦੀ ਫੋਟੋ
ਗਲ 'ਚ ਲਟਕਾਈ ਫਿਰਦੈ
ਜਿਵੇਂ ਉਬਾਮਾ ਉਹਦਾ
ਕੋਈ ਸਕਾ ਸੰਬੰਧੀ ਹੋਵੇ।

ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਦੀ
ਸ਼ਕਲ ਸੂਰਤ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ
ਪਰ ਉਬਾਮੇ ਦੇ ਰੰਗ ਦਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ
ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ
ਜਿੱਤ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਸਮਝਦਾ ਹੈ।
ਰੋਜ ਵਾਂਗ
ਮੇਰੇ ਸਟੋਰ 'ਚ ਵੜਦਿਆਂ
ਸਸਤੀ ਸਿਗਾਰ ਭਾਲਦੈ
ਮੇਰੇ ਨਾ ਦੇਣ 'ਤੇ
ਉੱਚੀ ਉੱਚੀ ਚੀਕਦੈ
ਗਲ 'ਚ ਪਾਈ
ਉਬਾਮਾ ਦੀ ਫੋਟੋ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ

ਗਾਲ੍ਹਾ ਕਢਦਾ
ਉੱਚੀ ਉੱਚੀ ਫੁੰਕਾਰੇ ਮਾਰਦਾ
ਸਟੋਰ ਦਾ ਬੂਹਾ ਭੰਨਦਾ
ਬਾਹਰ ਨੂੰ ਤੇਜੀ ਨਾਲ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ
ਜਦ ਮੈਂ ਬਾਹਰ ਦੇਖਦਾ ਹਾਂ
ਉਹ ਫਿਰ ਰੋਜ ਵਾਂਗ ਹੀ
ਮੋਢੇ ਤੇ ਟਰੈਸ਼ਬੈਗ ਲਟਕਾਈ
ਬਾਹਰ ਪਏ ਟਰੈਸ਼ ਫਰੋਲਦਾ
ਖਾਲੀ ਬੀਅਰ, ਸੋਢੇ ਦੇ ਕੈਨ
ਇੱਕਠੇ ਕਰਦਾ ਹੈ

ਮੈਂ ਸੋਚਦਾ ਹਾਂ
ਢਿੱਡ ਦੇ ਜੁਗਾੜ ਦਾ ਫ਼ਿਕਰ
ਬੁਸ਼ ਵੇਲੇ ਵੀ
ਉਬਾਮਾ ਵੇਲੇ ਵੀ
ਟਰੈਸ਼ ਦੇ ਕੂੜੇ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ
ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਉਹ
ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ
ਵਾਈਟ ਹਾਊਸ ਦਾ ਬਾਸ਼ਿੰਦਾ ਸਮਝਦਾ ਹੈ।

-ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਮਿਨਹਾਸ

ਪਲ ਪਲ ਹੰਢਾ ਕੇ

ਮੈਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਪਲ ਹੰਢਾ ਕੇ
ਤੁਰਦਾ ਆ ਰਿਹਾਂ।
ਮੈਂ ਕੁਝ ਖੱਟਕੇ, ਕੁਝ ਗੁਆ ਕੇ,
ਤੁਰਦਾ ਆ ਰਿਹਾਂ।

ਇਸ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਕਿਤਾਬ
ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿ
ਇਸ ਦੇ ਸੁਪਨਿਆਂ 'ਚੋਂ ਡੁੱਬ ਕੇ,
ਤਰਦਾ ਆ ਰਿਹਾਂ।

ਜਿਸ ਨੇ ਵੀ ਦੋ ਪਲ ਖੁਸ਼ੀ 'ਚ
ਬਿਤਾਏ ਨੇ ਸੱਜਣੋਂ,
ਉਸ ਦੀ ਪੈੜ ਦਾ
ਪਿੱਛਾ ਕਰਦਾ ਆ ਰਿਹਾਂ।

ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਇਕ ਚਮਕ
ਤਾਰਿਆਂ ਦੇ ਵਾਂਗ ਹੀ,
ਨੇਰ੍ਹੇ 'ਚ ਜੁਗਨੂੰਆਂ ਤਰ੍ਹਾਂ,
ਗ਼ਮ ਜਰਦਾ ਆ ਰਿਹਾਂ।

ਹਰ ਇਕ ਯੁੱਗ ਦੀ
ਕਹਾਣੀ ਵੀ ਸੁਣੀ ਏ ਅਸਾਂ,
ਸੁਣ ਸੁਣ ਕੇ
ਹੁੰਗਾਰਾ ਭਰਦਾ ਆ ਰਿਹਾਂ।

ਇਕ ਦਿਨ ਮੈਂ
ਫੁੱਲਾਂ ਦੀ ਕਿਆਰੀ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ,
ਕਿ ਤੇਰੇ ਸੋਹਣੇ ਫੁੱਲ,
ਸੱਜਣਾਂ ਦੇ ਹੱਥ 'ਤੇ ਧਰਦਾ ਆ ਰਿਹਾਂ।

ਇਹ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ
ਤੇ ਪਲ ਤੇਜ਼ ਦੌੜਦੇ ਨੇ,
ਮੰਜ਼ਲ ਕੋਲ ਜਾ ਕੇ ਵੀ
'ਕਮਲ' ਹਰਦਾ ਆ ਰਿਹਾਂ।

-ਕਮਲ ਬੰਗਾ,
ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ

ਸਿਫਤਾਂ ਦੀ ਵਾਧੂ ਫੂਕ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਕਬੰਦਾ ਵੀ ਬਣਾ ਸਕਦੀ

ਸਫਰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ

(ਲੜੀ ਜੋੜਨ ਲਈ ਪਿਛਲਾ ਅੰਕ ਵੇਖੋ)

''ਮੈਂ ਕਿਤੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਸੀ, ਨਿਰਾਸ਼ਤਾ ਨੂੰ ਕੰਮ ਨਾਲ ਜਿੱਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।'' ਉਸ ਇਕ ਨਰੋਈ ਨਸੀਹਤ ਅੱਗੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤੀ। ਉਸ ਦੀ ਸਿਆਣਪ ਨੂੰ ਮੈਂ ਦਿਲ ਹੀ ਦਿਲ ਦਾਦ ਦੇ ਗਿਆ।

''ਹੁਣ ਤੱਕ ਕੰਮ ਵਿਚ ਹੀ ਧਸਿਆ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਫੋਕੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਮਿਲੀ, ਪਰ ਦਿਲ ਨੂੰ ਟੁੰਬਣ ਤੇ ਤਾਕਤ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਹੁੰਗਾਰਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਸੀ।'' ਮੇਰਾ ਗੁੱਭਾ ਸਾਹ ਹਾਉਕੇ ਵਰਗਾ ਸੀ।

''ਨਿਰਾਸ਼ ਕਿਉਂ ਹੁੰਦੇ ਓ, ਲੋੜਵੰਦ ਨੂੰ ਕੁਦਰਤ ਆਪ ਹੁੰਗਾਰਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਕੋਲੇ ਦੀ ਖਾਨ ਵਿਚੋਂ ਕਦੇ ਹੀਰਾ ਵੀ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਗੱਲ ਪੱਕੀ, ਤੁਹਾਡੀ ਲੇਖਣੀ ਵਿਚ, ਦਿਲ ਧੜਕਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੌਲਤ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲੋ। ਇਹ ਗੁਣ ਅਮੋਲ ਹੁੰਦਾ ਏ। ਮੈਂ ਕੇਵਲ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਦੇ ਨਾਵਲ ਪੜ੍ਹਦੀ ਸਾਂ, ਪਰ ਤੁਹਾਡੀ 'ਰਾਤ ਬਾਕੀ ਹੈ' ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਨਾਲ ਜੋੜ ਦਿੱਤਾ, ਤੁਹਾਡਾ ਬੇਹੱਦ ਧੰਨਵਾਦ।'' ਉਸ ਮੈਨੂੰ ਦਿਲੋਂ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਦੇ ਮਾਰੀ। ਸੱਚੀ ਗੱਲ, ਦੋ ਜਵਾਨ ਦਿਲ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਦੋ ਗੰਭੀਰ ਸੋਚਾਂ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਕਾਹਲੀਆਂ ਸਨ। ਅਸੀਂ ਹਾਲੇ ਵੀ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਓਪਰਿਆਂ ਵਾਂਗ ਬੈਠੇ ਸਾਂ। ਮੈਂ ਇਹ ਹੈਰਾਨੀ ਤੇ ਬੇਗਾਨਗੀ ਤੋੜ ਕੇ ਗਹਿ ਗੱਚ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸਾਂ। ਮਿਲਣ ਦਾ ਹੋਰ ਕੀ ਲਾਭ ਹੁੰਦਾ ਏ? ਪੁੱਛ ਕੀਤੀ।

ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਕੰਵਲ

''ਬਈ ਤੂੰ ਐਨੀ ਸਿਆਣੀ ਕਿਵੇਂ ਹੋ ਗਈ?''

ਉਸ ਤੜਾਕ ਜਵਾਬ ਦੇ ਮਾਰਿਆ।

''ਤੁਸਾਂ 'ਰਾਤ ਬਾਕੀ ਹੈ' ਵਰਗਾ ਨਾਵਲ ਕਿਵੇਂ ਲਿਖ ਮਾਰਿਆ?'' ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ, ਸਵਾਲ ਹੀ ਮੈਨੂੰ ਭੁਆਟਣੀ ਦੇ ਗਿਆ।

''ਬਈ ਮੈਂ ਪਾਰਟੀ ਮੈਂਬਰ ਨਹੀਂ, ਹਮਦਰਦ ਜ਼ਰੂਰ ਰਿਹਾ ਸਾਂ।'' ਮੈਂ ਦੱਸਣ ਲੱਗਾ। ''ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਦੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਹਰ ਸਿੱਖ ਘਰ ਨੂੰ ਵਿਰਸੇ ਵਿਚ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਕੋਈ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰੇ, ਨਾ ਕਰੇ। ਦਸਵੀਂ ਵਿਚ ਅਲਜਬਰਾ ਸਿਰ ਖਪਾਣ 'ਤੇ ਵੀ ਨਾ ਆਇਆ। ਪੜ੍ਹਾਈ ਛੱਡ ਕੇ ਮਲਾਇਆ ਨੂੰ ਭੱਜ ਗਿਆ। ਪੰਦਰਾਂ ਡਾਲੇ ਤਨਖ਼ਾਹ ਉੱਤੇ ਰਾਤ ਦਾ ਪਹਿਰਾ ਦਿੰਦਾ ਰਿਹਾ। ਰੱਬ ਦੀ ਮਿਹਰ, ਵਾਰਸ ਦੀ ਹੀਰ ਚੰਗੀ ਸੁਰ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹ ਲੈਂਦਾ ਸਾਂ। ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਦੇ ਜਨਮ ਦਿਨ 'ਤੇ ਚਾਰ ਬੰਦ ਬੈਂਤ ਛੰਦ ਵਿਚ ਲਿਖੇ ਤੇ ਅਲੋਟ ਸਟਾਰ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵਿਚ ਸੁਰ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹ ਦਿੱਤੇ। ਮੇਰੀ ਤਾਂ ਵਾਹਵਾ ਵਾਹਵਾ ਹੋ ਗਈ। ਓਦੋਂ ਮੈਨੂੰ ਮਾਤਰਕ ਬੋਧ ਬਾਰੇ ਵੀ ਕੋਈ ਗਿਆਨ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਕ ਮਿੱਤਰ ਨੇ ਪਿੰਗਲ ਤੇ ਹੋਰ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਨੂੰ ਦੇ ਕੇ ਮੇਰਾ ਦਿਲ ਵਧਾਇਆ। ਲੇਖਕ ਬਣਨ ਦਾ ਸ਼ੌਕ ਜਾਗਿਆ ਤਾਂ ਯਾਰਾਂ ਮਲਾਇਆ ਹੀ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਾਹਿਤਕ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਕੌਡੀ ਪਾਉਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਸੰਖੇਪ ਜਾਣਕਾਰੀ ਥੋੜ੍ਹੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਕਹਿ ਦਿੱਤੀ। ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ ਦੱਸੋ, ਐਨੇ ਸਿਆਣੇ ਕਿਵੇਂ ਹੋ ਗਏ?''

''ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼! ਪਹਿਲੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਹੀ ਬਾਹਰ ਫਿਰ ਆਏ, ਬੜਾ ਚੰਗਾ ਕੀਤਾ।'' ਉਸ ਆਪਣੇ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਦੱਸਣੋਂ ਦੜ ਵੱਟੀ ਰੱਖੀ।

''ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਜੀ! ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੀ ਸੁਭ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਸੀ? ਤੁਹਾਡੇ ਵਰਗੀ ਸਿਆਣੀ ਕੁੜੀ ਮੈਂ ਪਹਿਲੋਂ ਨਹੀਂ ਵੇਖੀ।'' ਇਹ ਉਹਦੀ ਨਿਰੀ ਵਡਿਆਈ ਨਹੀਂ, ਸਾਹਮਣੀ ਹਕੀਕਤ ਸੀ। ਉਸ ਲਿਖਿਆ ਸੀ, 'ਤੁਸਾਂ ਨਾਵਲ ਵਿਚ ਰਾਜ ਨੂੰ ਤਪਦਿਕ ਦੇ ਕੇ ਕਿਉਂ ਮਾਰਿਆ? ਉਸ ਤੋਂ ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਕਿਉਂ ਨਾ ਲਈ? ਮੈਂ ਚਿੱਠੀ ਦੇ ਮੋੜ ਵਿਚ ਇਹ ਲਿਖ ਬੈਠਾ ਸਾਂ। 'ਕੁੜੀਆਂ ਐਨੀਆਂ ਸਿਆਣੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ।'' ਮੇਰੇ ਮੋੜ ਵਿਚ ਡਾਕਟਰ ਸਾਹਬ ਨੇ ਖਿਝ ਕੇ ਲਿਖਿਆ, 'ਤੁਸੀਂ ਇਹ ਕਿਵੇਂ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹੋ, ਕੁੜੀਆਂ ਸਿਆਣੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ। ਆਪਣੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਗੌਹ ਨਾਲ ਵੇਖੋ।' ਸ਼ਾਇਦ ਉਹ ਆਪਣੀ ਹੋਂਦ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰਵਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਪਰ ਮੈਂ ਪੇਂਡੂ, ਸ਼ਹਿਰੀ ਸੂਖਮ ਅਹਿਸਾਸ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਸਮਝ ਨਾ ਸਕਿਆ। ਮੇਰੀ ਹਾਲਤ ਮੱਛੀ ਦੇ ਪੱਥਰ ਚੱਟ ਕੇ ਮੁੜਨ ਵਾਲੀ ਬਣ ਗਈ ਸੀ। ਮੈਂ ਝੰਡੋ ਦੇ ਜੁੱਲ ਵਾਂਗ ਝਾੜਿਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਸਾਂ।

''ਤੁਹਾਡੀ 'ਰਾਤ ਬਾਕੀ ਹੈ' ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਲੱਗਾ, ਤੁਹਾਡੀ ਵਾਰਤਕ ਬਹੁਤ ਖਿੱਚ ਪਾਊ ਹੈ। ਕੁਝ ਹੋਰ ਦੱਸੋ?'' ਉਸ ਪੈਰਾਂ ਹੇਠਲੀ ਤਿੜ ਪੁੱਟ ਲਈ।

''ਤੁਸਾਂ ਆਪਣੇ ਬਾਰੇ ਰੋਪੜੀ ਜਿੰਦਾ ਹੀ ਮਾਰ ਲਿਆ।'' ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਾ ਖੋਲ੍ਹਣ ਲਈ ਰੜਕਾਇਆ।

''ਮੈਂ ਜੋ ਹਾਂ, ਤੁਹਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਂ।''

ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਖੋਲ੍ਹਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸਾਂ, ਪਰ ਉਸ ਘੁੱਟ ਕੇ ਬੁੱਕਲ ਮਾਰ ਛੱਡੀ। ਸ਼ਾਇਦ ਉਹ ਮੇਰਾ ਅੰਦਰ-ਬਾਹਰ ਪਹਿਲੋਂ ਫਰੋਲ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਅਪਣੱਤ ਨਾਲ 'ਤੂੰ' ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਾ ਸਾਂ, ਪਰ ਉਸ ਮੈਨੂੰ 'ਤੁਸੀਂ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਨਹੀਂ ਛੱਡੀ।

''ਇਕ ਗੱਲ ਈਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਦੱਸੋ, ਸਾਨੂੰ ਸਾਹਿਤਕ ਸੂਝ ਵਾਲੀ ਚਿੱਠੀ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ....?'' ਬੰਦ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਬਦ ਮੈਂ ਕਹਿਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸਾਂ। ਕਿਉਂਕਿ ਮੇਰੀ ਸੂਝ ਨੂੰ ਝੰਜੋੜਨ ਵਾਲੀ ਚਿੱਠੀ ਮੈਨੂੰ ਕਦੇ ਮਿਲੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮੈਂ ਆਪਣੀਆਂ ਖ਼ਾਮੀਆਂ ਦੂਰ ਕਰਕੇ ਚੰਗਾ ਲੇਖਕ ਬਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸਾਂ।

''ਅਲੋਚਨਾ ਸ਼ੀਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਆਪਣਾ ਚਿਹਰਾ ਵੇਖਦੇ ਆਂ। ਮੈਂ ਚਿੱਠੀ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਵਿਚ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਮਿਲ ਕੇ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗ਼ਲਤ ਫਹਿਮੀਆਂ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦੇ ਵੀ ਹੱਕ ਵਿਚ ਆਂ।'' ਉਸ ਮੇਰੀ ਆਸ ਤੋਂ ਵਧ ਛਾਲ ਮਾਰ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਝੰਜੋੜ ਸੁੱਟਿਆ।

ਮੈਂ ਲੰਮੇ ਸੰਤੋਖ ਵਿਚ ਛਾਤੀ ਭਰਵਾਂ ਸਾਹ ਖਿੱਚਿਆ। ਮੇਰੇ ਸਵਾਲ ਦੀ ਹਾਂ ਨਾਂਹ ਨੇ ਤੋੜ ਵਿਛੋੜੇ ਜਾਂ ਮੇਲ ਮਿਲਾਪ ਨੂੰ ਸਥਿਰ ਕਰ ਦੇਣਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਦੇ ਉਮਾਂਹ ਵਿਚ ਲਾਲ ਕਿਲ੍ਹੇ ਦੀ ਕੰਧ ਨਾਲ ਜਾ ਟੱਕਰ ਮਾਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸਾਂ। ਮੈਂ ਮਨ ਹੀ ਮਨ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰ ਗਿਆ, ਰੱਬਾ! ਐਨਾ ਤਾਂ ਕਦੇ ਤੂੰ ਮਿਹਰਬਾਨ ਹੋਇਆ ਈ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਐਨੀ ਸੂਝਵਾਨ ਕੁੜੀ ਸੁਪਨੇ ਵਿਚ ਵੀ ਅਨੁਭਵ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਅਨੁਭਵ ਵਿਚ ਸਾਰਾ ਹੀ ਖਿੱਲਰ ਕੇ ਰਹਿ ਗਿਆ।

''ਕਿੱਥੇ ਚਲੇ ਗਏ ਓ?'' ਉਸ ਮੈਨੂੰ ਜਾਗਦਾ ਕੀਤਾ।

''ਬੜਾ ਅਵਾਰਾ ਫਿਰਿਆ ਆਂ। ਮੈਨੂੰ ਮੇਰੇ ਭਾਵਾਂ ਦਾ ਹੁੰਗਾਰਾ ਕਿਤੋਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਸੀ। ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਮਿਹਰਬਾਨੀ ਦੇ ਸਜਦੇ ਵਿਚ ਗਵਾਚ ਗਿਆ ਸਾਂ।'' ਮੈਨੂੰ ਚੜ੍ਹਿਆ ਆਵੇਸ਼ ਉਤਰਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ। ''ਬੱਸ ਤੁਹਾਨੂੰ ਧੰਨਵਾਦ ਦੇਣਾ ਬਾਕੀ ਸੀ।''

''ਹਾਲੇ ਤਾਂ ਵਾਟ ਬਹੁਤ ਲੰਮੀ ਪਈ ਹੈ, ਇਉਂ ਗਵਾਚੋਗੇ ਤਾਂ ਕਿਤੇ ਡਿੱਗ ਵੀ ਪਵੋਗੇ, ਨਹੀਂ ਹੋਰ ਅਵਾਰਾ ਹੋ ਜਾਓਗੇ।'' ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਉਹ ਸੰਜੀਦਗੀ ਤੋੜ ਕੇ ਹੱਸ ਪਈ।

''ਮਾਫ ਕਰਨਾ, ਦਿਲ ਦੀ ਆਖਾਂ?'' ਆਪ ਹੀ 'ਹਾਂ' ਦਾ ਹੁੰਗਾਰਾ ਸਮਝ ਕੇ ਬੋਲਿਆ। ''ਜਦੋਂ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਛਾਲਾਂ ਮਾਰ ਕੇ ਚੜ੍ਹ ਆਵੇ, ਦਿਲ ਦੇ ਖਿਆਲੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਵੀ ਡੁੱਲ੍ਹ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।'' ਨਾਲ ਹੀ ਵੱਡਾ ਸਾਰਾ ਸਾਹ ਭਰ ਕੇ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਹਿੱਕ ਖ਼ਾਲੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਤਾਂ ਜੋ ਡਾਕਟਰ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਪਤਾ ਨਾ ਲੱਗੇ।

''ਡੁੱਲ੍ਹਦੀ ਵਾਧੂ ਖੁਸ਼ੀ ਕਿਸੇ ਬੁਤੇ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਦੇ ਦਿੰਦੇ?'' ਉਸ ਪੂਰੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਤੱਕਿਆ। ਇਕ ਸੀਤ ਲਹਿਰ ਮੇਰੇ ਕਣ ਕਣ ਫਿਰ ਗਈ।

''ਸੱਚੀ ਦੱਸਾਂ?''......।

''ਮੈਨੂੰ ਭਰੋਸਾ ਹੈ, ਤੁਸੀਂ ਸੱਚ ਹੀ ਆਖੋਗੇ।'' ਉਸ ਮੇਰੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਵਿਚਕਾਰੋਂ ਹੀ ਬੋਚ ਲਿਆ।

''ਢਿੱਡ ਦੀ ਭੁੱਖ ਨਾਲੋਂ, ਮਾਨਸਿਕ ਭੁੱਖ ਬਹੁਤ ਬੇਹਾਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ?'' ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਅੰਦਰਲੀ ਭੁੱਖ ਬਾਰੇ ਸਹਿਵਨ ਹੀ ਕਹਿ ਗਿਆ।

''ਮਾਨਸਿਕ ਭੁੱਖ ਪੇਟ ਦੇ ਹੀ ਰੱਜ ਵਿਚੋਂ ਕਸ਼ੀਦ ਕੀਤਾ ਅਰਕ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ?'' ਉਸ ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਦੇਣ ਦੀ ਥਾਂ ਨਵਾਂ ਸਵਾਲ ਖੜਾ ਕਰਕੇ ਮੈਨੂੰ ਇਕ ਹੋਰ ਘੁਮਾਟੀ ਦੇ ਮਾਰੀ।

ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਮਨ ਨੂੰ ਆਖਿਆ, ਕੰਵਲ ਸਿਆਂ ਹੋਰ ਗੁੜ੍ਹ ਗਿਆਨ ਘੋਲਿਆ, ਹੋਰ ਮਾਰ ਖਾਵੇਂਗਾ। ਇਹ ਸਾਧਾਰਨ ਕੁੜੀ ਘੱਟ, ਖਾਮੋਸ਼ ਬਲਾ ਬਹੁਤੀ ਐ। ਮੇਰਾ ਤਾਂ ਸੰਤਾਂ ਤੋਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨ ਵੀ ਅਵਾਕ ਹੋ ਕੇ ਰਹਿ ਗਿਆ। ਮੈਂ ਆਲਾ-ਦੁਆਲਾ ਖੁੱਲ੍ਹੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਨਾਲ ਦੇਖਦਾ ਵੀ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਵੇਖ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਲਾਲ ਕਿਲ੍ਹੇ ਦੀ ਸਥੂਲਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿਸ ਰਹੀ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਆਪਣਾ ਲਿਖਿਆ ਕਿੱਲ-ਚੋਕੂ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ : 'ਕੁੜੀਆਂ ਐਨੀਆਂ ਸਿਆਣੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ।' ਮੇਰੀ

ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਕੰਵਲ

ਸ਼ਰਮ ਆਪੇ ਵਿਚ ਮੁਸਕਾ ਪਈ। ਹੁਣ ਉਹ ਕੁੜੀ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਿਆਣਪ ਦੀ ਹਕੀਕਤ ਦੀ ਪੰਡ ਬੰਨ੍ਹੀ ਬੈਠੀ ਸੀ।

''ਕੰਵਲ ਜੀ, ਕਿੱਥੇ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹੋ ਝਟ ਪਿੱਛੋਂ? ਤੁਹਾਡੇ ਗੁਆਚਣ ਦੀ ਆਦਤ ਦਾ ਕੋਈ ਇਲਾਜ ਡਾਕਟਰੀ ਵਿਚ ਨਹੀਂ।'' ਉਹ ਸੰਕੋਚਵਾਂ ਮੁਸਕਾ ਪਈ। ਮੈਂ ਵੀ ਹੋਸ਼ ਵਿਚ ਪਰਤਦਾ ਹੱਸ ਪਿਆ। ''ਜੇ ਇਕ ਡਾਕਟਰ ਇਲਾਜ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ, ਫਿਰ ਤਾਂ ਅਸਾਧ ਰੋਗ ਹੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।'' ਅਸਾਧ ਰੋਗ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਬ੍ਰਹਮਵੇਤਾ ਸੰਤ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਸਮਝਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।

''ਚੰਗੀ ਭਲੀ ਨਰੋਈ ਤੁਹਾਡੀ ਦੇਹ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਰੋਗਾਂ ਦਾ ਵਾੜਾ ਕਿਉਂ ਬਣਾਉਂਦੇ ਓ?'' ਉਸ ਮੇਰੇ ਉੱਤੋਂ ਦੀ ਇਕ ਹੋਰ ਕੁੰਡਲ ਵਾਹ ਦਿੱਤਾ। ਪਰ ਮੈਂ ਜਾਚ ਲਿਆ, ਇਸ ਨੂੰ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ। ਮੈਂ ਮਨੋਂ ਥੋੜਾ ਤਕੜਾ ਹੋ ਗਿਆ। ''ਅੱਲ ਵਲੱਲੇ ਨਸ਼ੇ ਮਨੁੱਖ ਉਦੋਂ ਖਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਉਹਦੀ ਪਹੁੰਚ ਹਾਰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਹਾਸਲ ਦੂਰ ਲੰਘ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਐਵੇਂ ਜ਼ਹਿਰ ਕੋਈ ਕਿਉਂ ਪੀਵੇਗਾ?'' ਮੈਂ ਇਕ ਅੜਾਉਣੀ ਆਪਣੀ ਰੋਕਥਾਮ ਲਈ ਉਸ ਅੱਗੇ ਡਾਹ ਦਿੱਤੀ।

''ਇਕ ਸੁਲਝਿਆ ਮਨੁੱਖ ਹਾਰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਕੇ ਜ਼ਹਿਰ ਦਾ ਫੱਕਾ ਮਾਰੇ, ਨਿਰੀ ਮੂਰਖਤਾ ਨਹੀਂ? ਹਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜਿੱਤ ਭੈਣ ਦੇ ਗਲੋਂ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਤੋੜਿਆ ਜਾਂਦਾ? ਰਾਤ ਜ਼ਰੂਰ ਬਾਕੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਦਾ ਇਹ ਮਤਲਬ ਤਾਂ ਨਹੀਂ, ਸੂਰਜ ਨਿਕਲੇਗਾ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਸੰਦ ਅਤੇ ਹਥਿਆਰ ਹੱਥੋਂ ਛੁਡਾ ਕੇ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਨਿਹੱਥਾ ਕਿਉਂ ਕਰਦੇ ਹੋ?'' ਉਸ ਆਪਣਾ ਸੰਜਮੀ ਰੋਹ ਜ਼ਬਤ ਵਿਚ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ।

''ਨਹੀਂ, ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ, ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਧੁਰ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਤੱਕ, ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਜ਼ੇਰੇ ਜੁਰਅਤ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰਬਾਂ ਦਿੰਦੇ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਲਈ ਇਹ ਕੁਝ ਲਿਖਿਆ ਹੈ।'' ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਵਲੋਂ ਪੂਰੀ ਸਫ਼ਾਈ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਦਿੱਤੀ।

ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਚੁੱਪ ਵਰਤ ਗਈ। ਸ਼ਾਇਦ ਕਰਨ ਲਈ ਦੋਵੇਂ ਨਵੀਂ ਗੱਲ ਭਾਲ ਰਹੇ ਸੀ। ਇਸ ਖਾਮੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਮੈਂ ਹੀ ਤੋੜਿਆ।

''ਆਜ਼ਾਦੀ ਆਉਣ 'ਤੇ ਜਿਹੜੀ ਖ਼ੁਸ਼ਹਾਲੀ ਦੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਸ ਸੀ, ਦੁੱਧ ਦੀਆਂ ਨਦੀਆਂ ਵਗਣਗੀਆਂ, ਉਹ ਅਸਲੋਂ ਨਖੁੱਟ ਖਲੋਤੀ। ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਕੱਟ ਵੱਢ ਵਿਚ ਇਕੱਲੇ ਪੰਜਾਬੀ, ਦੋਹੀਂ ਪਾਸੀਂ ਮੋਟੇ ਅੰਦਾਜ਼ੇ ਨਾਲ ਦਸ ਲੱਖ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਹ ਤਾਰੀਖ਼ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਹੈ। ਐਨਾ ਆਦਮ ਕਿਸੇ ਵੀ ਘੱਲੂਘਾਰੇ ਵਿਚ ਕਤਲ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਮਾਰਚ 1947 ਵਿਚ ਪੋਠੋਹਾਰ ਵਿਖੇ ਹਿੰਦੂ ਸਿੱਖ ਹੀ ਮਾਰੇ ਤੇ ਉਜਾੜੇ ਗਏ ਸਨ। ਮੁਸਲਿਮ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪਹਿਲ ਕਰ ਮਾਰੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁਸੀਬਤ ਮਾਰਿਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਲਈ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦਾ ਇਕ ਫੰਡ ਕੱਢਿਆ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਕੋਈ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਡਰਦਾ ਲੈ ਕੇ ਨਾ ਜਾਵੇ। ਮੈਂ ਜਾਣ ਲਈ ਤਿਆਰੀ ਕਰ ਮਾਰੀ ਅਤੇ ਢੁਡਿਆਲ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਰਕਮ ਜਾ ਸੌਂਪੀ। ਮੈਨੂੰ ਆਦੇਸ਼ ਵੀ ਏਹੀ ਦੇ ਕੇ ਤੋਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਫਿਰ ਸੰਤਾਲੀ ਦੀ ਫਿਰਕੂ ਕੱਟ ਵੱਢ ਨੇ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੇਰਾ ਮਨ ਫੇਰ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ। ਮੈਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਕੇ ਪਿੰਡ ਆ ਗਿਆ। ਗਵਾਂਢੀ ਉੱਠ ਕੇ ਗਵਾਂਢੀਆਂ ਨੂੰ ਕਦੇ ਨਾ ਮਾਰਦੇ, ਜੇ ਫਿਰਕੂ ਆਗੂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਨਾ ਚਾੜ੍ਹਦੇ। ਏਧਰ ਇਹ ਹਦਾਇਤਾਂ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਉਠਾਉਣ ਦੀਆਂ ਹੋਮ ਮਨਿਸਟਰ ਪਟੇਲ ਵਲੋਂ ਤੁਰੀਆਂ ਸਨ। ਪੋਠੋਹਾਰ ਦੀ ਮਾਰ ਕਾਟ ਵਿਚ ਅਕਬਰ ਅਲੀ ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਪੀਰ ਗੋਲੜੇਵਾਲਾ ਤੇ ਰਾਵਲਪਿੰਡੀ ਦੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਹੱਥ ਸੀ। ਜੂਨ ਦੇ ਘੱਲੂਘਾਰੇ ਵਿਚ ਤਾਂ ਸਾਰਾ ਪੰਜਾਬ ਹੀ ਦੋਹੀਂ ਪਾਸੀਂ ਪਾਗਲ ਹੋ ਤੁਰਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਘੱਲੂਘਾਰੇ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹਿੰਦੂ ਜਨ ਸੰਘ, ਮੁਸਲਿਮ ਲੀਗ ਤੇ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂਆਂ ਡੱਟ ਕੇ ਕੀਤੀ। ਮਨੁੱਖੀ ਹਮਦਰਦੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਹਿੰਦੂ, ਮੁਸਲਮਾਨ ਤੇ ਸਿੱਖ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰੇ ਹੋ ਕੇ ਰਹਿ ਗਏ ਸਨ।'' ਮੈਂ ਚਲਦੀ ਗੱਲ ਰੋਕ ਕੇ ਡਾ. ਜਸਵੰਤ ਦਾ ਚਿਹਰਾ ਵੇਖਿਆ। ਉਹ ਪੂਰੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਭੈਭੀਤ ਹੋਈ ਸੁਣ ਰਹੀ ਸੀ। ਮੈਂ ਥੋੜ੍ਹੀ ਚੁੱਪ ਵਟ ਲਈ।

''ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਛੱਡ ਕੇ ਤੁਸਾਂ ਕੀ ਕੀਤਾ?'' ਉਸ ਛਿੜੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਹੁੰਗਾਰਾ ਦੇ ਕੇ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ।

''ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਹਮਖ਼ਿਆਲ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਜੋੜ ਕੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਭਰਾਵਾਂ ਤੇ ਯਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹਿਫ਼ਾਜ਼ਤੀ ਕੈਂਪਾਂ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚਾ ਦਿੱਤਾ। ਦੋ ਵਾਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਜਾ ਕੇ ਨਵਾਬ ਸ਼ਾਹ ਤੇ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਸਿੰਧ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਖ਼ਬਰਸਾਰ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ ਆਂ।'' ਇਕ ਦਲੇਰ ਹੌਸਲਾ ਮੇਰੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਉੱਠ ਪਿਆ ਸੀ।

''ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਤੁਸਾਂ ਬੇਹੱਦ ਹਮਦਰਦੀ ਵਾਲਾ ਕੀਤਾ। ਬਹੁਤ ਬਹੁਤ ਸ਼ਾਬਾਸ਼।'' ਮੇਰੇ ਇਸ ਕੰਮ ਨਾਲ ਉਹਦਾ ਚਿਹਰਾ ਜਲਾਲ ਫੜ ਗਿਆ। ''ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਯਾਰਾਂ ਨਾਲ ਕੌਡੀ ਖੇਡਦਾ ਸਾਂ, ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਹੀ ਲੱਗਦੇ ਸਨ। ਅਸੀਂ ਰਾਤਾਂ ਨੂੰ ਚੂਪਣ ਲਈ ਚੋਰੀ ਕਮਾਦ ਦੇ ਗੰਨੇ ਵੀ ਪੁੱਟ ਲੈਂਦੇ ਸੀ। ਹੁਣ ਤਾਂ ਇਉਂ ਲੱਗਦਾ ਏ, ਜਿਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਿਨਾਂ ਗਲੀਆਂ ਹੀ ਸੁੰਨੀਆਂ ਹੋ ਗਈਆਂ।'' ਚੋਰੀ ਗੰਨੇ ਪੁੱਟ ਲੈਣ ਦੀ ਗੱਲ ਤੇ ਉਹ ਹੱਸ ਪਈ ਸੀ।

''ਇਹਦਾ ਮਤਲਬ ਐ, ਚੋਰੀ ਵੀ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਸੀ?''

''ਗੰਨੇ ਚੂਪਣ ਦੀ ਕਾਹਦੀ ਚੋਰੀ ਹੁੰਦੀ ਆ, ਇਹ ਤਾਂ ਸ਼ੁਗਲ ਹੁੰਦਾ ਸੀ।''

''ਚੋਰੀ ਕੱਖ ਦੀ ਵੀ, ਚੋਰੀ ਲੱਖ ਦੀ ਵੀ।''

''ਗੰਨੇ ਚੂਪਣ ਤੱਕ ਅਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਾਂਝ ਹੀ ਸਮਝਦੇ ਸਾਂ।'' ਮੈਂ ਬੇਪ੍ਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਕਹਿ ਗਿਆ।

''ਇਕ ਦੂੰ ਗੱਲੋਂ ਤੁਸੀਂ ਵਧੀਆ ਬੰਦੇ ਹੋ, ਪਰ ਭੋਰਾ ਕੁ ਸੰਧਣ ਵਾਲੇ ਹੋ।'' ਉਸ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਵਿਚ ਸਿਰ ਹਿਲਾਇਆ। ਉਸ ਦੀ ਹਰੀ ਸਾੜ੍ਹੀ ਦਾ ਪੱਲਾ ਸਿਰ ਤੋਂ ਖਿਸਕ ਗਿਆ। ਕਾਲੇ ਸ਼ਾਹ ਕੇਸ ਉਸ ਦੇ ਰੂਪ ਨੂੰ ਵਧੀਆ ਦਰਸਾ ਰਹੇ ਸਨ।

''ਵਧੀਆ ਬੰਦਾ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਆਖਦਾ, ਪਰ ਬੰਦਾ ਬਣਨ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਜ਼ਰੂਰ ਰੱਖਦਾ ਆਂ।'' ਮੈਂ ਬਿਨਾਂ ਪੁੱਛੇ ਇਕ ਇਕਰਾਰ ਆਪੇ ਨਾਲ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰ ਲਿਆ।

ਸ਼ਾਇਦ ਸਾਨੂੰ ਛਿਦਰੀ ਛਾਂ ਹੇਠ ਬੈਠਿਆਂ ਅੱਧਾ ਘੰਟਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਕ ਚੁੱਪ ਮੁੜ ਤਣ ਖਲੋਤੀ। ਮੈਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸਾਂ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਦੱਸੇ। ਮੈਂ ਇਕ ਜਟਕੀ ਗੱਲ ਅਭੋਲ ਹੀ ਪੁੱਛ ਬੈਠਾ।

''ਤੂੰ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਵਿਆਹ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਇਆ?'' ਉਹਦੇ ਚਿਹਰੇ ਵਲ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰੀ ਤਾਂ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਇਆ, ਭਾਰੀ ਬੇਵਕੂਫ਼ੀ ਕਰ ਬੈਠਾ ਆਂ। ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਜ਼ਾਤੀ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਪਰ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਮੋੜਾ ਕਿਵੇਂ ਪਾਉਂਦਾ? ਮੈਨੂੰ ਸਾਹਿਤ ਬਾਰੇ ਹੀ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ।

''ਹਾਣੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ, ਜੇ ਮਿਲਦਾ ਤਾਂ ਕਰਵਾ ਲੈਣਾ ਸੀ।'' ਉਸ ਭਰਪੂਰ ਨਿਸਚੇ ਨਾਲ ਆਖਿਆ।

ਮੈਂ ਇਹ ਸਵਾਲ ਪਾ ਕੇ ਪਛਤਾਵੇ ਵਿਚ ਆ ਗਿਆ ਸਾਂ। ਚੁੱਪ ਮੁੜ ਪਸਰ ਗਈ। ਡਾਕਟਰ ਹੀ ਸਾਹ ਖਿੱਚ ਕੇ ਬੋਲੀ ''ਸ਼ਾਇਦ ਸਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਗੱਲਾਂ ਮੁੱਕ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਮੈਂ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਜਾ ਕੇ ਦਵਾਈ ਵੀ ਦੇਣੀ ਹੈ।'' ਉਸ ਸਾੜੀ ਦਾ ਪੱਲਾ ਸਿਰ 'ਤੇ ਕਰ ਲਿਆ।

''ਗੱਲਾਂ ਤਾਂ ਮੁੱਕ ਗਈਆਂ ਏ, ਪਰ ਹਾਲਾਤ ਸੁੰਗੜੇ ਸੁੰਗੜੇ ਨਹੀਂ?'' ਮੈਨੂੰ ਮਜਬੂਰੀਆਂ ਸਹੀ ਰਾਹ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਹੀਆਂ ਸਨ।

''ਕੋਈ ਨਾ ਚਿੱਠੀ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਾਂਗੇ। ਤੁਹਾਡੀ ਵਾਰਤਕ ਮੈਨੂੰ ਦਿਲ ਟੁੰਬਵੀਂ ਲੱਗੀ ਐ।'' ਉਸ ਮੇਰੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰ ਮਾਰੀ।

''ਦਿਲ ਟੁੰਬਵੀਂ ਬਾਰੇ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਆਖਦਾ, ਪਰ ਦਿਲ ਜੋ ਆਖਦਾ ਏ, ਵਾਹ ਦੇਂਦਾ ਆਂ।''

''ਕੰਵਲ ਸਾਹਿਬ! ਇਕੱਲੇ ਦਿਲ ਤੋਂ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਿਰ ਦੀ ਵੀ ਨਾਲ ਹਾਮੀ ਓਟ ਕੇ ਲਿਖੋ। ਇਕੱਲੇ ਦਿਲ ਦੇ ਜਜ਼ਬੇ ਨਾਲ ਤੁਰੇ ਝਨਾਵਾਂ 'ਚ ਡੁੱਬੇ ਐ। ਹੁਣ ਝਨਾਵਾਂ ਤਰ ਕੇ ਕੁਝ ਕਰਨ ਦਾ ਸਮਾਂ ਆ ਗਿਆ ਏ। ਤੇ ਇਕੱਲੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨਾਲ ਤੁਰੇ ਵੀ ਔਜੜੇ ਭਟਕਦੇ ਫਿਰਦੇ ਐ।'' ਉਸ ਪੂਰਨ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਕਹਿ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਉਖੜਦੇ ਨੂੰ ਸਥਿਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ।

''ਬੱਲੇ ਬੱਲੇ! ਗੁਰੂ ਵਰਗੇ ਰੱਬ ਜੀ! ਤੁਹਾਡਾ ਜਿੰਨਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਾਂ, ਥੋੜ੍ਹਾ ਈ ਥੋੜ੍ਹਾ।'' ਭਰਪੂਰ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਵਿਚ ਬਾਹਾਂ ਖਿਲਾਰਦਾ ਮਨ ਵਿਚ ਕਹਿ ਗਿਆ, ''ਪਿੱਛਾ ਤੇਰਾ ਨਹੀਂ ਛੱਡਣਾ, ਭਾਵੇਂ ਲੱਗ ਜਾਣ ਹੱਥਕੜੀਆਂ।''

''ਲੋੜ ਤੋਂ ਵਧ ਦਿੱਤੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ, ਹਾਨੀਕਾਰਕ। ਪਰ ਇਕ ਇਕੱਲਾ, ਹਮੇਸ਼ਾ ਅਧੂਰਾ। ਇਕ ਇਕ ਗਿਆਰਾਂ, ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਭਾਲ ਵਿਚ ਸਹਾਈ ਸਿੱਧ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।''

''ਲੈ ਭਈ ਭਾਨਿਆ, ਸੌਂਹ ਗਊ ਦੀ।'' ਮੇਰੇ ਏਨੀ ਆਖਣ 'ਤੇ ਉਹ ਦਿਲ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਹੱਸ ਪਈ। ''ਵੇਦਾਂਤ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਵਾਲਾ ਸਾਧ ਗੁਰੂ ਮਿਲਿਆ ਸੀ, ਜਾਂ ਤੂੰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਰਹਿਬਰ!'' ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਉਸ ਮੇਰੇ ਭੋਰਾ ਕੰਨ ਵੀ ਖਿੱਚੇ ਐ। ਬੱਸ ਮੇਰੀ ਬੈਅਤ ਕਬੂਲ ਕਰੋ।''

''ਇਹ ਗੁਰੂ ਸੂਰੂ ਆਪਣੇ ਪਾਸ ਰੱਖੋ ਤੇ ਚੱਜ ਦਾ ਸਾਥੀ ਬਣਾਓ, ਮੰਜ਼ਲ ਦੇ ਸਾਥੀ।''

''ਲੈ ਕੰਨਾਂ ਨੂੰ ਹੱਥ ਲਾ ਕੇ ਆਖਦਾ ਆਂ, ਸਤਿਵਚਨ ਸੁਆਮੀ ਜੀ!''

ਉਹ ਫੁੱਟ ਕੇ ਹੱਸ ਪਈ।

''ਮੈਂ ਕਹਿੰਦੀ ਆਂ ਇਹ ਸੁਆਮੀ ਸੁਆਮੀ ਛੱਡੋ। ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਫੂਕ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਕਬੰਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਬਣਾਉਂਦੀ ਐ। ਲਿਖੋ ਦਿਲ ਵਿਚ ਕਲਮ ਡੋਬ ਕੇ, ਪਰ ਸਿਰ ਦੇ ਪੂਰਨ ਹੁੰਗਾਰੇ ਨਾਲ। ਦਿਲ ਦਾ ਜਜ਼ਬਾ ਤਾਂ ਅੱਧਾ ਕਮਲਾ ਹੁੰਦਾ ਏ, ਤੇ ਬਹੁਤੀ ਵਾਰ ਵਹਿਣ ਪਿਆ ਪੂਰਾ ਕਮਲਾ ਵੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਏ। ਤੇਰੇ ਵਰਗੇ ਲੇਖਕ ਸਿਰ, ਸੰਜੀਦਾ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਖੜੀ ਰਹਿੰਦੀ ਐ।'' ਉਸ ਸਿਆਣੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰਵਾਇਆ।

ਮੇਰਾ ਮਨ ਅੰਦਰੇ ਅੰਦਰ ਝੁਰਦਾ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ : ਇਹ ਤਾਂ ਲੱਖਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਅਨਮੋਲ ਹੀਰਾ ਐ। ਮੈਂ ਇਕ ਤਸੱਲੀ ਹੋਰ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ।

''ਬਹੁਤੇ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲੋਂ ਟੁੱਟ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੇ?'' ਗਦਰੀ ਬਾਬਾ ਅਰੂੜ ਸਿੰਘ ਦੀ ਚੇਤਾਵਨੀ ਯਾਦ ਆ ਗਈ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜ਼ੁਬਾਨ ਵਿਚ ਹੀ ਹਮਖ਼ਿਆਲ ਬਣਾ ਕੇ ਮੋੜਿਆ ਤੇ ਨਾਲ ਤੋਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਏ।

''ਤੁਹਾਡੀ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਮੈਂ ਸੌ ਫੀਸਦੀ ਸਹਿਮਤ ਆਂ। ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਸੁੱਚਾ ਤੇ ਸਚਿਆਰਾ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ।''

''ਮੇਰਾ ਸਿਰ ਤੇ ਦਿਲ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੋਹਰੀ ਸਲਾਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਬੰਦਾ ਬਣਨ ਦੀ ਪੂਰੀ ਵਾਹ ਲਾਵਾਂਗਾ।''

''ਚਿੱਠੀ ਪੱਤਰ ਕਰਦੇ ਤੇ ਕਦੇ-ਕਦੇ ਮਿਲਦੇ, ਅਸੀਂ ਡੋਲਦੇ ਥਿੜਕਦੇ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਸਥਿਰ ਵੀ ਕਰਦੇ ਰਹਾਂਗੇ।'' ਉਸ ਭਰਪੂਰ ਤਸੱਲੀ ਨਾਲ ਕਿਹਾ।

''ਹਾਂ ਭਾਨਿਆ, ਮਨ ਤੁਰਾ ਹਾਜੀ ਬਗੋਇਮ, ਤੂ ਮਿਰਾ ਮੁੱਲਾਂ ਬਗੋ।'' ਨਾਲ ਹੀ ਮੇਰਾ ਸਿਰ ਹਿਲ ਗਿਆ। ਫਿਰ ਅਸੀਂ ਦੋਵੇਂ ਹੱਸ ਪਏ।

ਅਸਾਂ ਦੋਹਾਂ ਉੱਠ ਕੇ ਕੱਪੜੇ ਝਾੜੇ। ਮਿੱਟੀ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਲੱਗੀ ਸੀ, ਪਰ ਘਾ ਪੱਤ ਜ਼ਰੂਰ ਚੁੰਬੜੇ ਸਨ। ਮੈਂ ਝਿਜਕ ਤੋੜ ਕੇ ਪੁੱਛਿਆ,

''ਕੁਝ ਖਾਣਾ ਪੀਣਾ ਨਹੀਂ?''

''ਕਦੇ ਜ਼ਰੂਰ ਇਕੱਠੇ ਖਾਵਾਂ ਪੀਵਾਂਗੇ, ਹੁਣ ਹਾਲਾਤ ਠੀਕ ਨਹੀਂ।'' ਤੁਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਪੁੱਛ ਲਿਆ, ''ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਦੋਸਤ ਕੌਣ ਸੀ?''

''ਮੇਰਾ ਜਿਗਰੀ ਯਾਰ, ਇਥੇ ਏਅਰ ਇੰਡੀਆ ਵਿਚ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਲੱਗਾ ਏ।''

''ਨਹੀਂ, ਮੈਂ ਤਾਂ ਸੁਤੇ ਹੀ ਪੁੱਛ ਲਿਆ। ਸਾਡਾ ਵਖਰਿਆਂ ਮਿਲਣਾ ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਭਰਮ ਨਾ ਦੇਵੇ?''

''ਉਹ ਨਿਸਚੇ ਵਾਲਾ ਆਤੀ ਐ, ਐਸਾ ਵੈਸਾ ਨਹੀਂ।'' ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਵਲੋਂ ਤਸੱਲੀ ਦਿੱਤੀ।

''ਬਸ ਆਖ਼ਰੀ ਗੱਲ, ਤੁਹਾਡੀ ਵਾਰਤਕ ਵਧੀਆ ਐ, ਇਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਹੋਰ ਰਸ ਭਿੰਨੀ ਕਰਦੇ ਜਾਵੋ। ਸਾਡੀ ਦੋਸਤੀ ਦਾ ਮੁੱਢ ਤੇ ਅੰਤ ਇਸੇ ਗੱਲ 'ਤੇ ਖੜਾ ਏ।'' ਉਸ ਆਖ਼ਰੀ ਚੇਤਾਵਨੀ ਵੀ ਰੜਕਾ ਮਾਰੀ। ''ਤੁਹਾਡੀ ਅਸ਼ੀਰਵਾਦ ਸਦਕਾ, ਸਮਝੋ ਸਾਹਿਤ ਨੂੰ ਸਮਰਪਤ ਹੋ ਗਿਆ ਆਂ।'' ਮੈਂ ਪੂਰੇ ਦਿਲ ਨਾਲ ਹੁੰਗਾਰਾ ਭਰਿਆ।

''ਬੱਸ, ਵੱਡੀ ਵੱਡੀ ਸ਼ਾਬਾਸ਼!''

ਫਿਰ ਅਸੀਂ ਭੀੜ ਵਾਲੀ ਸੜਕ ਪਾਰ ਕਰਕੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿਚ ਵੜ ਗਏ।

(ਸਮਾਪਤ)

ਕਹਾਣੀ

ਪਾਤਸ਼ਾਹ

ਮਾਸਟਰ ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਸੰਗਲ ਨਾਲ ਨੂੜਿਆ, ਨਮੋਸ਼ੀ ਦਾ ਝੰਬਿਆ ਗੋਡਿਆਂ 'ਚ ਸਿਰ ਦੇਈ ਬੈਠਾ ਸੀ। ਆਪਣੇ ਪੂਰੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਜਾਣਿਆ-ਪਛਾਣਿਆ ਤੇ ਸਤਿਕਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।

ਮਾਸਟਰ ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ, ਮਿਹਨਤੀ, ਸੂਝਵਾਨ, ਮਿੱਠਬੋਲੜਾ ਤੇ ਹਰ ਕਿਸੇ ਦੇ ਕੰਮ ਆਉਣ ਵਾਲਾ। ਪਿਛਲੇ ਵੀਹ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਉਹ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਹੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾ ਚੁੱਕਾ ਸੀ।

ਜ਼ਰਾ ਜਿੰਨਾ ਸਿਰ ਚੁੱਕ ਉਹ ਚੋਰੀ-ਚੋਰੀ ਦੁਆਲੇ ਵੇਖਦਾ, ਕਿਤੇ ਕੋਈ ਜਾਣ-ਪਹਿਚਾਣ ਵਾਲਾ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਵੇਖ ਰਿਹਾ, ਪਰ

ਸੁਖਜੀਤ

ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਉਸ ਦੀ ਨਿਗ੍ਹਾ ਜਾਂਦੀ ਸੀ, ਸਾਰੀ ਭੀੜ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਰੁਝੀ ਹੋਈ ਸੀ।

ਉਹਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੁਟੀਆ ਸੀ ਮਹੱਲ ਵਰਗੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਿੰਨੇ ਹੀ ਸੇਵਕ ਧੋਣ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਰੋਵਰ ਦੇ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਦੁੱਧ ਅਤੇ ਇਤਰ ਮਿਲਾ ਕੇ 'ਪਵਿੱਤਰ ਜਲ' ਚੋਂ ਉਠਦੀਆਂ ਖੁਸ਼ਬੂ ਦੀਆਂ ਲਪਟਾਂ ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਧੁਰ ਅੰਦਰ ਤਕ ਲਹੂ ਦਿੰਦੀਆਂ। ਕੁਟੀਆ ਦੁਆਲੇ ਘਾਹ ਤੇ ਫੁੱਲਾਂ-ਬੂਟਿਆਂ ਨਾਲ ਲੱਦੇ ਮੈਦਾਨ ਦੀ ਸਫਾਈ ਵੀ ਕੁਝ ਸੇਵਕ ਬੜੀ ਸ਼ਰਧਾ ਨਾਲ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਮੈਦਾਨ ਅਤੇ ਕੁਟੀਆ ਨੂੰ ਕਿਲ੍ਹੇ ਵਰਗੀ ਫਸੀਲ ਨੇ ਚੁਫੇਰਿਓਂ ਵਲਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਫਸੀਲ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹੀਆਂ ਵੇਲਾਂ ਦੀ ਕਾਂਟ-ਛਾਂਟ ਅਤੇ ਫਲੱਡ ਲਾਈਟਾਂ ਦੀ ਸਾਫ-ਸਫਾਈ ਵਾਸਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਸੇਵਕ ਚਮਗਿੱਦੜਾਂ ਵਾਂਗ ਚਿੰਬੜੇ ਹੋਏ।

ਉਹਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਆਇਆ ਮੁੰਡਾ ਟੂਟੀ ਤੋਂ ਨਹਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਘੁੰਮਦੀ-ਘੁੰਮਦੀ ਉਹਦੀ ਨਿਗ੍ਹਾ ਆਪਣੇ ਗਿੱਟੇ 'ਤੇ ਆ ਟਿਕੀ, ਜਿਸ ਦੁਆਲੇ ਮਸ਼ੀਨੀ ਸੰਗਲ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਚਾਰ ਵਲ ਪਾ ਕੇ ਵੱਡਾ ਸਾਰਾ ਜਿੰਦਰਾ ਮਾਰਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਪੈਰ ਨੂੰ ਹਿਲਾਉਣਾ ਚਾਹਿਆ, ਪਰ ਜਿਵੇਂ ਪੈਰ ਨਾਲ ਪੱਥਰ ਬੱਝੇ ਹੋਏ ਹੋਣ। ਹਿੱਲਦਾ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਸਰੀਰ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਅੰਗ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਵਰਗੇ ਮਛੋਰਾਂ ਤੋਂ ਕੁੱਟ ਤੇ ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਖਾਣ ਪਿਛੋਂ ਸਰੀਰ ਤਾਂ ਕੀ ਉਸ ਦੀ ਰੂਹ ਵੀ ਪਿੰਜੀ ਗਈ ਸੀ। ਸੰਗਲ ਉਸ ਨੂੰ ਬਾਪੂ ਦੀ ਮੋਟੇ ਮਣਕਿਆਂ ਵਾਲੀ ਮਾਲਾ ਵਾਂਗੂ ਦਿਸਣ ਲੱਗਾ ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਮਨ ਬਾਪੂ ਪ੍ਰਤੀ ਗੁੱਸੇ ਨਾਲ ਭਰਨ ਲੱਗਾ।

ਉਸਦਾ ਬਾਪੂ, ਜਿਹੜਾ ਹੁਣ ਏਸ ਡੇਰੇ ਵਿਚ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੇ ਚਰਨੀਂ ਆ ਲੱਗਾ ਸੀ ਤੇ ਉਹਦੇ ਕਹਿਣ ਵਾਂਗੂ ਉਸ ਨੇ ਸਾਰੇ ਦੁਨਿਆਵੀ ਰਿਸ਼ਤੇ ਤਿਆਗ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੀ ਮਿਹਰ ਨਾਲ ਮੋਹ ਮਾਇਆ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਜੇ ਉਸ ਨੂੰ ਚਿੰਤਾ ਸੀ ਤਾਂ ਸਿਰਫ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਲੋਕ ਦੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਲਈ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਡੇਰੇ ਨੂੰ ਮੱਥਾ ਟੇਕ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਜਿਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵੱਟ ਛਾਂਗਣ ਤੇ ਬਾਪੂ ਵੀਹ ਵਾਰੀ ਸ਼ਰੀਕਾਂ ਨਾਲ ਲੜਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਤਾਂ ਆਪਣੀਆਂ ਤਿੰਨੇ ਧੀਆਂ ਇਸ ਲਈ ਲੋੜਕੂ ਘਰਾਂ 'ਚ ਵਿਆਹੀਆਂ ਸਨ ਕਿ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਝਮੇਲੇ 'ਚ ਕਿਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਓਰਾ ਨਾ ਰੱਖਣਾ ਪੈ ਜਾਵੇ। ਹੁਣ ਉਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਬਾਪੂ ਨੇ ਡੇਰੇ ਨੂੰ ਮੱਥਾ ਟੇਕ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਸਾਰੀ ਦੀ ਸਾਰੀ ਅੱਠ ਦੇ ਅੱਠ ਕਿੱਲੇ ਸੋਚ ਕੇ ਅੰਦਰੋਂ ਲਾਟ ਨਿਕਲਦੀ ਸੀ ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਦੇ।

ਪਿਛਲੇ ਮਹੀਨੇ ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਦਾ ਵੱਡਾ ਪੁੱਤ ਜੀਤ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਵਿਚ ਚੱਲ ਵਸਿਆ ਸੀ। ਦੁੱਖਾਂ ਦਾ ਪਹਾੜ ਟੁੱਟ ਪਿਆ ਸੀ...। ਜੀਤ ਦੀ ਮਾਂ ਦੀ ਦੰਦਲ ਟੁੱਟਦੀ ਤਾਂ ਜੀਤ ਦੀ ਘਰ ਵਾਲੀ ਪਛਾੜ ਖਾ ਕੇ ਡਿੱਗ ਪੈਂਦੀ। ਵਿਲੂੰ-ਵਿਲੂੰ ਕਰਦੇ ਜੀਤ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਜੁਆਕ ਵੱਡਿਆਂ ਨੂੰ ਰੋਂਦਿਆਂ ਵੇਖ ਕੇ ਉੱਚੀ ਉੱਚੀ ਰੋਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੇ, ਕਦੇ ਏਨੇ ਸਹਿਮ ਜਾਂਦੇ ਕਿ ਉੱਚੀ ਸਾਹ ਵੀ ਨਾ ਲੈਂਦੇ, ਬਿੱਟ-ਬਿੱਟ ਵੇਖੀ ਜਾਂਦੇ ਬੱਸ। ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਦਾ ਛੋਟਾ ਪੁੱਤ ਬੀਰਾ, ''ਤੂੰ ਕਿੱਥੇ ਤੁਰ ਗਿਆ ਬਾਈ'' ਆਖ ਕੇ ਧਾਹ ਮਾਰਦਾ ਤਾਂ ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਦਾ ਸਾਰਾ ਵਜੂਦ ਕੰਬ ਜਾਂਦਾ। ਪਰ ਉਹ ਡੋਲਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਸੰਭਲ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਉਹ ਆਪਣੀ ਘਰਵਾਲੀ ਨੂੰ ਆਖਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ, ''ਨਾ ਰੋ ਬਲਵੰਤ ਕੁਰੇ, ਤੂੰ ਨਾ ਰੋ, ਬਹੂ ਨੂੰ ਸਾਂਭ ਤੂੰ ਐਹਨਾਂ ਮਾਸੂਮਾਂ ਨੂੰ ਸਾਂਭ....।'' ਦੋ ਸਾਲ ਦੀ ਪੋਤੀ ਗੁੱਡੋ ਤੋਂ ਸਾਲ ਦੇ ਪੋਤੇ ਬਿੱਟੂ ਨੂੰ ਬੁੱਕਲ 'ਚ ਲੈ ਕੇ ਉਹ ਕਹਿੰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ, ''ਦੇਖ ਜੇ ਤੂੰ ਉਹਦੀ ਮਾਂ ਏਂ ਨਾ, ਤਾਂ ਉਹ ਮੇਰਾ ਵੀ ਪੁੱਤ ਸੀ...ਪਰ ਆਪਣਾ ਰੋਣਾ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ....ਆਪਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਂਭਿਏ ਬਲਵੰਤ ਕੁਰੇ...।''

ਮਸੋਸ ਕਰਨ ਆਇਆਂ ਨਾਲ ਉਹ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦਾ ਵਿਚ-ਵਿਚ ਬਾਹਰ ਗੇਟ ਵਲ ਵੇਖ ਲੈਂਦਾ, ਸ਼ਾਇਦ ਬਾਪੂ ਆ ਜਾਵੇ। ਉਹ ਬਾਪੂ ਦੇ ਮੋਢੇ ਨਾਲ ਲੱਗ ਜੀਤ ਪੁੱਤ ਦਾ ਗ਼ਮ ਹੌਲਾ ਕਰ ਲਵੇ। ਸੁਨੇਹਾ ਤਾਂ ਬਾਪੂ ਨੂੰ ਉਦਣ ਹੀ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਪਰ ਬਾਪੂ ਆਇਆ ਭੋਗ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਹੀ ਸੀ, ਡੇਰੇ ਦੇ ਪੰਜ-ਛੇ ਸੇਵਕਾਂ ਨਾਲ। ਲੰਮਾ ਸਾਰਾ ਚੋਲਾ ਪਾਈ, ਅੱਖਾਂ ਮੀਟੀ ਸਿਮਰਨਾ ਫੇਰਦਾ, ਇਉਂ ਨਿਰਲੇਪ ਜਿਹਾ ਬੈਠਾ ਬਾਪੂ ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਬੜਾ ਓਪਰਾ ਜਾਪਿਆ ਸੀ।

ਭੋਗ ਪੈਣ ਵੇਲੇ ਬਾਪੂ ਨੇ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਹੀ ਮਾਈਕ ਫੜ ਲਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਇੰਜ ਬੋਲਦਾ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਵੇਖਿਆ ਸੁਣਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਦੇ। ਉਹ ਬੋਲਿਆ ਵੀ ਉੱਘੜ-ਦੁੱਗੜਾ ਸੀ, ''ਸਾਧ ਸੰਗਤੇ, ਦੇਖੋ ਭਾਈ...।'' ਡੇਰੇ ਵਿਚੋਂ ਸੁਣੀ ਕਥਾ ਦੀ ਭੈੜੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਨਕਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਉਹ, ''ਭਾਈ ਸੌ ਹੱਥ ਰੱਸਾ...ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਉਹੀ ਐ ਜੋ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਭਾਵੇ...ਪਰ ਬੰਦਾ ਵੀ ਭਾਈ...ਭੁੱਲ ਈ ਜਾਂਦੈ...ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਜੋਰ ਲਾਇਆ ਟੱਬਰ ਨੂੰ....ਪਾਅਸ਼ਾਹ ਦੇ ਲੜ ਲੱਗ ਜੋ....ਪਰ ਮੇਰੀ ਕਿਸੇ ਨਹੀਂ ਸੁਣੀ....ਝੂਠੀਆਂ ਪੜ੍ਹਾਈਆਂ ਨੇ ਪੱਟੀ ਮੇਸ ਕਰਤੀ ਭਾਈ....ਸੱਚ ਆਖਾਂ ਤਾਂ ਜੈਬ ਸੂੰਹ ਨੂੰ ਵੀ....ਏਸ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦਾ ਝੂਠਾ ਮਾਣ ਲੈ ਡੁੱਬਿਆ...ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਕਲਪਿਆ, ਜਦੋਂ ਜੀਤ ਨੇ ਦਾਹੜੀ ਮੁਨਾਈ...ਪਰ ਏਹਨੇ ਕੁਛ ਨਾ ਕਿਹਾ...ਮੈਂ ਤਾਂ ਫਿਰ ਘਰ ਈ ਛੱਡ 'ਤਾ...ਮੈਂ ਪਾਅਸ਼ਾਹ ਦੇ ਚਰਨੀਂ ਲੱਗ ਆਪਣੀਆਂ ਭੁੱਲਾਂ ਬਖ਼ਸ਼ਾ ਲੀਆਂ....ਮੈਂ ਤਾਂ ਥੋਨੂੰ ਵੀ ਕਹਿਨਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ....ਛੱਡੋ ਭਾਈ, ਏਹ ਝੂਠੇ ਮਾਣ ਤੇ ਲੱਗ ਜੋ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੇ ਚਰਨੀਂ...ਤੂੰ ਵੀ ਜੈਬ ਸਿਆਂ ਭਾਈ....ਹਾਲੇ ਵੀ ਡੁੱਲ੍ਹੇ ਬੇਰਾਂ ਦਾ...ਆਹ ਛੋਟੇ ਨੂੰ ਸਾਂਭ ਜਿਹੜਾ ਸਿਰ ਮੂੰਹ ਮੁਨਾਈ ਫਿਰਦੈ...ਦੇਖ ਉਹਦੀ ਲਾਠੀ ਦੀ ਵਾਜ...।''

ਗੁੱਸਾ ਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਨੂੰ, ਪਤਾ ਹੀ ਨਾ ਲੱਗਾ ਕਦੋਂ ਉਸ ਬਾਪੂ ਹੱਥੋਂ ਮਾਈਕ ਖੋਹ ਲਿਆ ਤੇ ਪਾਠੀ ਨੂੰ ਅਰਦਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਬਾਪੂ ਦੇ ਨਾਲ ਆਏ ਡੇਰੇ ਦੇ ਸੇਵਕ ਬਾਪੂ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ਮੰਨ ਗਏ ਸਨ। ਉਹ ਬਾਪੂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਅਵਾ-ਤਵਾ ਬੋਲਦੇ, ਅਰਦਾਸ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਡੇਰੇ ਦੇ ਰਾਹ ਪੈ ਗਏ ਸਨ। ਇਕ ਦੋ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਵੀ ਸੀ ਅਜੈਬ ਸਿਹੁੰ ਨੂੰ ਕਿ ਬਾਪੂ ਨੂੰ ਮੋੜ ਲਿਆਵੇ ਪਰ ਮਨ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਮੰਨਿਆ ਉਸਦਾ, ਉਸਨੇ ਸੋਚਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਡੇਰੇ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਲੜ ਲੱਗ ਕੇ ਬੰਦਾ ਇੰਨਾ ਹੀ ਨਿਰਮੋਹਾ ਤੇ ਪੱਥਰ ਹੋ ਜਾਂਦੈ...ਤਾਂ ਹੁਣ ਕੀ ਮੋੜਨਾ ਬਾਪੂ ਨੂੰ। ਉਂਜ ਬਾਪੂ ਹੁਣ ਉਹ ਬਾਪੂ ਰਹਿ ਵੀ ਕਿੱਥੇ ਗਿਆ ਸੀ...।

ਡੇਰੇ ਆਉਂਦਾ-ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਸੀ ਪਰ

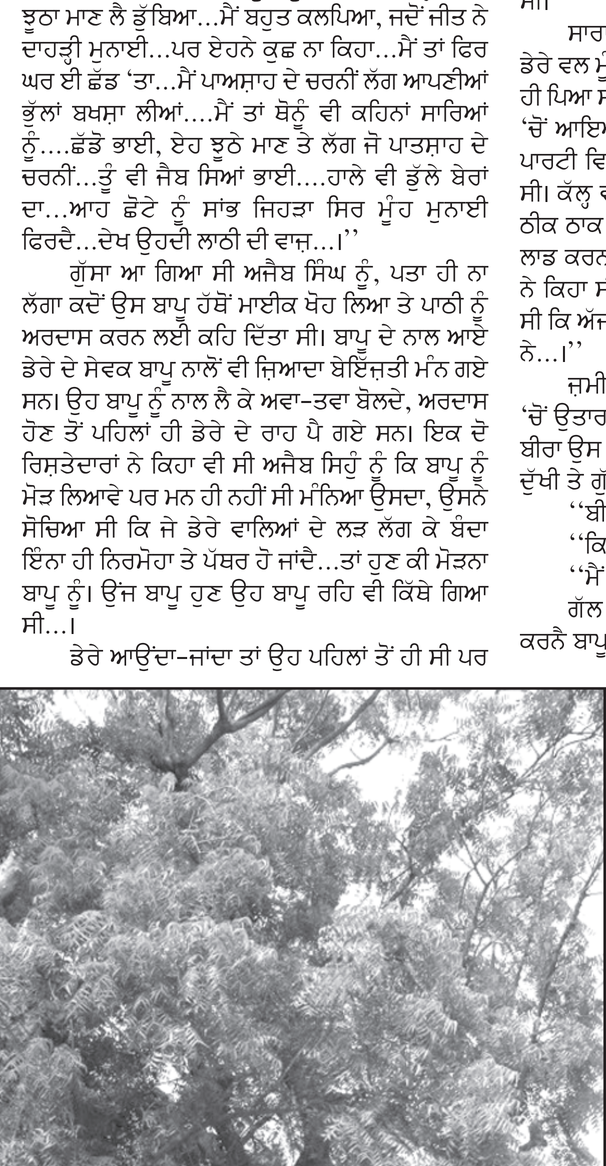

ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਜਦੋਂ ਦੀ ਬੇਬੇ ਪੂਰੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਉਹ ਉੱਥੇ ਪੱਕਾ ਹੀ ਡੇਰਾ ਲਾ ਕੇ ਬੈਠ ਗਿਆ ਸੀ। ਘਰ ਤਾਂ ਉਹ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਪਿੱਛੋਂ ਹੀ ਆਉਂਦਾ ਸੀ, ਸਿਰਫ ਠੇਕਾ ਲੈਣ, ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਆਪਣੇ ਹੀ ਪੁੱਤ ਕੋਲੋਂ ਤੇ ਲਿਜਾ ਕੇ ਡੇਰੇ ਮੱਥਾ ਟੇਕ ਦਿੰਦਾ ਸੀ। ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਸਣੇ ਟੱਬਰ ਔਖਾ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਫਿਰ ਇਹ ਸੋਚ ਕੇ ਮਨ ਮਾਰ ਲੈਂਦਾ ਕਿ ਚੱਲ ਹੋਊ ਬਾਪੂ ਦਾ ਵੀ ਹੱਕ ਐ, ਜੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਉਂ ਹੀ ਖੁਸ਼ੀ ਮਿਲਣੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਉਂ ਹੀ ਸਹੀ।

ਠੇਕਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਬਾਪੂ ਡੇਰੇ ਦੀ ਗੱਡੀ ਵਿਚ ਆਉਂਦਾ, ਦੋ ਚਾਰ-ਸੇਵਕ ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਹੁੰਦੇ ਜਿਹੜੇ ਘਰ ਦੀਆਂ ਨੂੰਹਾਂ-ਧੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿਰ ਢੱਕ ਕੇ ਰੱਖਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ, ਗੁਰੂ ਵਾਲੇ ਬਣਨ ਲਈ ਤਾੜਨਾ ਕਰਦੇ, ਦੁੱਧ ਛਕਦੇ ਤੇ ਘਰ ਵਿਚਲੀ ਹਰ ਚੰਗੀ ਸ਼ੈਅ ਨੂੰ ਡੇਰੇ ਵਿਚ ਲੈ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਨਾਲ ਘੂਰਦੇ। ਪੈਸੇ ਫੜ ਕੇ ਬਾਪੂ ਚਿੱਟੀ ਰੁਮਾਲੀ ਵਿਚ ਲਪੇਟਦਾ ਤੇ ਮੱਥਾ ਟੇਕਣ ਵਾਂਗੂੰ ਦੋਵੇਂ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਸੇਵਕ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਤੇ ਆਖਦਾ, ''ਮੈਂ ਥੋਡਾ ਭਲਾ ਹੀ ਕਰਦੈਂ ਭਾਈ, ਚਾਹੇ ਧੱਕੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸਮਝ ਲੋ....। ਦਾਨ ਦਿੱਤੇ ਤੋਂ ਧਨ ਘਟਦਾ ਨਹੀਂ....।''

ਸਿਰ ਹਿਲਾ ਕੇ ਬਾਪੂ ਦੀ ਗੱਲ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕਰਦਾ ਸੇਵਕ, ਟੱਬਰ 'ਤੇ ਅਹਿਸਾਨ ਕਰਨ ਵਾਂਗੂੰ ਵੀਹ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਿਆ, ਗੋਡੇ ਹੇਠਲੇ ਬੈਗ ਵਿਚ ਲਾਪ੍ਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਰੱਖ ਲੈਂਦਾ ਸੀ।

ਸਾਰਾ ਟੱਬਰ ਡੇਰੇ ਤੋਂ ਪੁੱਜ ਕੇ ਦੁਖੀ ਸੀ, ਉਹ ਕਦੇ ਵੀ ਡੇਰੇ ਵਲ ਮੂੰਹ ਨਾ ਕਰਦੇ ਜੇ..। ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਡੇਰੇ ਆਉਣਾ ਹੀ ਪਿਆ ਸੀ ਕੱਲ੍ਹ। ਉਹ ਕਿਸੇ ਸਾਥੀ ਅਧਿਆਪਕ ਦੀ ਪਾਰਟੀ 'ਚੋਂ ਆਇਆ ਸੀ। ਉਹ ਸ਼ਰਾਬ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪੀਂਦਾ ਪਰ ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਤੇ ਇਕ-ਦੋ ਪੈੱਗ ਲਾ ਲੈਂਦਾ ਸੀ। ਕੱਲ੍ਹ ਵੀ ਉਸ ਨੇ ਦੋ ਕੁ ਪੈੱਗ ਪੀਤੇ ਹੋਏ ਸਨ, ਪਰ ਉਹ ਠੀਕ ਠਾਕ ਸੀ। ਰੋਜ਼ ਵਾਂਗੂੰ ਪੋਤੀ ਗੁੱਡੋ ਨੂੰ ਬੁੱਕਲ 'ਚ ਲੈ ਕੇ ਲਾਡ ਕਰਨ ਹੀ ਲੱਗਾ ਸੀ ਕਿ ਘਬਰਾਈ ਹੋਈ ਬਲਵੰਤ ਕੁਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ, ''ਸੁਣੋ ਜੀ, ਪਟਵਾਰੀ ਆ ਕੇ ਗਿਐ, ਕਹਿੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਅੱਜ ਡੇਰੇ ਵਾਲੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਨੰਬਰ ਲੈ ਕੇ ਗਏ ਨੇ...।''

ਜ਼ਮੀਨ ਖਿਸਕ ਗਈ ਸੀ ਪੈਰਾਂ ਹੇਠੋਂ। ਗੁੱਡੋ ਨੂੰ ਬੁੱਕਲ 'ਚੋਂ ਉਤਾਰ ਅਜੇ ਉਹ ਸਿੱਧਾ ਹੀ ਹੋਇਆ ਸੀ ਕਿ ਛੋਟਾ ਪੁੱਤ ਬੀਰਾ ਉਸ ਨੂੰ ਬੈਠਕ ਦੇ ਬੂਹੇ 'ਚ ਖੜਾ ਦਿਸਿਆ ਸੀ, ਬੜਾ ਹੀ ਦੁੱਖੀ ਤੇ ਗੁੱਸੇ ਵਿਚ।

''ਬੀਰੇ ਸਕੂਟਰ ਕੱਢੀਂ ਬਾਹਰ...।''

''ਕਿਉਂ...?''

''ਮੈਂ ਬਾਪੂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਜਾਣੈ...।''

ਗੱਲ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰਨ ਦਿੱਤੀ ਬੀਰੇ ਨੇ, ''ਹੁਣ ਕੀ ਕਰਨੈ ਬਾਪੂ ਨੂੰ ਮਿਲ ਕੇ, ਨਾ ਮੈਂ ਪੁੱਛਦੈਂ ਹੁਣ ਕੀ ਕਰਨੈ..ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਸੀ ਉਸ ਡੇਰੇ ਨੂੰ ਚਾਲੀ ਹਜ਼ਾਰ ਜਜੀਆ ਨਾ ਭਰੋ ਸਾਲ ਦਾ..ਬਾਪੂ ਨੂੰ ਲੈ ਆਓ ਐਥੇ...ਮੰਨੀ ਕਿਸੇ ਨੇ ਮੇਰੀ...?''

ਬੀਰਾ ਲੋਹਾ ਲਾਖਾ ਹੋ ਕੇ ਚਾਰ ਪੈਰ ਅੱਗੇ ਆਇਆ ਸੀ। ਫਿਰ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਵਲ ਹੱਥ ਕਰਕੇ ਬੋਲਿਆ ਸੀ, ''ਮੈਂ ਨੀ ਸੀ ਕਹਿੰਦਾ ਤੈਨੂੰ...ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੰਜਰਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਵਾੜਿਆ ਕਰ ਘਰੇ...ਪਰ ਤੈਂ ਮੰਨੀ...ਤੂੰ ਤਾਂ 'ਛੰਤ ਜੀ, ਛੰਤ ਜੀ' ਕਰਦੀ ਦੁੱਧ ਛਕਾਉਂਦੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਥੱਕਦੀ..ਹੁਣ..ਹੁਣ ਲੱਗੂ ਪਤਾ..ਸੱਪਾਂ ਨੂੰ ਦੁੱਧ ਪਿਲਾਉਣ ਦਾ...।''

ਹੌਸਲਾ ਰੱਖ ਪੁੱਤ...ਅਜੇ ਵੀ ਵਿਗੜਿਐ...ਮੈਂ ਚੱਲਿਆਂ ਬਾਪੂ ਨੂੰ ਲੈਣ...ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਨੇ ਠੰਡ ਵਰਤਾਉਣੀ ਚਾਹੀ ਸੀ, ਪਰ ਬੀਰਾ ਹੋਰ ਭੜਕ ਪਿਆ ਸੀ, ''ਹੁਣ ਨਾ ਆ ਗਿਆ ਬਾਪੂ..।'' ਫਿਰ ਥੋੜਾ ਗੰਭੀਰ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ, ''ਉਸ ਡੇਰੇ ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ ਪਾਪਾ, ਸਾਡੇ ਕਾਲਜ 'ਚ ਆਉਂਦੇ ਨੇ ਉਥੋਂ ਦੇ ਮੁੰਡੇ, ਉਹ ਦੱਸਦੇ ਐ ਕਿ ਉਥੇ ਕੋਈ ਸੰਤ-ਸੁੰਤ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ, ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਦੇ ਬਦਮਾਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਭਰਿਐ ਪਿਐ ਸਾਰਾ ਡੇਰਾ...।''

''ਬੱਸ ਕਰ ਵੇ ਚੰਦਰਿਆ ਬੱਸ ਕਰ....ਕਿਉਂ।'' ਪਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਬੋਲਣ ਦਿੱਤਾ ਬੀਰੇ ਨੇ ਮਾਂ ਨੂੰ...।''

''ਤੂੰ ਬੱਸ ਕਰ ਤੂੰ...ਤੇਰੇ ਵਰਗੀਆਂ ਬੁੜੀਆਂ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਚਲਦੇ ਨੇ ਇਹ ਢਕੌਂਸਲੇ...ਸਾਡੇ ਕਾਲਜੇ ਨੂੰ ਹੱਥ ਪਾ ਲਿਆ ਉਨ੍ਹਾਂ....ਤੈਨੂੰ ਅਜੇ ਵੀ...ਹੁਣ ਤਾਂ ਸ਼ਰਮ...।''

''ਬੀਰੇ....ਏ...।'' ਬਹੁਤ ਉੱਚੀ ਬੋਲਿਆ ਸੀ ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ, ਮਾਂ ਵਲ ਬੀਰੇ ਦਾ ਇਹ ਵਰਤਾਅ ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲੱਗਿਆ। ਉਹਦੇ ਏਨੀ ਉੱਚਾ ਬੋਲਣ ਨਾਲ ਕਦੋਂ ਦੀ ਸਹਿਮੀ ਖੜੀ ਗੁੱਡੋ ਨੇ ਅਜਿਹੀ ਲੇਰ ਮਾਰੀ ਸੀ ਕਿ ਸਾਰੇ ਘਰ ਵਿਚ ਸੁੰਨ ਵਰਤ ਗਈ ਸੀ। ਸਭ ਕੁਝ ਭੁੱਲ ਕੇ ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਨੇ ਗੁੱਡੋ ਨੂੰ ਚੁੱਕ ਕੇ ਹਿੱਕ ਨਾਲ ਲਾਇਆ ਸੀ ਤਾਂ ਉਹ ਡਡਿਆ ਕੇ ਰੋਣ ਲੱਗੀ ਸੀ।

ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਦਾ ਸਿਰ ਮੁੜ ਗੋਡਿਆਂ 'ਤੇ ਆ ਟਿਕਿਆ ਸੀ, ਗੋਡੇ ਉਸ ਨੇ ਇੰਜ ਹਿੱਕ ਨਾਲ ਘੁੱਟੇ ਸਨ, ਜਿਵੇਂ ਹਿੱਕ ਨਾਲ ਗੁੱਡੋ ਲੱਗੀ ਹੋਵੇ। ਰਾਤੀਂ ਉਹਨੇ ਬੜੀ ਰਿਹਾੜ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇਗੀ, ''ਪਾਪਾ ਪਾਪਾ'' ਆਖਦੀ ਰੋਂਦੀ ਹੀ ਸੌਂ ਗਈ ਹੋਵੇਗੀ ਤੇ ਸੁੱਤੀ ਪਈ ਵੀ ਨਿੱਕੇ-ਨਿੱਕੇ ਹਟਕੋਰੇ ਤੇ ਹਉਕੇ ਲੈਂਦੀ ਰਹੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਬਹੁਤ ਓਦਰ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਗੁੱਡੋ, ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ। ਜੀਤ ਦੇ ਤੁਰ ਜਾਣ ਪਿੱਛੋਂ ਜਿਵੇਂ ਜੀਤ ਦੇ ਘਰਵਾਲੀ ਆਪਣੇ ਬੱਚੇ ਬਿੱਟੂ ਦਾ ਵਸਾਹ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦੀ ਓਵੇਂ ਗੁੱਡੋ ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਦਾ ਭੋਰਾ ਵਿਸਾਹ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦੀ। ਪਿੱਛੇ ਜਿਹੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰਹਿਣਾ ਪੈ ਗਿਆ ਸੀ ਦੋ ਦਿਨ-ਰੋ-ਰੋ ਬੁਰਾ ਹਾਲ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ ਗੁੱਡੋ ਨੇ। ਉਦਰੇਵੇਂ ਨਾਲ ਬੁਖਾਰ ਚੜ੍ਹ ਲਿਆ ਸੀ। ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਰਾਤ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ ਕਿਤੇ ਹੁਣ। ਪਰ ਹੁਣ ਤਾਂ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿੰਨੀਆਂ ਰਾਤਾਂ ਇਥੇ...।

ਕੱਲ੍ਹ ਉਹ ਕੱਲਾ ਹੀ ਆ ਗਿਆ ਸੀ ਡੇਰੇ। ਬੀਰੇ ਨੂੰ ਉਹ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲਿਆਇਆ ਕਿ ਨਵਾਂ ਖੂਨ ਐਂ, ਨਾ ਜਾਣੇ ਉਚਾ-ਨੀਵਾਂ ਬੋਲ ਜਾਵੇ। ਉਹ ਤਾਂ ਬਾਪੂ ਦਾ ਮਿੰਨਤ ਤਰਲਾ ਕਰ ਲਵੇਗਾ। ਕਹੇਗਾ, ''ਕਿਉਂ ਉਜਾੜਨ ਲੱਗਿਆਂ ਬਾਪੂ ਟੱਬਰ ਨੂੰ, ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਕੀ ਘਾਟੈ...ਤੂੰ ਜੁਆਕਾਂ ਵਲ ਦੇਖ...ਕਿਉਂ ਘਾਣ ਕਰਨ ਲੱਗੈਂ...?'' ਉਹ ਭੋਗ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਦੀ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗ ਲਵੇਗਾ, ਬਾਪੂ ਤੋਂ ਵੀ, ਡੇਰੇ ਵਾਲਿਆਂ ਤੋਂ ਵੀ। ਇਹੀ ਸਭ ਸੋਚਦਾ ਉਹ ਡੇਰੇ ਆਣ ਪਹੁੰਚਿਆ ਸੀ।

ਡੇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੀ ਤਿੰਨ-ਚਾਰ ਸੇਵਕ ਮਿਲ ਪਏ ਸਨ। ਚਿੱਟੇ ਚੋਲੇ, ਪੈਰੀਂ ਪਊਏ ਤੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਮਾਲਾ, ਮਨੁੱਖ ਤਾਂ ਉਹ ਜਾਪਦੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਜਿਵੇਂ ਦੇਵਤੇ ਉਤਰ ਆਏ ਹੋਣ ਧਰਤੀ 'ਤੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਤਸੱਲੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਦੀ, ਜਿੱਥੇ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਫਰਿਸ਼ਤੇ ਵੱਸਦੇ ਹੋਣ, ਉਥੇ ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਧੱਕਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਸ ਨੇ ਨਹੀਂ ਸਨ ਪਛਾਣੇ ਕਿ ਇਹ ਉਹੀ ਸੇਵਕ ਸਨ, ਜਿਹੜੇ ਜੀਤ ਦੇ ਭੋਗ ਵੇਲੇ ਗਏ ਸਨ ਬਾਪੂ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ਮੰਨ ਕੇ ਆਏ ਸਨ।

ਉਸ ਨੇ ਬਹੁਤ ਝੁਕ ਕੇ ਫਤਹਿ ਬੁਲਾਈ ਸੀ, ਏਦਾਂ ਝੁਕਿਆ ਉਹ ਬੜਾ ਓਪਰਾ ਜਾਪਦਾ ਸੀ, ਉਹਨੂੰ ਏਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਝੁਕਣ ਦੀ ਜਾਂਚ ਜੁ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅੱਗੋਂ ਸੇਵਕਾਂ ਵੀ ਬੜੇ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਜੁਆਬ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਫਤਹਿ ਦਾ, ਝੁਕ ਕੇ। ਉਹ ਝੁਕੇ ਹੋਏ ਬੜੇ ਚੰਗੇ ਲਗਦੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਦਤ ਜੁ ਬਣ ਗਈ ਸੀ।

''ਦੱਸ ਭਾਈ ਗੁਰਮੁੱਖਾ...ਪਾਅਸ਼ਾਹ ਮਿਹਰ ਕਰੇ...ਕਿੱਦਾਂ ਦਰਸ਼ਨ ਦਿੱਤੇ...?''

''ਜੀ ਮੇਰੇ ਬਾਪੂ ਜੀ ਨੇ ਇਥੇ...ਅਮਰ ਸਿੰਘ...ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣਾ ਸੀ...।''

''ਅਮਰ ਸਿੰਘ...?'' ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਦੁਹਰਾਇਆ ਤੇ ਫੇਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਬੋਲਿਆ ਸੀ, ''ਪਾਅਸ਼ਾਹ ਮਿਹਰ ਕਰੇ ਭਾਊ...ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਇਥੇ ਕਈ ਨੇ...।''

''ਜੀ ਉਹ ਲਖਣਪੁਰ ਤੋਂ ਨੇ...।''

''ਅੱਛਾ-ਅੱਛਾ...।'' ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਚਮਕੇ, ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਜਾਪਿਆ ਕਿ ਉਹਦੇ ਬਾਪੂ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਹੀ ਜਾਣਦੇ ਹਨ, ਇਥੇ ਜਾਣਨ ਹੀ ਕਿਉਂ ਨਾ, ਚਾਲੀ ਹਜ਼ਾਰ ਤਾਂ ਉਹ ਦਸਵੰਧ ਮੱਥਾ ਟੇਕਦੈ ਸਾਲ ਦਾ। ਪਰ ਉਦੋਂ ਉਹਦਾ ਮਨ ਬੁਝ ਗਿਆ, ਜਦੋਂ ਇਕ ਨੇ ਕਿਹਾ, ''ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਜਿਹੜਾ ਡੰਗਰਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਦੈ, ਪਾਅਸ਼ਾਹ ਮਿਹਰ ਕਰੇ, ਲੱਤੋਂ ਜਰਾ ਲੰਗਾ ਕੇ ਤੁਰਦੈ ਨਾ...?'' ''ਨਹੀਂ...ਜੀ ਨਹੀਂ, ਉਹ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਮੇਰੇ ਬਾਪੂ ਜੀ...।'' ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਚਰੇਪਣ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਤਾੜ ਸਕਿਆ।

''ਅੱਛਾ...ਅੱਛਾ...।'' ਚਿੱਟੀ ਦਾਹੜੀ ਵਾਲਾ ਝੁਕਿਆ ਤੇ ਆਪਣੀ ਮੋਟੀ ਪਿੰਜਣੀ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੀ ਧੱਫਾ ਮਾਰਦਿਆਂ ਮੁੱਠੀ ਘੁੱਟ ਲਈ ਜਿਵੇਂ ਮੱਛਰ ਨਹੀਂ ਮੁੱਠ ਵਿਚ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।

''ਮਿਲ ਗਿਐ ਭਾਊ...ਪਾਅਸ਼ਾਹ ਮਿਹਰ ਕਰੇ।'' ਤੇ ਸਾਥੀਆਂ ਵਲ ਮੂੰਹ ਕਰਕੇ ਹੱਸਿਆ, ''ਓਏ ਉਹ ਅਮਰੂ...ਉਹ ਜਿਹੜਾ ਲੰਗਰ 'ਚ ਬਾਲਣ ਝੋਕਦਾ...ਉਹ ਸੁੱਕਿਆ ਜਿਆ....।'' ਉਹਨੇ ਆਪਣੀ ਦਾਹੜੀ ਟਟੋਲ ਕੇ ਠੋਡੀ ਨੂੰ ਫੜਿਆ ਤੇ ਕਿਹਾ, ''ਜੀਹਦੇ ਇਥੇ ਕੁ ਦਾਹੜੀ ਏ...ਬਕਰ ਦਾਹੜੀਆ...ਉਹੀਓ ਨਾ ਭਾਊ...ਪਾਅਸ਼ਾਹ ਮਿਹਰ ਕਰੇ....।''

ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਜਾਪਿਆ ਕਿ ਉਹ ਜਾਣ-ਬੁੱਝ ਕੇ ਉਹਦੀ ਤੇ ਉਸਦੇ ਬਾਪੂ ਦੀ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ਕਰ ਰਹੇ ਨੇ, ਉਹ ਥੋੜਾ ਖਿਝ ਕੇ ਬੋਲਿਆ, ''ਨਹੀਂ ਜੀ, ਉਹ ਨਹੀਂ, ਮੇਰਾ ਬਾਪੂ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਲਖਣਪੁਰ ਤਹਿਸੀਲ ਸਮਰਾਲਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਾਲਾ ਹੈ ਜੀ...।'' ਉਹਦੀ ਖਿਝ ਹੋਰ ਵਧਦੀ ਉਦੋਂ ਹੀ ਚਿੱਟੀ ਦਾਹੜੀ ਵਾਲੇ ਨੇ ਪੈਂਤਰਾ ਬਦਲਿਆ ਤੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, ''ਖੈਰ, ਪਾਅਸ਼ਾਹ ਮਿਹਰ ਕਰੇ ਗੁਰਮੁੱਖਾ, ਅਸੀਂ ਤੈਨੂੰ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਤਕ ਅਪੜਾ ਦਿੰਨੇ ਆਂ, ਫਿਰ ਉਹ ਜਾਣਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੰਮ...।''

ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਡਰਿਆ-ਡਰਿਆ ਚੁਫੇਰੇ ਵੇਖ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਚੋਲਿਆਂ ਵਾਲੇ ਨਿੱਕੇ-ਵੱਡੇ ਕਿੰਨੇ ਹੀ ਬਾਬੇ ਤਮਾਸ਼ਬੀਨਾਂ ਵਾਂਗ ਉਹਦੇ ਦੁਆਲੇ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਉਹ ਇਕ ਆਲੀਸ਼ਾਨ ਕੋਠੀ ਵਲ ਵਧ ਰਹੇ ਸਨ ਤੇ ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਮੂਹਰੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੀ ਪੂਰੀ ਦਹਿਸ਼ਤ ਸੀ ਇਸ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ, ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿੰਨੀਆਂ ਮਿੱਥਾਂ ਤੇ ਅਫਵਾਹਾਂ ਫੈਲਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ ਉਸ ਬਾਰੇ ਉਸਦੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਨੇ ਕਿ ਉਸਦੇ ਵਲ ਸਿੱਧਾ ਨਹੀਂ ਵੇਖ ਸਕਦਾ ਕੋਈ...। ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਨਾਢੂ ਖਾਂ ਸਾਹਵੇਂ ਹੁੰਦਿਆਂ ਈ ਚਰਨਾਂ ਤੇ ਢਹਿ ਪੈਂਦੇ ਨੇ...ਕਿ ਜੇ ਕਿਸੇ 'ਤੇ ਮਿਹਰ ਦੀ ਨਿਗ੍ਹਾ ਕਰ ਦੇਵੇ, ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਬਖਸ਼ ਦੇਵੇ...ਤਾਂ ਵਾਰੇ ਨਿਆਰੇ..ਸੱਤੇ ਕੁੱਲਾਂ ਤਰ ਜਾਂਦੀਆਂ ਨੇ...ਜੇ ਰੱਬ ਨਾ ਕਰੇ...ਕਿਤੇ ਕ੍ਰੋਧ ਆ ਜਾਵੇ...ਭਸਮ...ਬੱਸ ਸਭ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੈ...।

ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਬਹੁਤ ਡਰਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਜਿਸ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਉਹ ਪਹੁੰਚੇ ਸਨ, ਉਸ ਕਮਰੇ ਦੀ ਸਾਹਮਣੀ ਕੰਧ ਨਾਲ ਗਦੈਲੇ ਉਪਰ ਗੋਲ ਸਿਰਹਾਣੇ ਦੀ ਢੋਅ ਲਾਈ ਬੈਠੇ ਸ਼ਖਸ ਦੀ ਸ਼ਾਨ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨਾਲੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਉਹ ਉਸਨੂੰ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਸਮਝ ਕੇ ਕੋਈ ਗੱਲ ਕਰਦਾ, ਉਸਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ ਸੇਵਕ ਬੋਲਿਆ ਸੀ, ''ਬਾਬਾ ਦਿਆ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਇਹ ਲਖਣਪੁਰ ਤੋਂ ਆ...ਕਿਸੇ ਅਮਰ

ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੁੰਦੈ...ਆਂਹਦਾ ਏਹਦਾ ਪਿਉ ਐ...ਉਹ...।’’

ਸੱਪ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਬਾਬਾ ਦਿਆ ਸਿੰਘ ਨੇ ਜਦੋਂ ਬਿਨਾਂ ਝਪਕੇ ਅੱਖਾਂ ਏਧਰ-ਉਧਰ ਫੇਰੀਆਂ ਤਾਂ ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਕ ਪਲ ਸੁੱਖ ਦਾ ਸਾਹ ਲਿਆ ਚਲੋ ਇਹ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਤਾਂ ਨਹੀਂ....।’’

ਜਦੋਂ ਉਹ ਸੱਪ ਅੱਖਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਬੋਲਿਆ ਤਾਂ ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਨੇ ਹੈਰਾਨੀ ਨਾਲ ਉਹਦੇ ਵਲ ਵੇਖਿਆ, ਏਨੇ ਕੂਲੇ ਤੇ ਮਿੱਠੇ ਬੋਲ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ‘ਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਸੁਣੇ ਸਨ। ਬਾਬਾ ਦਿਆ ਸਿੰਘ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ, ‘‘ਵਾਹ ਜੀ ਵਾਹ...ਧੰਨ ਭਾਗ..ਤੁਸੀਂ ਬਾਪੂ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਸੈਹਬਜਾਦੇ ਓ..ਆਓ..ਜੀ ਆਇਆਂ ਨੂੰ...ਅੱਜ ਤਾਂ ਪਾਅਸ਼ਾਹ ਆਪ ਵੱਸਿਆ ਏ ਤੁਹਾਡੇ ਅੰਦਰ...ਆਓ, ਏਥੇ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਬੈਠੋ...।’’ ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਝਿਜਕਦਾ ਜਿਹਾ ਗਦੈਲੇ ਦੀ ਨੁੱਕਰ ‘ਤੇ ਬੈਠ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਾਬਾ ਦਿਆ ਸਿੰਘ ਨੇ ਫਿਰ ਕਿਹਾ ਸੀ, ‘‘ਬਾਪੂ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਹੋਰਾਂ ਦਾ ਕੀ ਲੇਖਾ ਜੀ...ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਆਤਮਾ ਤੇ ਕਦੇ ਈ ਆਉਂਦੀ ਏ ਸੰਸਾਰ ਤੇ...ਉਹ ਤੁਹਾਡੇ ਈ ਨਹੀਂ, ਸਾਡੇ ਵੀ ਬਾਪੂ ਜੀ ਨੇ...।’’

ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਦੇ ਦਿਲ ਨੂੰ ਢਾਰਸ ਮਿਲਣ ਲੱਗੀ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਯਕੀਨ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਥੇ ਉਸ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਮਿਲੇਗਾ।

ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਠੀਕ ਹੋ ਕੇ ਬਹਿ ਗਿਆ ਸੀ ਨਰਮ ਗਦੈਲੇ ‘ਤੇ। ਨਰਮ-ਨਰਮ ਬੋਲਾਂ ਨੇ ਉਹਦੀ ਚਿੰਤਾ ਦੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਸੋਚਿਆ ਸੀ ਕਿ ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਡੇਰੇ ਦੇ ਏਡੇ ਵੱਡੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਨੇ ਉਹਦੇ ਪਿਉ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਪਿਉ ਆਖ ਦਿੱਤੈ, ਫਿਰ ਚਿੰਤਾ ਕਾਹਦੀ...। ਪਰ ਉਹ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਣਦਾ ਕਿ ਲੋੜ ਵੇਲੇ ਤਾਂ ਇਹ ਲੋਕ....।’’

‘‘ਦੱਸੋ ਕਿਵੇਂ ਦਰਸ਼ਨ ਦਿੱਤੇ...?’’

‘‘ਜੀ ਬਾਪੂ ਜੀ ਨੂੰ ਮਿਲਣਾ ਸੀ...।’’

ਪਰ ਉਹਦੇ ਬੋਲਾਂ ਨਾਲ ਦਿਆ ਸਿੰਘ ਜਰਾ ਕੁ ਤ੍ਰਭਕਿਆ, ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਬੋਅ ਨਾਲ ਉਸ ਨੇ ਨੱਕ ਵੱਟਿਆ, ਥੋੜਾ ਪਿਛੇ ਹੱਟਿਆ, ਉਸ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ‘ਤੇ ਗੱਡੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਬਾਬਾ ਦਿਆ ਸਿੰਘ ਦਾ ਸ਼ਾਤਰ ਦਿਮਾਗ ਇਸੇ ਪਲ ਕਿੰਨੇ ਹੀ ਮਨਸੂਬੇ ਘੜ ਗਿਆ ਸੀ।

‘‘ਤੁਸੀਂ ਇਥੇ ਹੀ ਸਜੋ, ਦੁੱਧ ਛਕੋ, ਮੈਂ ਭੇਜਦਾਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਬਾਪੂ ਜੀ ਵਲ...।’’ ਬਾਬਾ ਦਿਆ ਸਿੰਘ ਉੱਠਦਾ ਹੋਇਆ ਬੋਲਿਆ ਸੀ।

ਉਹਦੇ ਜਾਣ ਪਿਛੋਂ ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਨਿਗ੍ਹਾ ਮਾਰੀ ਸੀ। ਸਾਰਾ ਕਮਰਾ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਪਿਆ ਸੀ। ਰੰਗਦਾਰ ਟੀ.ਵੀ. ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਟਾਰਚ ਤੱਕ, ਹੈਂਗਰਾਂ ‘ਤੇ ਟੰਗੇ ਰੇਸ਼ਮੀ ਚੋਲਿਆਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਬੂਹੇ-ਬਾਰੀਆਂ ਦੇ ਪਰਦਿਆਂ ਤੱਕ, ਸਭ ਕੁਝ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸੀ। ਬਾਹਰ ਦੀ ਗਰਮੀ ਦੇ ਸਾੜੇ ਪਿੰਡੇ ਨੂੰ ਏ.ਸੀ. ਦੀ ਠੰਡਕ ਸਹਿਲਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਫਰਿੱਜ ਦੇ ਠੰਢੇ ਠਾਰ ਦੁੱਧ ਨੇ ਉਹਦੇ ਅੰਦਰ ਠੰਡ ਵਰਤਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਬਾਬਾ ਦਿਆ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਰਮ ਬੋਲਾਂ ਅਤੇ ਕਮਰੇ ਅੰਦਰਲੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਨੇ ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਉਤੇ ਸੁੱਖ ਅਤੇ ਆਨੰਦ ਦੀ ਚਾਦਰ ਜਿਹੀ ਤਾਣ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਬੇਹੋਸ਼ੀ ਵਰਗੀ। ਜਿਸ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਭੁਲਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਹ ਇਨਾ ਮੋਹਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਇਸ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਬਾਬਾ ਦਿਆ ਸਿੰਘ ਉਸ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਅਤੇ ਬਾਪੂ ਦਾ ਖਿਆਲ ਛੱਡਣ ਲਈ ਆਖਦਾ ਤਾਂ ਉਹ ਝੱਟ ਹਾਂ ਕਰ ਦਿੰਦਾ। ਸ਼ਾਇਦ ਉਸਦੇ ਬਾਪੂ ਨਾਲ ਵੀ ਇੰਝ ਹੀ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਕਮਰੇ ਦੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਰਗੇ ਕਿੰਨਿਆਂ ਨੂੰ ਲੁੱਟਿਆ ਤੇ ਠੱਗਿਆ ਸੀ।

ਬਾਬਾ ਦਿਆ ਸਿੰਘ ਵਾਪਸ ਆ ਗਿਆ ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮਿੱਠੀ ਬਾਣੀ ਦੀ ਬੀਨ ਵਜਾਉਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਕੀਲਿਆ ਬੈਠਾ ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਅੱਖਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਕੰਨ ਬਣਾ ਕੇ ਸੁਣ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਦੇ ਤਨ ਅਤੇ ਮਨ ਨੂੰ ਨਾ ਕਿਹਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਸੁੱਖ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਹੀ ਬੂਹਾ ਖੁੱਲ੍ਹਿਆ ਸੀ ਤੇ ਤਿੰਨ-ਚਾਰ ਨਵੀਂ ਉਮਰ ਦੇ ਮੁੰਡੇ ਅੰਦਰ ਆਏ ਸਨ। ਚੌਂਕਿਆ ਸੀ ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ, ਜਦੋਂ ਇਕ ਤਾਂ ਬਾਬਾ ਦਿਆ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮੁਖਾਤਿਬ ਹੋਇਆ ਸੀ ਤੇ ਦੂਜੇ ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਵਲ ਇੰਝ ਦੇਖਣ ਲੱਗੇ ਸਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਸਾਈ ਬੱਕਰੇ ਵਲ ਵੇਖਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਪਹਿਲੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ, ‘‘ਬਾਬਾ ਜੀ....ਬਾਪੂ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਬਹੁਤ ਗੁੱਸੇ ‘ਚ ਨੇ....ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ...ਏਹ ਕੁਸੰਗੀ ਐ....ਸ਼ਰਾਬੀ ਕਬਾਬੀ ਐ....ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਏਸ ਹਰਾਮੀ ਕਰਕੇ ਘਰ ਛੱਡਿਐ....ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ....ਇਹ ਕੰਜਰ ਦਾਰੂ ਪੀ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦਾਹੜੀ ਪੁੱਟ ਦਿੰਦਾ ਸੀ....ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ...ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਦੇ ਮੱਥੇ ਨਹੀਂ ਲੱਗਣਾ....।’’ ਮੁੰਡਾ ਇਉਂ ਬੋਲ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਸਭ ਕੁਝ ਰਟਿਆ ਹੋਵੇ। ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਸੁੰਨ ਹੁੰਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤਦੇ ਬਾਬਾ ਦਿਆ ਸਿੰਘ ਦੇ ਬੋਲਾਂ ਨਾਲ ਉਸਨੂੰ ਕੁਝ ਆਸਰਾ ਮਿਲਿਆ ਸੀ, ‘‘ਨਹੀਂ....ਨਹੀਂ ਇਹ ਕਿਵੇਂ ਹੋ ਸਕਦੈ....ਇਹ ਤਾਂ ਬੜੇ ਸੱਜਣ ਪੁਰਸ਼ ਨੇ....।’’

ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵੀ ਸਹਿਮਤੀ ‘ਚ ਸਿਰ ਹਿਲਾਇਆ ਸੀ, ਪਰ ਮੁੰਡਾ ਕਦੋਂ ਮੰਨਣ ਵਾਲਾ ਸੀ, ਉਹ ਫਿਰ ਬੋਲਿਆ ਸੀ ਟੇਪ ਰਿਕਾਰਡ ਵਾਂਗੂੰ, ‘‘ਜੀ ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ....ਏਸ ਪਾਪੀ ਦੀ ਹੁਣ ਵੀ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਤੀ ਹੋਊ....ਭਾਵੇਂ ਸੁੰਘ ਕੇ ਵੇਖ ਲਓ....।’’

ਦੂਜੇ ਮੁੰਡੇ ਅੱਗੇ ਵਧੇ ਸਨ ਤਾਂ ਬਾਬਾ ਦਿਆ ਸਿੰਘ ਬੋਲਿਆ ਸੀ, ‘‘ਜੀਅ ਸਦਕੇ ਦੇਖੋ....ਇਹ ਪੜ੍ਹੇ ਲਿਖੇ ਗੁਰਮੁੱਖ ਪਿਆਰੇ ਨੇ...ਸ਼ਰਾਬ ਪੀ ਕੇ ਡੇਰੇ ਵਿਚ ਕਿਵੇਂ ਆ ਸਕਦੇ ਨੇ...।’’

ਪਰ ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਦਾ ਰੰਗ ਪੀਲਾ ਪੈ ਗਿਆ ਸੀ, ਮੱਥਾ ਪਸੀਨੇ ਨਾਲ ਭਿੱਜ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਤਰਸੇਵੇਂ ਭਰੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਨਾਲ ਬਾਬਾ ਦਿਆ ਸਿੰਘ ਵਲ ਵੇਖਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਉਸ ਸੱਪ ਅੱਖੇ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ‘ਚ ਕੋਈ ਭਾਵ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਹੀ ਮੁੰਡਿਆਂ ਹੁਕਮ ਚਾੜ੍ਹ ਦਿੱਤਾ, ‘‘ਮੂੰਹ ਖੋਲ...ਸਾਹ ਲੈ....।’’ ਤੇ ਫਿਰ ਉਹ ਇਕੱਠੇ ਹੀ ਚੀਖੇ ਸਨ, ‘‘ਪੀਤੀ ਏ ਜੀ...ਏਹਨੇ ਦਾਰੂ ਪੀਤੀ ਏ.....।’’

ਇਕ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਗਿੱਚੀ ਤੋਂ ਫੜ ਹਲੂਣਿਆ, ‘‘ਦੱਸ ਓਏ....ਪੀਤੀ ਏ ਕਿ ਨਹੀਂ...।’’

ਕੁਝ ਤਾਂ ਗਿੱਚੀਓਂ ਹਲੂਣੇ ਜਾਣ ਨਾਲ ਤੇ ਕੁਝ ਉਸ ਆਪ ਹੀ ਹਾਂ ਵਿਚ ਸਿਰ ਹਿਲਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

‘‘ਓ....ਹੋਅ....।’’ ਬਾਬਾ ਦਿਆ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮੱਥੇ ਵਿਚ ਹੱਥ ਮਾਰਿਆ, ‘‘ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਇਹ ਆਸ ਨਹੀਂ ਸੀ ਗੁਰਮੁਖ ਪਿਆਰਿਓ...।’’

ਉਸ ਪਿੱਛੋਂ ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪੱਗ ਲੱਥ ਗਈ, ਦਾਹੜੀ ਖਿੱਲਰ ਗਈ, ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੇ ਹੱਥ ਇੰਜ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਚੱਲੇ ਸਨ ਕਿ ਬਾਬਾ ਦਿਆ ਸਿੰਘ ਕੀ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸੁਣ ਰਿਹਾ। ਹਾਂ ਮੁੰਡੇ ਜਦੋਂ ਉਸਨੂੰ ਧੂਹ ਕੇ ਲਿਜਾਣ ਲੱਗੇ ਸਨ ਤਾਂ ਦੋ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣੀਆਂ ਸਨ। ਇਕ ਤਾਂ ਉਸੇ ਮੁੰਡੇ ਨੇ ਕਹੀ ਸੀ, ‘‘ਜੀ ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਏਹ ਦੁਸ਼ਟ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀ ਕੇ ਟੱਬਰ ਨੂੰ ਤੰਗ ਕਰਦੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਇਥੇ ਹੀ ਸੰਗਲ ਲਾ ਦਿਓ...।’’

ਦੂਜੀ ਬਾਬਾ ਦਿਆ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹੀ ਸੀ, ‘‘ਠੀਕ ਐ ਭਾਈ, ਲੈ ਜਾਓ ਇਸਨੂੰ....ਲਾ ਦਿਓ ਸੰਗਲ....ਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹੋਏ ਬੀਬੀ ਸੱਤੋ ਨੂੰ ਘੱਲ ਜਾਇਓ....ਮੇਰਾ ਆਸਣ ਬਦਲ ਜਾਵੇ ਨਾਲ ਸਰੋਵਰ ਜਲ ਦਾ ਛਿੱਟਾ ਦੇ ਜਾਵੇ....।’’

ਸਰੋਵਰ ਜਲ ਹੁਣ ਵੀ ਡੁਲ੍ਹ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕੁਟੀਆ ਵਿਚ। ਉਹੀ ਮੁੰਡੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਰਾਤੀਂ ਉਸ ਨੂੰ ਬੰਨਣ ਵੇਲੇ ਮਣ-ਮਣ ਪੱਕੇ ਦੀਆਂ ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਕੱਢੀਆਂ ਸਨ, ਰੂਦ ਬਕਿਆ ਸੀ, ਧੀ-ਭੈਣ ਇਕ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਉਹੀ ਹੁਣ ਬੀਬੇ ਰਾਣੇ ਬਣੇ ‘ਸਤਿਨਾਮੁ ਵਾਹਿਗੁਰੂ’ ਦੀ ਤਾਲ ‘ਤੇ ਸੰਗਮਰਮਰ ਚਮਕਾ ਰਹੇ ਸਨ।

ਰਾਤ ਜਦੋਂ ਮੁੰਡੇ ਉਹਨੂੰ ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਕੱਢਦੇ ਕੁੱਟਦੇ-ਮਾਰਦੇ ਸੰਗਲ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹ ਰਹੇ ਸਨ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਲੱਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਗੱਲ ਸਿਰਫ ਉਸਦੇ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਣ ਦੀ ਨਹੀਂ, ਅਸਲ ਗੱਲ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਐ...। ਬਾਬਾ ਦਿਆ ਸਿੰਘ ਕੋਲ ਬੈਠਾ ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਖ਼ੁਦ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਹੁਣ ਉਹ ਉਵੇਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸੋਚਦਾ, ਬੀਰੇ ਪੁੱਤ ਦੀ ਆਖੀ ਇਕ-ਇਕ ਗੱਲ ਯਾਦ ਆ ਰਹੀ ਸੀ।

ਰਾਤੀਂ ਉਹ ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਮੂਹਰੇ ਰੋਟੀ ਇਉਂ ਸੁੱਟ ਗਏ ਸਨ, ਜਿਵੇਂ ਕੁੱਤੇ ਮੂਹਰੇ ਸੁੱਟੀਦੀ ਐ। ਮੈਲਾ ਜਿਹਾ ਮੁਸ਼ਕ ਮਾਰਦਾ ਖੇਸ ਸੁੱਟਦਿਆਂ ਇਕ ਮੁੰਡੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ, ‘‘ਲੈ ਫੜ ਖੱਫਣ ਲੈ ਲਈਂ ਉੱਤੇ....।’’ ਉਦੋਂ ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵੀ ਸੋਚਿਆ ਸੀ ਕਿ ਹਾਂ ਉਸਨੂੰ ਹੁਣ ਖੱਫਣ ਹੀ ਤਾਂ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਇੰਨੀ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ਬਾਅਦ ਜਿਊਣ ਦਾ ਵੀ ਕੀ ਹੱਜ ਐ? ਹੁਣ ਤਾਂ ਉਹ ਚੁਫੇਰੇ ਇੰਝ ਵੇਖਦਾ ਸੀ ਕਿ ਕਿਤੇ ਕੋਈ ਜਾਣੂ ਨਾ ਵੇਖ ਲਵੇ।

ਪਲ ਦੀ ਪਲ ਕੁਟੀਆ ਵਿਚ ਸੇਵਾ ਕਰ ਰਹੇ ਬਹੁਤੇ ਸੇਵਕ ਰੁਕ ਗਏ ਸਨ। ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਕੋਈ ਖ਼ਾਸ ਆਦਮੀ ਸੀ। ਕਈ ਜਣੇ ਇਹਦੇ ਪੈਰੀਂ ਹੱਥ ਲਾ ਰਹੇ ਸਨ, ਕਿਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਹੀ ਨਾ ਹੋਵੇ....?....ਹਾਂ ਉਹੀ ਲੱਗਦੈ....ਸੱਤ-ਅੱਠ ਗੰਨਮੈਨਾਂ ਵਿਚ ਘਿਰਿਆ ਉੱਚਾ ਲੰਮਾ, ਕਾਲੀਆਂ ਐਨਕਾਂ, ਕਾਲੀ ਸਿਆਹ ਦਾਹੜੀ, ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਮੁੱਛਾਂ, ਪੈਰੀਂ ਹੱਥ ਲਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਉਹ ਥਾਪੀਆਂ ਦਿੰਦਾ, ਉਹਦੇ ਵਲ ਹੀ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪਹਿਰੇ ਤੇ ਲਾਇਆ ਮੁੰਡਾ, ਜਿਹੜਾ ਹੁਣੇ ਨਹਾ ਕੇ ਹਟਿਆ ਸੀ, ਉਹਦੇ ਪੈਰੀਂ ਜਾ ਪਿਆ ਸੀ। ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਵੀ ਉਠ ਕੇ ਖੜਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਉਹ ਝੁਕਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਉਂ ਬੰਦਿਆਂ ਸਾਹਮਣੇ ਝੁਕਣਾ ਤੇ ਪੈਰੀਂ ਹੱਥ ਲਾਉਣਾ ਉਹ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਮਝਦਾ। ਉਹ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਪੈਰੀਂ ਹੱਥ ਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਵਰਜ ਦਿੰਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਇਥੇ ਇਸ ਡੇਰੇ ਵਿਚ ਉਸਨੇ ਵੇਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਬਹੁਤੇ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰੀੜ੍ਹ ਦੀ ਹੱਡੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਹ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਅੱਗੇ ਝੁਕੇ ਹੀ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਨੇ ਸੱਪ ਵਾਂਗੂੰ ਫੂੰਕਾਰਾ ਮਾਰਿਆ ਸੀ, ‘‘ਕਿਉਂ ਲੱਥ ਗਈ ਸ਼ਰਾਬ....?’’

ਪਰ ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਨਹੀਂ ਸੀ ਬੋਲਿਆ, ਉਹੀ ਬੋਲਿਆ ਸੀ, ‘‘ਗੱਲ ਸੁਣ ਲੈ ਕੰਨ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ, ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਹੁਣਾ ਸਾਡਾ ਪਿਓ ਏ, ਜੇ ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਉਚੀ-ਨੀਵੀਂ ਕੀਤੀ ਨਾ ਕਦੇ....।’’ ਗੱਲ ਅਧੂਰੀ ਛੱਡ ਉਹ ਕੁਟੀਆ ਵਲ ਤੁਰ ਗਿਆ ਸੀ।

‘‘...ਗੱਲ ਸੁਣ ਬੇਟਾ...।’’ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰੀ ਪਹਿਰੇ ਵਾਲੇ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ ਸੀ ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਨੇ, ‘‘ਇਹ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਸੀ...?’’

‘‘ਕੀ ਆਖਿਐ....ਪਾਅਸ਼ਾਹ...?’’ ਮੁੰਡਾ ਤਾਂ ਉਹਦੇ ਗਲ ਹੀ ਪੈ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਉਹਨੇ ਬਹੁਤ ਮਾੜੀ ਗੱਲ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੋਵੇ, ‘‘ਓਏ ਜਾਹ ਓਏ, ਤੇਰੀ ਸੜ ਜਾਏ ਜੀਭ ਤੇਰੀ...ਕੀੜੇ ਪੈਣ...ਇਹ ਤੇ ਸਾਡਾ ਸਕਿਓਰਿਟੀ ਇੰਚਾਰਜ ਸੀ....ਕਿਥੇ ਪਾਅਸ਼ਾਹ ਤੇ ਕਿਥੇ....? ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ‘ਤੇ ਖਿਝ ਵੀ ਆ ਗਈ ਸੀ।

ਖਿਝ ਤਾਂ ਅੱਜ ਸਵੇਰੇ ਵੀ ਆਈ ਸੀ...ਨਹੀਂ....ਸਵੇਰੇ ਖਿਝ ਨਹੀਂ ਘਿਣ ਆਈ ਸੀ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਉੱਤੇ। ਸਵੇਰੇ ਜਦੋਂ ਇਹ ਮੁੰਡਾ ਸੰਗਲ ਫੜ ਕੇ ਕੁੱਤਿਆਂ ਵਾਂਗੂੰ ਉਸਨੂੰ ਜੰਗਲ ਪਾਣੀ ਲੈ ਗਿਆ ਸੀ...ਉਵੇਂ ਸੰਗਲ ਫੜੀ ਪਿੱਠ ਕਰਕੇ ਖੜਦਾ ਬੋਲਿਆ ਸੀ, ‘‘ਛੇਤੀ ਬਹਿ ਕੇ ਉਠ....ਨਹੀਂ ਤੇ ਮੈਂ ਤੇਰੀ....।’’ ਬੈਠਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹਦਾ ਆਖਣ ਦਾ ਜੀਅ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਭੱਜਦਾ ਨਹੀਂ ਬੇਟਾ, ਸੰਗਲ ਖੋਲ੍ਹ ਦੇ....।’’ ਪਰ ਬੁੱਲ੍ਹ ਹੀ ਸੀਅ ਲਏ ਸਨ ਉਸਨੇ, ਪਿੱਛੋਂ ਕਈ ਵਾਰ ਇਹ ਗੱਲ ਆਖਣ ਨੂੰ ਜੀਅ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਖੋਲ੍ਹਣਾ ਨਹੀਂ, ਥੋੜਾ ਢਿੱਲਾ ਹੀ ਕਰ ਦਿਓ....ਜਾਂ ਏਸ ਪੈਰ ਨਾਲੋਂ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਦੂਜੇ ਪੈਰ ਨਾਲ...। ਪਰ ਜਿਵੇਂ ਕਰੰਟ ਵੱਜਾ ਹੋਵੇ ਪੈਰਾਂ ‘ਤੇ। ਉਹਨੇ ਛੇਤੀ ਨਾਲ ਪੈਰ ਪਿੱਛੇ ਖਿੱਚੇ। ਕੋਈ ਉਸਦੇ ਪੈਰਾਂ ‘ਤੇ ਝੁਕਿਆ ਸੀ। ਫਿਰ ਉੱਠਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪੈਰੀਂ ਹੱਥ ਲਾ ਉਥੇ ਹੀ ਬੈਠ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਹਦੇ ਪੈਰਾਂ ਦੇ ਕੋਲ। ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਬਾਕੀਆਂ ਵਰਗਾ ਹੀ ਸੀ ਉਹ ਪੱਚੀ ਕੁ ਸਾਲਾਂ ਦਾ, ਚੋਗੇ ਵਾਲਾ....।

‘‘ਸਰ....।’’ ਦੁੱਖ ਨਾਲ ਫੁਸਫੁਸਾਇਆ ਸੀ ਉਹ।

ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਹੈਰਾਨੀ ਨਾਲ ਵੇਖ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਪਛਾਣ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆਈ ਉਹਦੀ।

‘‘ਸਰ...ਮੈਂ ਸੁਖਵਿੰਦਰ, ਸੁੱਖੀ ਸਰ...ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਪੜ੍ਹਿਆਂ ਸਰ... ਸਮਰਾਲੇ...।’’ ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਯਾਦ ਕਰਨ ਲੱਗਾ ਸੀ, ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਨੇ ਉਸਦੀ ਮਧੋਲੀ ਪਈ ਪੱਗ ਚੁੱਕ ਕੇ ਝਾੜੀ ਸੀ। ਬੜੀ ਇੱਜ਼ਤ ਨਾਲ ਉਸਨੂੰ ਫੜਾਉਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਸੀ, ‘‘ਪੱਗ ਬੰਨ ਲਓ ਸਰ...।’’ ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੱਗ ਫੜ ਕੇ ਮੋਢਿਆਂ ‘ਤੇ ਰੱਖ ਲਈ ਸੀ ਤੇ ਉਵੇਂ ਦੇਖਦਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਵਲ ਹੈਰਾਨ ਜਿਹਾ।

ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਨੇ ਤਪਾਕ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਸੀ, ‘‘ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਹੁਣੇ ਵੇਖਿਆ ਸਰ...ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਇਕ ਆਸ ਨਾਲ ਟਿਕਟਿਕੀ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਵਲ ਦੇਖਣ ਲੱਗਾ ਸੀ। ਕਿੰਨਾ ਕੁਝ ਸੀ ਪੁੱਛਣ ਤੇ ਦੱਸਣ ਵਾਲਾ....। ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਦੇ ਅੰਦਰ ਉਥਲ-ਪੁਥਲ ਹੋਣ ਲੱਗੀ ਸੀ ਕਿ ਕੁਟੀਆ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਂਗੂੰ ਫੇਰ ਹਲਚਲ ਹੋਈ ਸੀ। ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਇਕ ਬੜੀ ਉਜਲੀ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਕੁਟੀਆ ਵਿਚ ਦਾਖ਼ਲ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ। ਪੇਚਦਾਰ ਪੱਗ, ਅਚਕਨ ਅਤੇ ਚੂੜੀਦਾਰ ਪਜਾਮਾ, ਗੋਰਾ ਰੰਗ, ਸਫ਼ੈਦ ਰੇਸ਼ਮੀ ਦਾਹੜਾ, ਚਿੱਟੀਆਂ ਐਨਕਾਂ, ਚੋਲਿਆਂ ਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਵੱਖਰਾ ਸੀ ਉਹ। ਗੰਨਮੈਨ ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸਨ। ਸਕਿਉਰਿਟੀ ਇੰਚਾਰਜ ਵਾਂਗੂੰ, ਲੋਕ ਉਹਦੇ ਵੀ ਪੈਰੀਂ ਹੱਥ ਲਾ ਰਹੇ ਸਨ।

ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਸ਼ਾਇਦ ਇਹੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਹੋਵੇ...

ਉਹ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਨੂੰ ਪੁੱਛਣ ਹੀ ਲੱਗਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਸਣੇ ਲਾਮ ਲਸ਼ਕਰ ਉਹਦੇ ਸਿਰ ‘ਤੇ ਆਣ ਖੜੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਨੇ ਪੈਰੀਂ ਹੱਥ ਲਾਏ ਸਨ, ਪਰ ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਨਹੀਂ ਸੀ ਝੁਕਿਆ, ਉਂਝ ਉਹ ਖੜ੍ਹਾ ਜ਼ਰੂਰ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ।

‘‘ਇਹ ਨੇਤਾ ਜੀ ਨੇ....।’’ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਦੱਸ ਰਿਹਾ ਸੀ, ‘‘ਐਮ.ਪੀ. ਰਹਿ ਚੁੱਕੇ ਨੇ....।’’

‘‘ਤਾਂ ਇਹ ਵੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨਹੀਂ...।’’ ਅੰਦਰੇ-ਅੰਦਰ ਸੋਚਿਆ ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਨੇ।

ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਾਹਬ ਸਲਾਮਤ ਨਾ ਕਹਿਣ ਤੇ ਅੰਦਰੋਂ ਸ਼ਾਇਦ ਚਿੜ ਗਿਆ ਸੀ ਨੇਤਾ ਜੀ। ਤਾਂ ਹੀ ਵਿਅੰਗ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਸੀ ਉਸਨੇ, ‘‘ਅੱਛਾ ਇਹ ਨੇ ਉਹ ਟੀਚਰ....’’ ਫਿਰ ਉਹ ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਹੋਇਆ ਸੀ, ‘‘ਸਟੂਡੈਂਟਸ ਨੂੰ ਕੀ ਸਿਖਾਓਗੇ ਤੁਸੀਂ....ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਣਾ...ਪੇਰੈਂਟਸ ਨੂੰ ਤੰਗ ਕਰਨਾ...ਫਾਦਰ ਦੀ ਦਾਹੜੀ ਪੁੱਟਣਾ....ਕਿਸੇ ਟੀਚਰ ਨੂੰ ਸ਼ੋਭਾ ਦਿੰਦੈ ਇਹ ਕੁਝ...।’’

‘‘ਸੁਣਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਬੁਰਾ ਲੱਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਟੀਚਰ ਨੂੰ ਸੰਗਲ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹਿਐ।....ਪਰ ਤੁਸੀਂ...ਤੁਸੀਂ ਤਾਂ ਹੋ ਹੀ ਇਸ ਲਾਇਕ...।’’

ਸਵੈਮਾਣ ਛਲਣੀ-ਛਲਣੀ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਦਾ, ਪਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਬੋਲਣਾ ਉਸਨੇ ਤੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਬੋਲਿਆ। ਨੇਤਾ ਦੇ ਚਲੇ ਜਾਣ ਪਿੱਛੋਂ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਨਾਲ ਅੱਖਾਂ ਮਿਲਾਉਣ ਨੂੰ ਲੱਗੇ ਪਲ ਜਿਵੇਂ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਜਿੱਡੇ ਹੋ ਗਏ ਹੋਣ। ਫਿਰ ਵੀ ਉਸਨੇ ਸੋਚਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਨਾਲ ਤਾਂ ਬੋਲਣਾ ਹੀ ਪਵੇਗਾ, ਉਸਨੇ ਉਹਦੇ ਮੋਢੇ ‘ਤੇ ਹੱਥ ਰੱਖਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਸੀ, ‘‘ਸੁੱਖੀ ਬੇਟੇ.... ਮੈਂ ਸੱਚ ਕਹਿਨਾਂ....ਮੈਂ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀ ਕੇ ਬਾਪੂ ਅਤੇ ਟੱਬਰ ਨੂੰ ਤੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਬੇਟੇ....।’’ ਅੱਗੋਂ ਬੋਲਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ ਉਸ ਤੋਂ। ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਬੋਲਿਆ ਸੀ, ‘‘ਮੈਨੂੰ ਪਤੈ ਸਰ...ਸਭ ਪਤੈ....ਤੁਸੀਂ ਕੁਝ ਨਾ ਕਹੋ...।’’

‘‘ਪਰ ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਸ਼ਰਾਬੀ-ਸ਼ਰਾਬੀ ਆਖੀ ਜਾਂਦੇ ਨੇ....ਮੈਂ ਤਾਂ ਬਾਪੂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਆਇਆ ਸੀ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਨੰਬਰ ਕਿਉਂ ਲਏ ਨੇ....ਪਰ ਇਹ ਉਹ ਗੱਲ ਈ ਨਹੀਂ ਕਰਨ ਦਿੰਦੇ...।’’ ਦੁਖੀ ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮਸਾਂ ਮਿਲਿਆ ਸੀ ਸੁਖਵਿੰਦਰ...।

ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ, ‘‘ਸਰ ਤੁਸੀਂ ਹੁਣ ਬਾਪੂ ਜੀ ਨੂੰ ਮਿਲ ਕੇ ਕੀ ਕਰੋਗੇ...?’’

‘‘ਕਿਉਂ....ਕੀ ਮਤਲਬ....?’’

‘‘ਹਾਂ ਸਰ...।’’ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਨੇ ਨੀਵੀਂ ਪਾ ਲਈ ਸੀ....‘‘ਹੁਣ ਤੱਕ ਰਜਿਸਟਰੀ ਹੋ ਗਈ ਹੋਵੇਗੀ ਸਰ...।’’

ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਬੇ-ਯਕੀਨੀ ਨਾਲ ਦੇਖਦਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਵਲ ਅੱਖਾਂ ਪਾੜ-ਪਾੜ....। ਉਹ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ, ‘‘ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੱਲ੍ਹ ਦਾ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ ਸਰ....ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਜਾ ਕੇ ਕੋਈ ਚਾਰਾਜੋਈ ਨਾ ਕਰੋ.... ਸ਼ਰਾਬ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ....ਸ਼ਰਾਬ ਤਾਂ ਹੋ ਸਕਦੈ....ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਰਾਤੀਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਸੀ...ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੀ ਪੀਤੀ ਹੋਵੇ....।’’

ਪਰ ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਨੇ ਜਿਵੇਂ ਸੁਣਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਲ ਦੀ ਪਲ ਉਹ ਆਪਣੀ ਬੰਨ੍ਹ ਬੰਨ੍ਹਾਈ, ਕੁੱਟਮਾਰ, ਜ਼ਿੱਲਤ, ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ਸਭ ਭੁੱਲ ਗਿਆ ਸੀ, ਅੱਖਾਂ ਮੂਹਰੇ ਘੁੰਮ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਬੱਸ, ਅੱਠ ਕਿਲ੍ਹੇ ਦਾ ਚੌਰਸ ਟੱਕ....ਵਿਚ ਮੋਟਰ, ਰਿਟਾਇਰ ਹੋਣ ਪਿੱਛੋਂ ਦੇ ਸੁਪਨੇ, ਪੋਤੇ-ਪੋਤੀ ਨਾਲ ਬੰਨੇ-ਬੰਨੇ ਘੁੰਮਣਾ.... ਸਭ ਮਿੱਟੀ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ...‘‘ਜਾਹ ਓਏ ਬਾਪੂ....’’ ਹਉਕਾ ਨਿਕਲ ਗਿਆ ਸੀ ਉਹਦਾ, ਪਰ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਕਾਹਲੀ ਨਾਲ ਬੋਲਿਆ ਸੀ, ‘‘ਨਹੀਂ ਸਰ....ਨਹੀਂ ਤੁਹਾਡੇ ਬਾਪੂ ਜੀ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਹਾਂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ...ਮੱਥਾ ਟੇਕਣ ਦੀ....ਪਰ ਪਿੱਛੋਂ ਉਹ ਅੜ ਗਿਆ ਸੀ....ਉਹ ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸੁਨੇਹੇ ਭੇਜਦਾ ਰਿਹੈ ਪਰ...। ਪਰ ਸੁਨੇਹੇ ਲਿਜਾਣ ਵਾਲਾ ਆਦਮੀ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੀ ਸੀ.... ਉਹ ਆ ਕੇ ਤੁਹਾਡੇ ਵਲੋਂ ਝੂਠ ਹੀ ਆਖ ਦਿੰਦਾ ਕਿ ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਕਿ ਬਾਪੂ ਸਾਡੇ ਵਲੋਂ ਮਰ ਗਿਆ, ਅਸੀਂ ਉਹਦੇ ਵਲੋਂ....ਜੋ ਮਰਜ਼ੀ ਕਰੇ....ਅਸੀਂ ਉਹਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ‘ਤੇ ਥੁੱਕਦੇ ਵੀ ਨਹੀਂ...।’’

ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਮੱਥੇ ‘ਚ ਹੱਥਮਾਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਕੱਲ੍ਹ ਰਾਤੀਂ ਤੋਤੇ ਵਾਂਗੂੰ ਬੋਲਦਾ ਉਹ ਮੁੰਡਾ ਉਸਨੂੰ ਯਾਦ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ, ‘‘ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ....।’’

‘‘ਥੋਡੇ ਬਾਪੂ ਜੀ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਰੋਂਦੇ ਸੀ ਸਰ....ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਤਾ ਕਿ ਉਹ ਥੋਡੇ ਬਾਪੂ ਜੀ ਨੇ ਨਹੀਂ ਤਾਂ...ਮੈਂ ਜ਼ਰੂਰ ਆਉਂਦਾ ਸਰ...।’’

ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਮੁੱਠੀਆਂ ਮੀਟੀਆਂ ਗਈਆਂ, ‘‘ਏਡਾ ਵੱਡਾ ਧੋਖਾ....ਬੀਰਾ ਠੀਕ ਈ ਕਹਿੰਦਾ ਸੀ...।’’ ਬੀਰਾ ਆਇਆ ਸੀ ਸਵੇਰੇ ਸਰ... ਤੁਹਾਡਾ ਛੋਟਾ ਬੇਟਾ... ਤੁਹਾਡਾ ਪਤਾ ਲੈਣ....।’’ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਤਾਂ ਡਰ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ, ‘‘ਫੇਰ....?’’ ਉਸਨੇ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਦੀ ਬਾਂਹ ਫੜ ਲਈ ਸੀ।

‘‘ਫੇਰ ਕੀ ਹੋਇਆ ਬੀਰੇ ਨੂੰ....?’’

‘‘ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਸਰ....ਉਹਨੂੰ ਆਖ ਦਿੱਤਾ ਬਾਬਾ ਦਿਆ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿ ਤੇਰੇ ਦਾਦੇ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਬਾਹਰਲੇ ਮੁਲਕ ਦੀ ਸੈਰ ਕਰਵਾਉਣੀ ਸੀ....ਜੈਦਾਦ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਨੰਬਰ ਚਾਹੀਦੇ ਸਨ....ਕੁਦਰਤੀ ਤੇਰੇ ਪਾਪਾ ਵੀ ਆ ਗਏ....ਉਹ ਦਿੱਲੀ ਚੜ੍ਹਾਉਣ ਗਏ ਨੇ.... ਕੱਲ੍ਹ ਤੱਕ ਆ ਜਾਣਗੇ ਘਰੇ....ਉਹ ਘਰ ਚਲਾ ਗਿਆ ਸਰ.....।’’ ਬੀਰੇ ਦਾ ਘਰ ਚਲਾ ਜਾਣਾ ਸੁਣ ਕੇ ਸੁੱਖ ਦਾ ਸਾਹ ਵੀ ਆਇਆ ਤੇ ਇਕ ਵਰੋਲਾ ਵੀ ਚੜ੍ਹਿਆ ਦਿਮਾਗ਼ ਨੂੰ। ‘‘ਇਹ ਡੇਰੈ ਕਿ ਬੁੱਚੜਖਾਨਾ....?’’

ਉਸਨੂੰ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆਉਂਦੀ ਕਿ ਉਹ ਕੁਟੀਆ ਵਲ ਮੂੰਹ ਕਰਕੇ ਲਲਕਾਰ ਮਾਰੇ ਜਾਂ ਧਾਹ? ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਆਪਾ ਡੋਲ ਗਿਆ ਜਾਪਿਆ....ਉਹਦਾ ਜੀਅ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜੀਤ ਪੁੱਤ ਦਾ ਨਾਂਅ ਲੈ ਕੇ ਵੈਣ ਪਾਵੇ....ਤੀਵੀਆਂ ਵਾਂਗੂੰ ਛਾਤੀ ਅਤੇ ਪੱਟਾਂ ‘ਤੇ ਦੁਹੱਥੜ ਮਾਰ ਕੇ ਪਿੱਟੇ.....ਪਲਾਂ ਛਿਣਾਂ ਵਿਚ ਉਹਦੇ ਮਨ ਵਿਚੋਂ ਕਿੰਨਾ ਕੁਝ ਲੰਘ ਗਿਆ....। ਵਿਹੜੇ ‘ਚ ਪਈ ਜੀਤ ਪੁੱਤ ਦੀ ਲਾਸ਼....ਦੰਦਲ ਪੈ ਕੇ ਬੇਸੁਰਤ ਹੋਈ ਜੀਤ ਦੀ ਮਾਂ.... ਪਛਾੜ ਖਾ ਕੇ ਡਿੱਗੀ ਜੀਤ ਦੀ ਬਹੂ...ਹਟਕੋਰੇ ਭਰਦੀ ਗੁੱਡੋ ਸਹਿਮਿਆ ਹੋਇਆ ਬਿੱਟੂ, ਬੈਠਕ ਦੇ ਬੂਹੇ ‘ਚ ਖੜ੍ਹਾ ਗੁੱਸੇ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਬੀਰਾ....ਤੇ....ਤੇ...ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖੇਤਾਂ ਵਿਚ ਚੱਲਦੇ ਡੇਰੇ ਦੇ ਟਰੈਕਟਰ...ਜੀਤ ਪੁੱਤ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਵਾਂਗੂੰ ਹੀ ਵਿਹੜੇ ਵਿਚ ਪਈ ਬੀਰੇ ਪੁੱਤ ਦੀ...‘‘ਨਹੀਂ...ਈ....।’’ ਜ਼ੋਰ ਦੀ ਚੀਕਿਆ ਸੀ ਉਹ।

ਅਚਾਨਕ ਜਿਵੇਂ ਭੂਚਾਲ ਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਪੁਲਿਸ ਨਾਲ ਭਰੀਆਂ ਜਿਪਸੀਆਂ, ਅਸਲੇ ਨਾਲ ਲੈਸ ਚੋਲਿਆਂ ਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਭਰੀਆਂ ਜੀਪਾਂ, ਅੱਗੇ ਵੀ ਪਿੱਛੇ ਵੀ, ਵਿਚਕਾਰ ਸਫ਼ੈਦ ਲੰਬੀ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਕਾਰ। ਜੈਕਾਰੇ ‘ਤੇ ਜੈਕਾਰਾ। ਜਿਥੇ ਕਿਸੇ ਦਾ ਕੰਮ ਸੀ, ਉਸਨੇ ਉਥੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਹੱਥ ਜੋੜ ਕੇ ਸਿਰ ਨਿਵਾ ਕੇ ਸਭ ਬੁੱਤ ਬਣ ਗਏ ਸਨ। ਡਰਿਆ-ਡਰਿਆ ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਵੀ ਖੜ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਨੇ ਹੱਥ ਜੋੜ ਬੁੱਤ ਦੀ ਮੁਦਰਾ ‘ਚ ਖੜਦਿਆਂ ਹੌਲੀ ਜਿਹੀ ਕਿਹਾ ਸੀ, ‘‘ਪਾਅਸ਼ਾਹ ਆ ਗਏ....।’’

ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੀ ਗੱਡੀ ਸਿੱਧੀ ਕੁਟੀਆ ਵਿਚ ਜਾ ਵੜੀ ਸੀ। ਬਾਹਰ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਹਜੂਮ ਜੁੜ ਗਿਆ ਸੀ, ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਵਾਸਤੇ।

ਉਦੋਂ ਹੀ ਪੁੱਛਿਆ ਸੀ ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਨੂੰ, ‘‘ਤੂੰ ਇਥੇ ਕੀ ਕਰਦੈਂ ਬੇਟੇ...?’’

ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਵਲ ਵੇਖ ਫਿੱਕਾ ਜਿਹਾ ਮੁਸਕਰਾਇਆ ਸੀ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਤੇ ਆਖਣ ਲੱਗਾ, ‘‘ਪੁਲ ਬੰਨਦੈਂ ਸਰ....ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ....ਪ੍ਰੈਸ ‘ਚ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕਰਤੂਤਾਂ ਤੇ ਪਰਦੇ ਪਾਉਨਾ, ਝੂਠ ਦਾ ਸੱਚ....ਤੇ ਸੱਚ ਦਾ ਝੂਠ ਬਣਾਈ ਜਾਨਾਂ....।’’ ਫਿਰ ਠੰਡਾ ਸਾਹ ਭਰ ਕੇ ਆਖਣ ਲੱਗਾ ਸੀ, ‘‘ਸਾਡੀ ਪੰਜ ਕਿਲ੍ਹੇ ਜ਼ਮੀਨ ਸੀ, ਪਰ ਇਥੇ, ਡੇਰੇ ਦੇ ਨਾਲ ਲੱਗਦੀ... ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਈ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਡੇਰੇ ਵਿਚ ਰਲਾ ਲਈ ਸੀ....ਕਹਿੰਦੇ ਸੀ ਬੇਟ ਵਿਚ ਦੁੱਗਣੀ ਦੇ ਦਿਆਂਗੇ....ਮੇਰਾ ਬਾਪੂ ਸਰ...ਬੇਟ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰਦਾ ਹੀ ਪੂਰਾ ਹੋ ਗਿਆ....ਬੇਬੇ ਮੇਰੀ ਲੰਗਰ ‘ਚ ਸੇਵਾ ਕਰਦੀ ਐ....ਭਰਾ ਮੇਰਾ ਛੋਟਾ ਇਕ ਡੇਰੇ ‘ਚ ਖੇਤੀ ਕਰਦੈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ...ਇਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਡੰਗਰ ਸਾਂਭਦੈ....ਮੈਂ ਦੱਸਿਐ ਸਰ....।’’

ਬਹੁਤ ਉਦਾਸ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਸੁਖਵਿੰਦਰ, ਫਿਰ ਕੁਟੀਆ ਵਲ ਵੇਖਦਾ ਬੋਲਿਆ ਸੀ, ਹੁਣ ਤਾਂ ਬੱਸ...ਮੇਰੀ ਬੇਬੇ ਨੂੰ ਇਕ ਆਸ ਐ ਸਰ....ਕਿ ਸ਼ਾਇਦ ਕਿਤੇ ਪਾਅਸ਼ਾਹ ਮਿਹਰ ਕਰ ਦਏ....।’’ ਗੱਲ ਸੁਣਦਾ-ਸੁਣਦਾ ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਬੈਠਿਆ ਨਹੀਂ ਕੰਧ ਨਾਲ ਢੇਰੀ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਭ ਕੁਝ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਉਸ ਦਾ, ਲੁੱਟਿਆ-ਪੁੱਟਿਆ ਗਿਆ ਸੀ....ਪਰ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਦੀ ਗੱਲ ਵਾਂਗੂੰ....ਕਿ ਸ਼ਾਇਦ....ਉਹ ਇਕ ਆਸ ਨਾਲ ਬੋਲਿਆ ਸੀ, ‘‘ਸੁੱਖੀ ਬੇਟੇ ਕਿਤੇ ਕੋਈ ਦਾਦ ਫਰਿਆਦ....?’’ ‘‘ਨੋ....ਸਰ...ਕਿਤੇ ਨਹੀਂ....ਸੁਣੀ ਹਰ ਥਾਂ ਜਾਵੇਗੀ, ਪਰ ਕਬੂਲ ਕਿਤੇ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ....।’’

(ਬਾਕੀ ਅਗਲੇ ਅੰਕ ’ਚ)

ਸਲੱਮਡਾਗ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਸਾਡੇ ਵੱਡੇ ਹੋਣ ਦੀ ਗਵਾਹੀ

ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਸਲੱਮਡਾਗ ਮਿਲੇਨੀਅਰ ਬਾਰੇ ਦੋ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੇ ਇਸ ਫਿਲਮ ਦੇ ਚਹੇਤਿਆਂ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾ ਗੈਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਿਵਾਦ ਇਹ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਕਿ ਕੀ ਸਲੱਮਡਾਗ ਭਾਰਤੀ ਫਿਲਮ ਹੈ ਵੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ? ਇਹ ਇਕ ਮੂਰਖਾਨਾ ਵਿਵਾਦ ਹੈ। ਚਲੋ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਇਕ ਭਾਰਤੀ ਫਿਲਮ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਡਿਊਸ ਵੀ ਕਿਸੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਲਿਖੀ ਵੀ ਕਿਸੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਵਲੋਂ ਗਈ ਹੈ,

ਵੀਰ ਸਿੰਘਵੀ

ਡਾਇਰੈਕਟ ਵੀ ਕਿਸੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇਸ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਐਕਟਰ ਵੀ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਹਨ। ਇਸ ਵਿਚ ਇਕ ਐਕਟਰ ਦੇਵ ਪਟੇਲ ਭਾਵੇਂ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀ ਹੈ, ਪਰ ਪਿਛਲੀਆਂ ਕਈ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਤੋਂ ਇਸ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਹੈ। ਉਹ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਭਾਰਤੀ ਭਾਸ਼ਾ ਬੋਲਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁੰਬਈ ਦੇ ਸਲੱਮ ਖੇਤਰ ਦੇ ਬੱਚੇ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਰ ਇਸ ਫਿਲਮ ਸਬੰਧੀ ਦੂਜਾ ਵਿਵਾਦ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਫਿਲਮ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਗਰੀਬ ਬਸਤੀਆਂ ਅਤੇ ਝੁੱਗੀ-ਝੌਂਪੜੀਆਂ ਉੱਪਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਮਿਤਾਭ ਬੱਚਨ ਨੇ ਇਹ ਆਖਿਆ/ਨਹੀਂ ਆਖਿਆ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਫਿਲਮ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਗਰੀਬੀ ਨੂੰ ਦੂਨੀਆਂ ਸਾਹਮਣੇ ਜਾਣ-ਬੁੱਝ ਕੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ (ਕਿਉਂਕਿ ਅਮਿਤਾਭ ਨੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਨੂੰ ਤੋੜ-ਮਰੋੜ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ)।

ਫਿਰ ਵੀ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਅਜਿਹੇ ਹਨ, ਜਿਹੜੇ ਇਹ ਆਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਫਿਲਮ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਝੁੱਗੀਆਂ-ਝੌਂਪੜੀਆਂ 'ਤੇ ਵਧੇਰੇ ਕੇਂਦਰਿਤ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਸਲੱਮਡਾਗ ਮਿਲੇਨੀਅਰ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਬਹੁਤੇ ਚੰਗੇ/ਮਾੜੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਪਰ ਦਿਲਚਸਪ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਜਿਸ ਮੁੱਦੇ ਉੱਤੇ, ਭਾਵ ਗਰੀਬੀ ਉੱਤੇ ਵਿਵਾਦ ਛਿੜੀਆ ਹੈ, ਉਹ ਸੱਚਮੁੱਚ ਹਾਲੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਉਸੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਜਿਸ ਵਿਚ ਇਹ ਫਿਲਮ ਵਿਖਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਉਹ ਲੋਕ ਜਿਹੜੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਗਰੀਬੀ ਵਿਖਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਚਿੰਤਤ ਹੋਏ ਹਨ, ਬਹੁਤ ਹੀ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਮੇਲੇ ਵਿਚ ਚੱਕੀ ਰੋਣੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ।

ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਸਲੱਮਡਾਗ ਨੂੰ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਮਿਲੀ ਚਰਚਾ ਅਤੇ ਸਫਲਤਾ ਨੂੰ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸਰਾਹਿਆ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਆਸਕਰ ਐਵਾਰਡ ਦੀ ਲਾਈਨ ਵਿਚ ਲੱਗਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਵਧੇਰੇ ਚਰਚਾ ਵਿਚ ਆ ਗਈ। ਇਕ ਮਹੀਨਾ ਪਹਿਲਾਂ ਲਵਲੀਨ ਟੰਡਨ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਣਦਾ, ਪਰ ਹੁਣ ਉਸ ਨੂੰ ਹਰ ਘਰ ਦੇ ਲੋਕ ਜਾਣਦੇ ਹਨ। ਦੇਵ ਪਟੇਲ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਵਲੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਨਿਲ ਕਪੂਰ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਸਾਡਾ ਰਾਜਦੂਤ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਹਰ ਵਾਰ ਸਲੱਮਡਾਗ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਇਨਾਮ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਬਾਹਾਂ ਫੈਲਾਅ ਕੇ ਇਸ ਦਾ ਸੁਆਗਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆ ਵਿਚ ਮੀਡੀਏ ਰਾਹੀਂ ਪਸਰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਇਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮਾਂ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਉੱਪਰ ਇਕ ਤਰਵੀਂ ਜਿਹੀ ਝਾਤ ਮਾਰੀਏ। ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੱਕ ਪੜ੍ਹੇ ਲਿਖੇ ਭਾਰਤੀ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਦੀ ਗਰੀਬੀ ਦੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਉੱਪਰ ਆਮ ਹੀ ਮੂੰਹ ਚਿੜਾਉਂਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਭਾਰਤ ਦਾ ਅਕਸ ਖਰਾਬ ਕਰਨ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਅਤੇ ਗਰੀਬੀ ਨੂੰ ਸ਼ਿੰਗਾਰਨ ਬਦਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਿੰਦਿਆ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਲੱਮਡਾਗ ਦੇ ਕਹਾਣੀ ਲੇਖਕ ਨੇ ਇਸ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਗਰੀਬੀ ਅਤੇ ਗੰਦਗੀ, ਇਸ ਦੀ ਆਧਾਰ ਕਿਤਾਬ 'ਵਿਕਾਸ ਸਵਰੂਪ ਕਿਊ ਐਂਡ ਏ' ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਕਿਤਾਬ ਉੱਪਰ ਇਹ ਫਿਲਮ ਆਧਾਰਤ ਹੈ। ਅਮਰ ਅਕਬਰ ਐਂਥੋਨੀ ਟਾਈਪ ਨਾਂ 'ਜਮਾਲ' ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਤੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੀਰੋ ਹੈ। ਸਲੱਮਡਾਗ ਮਿਲੇਨੀਅਰ ਦਾ ਸਟਾਰ ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਮੁੰਬਈ ਸ਼ਹਿਰ ਹੈ। ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਸ ਦੀ ਸਾਰੀ ਚਮਕ ਸਮੇਤ ਇਹ ਗੰਦਗੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

ਅਮਿਤਾਭ ਬੱਚਨ ਦੀ ਨਾਂਹ ਮੁੱਖੀ ਟਿੱਪਣੀ, ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀਆਂ ਵਲੋਂ ਧੁੰਦਲੇ ਜਿਹੇ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਅਤੇ ਪੜ੍ਹੇ ਲਿਖੇ ਭਾਰਤੀਆਂ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਮਾੜੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਸੀਂ ਸਲੱਮਡਾਗ ਨੂੰ ਸਰਾਹੇ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕੇ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ 21ਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਸਫਲਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਵੀ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਸਾਡੀ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਨੇ ਇਸ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਨਾਂਹ ਮੁੱਖੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਿਖਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਸੈਂਸਰ ਬੋਰਡ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਫਿਲਮ ਵਿਚੋਂ ਸੀਨ ਕੱਟਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਉੱਪਰ ਕੋਈ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਭਾਰਤੀ ਰਵਾਇਤ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਉਲਟ ਹੈ। ਜਦਕਿ ਸਾਲ 1980 ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਟੀਵਨ ਸਪਾਇਲਬਰਗ ਦੀ 'ਇੰਡੀਅਨ ਜ਼ੋਨਜ਼ ਐਂਡ ਦ ਟੈਂਪਲ ਡੂਮ' ਪ੍ਰਤੀ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਇਹ ਫਿਲਮ ਭਾਰਤ ਪ੍ਰਤੀ ਦੁਰਭਾਵ

ਸਲੱਮਡਾਗ ਮਿਲੇਨੀਅਰ ਦਾ ਇਕ ਦ੍ਰਿਸ਼

ਰੱਖਦੀ ਹੈ, ਇਤਰਾਜ਼ ਜ਼ਾਹਿਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਸਪਾਇਲਬਰਗ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਸ਼ੂਟਿੰਗ ਕਰਨ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਫਿਲਮ ਵਪਾਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਿਲੀਜ਼ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋ ਸਕੀ। ਹੋਰ ਫਿਲਮਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਦਿੱਕਤਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਸੀ। ਡੌਮਨੀਕ ਲਾਪੇਰੇ ਦੀ ਕਿਤਾਬ 'ਸਿਟੀ ਆਫ਼ ਜੁਆਏ' ਕਲਕੱਤੇ ਸਬੰਧੀ ਲਿਖੀ ਗਈ ਇਕ ਭਾਵੁਕ ਜਿਹੀ ਕਿਤਾਬ ਹੈ।

ਪਰ ਜਦੋਂ ਰੋਨਾਲਡ ਜੌਫੇ ਇਸ ਨਾਵਲ ਉੱਪਰ ਫਿਲਮ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਆਇਆ ਤਾਂ ਉਸ ਖਿਲਾਫ ਸੀ.ਪੀ.ਐਮ. ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਨਰਕ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਕ੍ਰਿਪਟ ਬਦਲਣੀ ਪਈ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਦਾ ਪਿੱਛੋਂ ਪਤਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲੱਗਾ ਕਿ ਕਿਧਰ ਚੱਲੀ ਗਈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਪਾ ਮਹਿਤਾ ਦੀ 'ਵਾਟਰ' ਸ਼੍ਰੀਲੰਕਾ ਵਿਚ ਬਣਾਉਣੀ ਪਈ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਸ਼ੂਟਿੰਗ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਉਸ ਨੇ ਬਨਾਰਸ ਵਿਚੋਂ ਇਸ ਫਿਲਮ ਦੀ ਸ਼ੂਟਿੰਗ ਰੋਕ ਲਈ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਸੰਘ ਪਰਿਵਾਰ ਵਲੋਂ ਉਸ ਦਾ ਤਿੱਖਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਫਿਲਮ ਇਕ ਭਾਰਤੀ ਵਿਧਵਾ ਨੂੰ ਮਾੜੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿ ਦੀਪਾ ਮਹਿਤਾ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂਇਜ਼ਮ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕਰਨ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਆਮ ਹੀ ਵਾਪਰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

1960 ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 'ਨਾਈਨ ਆਵਰਜ਼ ਟੂ ਰਾਮਾ' (ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਸਬੰਧੀ ਇਕ ਫਿਲਮ) ਉੱਪਰ ਪਹਿਲਾਂ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇਣਾ ਮੰਨ ਲਿਆ, ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਫਿਲਮ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਅਖੀਰ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਇਹ ਫਿਲਮ ਭਾਰਤ ਦਾ ਘਟੀਆ ਅਕਸ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਪਾਬੰਦੀ ਲਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। 1971 ਵਿਚ ਬੀ.ਬੀ.ਸੀ. ਵਲੋਂ ਲੂਈਸ ਮਾਲੇ ਦੀ 'ਇੰਮੌਰਟਲ ਇੰਡੀਆ' ਨਾਂ ਦੀ ਇਕ ਡਾਕੂਮੈਂਟਰੀ ਲੜੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਉੱਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਬੀ.ਬੀ.ਸੀ. ਦਾ ਦਫਤਰ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਫਿਲਮ ਬੀ.ਬੀ.ਸੀ. ਨੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਬਣਾਈ। ਸ਼੍ਰੀ ਮਾਲੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਕ ਜਾਣਿਆ-ਪਛਾਣਿਆ ਫਰਾਂਸੀਸੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਅਸਲ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਇਹ ਫਿਲਮ ਲੜੀ ਭਾਰਤ ਲਈ ਪਿਆਰ ਦਾ ਇਜ਼ਹਾਰ ਸੀ। ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਗੁੱਸੇ ਅਤੇ ਤਾਕਤ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਦਿੱਤਾ। ਹਿੰਦੀ ਫਿਲਮ ਸਨਅਤ ਲਗਾਤਾਰ ਹਾਲੀਵੁੱਡ ਵਲੋਂ ਭਾਰਤ ਸਬੰਧੀ ਫਿਲਮਾਂ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਆਲੋਚਕ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਕ ਉਦਾਹਰਣ ਸੈਲੀਬ੍ਰੇਟਿਡ ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ ਗਾਂਧੀ ਫਿਲਮ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਹੈ। ਇਹ ਨਵੇਂ ਉੱਠੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰਾਂ ਵਲੋਂ ਰਿਚਰਡ ਐਟਨਬ੍ਰੋ ਨੂੰ ਤੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਸਿਰਫ 'ਟਾਰਜਨ ਕਮਸ ਟੂ ਇੰਡੀਆ' ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਲੋਕਾਂ ਵਲੋਂ ਬਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਭਾਰਤ ਸਬੰਧੀ ਫਿਲਮਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਹ ਭਾਰਤੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੱਛਮ ਵਿਚ ਹੁੰਗਾਰਾ ਮਿਲਿਆ, ਖਿਲਾਫ ਵੀ ਇਸੇ ਕਿਸਮ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ। ਮਰਹੂਮ ਨਰਗਿਸ ਦੱਤ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਗਰੀਬੀ ਉੱਪਰ ਆਪਣੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਤਿਆਜੀਤ ਰੇਅ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਰਾਜ ਕਪੂਰ ਨੇ ਇਕ ਇੰਟਰਵਿਊ ਵਿਚ ਮੈਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਤਿਆਜੀਤ ਰੇਅ ਦੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਪ੍ਰਦੇਸਾਂ ਵਿਚ ਸਫਲਤਾ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਨਾਂਹਮੁਖੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਰ ਹੁਣ ਸਲੱਮਡਾਗ ਮਿਲੇਨੀਅਰ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਆਲੋਚਨਾਵਾਂ ਤੋਂ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਚ ਕੇ ਨਿਕਲ ਗਈ ਹੈ?

ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਲੱਮਡਾਗ ਸਬੰਧੀ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸਾਡਾ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਫਿਲਮ ਪ੍ਰਤੀ ਘੱਟ ਭਾਰਤ ਸਬੰਧੀ ਵਧ ਹੈ। ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਜਾਣਨ ਲੱਗੇ ਹਾਂ ਕਿ ਮੁੰਬਈ ਵਿਚ ਗੰਦਗੀ ਅਤੇ ਸਲੱਮ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਹੈ। ਪਰ ਅਸੀਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਕਿ ਗੰਦਗੀ ਅਤੇ ਗਰੀਬੀ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਇਸ ਨੂੰ ਵਿਖਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਵੀ ਹਾਮੀ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹੋਵੋਂਗੇ ਕਿ ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਵਧੇਰੇ ਸਮਝਦਾਰ ਅਤੇ ਉਤਾਂਹ ਵਲ ਉੱਠੇ ਹਾਂ। ਸਲੱਮਡਾਗ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਡਾ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਇਹੋ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਅਸੀਂ ਵਧੇਰੇ ਪਕਰੋੜ ਹੋਏ ਹਾਂ।

ਸਲੱਮਡਾਗ ਦਾ ਨਸ਼ਾ ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਵੀ-ਸ਼ਾਹਰੁਖ ਖਾਨ

ਸਲਮਡੱਗ ਮਿਲੇਨੀਅਰ ਦੀ ਚਰਚਾ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛੇ ਇਕ ਸਵਾਲ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਸ਼ਾਹਰੁਖ਼ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਸੱਚਮੁੱਚ ਇਹ ਚਰਚਾ ਵਿਚ ਹੈ। ਹੁਣੇ ਕੁਝ ਦੇਰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੈਂ ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਆਇਆ ਹਾਂ। ਉਥੇ ਵੀ ਇਸ ਫਿਲਮ ਦਾ ਨਸ਼ਾ ਚੜਿਆ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਹ ਫਿਲਮ ਦੇਖੀ ਹੈ। ਫਿਲਮ ਦੇਖਣ ਤੋਂ ਕਾਫੀ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਂ ਉਹ ਕਿਤਾਬ ਵੀ ਪੜੀ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਇਹ ਫ਼ਿਲਮ ਬਣੀ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਫ਼ਿਲਮ ਦਾ ਬੈਕਗ੍ਰਾਉਂਡ ਮਿਊਜ਼ਿਕ ਸਭ ਤੋਂ ਚੰਗਾ ਲਗਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਤਿੰਨ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਸਕਰ ਨਾਮੀਨੇਸ਼ਨ ਮਿਲੇ ਹਨ। ਇੰਸ਼ਾ ਅਲਾਹ, ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰ ਆਸਕਰ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਗਰੀਬ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਡਾਗ ਕਹਿਣ ਬਾਰੇ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਇਹ ਸਾਡੀ ਪ੍ਰਾਬਲਮ ਵੀ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ, ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਕਿਸੇ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸਿਨਿਕਲ (ਦੋਸ਼ਦਰਸ਼ੀ) ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ। ਉਸ ਟਾਈਟਲ ਵਿਚ ਕਰੋੜਪਤੀ ਯਾਨੀ ਮਿਲੇਨੀਅਰ ਲਫਜ਼ ਵੀ ਤਾਂ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਡਾਗ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਹੀਂ ਕਹਾਂਗਾ। (ਮੁਸਕਰਾਉਂਦੇ ਹੋਏ...) ਕਿਉਂਕਿ ਡਾਗ ਨਾਲ ਪੁਰਾਣਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਹੈ। (ਗੌਰਤਲਬ ਹੈ, ਆਮਿਰ ਖਾਨ ਦੇ ਖੰਡਾਲਾ ਵਾਲੇ ਬੰਗਲੇ ਵਿਚ ਪਲ ਰਹੇ ਇਕ ਕੁੱਤੇ ਦਾ ਨਾਮ ਸ਼ਾਹਰੁਖ ਹੈ।)

ਪਿਆਰ 'ਤੇ ਆਧਾਰਤ ਹੈ ਹਰਭਜਨ ਮਾਨ ਦੀ 'ਜੱਗ ਜਿਊਂਦਿਆਂ ਦੇ ਮੇਲੇ'

ਹਰਭਜਨ ਮਾਨ ਆਪਣੀ ਨਵੀਂ ਫਿਲਮ 'ਜੱਗ ਜਿਊਂਦਿਆਂ ਦੇ ਮੇਲੇ' 'ਚ ਇਕ ਵੱਖਰੇ ਰੂਪ 'ਚ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਨਿਰਮਾਤਾ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਫਿਲਮ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਹ ਹੀਰੋ ਵੀ ਆਪ ਹੈ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਦੀ ਇਕ ਹੋਰ ਗੱਲ ਵੀ ਵੱਖਰੀ ਹੈ, ਕਈ ਫਿਲਮਾਂ, ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਕਰਨ ਪਿੱਛੋਂ ਹਰਭਜਨ ਮਾਨ ਦੀ ਇਸ ਫਿਲਮ ਦਾ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਵੀ ਹੋਰ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਵਜੋਂ ਖੁਦ ਦੀ ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਫਿਲਮ ਹੈ।

ਟਿਊਲਿਪ ਜੋਸ਼ੀ

ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਇਕ ਵਿਆਹ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਹਰਭਜਨ ਮਾਨ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਹੋਈ ਤਾਂ ਉਸਦੀ 'ਜ਼ੀਰੋ ਫਿੱਗਰ' ਦੇਖ ਕੇ ਕੁਝ ਬੇਚੈਨੀ ਜਿਹੀ ਹੋਈ। ਪੁੱਛਣ 'ਤੇ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਇਹ ਉਸ ਦੀ ਨਵੀਂ ਫਿਲਮ ਦੇ ਰੋਲ ਦੀ ਮੰਗ ਸੀ, ਜਿਸ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣਾ ਜਿਸਮ ਕੁਝ ਸੁੰਗੜੇ ਹੋਏ ਰੂਪ 'ਚ ਦਿਖਾਉਣਾ ਸੀ। ਹਰਭਜਨ ਮਾਨ ਦੀ ਫਿਲਮ 'ਜੱਗ ਜਿਊਂਦਿਆਂ ਦੇ ਮੇਲੇ' ਉਸ ਦੀਆਂ ਬਾਕੀ ਫਿਲਮਾਂ ਨਾਲੋਂ ਕਾਫੀ ਹਟ ਕੇ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਫਿਲਮ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਕੈਨੇਡਾ 'ਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਿਓ ਹੈ। ਫਿਲਮ ਦੇ ਸਿਨਮੈਟੋਗ੍ਰਾਫਰ ਵੀ ਸਾਊਥ ਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਾਂ ਜੇ.ਵਿਨੀਤ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਰ ਫ਼ਿਲਮ ਦਾ ਸੰਗੀਤ ਵੀ ਹਿੰਦੀ ਫ਼ਿਲਮਾਂ ਨੂੰ ਸੰਗੀਤ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਸੰਦੇਸ਼ ਸ਼ਾਂਡਲਿਆ ਦਾ ਹੈ।

ਹਰਭਜਨ ਮਾਨ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਫਿਲਮ ਨੂੰ ਇਕ ਵੱਖਰੇ ਟ੍ਰੀਟਮੈਂਟ 'ਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਫ਼ਿਲਮ ਦਾ ਕੋਈ ਸੋਸ਼ਲ ਸਬਜੈਕਟ ਨਹੀਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਹਰ ਫ਼ਿਲਮ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਸਮੱਸਿਆ 'ਤੇ ਹੀ ਅਧਾਰਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਗੋਂ 'ਜੱਗ ਜਿਊਂਦਿਆਂ ਦੇ ਮੇਲੇ' ਇਕ ਪ੍ਰੇਮ ਕਹਾਣੀ ਹੈ। ਪ੍ਰੇਮ ਕਹਾਣੀ ਕਰਕੇ ਹੀ ਹਰਭਜਨ ਮਾਨ ਦਾ ਇਕ ਨਵੇਂ ਤੇ ਵੱਖਰੇ ਅੰਦਾਜ਼ 'ਚ ਨਜ਼ਰ ਆਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਹਰਭਜਨ ਮਾਨ ਇਸ ਫਿਲਮ ਦਾ ਨਿਰਮਾਤਾ ਵੀ ਆਪ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪੁਛਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਪਹਿਲੀਆਂ ਫ਼ਿਲਮਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨਿਰਮਾਤਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ, ਉਸ ਨੂੰ ਖੁਦ ਨਿਰਮਾਤਾ ਕਿਉਂ ਬਣਨਾ ਪਿਆ। ਹਰਭਜਨ ਮਾਨ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਇਸ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨਿਰਮਾਤਾ ਹੇਠ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਉਥੇ ਇਕ ਬੱਜਟ ਦੀ ਹੱਦ ਮਿੱਥੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਐਕਟਰ ਆਪਣੀ ਮਨ-ਮਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ''ਹੁਣ ਜਦੋ ਕਿ ਮੈਂ ਨਿਰਮਾਤਾ ਖੁਦ ਹਾਂ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਰਾਮ ਨਾਲ ਚੁਣ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਜੋ ਮੇਰੀ ਪਸੰਦ ਦੇ ਹੋਣ।''

ਇਹ ਪੁੱਛਣ 'ਤੇ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਹੁਣ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਤਾਂ ਹਰਭਜਨ ਮਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ, ''ਹਾਂ, ਮੈਂ ਅਗਲੀ ਫ਼ਿਲਮ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ, ਪਰ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰੇ ਅੰਦਰਲਾ ਐਕਟਰ ਵਿਕਾਸ ਕਰੇ। ਇਸ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਨਵੇਂ ਡਾਇਰੈਕਟਰਾਂ ਅਤੇ ਟੈਕਨੀਸ਼ੀਅਨਾਂ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।''

ਹਰਭਜਨ ਮਾਨ ਨੇ ਇਸ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਹੀਰੋਇਨ ਟਿਊਲਿਪ ਜੋਸ਼ੀ ਵੀ ਹਿੰਦੀ ਫਿਲਮਾਂ 'ਚੋਂ ਲਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਇਸ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਟਿਊਲਿਪ ਜੋਸ਼ੀ ਦਾ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕਹਿਣਾ ਹੈ, ''ਮੈਂ ਇਸ ਫ਼ਿਲਮ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਕੇ ਖੁਸ਼ ਹਾਂ। ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਇਸ ਲਈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਫਿਲਮ ਨਾਲ ਉਹ ਲੋਕ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਜੋ ਪੰਜਾਬੀ ਸਿਨੇਮਾ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਆਯਾਮ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਮੇਨਸਟਰੀਮ ਦੀਆਂ ਹਿੰਦੀ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇਸ ਫ਼ਿਲਮ ਦੀ ਚੋਣ ਉਸ ਨੇ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤੀ, ਟਿਊਲਿਪ ਨੇ ਦੱਸਿਆ, ''ਇਕ ਐਕਟਰ ਲਈ ਫਿਲਮ ਵਿਚਲਾ ਰੋਲ, ਸਕਰਿਪਟ ਅਤੇ ਤਕਨੀਕੀ ਪੱਖ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਇਹ ਰੋਲ ਬੜਾ ਚੈਲੇਂਜਿੰਗ ਸੀ।''

ਹਰਭਜਨ ਮਾਨ

ਫ਼ਿਲਮ ਦਾ ਸੰਗੀਤ ਵੀ ਹਰਭਜਨ ਮਾਨ ਦੀਆਂ ਪਹਿਲੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਨਾਲੋਂ ਹਟ ਕੇ ਹੈ। ਗੀਤਕਾਰ ਬਾਬੂ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਹੀ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਹਰਭਜਨ ਮਾਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਰਾਹਤ ਫਤਹਿ ਅਲੀ ਖਾਨ, ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਸੇਵਕ ਮਾਨ, ਸ਼੍ਰੇਆ ਘੋਸ਼ਾਲ ਅਤੇ ਸੋਨੂੰ ਕੱਕੜ ਦੀਆਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੀਤਾਂ 'ਚ ਸੁਣਨ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ।

ਫ਼ਿਲਮ ਦਾ ਸੰਗੀਤ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਜਦੋਂਕਿ ਫ਼ਿਲਮ ਇਸੇ ਮਹੀਨੇ 'ਚ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਸੰਗੀਤਕਾਰਾਂ 'ਚ ਅਮਨ ਹੇਅਰ ਅਤੇ ਬਬਲੂ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਮੁਖ ਜੋੜੀ ਦੇ ਨਾਲ ਪੁਨੀਤ ਈਸਰ, ਸੁਨੀਤਾ ਧੀਰ, ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਇੰਦਰ ਚਾਹਲ ਅਤੇ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਘੁੱਗੀ ਨੇ ਭੂਮਿਕਾਵਾਂ ਨਿਭਾਈਆਂ ਹਨ।

ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਦਰਿਆ

ਲੜੀਵਾਰ ਨਾਵਲ

ਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੁੱਸਾ

ਭਾਗ – 1

ਤੇ ਮੇਘਰਾਜ ਬਗੈਰ ਕੁਝ ਸੁਣੇ ਖੀਂ ਖੀਂ ਹੱਸਦਾ ਤੁਰ ਗਿਆ।

ਕਈ ਦਿਨ ਫੱਤੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਪਾਸਿਉਂ ਆਫਤ ਦੀ ਕਨਸੋ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦੀ, ਉਹਦਾ ਅੰਦਰ ਦ੍ਰਵ ਜਾਂਦਾ। ਮੱਲੂਕਿਆਂ ਨੇ ਕੋਈ ਰੰਗ ਨਾ ਵਿਖਾਇਆ, ਪਰ ਰਾਤ ਨੂੰ ਹੋਈ ਬੀਤੀ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸਾਰੇ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਖਲਾਰ ਦਿੱਤੀ। ਫੱਤੇ ਨੇ ਇਕ ਦਿਨ ਫਿਕਰਮੰਦ ਹੁੰਦਿਆਂ ਵਰਿਆਮੇ ਕੋਲ ਗੱਲ ਕੀਤੀ। ਪਰ ਉਸਨੇ ਲਾਪ੍ਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਆਖਿਆ, ''ਭਤੀਜ, ਤੂੰ ਚਿੱਤੋਂ ਸਾਰੇ ਸੰਸੇ ਨਬੇੜ ਦੇ। ਆਪਣੇ ਵਲ ਝਾਕਣਾ ਤਾਂ ਦੂਰ ਰਿਹਾ, ਕੋਈ ਆਪਣੀ ਪੈੜ ਵੀ ਨੀ ਸਿੰਧ ਸਕਦਾ। ਮੱਲੂ ਦੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਨੇ ਤਾਂ ਖੋਹਣਾ ਈ ਕੀ ਐ?''

ਮਹੀਨਾ ਲੰਘ ਜਾਣ 'ਤੇ ਵੀ ਮੱਲੂ ਕਿਆਂ ਨੇ ਅਲਫੋਂ ਬੇ ਨਾ ਆਖੀ। ਵਰਿਆਮਾ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਚੜ੍ਹਦੀਆਂ ਕਲਾਂ ਵਿਚ ਸੀ। ਹੁਣ ਫੱਤਾ ਵੀ ਕੱਛਾਂ ਵਜਾਉਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਮਹਾਜਨਾਂ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਧਿਰ ਬਣਦੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ ਪਰ ਸਿਆਲ ਅਜੇ ਮੁੱਕਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਵਰਿਆਮ ਦਾ ਨੀਵੇਂ ਵਾਲੇ ਰਾਹ ਉੱਤੇ ਕੜਬ ਦੇ ਵੱਢ ਵਿਚ ਹਲ ਜੋੜਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਜੀਤੂ ਬੰਦੇ ਲੈ ਕੇ ਆ ਪਿਆ। ਵਰਿਆਮੇ ਦਾ ਬਰਛਾ ਤੂਤ ਹੇਠਾਂ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਜੀਤੂ ਹੋਰੀਂ ਉੱਤੇ ਆ ਚੜ੍ਹੇ, ਵਰਿਆਮੇ ਨੇ ਆਲਾ-ਦੁਆਲਾ ਤਾੜਿਆ। ਬਰਛਾ ਅੱਧੇ ਕਿੱਲੇ ਦੀ ਵਿੱਥ ਉਤੇ ਸੀ। ਹਲ ਛੱਡ ਕੇ ਉਹ ਤੂਤ ਵਲ ਨੱਠਿਆ। ਪਰ ਉੱਤੋਂ ਆ ਚੜ੍ਹੇ ਬੰਦਿਆਂ ਨੇ ਵਰਿਆਮਾ ਤੂਤ ਤੋਂ ਉਰੇ ਈ ਸੁੱਟ ਲਿਆ। ਬੇਦਰਦੀ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਸ ਉੱਤੇ ਡਾਂਗਾਂ ਵਰ੍ਹਾਉਣੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ, ਮਾਰ ਖਾਂਦਾ ਵਰਿਆਮਾ ਬਿਲਕੁਲ ਨਿੱਸਲ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਸ ਦਾ ਸਰੀਰ ਥਾਂ ਥਾਂ ਤੋਂ ਲਹੂ-ਲੁਹਾਨ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਜੇ ਉਹ ਖੇਤ ਟੱਪੇ ਹੀ ਸਨ ਤੱਤੇ ਘਾਅ ਮੜਾਸਾ ਲਪੇਟਦਾ ਵਰਿਆਮਾ ਉੱਚੀ ਦੇ ਕੇ ਗੱਜਿਆ, ''ਕੋਈ ਗੱਲ ਨ੍ਹੀ ਪੁੱਤ। ਢਟਿਆਂ-ਮਹਿਆਂ ਦੇ ਪੈਂਦੀਆਂ ਈ ਹੁੰਦੀਆਂ!- ਕਿਤੇ ਮੇਰੀ ਵੀ ਜਾੜ੍ਹ ਥੱਲੇ ਆ ਜੇਂਗੇ।''

ਜੀਤੂ ਪਿਛਲੇ ਪੈਰੀਂ ਫੇਰ ਮੁੜ ਪਿਆ। ਉਸ ਨਾਲ ਦਿਆਂ ਨੂੰ ਆਖਿਆ, ''ਗੁਲਛੜਿਆ ਜੱਟ ਫੇਰ ਵੀ ਕਿੱਤੋਂ ਦੁੱਖ ਦੇਊ, ਇਹਦਾ ਧੰਦਾ ਭੁਗਤਾ ਈ ਚੱਲੀਏ।''

ਕਚੀਚੀ ਖਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੰਭਲਦੇ ਵਰਿਆਮੇ ਨੂੰ ਫਿਰ ਆ ਢਾਹਿਆ। ਇਸ ਬਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੱਕ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਪੱਟ ਤੇ ਪਿੰਜਣੀਆਂ ਦਾ ਕੁੱਟ ਕੁੱਟ ਕੇ ਕਚੂਮਰ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ। ਵਰਿਆਮਾ ਬੇਕਿਰਕੀ ਨਾਲ ਵਰ੍ਹਦੀ ਮਾਰ ਹੇਠ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੰਗਾਰਦਾ ਰਿਹਾ ਤੇ ਉਹ ਗੁੱਸੇ ਵਿਚ ਕੁਟਾਪਾ ਚਾੜ੍ਹਦੇ ਰਹੇ। ਰੌਲੇ ਦੀ ਬਿੜਕ ਪਿੰਡ ਪਹੁੰਚ ਗਈ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਫੱਤੇ ਹੋਰੀਂ ਉੱਥੇ ਆਏ, ਜੀਤੂ ਹੋਰੀਂ ਪੱਤਰਾ ਵਾਚ ਗਏ ਸਨ। ਵਰਿਆਮੇ ਨੂੰ ਸਿੱਧਵੀਂ ਡਿਸਪੈਂਸਰੀ ਵਿਚ ਲੈ ਗਏ। ਅੰਤਾਂ ਦੀ ਮਾਰ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਉਹ ਹੌਂਸਲੇ ਵਾਲੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ। ਵਰਿਆਮੇ ਦੇ ਹਮਾਇਤੀਆਂ ਨੂੰ ਖਬਰ ਮਿਲੀ, ਜੀਤੂ ਕਿਧਰੇ ਟਿਬ ਗਿਆ ਸੀ। ਫੱਤੇ ਹੋਰੀਂ ਮੁੜ ਸ਼ੇਰ ਹੋ ਗਏ। ਦੋ ਦੋ ਗੇੜੇ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਸਿੱਧਵਾਂ ਦੇ ਲਗਦੇ ਸਨ। ਵਰਿਆਮਾ ਦਿਨੋ ਦਿਨ ਨੌਂ ਬਰ ਨੌਂ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਏਧਰ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਚਰਚਾ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿ ਜੀਤੂ ਡਰਦਾ ਪਿੰਡ ਛੱਡ ਕੇ ਚਲਾ ਗਿਆ, ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਚਾਰ ਜਣੇ ਜੁੜਦੇ, ਲੋਕ ਭਵਿੱਖਬਾਣੀ ਉਚਾਰਦੇ,

''ਉਹਦਾ ਨਾ ਵੀ ਵਰਿਆਮਾ ਉੱਡਣਾ ਸੱਪ ਐ। ਮੱਲੂ ਦਾ ਘਰ ਤਾਂ ਹੁਣ ਦੋ ਚਾਰ ਦਿਨ ਦਾ ਈ ਪ੍ਰਾਹੁਣਾ ਐ।''

ਅਜਿਹੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨਾਲ ਜਿੱਥੇ ਮੱਲੂ ਕਿਆਂ ਦੇ ਘਰ ਉੱਤੇ ਉਦਾਸੀ ਦੇ ਬੱਦਲ ਮੰਡਰਾਉਂਦੇ, ਉੱਥੇ ਫੱਤੇ ਹੋਰੀਂ ਹੌਂਸਲਾ ਫੜਦੇ ਆਉਂਦੇ ਸਨ।

ਵਰਿਆਮੇ ਨੂੰ ਅਜੇ ਹਸਪਤਾਲੋਂ ਛੁੱਟੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ ਸੀ। ਕੱਸੀ ਦੀ ਵਾਰੀ ਆ ਜਾਣ ਤੇ ਫੱਤਾ ਮਹਾਜਨਾਂ ਵਾਲੀ ਕਣਕ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਲਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਹਨੇਰੇ ਨਾਲ ਗਲੇਫੀ ਚਾਦਰ ਸਾਂ ਸਾਂ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਪਿੰਡੋਂ ਕੁੱਕੜਾਂ ਦੀਆਂ ਬਾਂਗਾਂ ਸੁਣ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਫੱਤੇ ਨੂੰ ਚਾਰ ਚੁਫੇਰਿਉਂ ਸਵੇਰ ਦੀ ਸੱਜਰੀ ਮਹਿਕ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਸਰੀਰ ਨੇ ਇਕ ਲਰਜਾ ਖਾਧਾ ਅਤੇ ਅੰਦਰੋਂ ਮਿਰਜੇ ਦੀ ਕਲੀ ਦੇ ਬੋਲ ਖਿੜ ਉੱਠੇ:

''ਮੁੱਠੀਆਂ ਭਰ ਭਰ ਜਗਾਉਂਦੀ
ਯਾਰ ਨੂੰ....ਹੋ....ਓ.....
ਵੇ ਤੂੰ ਸੁੱਤਾ ਕਿਉਂ ਨੀ ਜਾਗਦਾ ਵੇ
ਵੇ ਸੁੱਤਿਆ ਹੋਸ਼ ਸੰਭਾਲ ਵੇ!
ਫੇਰ ਭੱਜਿਆਂ ਜਾਣ ਨਾ ਦੇਣਗੇ
ਵੇ ਜੱਟਾ ਉਧਲ ਗਈਆਂ ਦੇ
ਚੋਰ ਵੇ...ਓ?''

ਅਚਾਨਕ ਹੀ ਉਸਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਪਿਆ, ਜਿਵੇਂ ਉਹਦੇ ਨੇੜੇ-ਤੇੜੇ ਕੋਈ ਬੰਦਾ ਫਿਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤੇ ਉਹ ਤ੍ਰਭਕ ਕੇ ਚੁੱਪ ਹੋ ਗਿਆ। ਅੱਖਾਂ ਪਾੜ ਪਾੜ ਉਹ ਖੇਤ ਦੇ ਸਿਰੇ ਤੇ ਰੂਪ ਵਟਾਉਂਦੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਕਾਰ ਵਲ ਵੇਖ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਅਗਲੇ ਪਲ ਫੱਤੇ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਪਈ ਕਿ ਐਵੇਂ ਮਨ ਭੁਲਾਵਾ ਹੀ ਸੀ। ਉਸ ਝੱਟ ਦੇ ਕੇ ਅੱਖਾਂ ਮਲੀਆਂ ਹੁਣ ਦੋ ਦੀ ਬਜਾਇ ਤਿੰਨ ਆਦਮੀ ਮਲੂਮ ਹੋ ਰਹੇ ਸਨ। ਫੱਤੇ ਦਾ ਲਹੂ ਸੁੱਕਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਹ ਕਹੀ ਫੜੀ ਡਰਿਆ ਖੜਾ ਰਿਹਾ। ਉਸਦੇ ਚਿੱਤ ਵਿਚ ਆਈ, ਉਹ ਭੱਜ ਜਾਏ। ਪਰ ਬੰਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਨਜ਼ਦੀਕ ਆ ਗਏ ਸਨ।

''ਮਿਰਜਾ ਸੂਰਮਾ, ਹੁਣ ਚੁੱਪ ਕਿਉਂ ਕਰ ਗਿਆ?''

ਫੱਤੇ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਚਾਰ ਪੰਜ ਪਰਛਾਵੇਂ ਉਸਦੇ ਨੇੜੇ ਆ ਗਏ ਸਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਿੱਠ ਪਿੱਛੇ ਚੰਨ ਸੀ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁਹਾਂਦਰੇ ਹਨੇਰੇ ਦੀ ਪਰਛਾਈ ਨਾਲ ਰਲੇ ਹੋਏ ਸਨ।

''ਏਥੇ ਪਿਉ ਆਲੀ ਪੈਲੀ ਸਮਝਕੇ ਫਿਰਦੈਂ ਉਏ, ਟੁੱਕ-ਟੇਰਾ!''

ਫੱਤਾ ਹਨੇਰੇ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲ ਝਾਕਿਆ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਸਫਾ ਜੰਗ ਚੁੱਕਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਕ ਜਣਾ ਉਹਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨੇੜੇ ਆਉਂਦਾ ਜਾਪਿਆ, ਡਰ ਨਾਲ ਉਸਦਾ ਸਰੀਰ ਥਰ ਥਰ ਕੰਬ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੇੜ ਆਏ ਨੇਬੀ ਨੂੰ ਪਛਾਣ ਲਿਆ। ਉਸਨੇ ਫੱਤੇ ਨੂੰ ਦਾਹੜੀ ਤੋਂ ਫੜ ਲਿਆ।

''ਚੋਰਿਆ, ਉਦੋਂ ਮੈਨੂੰ ਲਾਲੀਆਂ ਤਾੜ ਤਾੜ ਵਿਖਾਉਂਦਾ ਸੀ। ਹੁਣ ਕਰ ਪ੍ਰਾਹੁਣੇ ਨਾਲ ਗੱਲ।'' ਤੇ ਉਸ ਫੱਤੇ ਨੂੰ ਏਨੇ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਧੱਕਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਗਿੱਲੀ ਕਣਕ ਵਿਚ ਜਾ ਡਿੱਗਿਆ। ਨੈਬੀ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਫੇਰ ਦਾਹੜੀ ਤੋਂ ਫੜ ਕੇ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰ ਲਿਆ।

''ਉਦੋਂ ਉਸ ਵੱਡੇ ਬਦਮਾਸ਼ ਦੀ ਸ਼ਹਿ 'ਤੇ ਤੀਂਘੜਦਾ ਸੀ। ਹੁਣ ਲਿਆ ਮੇਰੇ ਸਹੁਰੇ ਨੂੰ। ਲਈਏ ਉਹਦੀ ਕੁੜੀ ਨਾਲ ਫੇਰੇ!''

''ਇਹਨੂੰ ਟੁੱਕ ਟੇਰ ਨੂੰ ਮਾਰ ਕੇ ਕੱਢਾਂਗੇ।'' ਫੱਤੇ ਨੂੰ ਇਉਂ ਲੱਗਿਆ, ਜਿਵੇਂ ਜੀਤੂ ਬੋਲਿਆ ਹੋਵੇ।

''ਨਹੀਂ ਬਾਈ, ਉਦੋਂ ਏਹੀ ਮੈਨੂੰ ਆਨੇ ਵਿਖਾਉਂਦਾ ਸੀ।'' ਨੈਬੀ ਦਾ ਫੱਤਾ ਅਜੇ ਵੀ ਫੜਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਪਤਲੇ ਪਰ ਪਲ ਪਲ ਮਗਰੋਂ ਸਫੈਦ ਹੁੰਦੇ ਮਹੌਲ ਵਿਚ ਫੱਤੇ ਨੇ ਵੇਖਿਆ, ਇਕ ਚੰਗੇ ਹੱਟੇ ਕੱਟੇ ਬੰਦੇ ਨੇ ਅੱਗੇ ਹੋਕੇ ਉਸਨੂੰ ਛੁਡਾ ਦਿੱਤਾ।

''ਜਾਹ ਉਇ, ਉਹਨੂੰ ਆਖੀਂ ਵੱਡੇ ਵੈਲੀ ਨੂੰ। ਤੇਰਾ ਜਮਾਈ ਓਸੇ ਖੇਤ ਵਿਚ ਬੈਠਾ ਉਡੀਕਦਾ ਐ!''

ਮੂੰਹੋਂ ਅਲਫੋਂ ਬੇ ਨਾ ਉਚਰਿਆ, ਗਾਰੇ ਨਾਲ ਲੱਥ ਪੱਥ ਹੋਇਆ ਚੁੱਪਚਾਪ ਪਿੰਡ ਵਲ ਨੂੰ ਤੁਰ ਗਿਆ। ਘਰ ਆ ਕੇ ਉਸ ਬਿਸ਼ਨੋ ਕੋਲ ਵੀ ਗੱਲ ਨਾ ਕੀਤੀ। ਦਿਨ ਚੜ੍ਹੇ ਸਿੱਧਵੀਂ ਵਰਿਆਮੇ ਕੋਲ ਆ ਗਿਆ। ਫੱਤੇ ਦਾ ਚਿਹਰਾ ਵੇਖ ਕੇ ਵਰਿਆਮੇ ਦਾ ਹਾਸਾ ਨਿਕਲ ਗਿਆ, ''ਕੀ ਗੱਲ ਤੂੰ ਤਾਪ ਵਾਲਿਆਂ ਵਾਂਗੂ ਤੁਰਿਆ ਆਉਨਾ ਐਂ?''

ਫੱਤੇ ਦੀ ਸਾਰੀ ਗੱਲ ਸੁਣ ਕੇ ਵਰਿਆਮੇ ਨੂੰ ਰਾਜੀ ਹੋਏ ਜ਼ਖ਼ਮ ਦੋਬਾਰਾ ਚਸਕਦੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਏ। ਗੁੱਸੇ ਨਾਲ ਉਸ ਦਾ ਜੁੱਸਾ ਸਤਨ ਲੱਗ ਪਿਆ।

''ਪ੍ਰਆ ਲੀ ਨਾ ਛਾਪ। ਤੂੰ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਮੈਨੂੰ ਈ ਪੁੱਛ ਜਾਂਦਾ। ਸਿੱਧਵਾਂ ਤੈਨੂੰ ਪਰਦੇਸ ਸੀ। ਤੈਨੂੰ ਏਨਾ ਤਾਂ ਪਤਾ ਸੀ, ਉਹ ਹੁਣ ਬੁਛਰੇ ਹੋਏ ਐ। ਜੱਟ ਤਾਂ ਸੁਹਾਗੇ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹਿਆ ਨੀ ਮਾਣ ਹੁੰਦਾ। ਉਹ ਤਾਂ ਫੇਰ ਮੇਰੇ ਸੱਟਾਂ ਮਾਰਗੇ।-ਕਿੰਨੇ ਜਣੇ ਸੀ?''

''ਚਾਰ-ਪੰਜ ਹੋਣਗੇ।''

''ਜੀਤੂ ਸੀਗਾ?''

''ਹਾਂ''

ਵਰਿਆਮੇ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਦਾ ਰੰਗ ਬਦਲ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਫੱਤੇ ਨੂੰ ਮੰਜੇ ਹੇਠ ਪਏ ਕੁੱਜੇ ਵਿਚੋਂ ਪਾਣੀ ਦੇਣ ਲਈ ਆਖਿਆ। ਪਾਣੀ ਪੀ ਕੇ ਉਸ ਵੱਡਾ ਸਾਰਾ ਸਾਹ ਭਰ ਕੇ ਛੱਡਿਆ,

''ਤੂੰ ਘਬਰਾ ਨਾ। ਮੈਨੂੰ ਮਾੜਾ ਜਿਆ ਕਾਇਮ ਹੋ ਲੈਣ ਦੇ। ਜੇ ਪੁੱਤ ਮੇਰਿਆਂ ਨੂੰ ਅੰਦਰ ਨਾ ਵਾੜ ਦਿਆਂ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਵਰਿਆਮਾ ਕਿਹੜਾ ਆਖੂ।''

''ਸਰਦਾਰ ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਆਂ, ਕੀਹਨੂੰ ਅੰਦਰ ਕਰੀ ਜਾਨਾ ਏਂ। ਤੂੰ ਤਾਂ ਧੁਰ ਦਰਗਾਹੋਂ ਸਰਦਾਰ ਐਂ। ਤੇਰੀ ਰੀਸ ਕੌਣ ਕਰ ਸਕਦਾ ਐ।''

ਫੱਤੇ ਨੇ ਜਲਦੀ ਨਾਲ ਮਗਰ ਭਉਂ ਕੇ ਵੇਖਿਆ, ਗਿਆਨ ਚੰਦ ਤੇ ਅਮੀ ਚੰਦ ਦੁੱਧ ਚਿੱਟੇ ਬਾਣਿਆਂ ਵਿਚ ਥਲ-ਥਲ ਕਰਦੇ ਸਰੀਰਾਂ ਵਿਚ ਰੇੜ੍ਹੇ ਪਏ ਆਉਂਦੇ ਸਨ। ਵਰਿਆਮਾ ਗੁੱਸੇ ਨਾਲ ਉਬਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਮਹਾਜਨਾਂ ਨੇ ਵਰਿਆਮੇ ਦੇ ਹੱਡਲ ਪਰ ਤਾਂਬੇ ਰੰਗੇ ਭਖਦੇ ਚਿਹਰੇ ਵਲ ਧਿਆਨ ਮਾਰਿਆ। ਫੱਤੇ ਵਾਲੇ ਮੰਜੇ ਉੱਤੇ ਬਹਿੰਦਿਆਂ ਅਮੀ ਚੰਦ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ, ''ਕੀ ਹਾਲ ਚਾਲ ਐ, ਫੱਤਿਆ। ਪਿੰਡ ਤਾਂ ਖੈਰ ਸੁੱਖ ਐ?''

''ਆ ਖੈਰ ਸੁੱਖ ਐ।'' ਫੱਤੇ ਦੀ ਥਾਂ ਵਰਿਆਮੇ ਨੇ ਸਤ ਕੇ ਆਖਿਆ। ਮਹਾਜਨਾਂ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਭੜਕੇ ਹੋਏ ਬੋਲ ਵਲ ਗੰਭੀਰ ਹੋ ਕੇ ਤੱਕਿਆ। ''ਕੀ ਗੱਲ ਕਿਤੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਭਾਣਾ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਵਰਤ ਗਿਆ?''

''ਇਹਦੇ ਮੂੰਹੋਂ ਈ ਸੁਣ ਲੋ।''

ਫੱਤਾ ਸਾਰੀ ਵਾਰਦਾਤ ਸੁਣਾਉਣ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਵਰਿਆਮਾ ਗੁੱਸੇ ਖੋਰ ਫੁੰਕਾਰੇ ਮਾਰਦਾ ਰਿਹਾ। ਗੱਲ ਸੁਣ ਲੈਣ ਤੋਂ ਮਗਰੋਂ ਗਿਆਨ ਚੰਦ ਨੇ ਆਪਣੇ ਗੋਭਲੇ ਮਖਿਆਲ ਚਿਹਰੇ ਤੇ ਸਾਫਾ

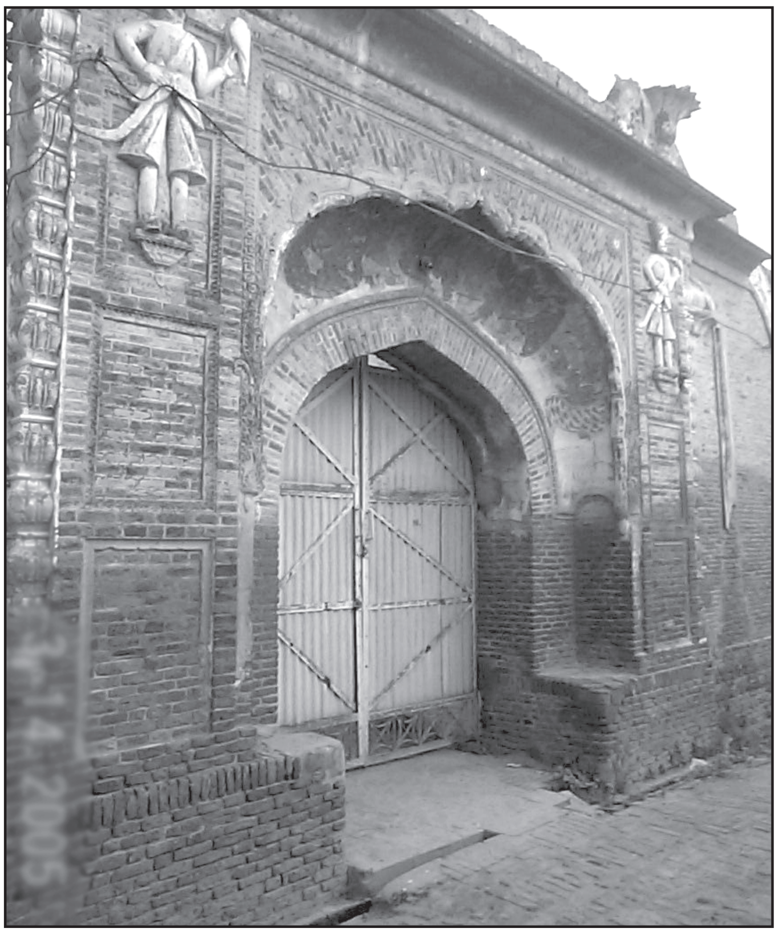

ਫੇਰਿਆ, ''ਤੂੰ ਘਬਰਾਉਂਦਾ ਕਿਉਂ ਐਂ? ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਆਂ ਬਾਜੀ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਐ।''

''ਬਾਜੀ ਹੱਥ ਸੁਆਹ ਰਹਿਗੀ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਦੇ ਕੁੱਤੇ ਦੇ ਸੋਟੀ ਨ੍ਹੀਂ ਸੀ ਮਾਰੀ, ਉਹ ਦੂਜੀ ਬਾਰ ਹੱਥ ਕਰ ਗਏ।''

''ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਆਂ! ਬਾਈ ਠੀਕ ਆਖਦਾ ਐ। ਤੂੰ ਗੱਲ ਤਾਂ ਸੁਣ।'' ਅਮੀ ਚੰਦ ਨੇ ਵਰਿਆਮੇ ਦੇ ਗੋਡੇ ਤੇ ਹੱਥ ਰੱਖ ਕੇ ਆਖਿਆ।

''ਦੇਖ ਕਦੇ ਬਾਬੇ ਦੀਆਂ, ਕਦੇ ਪੋਤੇ ਦੀਆਂ, ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਇਕ ਧਿਰ ਦੀਆਂ ਨਹੀਂ ਚਲਦੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ।'' ਗਿਆਨ ਚੰਦ ਧੀਰਜ ਨਾਲ ਆਖਦਾ ਗਿਆ, ''ਆਪਾਂ ਕਰਦੇ ਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ। ਪਵਾਵਾਂਗੇ ਫੱਤੇ ਤੋਂ। ਖਰਚਾ ਸਾਡਾ।''

''ਮੁਕੱਦਮੇ ਨਾਲ ਕੀ ਹੋ-ਜੂ?''

''ਬੜਾ।'' ਅਮੀ ਚੰਦ ਨੇ ਛੇਤੀ ਨਾਲ ਕਿਹਾ।

''ਹਤਕ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨਾਲ ਜੱਟਾਂ ਦੇ ਨਾਸੀਂ ਧੂੰਆਂ ਆ ਜੂ।''

''ਫੱਤਾ ਸਿੰਆਂ।'' ਗਿਆਨ ਚੰਦ ਨੇ ਉਸਦੇ ਮੋਢੇ 'ਤੇ ਹੱਥ ਰੱਖਦਿਆਂ ਆਖਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ, ''ਤੇਰੇ ਵਲੋਂ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਆ ਬਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੇਰੀ ਦਾਹੜੀ ਪੱਟੀ ਐ। ਵੇਖਿਉ ਫੇਰ ਪਦੀੜਾਂ ਪੈਂਦੀਆਂ। ਸ਼ਾਂਤੀ ਨਾਲ ਮਨ 'ਚ ਵਿਚਾਰ ਕਰੀਂ, ਤੂੰ ਇਉਂ ਕਰ, ਦਹਾੜੀ ਵਿਚੋਂ ਕੁਸ ਵਾਲ ਖਿੱਚ ਲੈ। ਅੱਜ ਈ ਰਪਟ ਲਿਖਾ ਦਿੰਨੇ ਆਂ।''

''ਫੱਤਾ ਚੁੱਪ ਚਾਪ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲ ਸੁਣਦਾ ਰਿਹਾ, ਗਿਆਨ ਚੰਦ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਚੁੱਪ ਵੇਖ ਕੇ ਫਿਰ ਆਖਿਆ, ''ਖਰਚ ਵਲ ਫਿਕਰ ਨਾ ਕਰੀਂ, ਅਸੀਂ ਤੇਰੇ ਮਗਰ ਆਂ।''

ਫੱਤੇ ਨੇ ਵਰਿਆਮੇ ਵਲ ਵੇਖਿਆ, ਜਿਹੜਾ ਖੁਦ ਗੁੱਸੇ ਵਿਚ ਜਲਿਆ-ਬਲਿਆ ਉਸਲਵੱਟੇ ਭੰਨ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਅਮੀ ਚੰਦ ਨੇ ਧੋਤੀ ਇਕੱਠੀ ਕਰਦਿਆਂ ਕਹਿਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ, ''ਤੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮੀ ਨਾ ਸਮਝੀਂ। ਇਹ ਤਾਂ ਇਕ ਕਿਸਮ ਦਾ ਢੰਗ ਐ।''

''ਮੈਂ ਤਾਂ ਤਿਆਰ ਆਂ, ਇਹਦੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਗੱਲ ਬਣੂੰ ਜਾਂ ਐਵੇਂ ਈ..।''

''ਸੋਠਾ ਵੇਖੀਂ ਕਿੱਤੇ, ਹੋਰ ਯੱਭ ਵਿਚ ਨਾ ਫਸਾ ਦੇਈਂ।'' ਇਸ ਬਾਰ ਵਰਿਆਮੇ ਨੇ ਮਾਮੂਲੀ ਜਿਹਾ ਮੁਸਕਰਾ ਕੇ ਪੁੱਛਿਆ। ਬਾਣੀਏ ਉਸ ਵਲ ਵੇਖ ਕੇ ਹੱਸ ਪਏ।

''ਚੌਧਰੀ ਤੇਰੇ ਕੋਲ ਜੱਟ ਵਿੱਦਿਆ ਐ। ਹੁਣ ਸਾਡੀ ਮਹਾਜਨ ਵਿਦਿਆ ਵੀ ਵੇਖ ਲੈ।''

''ਭਤੀਜ, ਹੁਣ ਆਪਾਂ ਸੇਠਾਂ ਮਗਰ ਲੱਗ ਕੇ ਵੇਖ ਲੈਨੇ ਆਂ। ਆਪਣੀ ਤਾਂ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਉਈਂ ਵੱਢੀ ਗਈ! ਬੁੜ੍ਹੀਆਂ ਨੇ ਚਿੱਤ ਕਰ 'ਤੇ। ਬੰਦਿਆਂ ਨਾਲ ਹੱਥ ਜੁੜਦੇ ਨਮੋਸ਼ੀ ਤਾਂ ਨਾ ਝੱਲਣੀ ਪੈਂਦੀ।''

''ਜਿਵੇਂ ਆਖੇਂ ਚਾਚਾ, ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਮਗਰ ਆਂ, ਭਾਵੇਂ ਖੂਹ 'ਚ ਛਾਲ ਮਰਵਾ ਲੈ, ਰਤੀ ਭਰ ਵੀ ਤੈਥੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ।''

''ਚਲੋ ਫੇਰ ਉਠੋ।'' ਅਮੀ ਚੰਦ ਉਠ ਖਲੋਤਾ।

''ਚਲਦੇ ਆਂ'' ਗਿਆਨ ਚੰਦ ਨੇ ਸਿਰ ਮਾਰ ਕੇ ਆਖਿਆ ਫੇਰ ਉਸ ਵਰਿਆਮੇ ਅਤੇ ਫੱਤੇ ਵਲ ਦੇਖਿਆ। ਵਰਿਆਮੇ ਨੇ ਘੰਗੂਰਾ ਮਾਰਿਆ,

''ਫਤਿਆ''

''ਹਾਂ ਚਾਚਾ।''

''ਫੇਰ ਤੂੰ ਤਿਆਰ ਐਂ?''

''ਮਖ ਪੱਥਰ ਤੇ ਲਕੀਰ ਐ, ਚਾਚਾ।''

''ਫੇਰ ਐਨੇ ਕੁ ਵਾਲ ਪੱਟ ਲੈ।'' ਉਸਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਖਰਵੀਆਂ ਉਂਗਲਾਂ ਫੈਲਾ ਕੇ ਦੱਸਿਆ। ਫੱਤੇ ਨੇ ਉਸ ਖਾਲੀ ਖਾਲੀ ਨਜ਼ਰਾਂ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ।

ਫੱਤੇ ਨੇ ਸਹਿਜ ਸੁਭਾਅ ਦਾਹੜੀ ਤੇ ਹੱਥ ਫੇਰਿਆ। ਵਾਲ ਰੁੱਖੇ ਜਿਹੇ ਜਾਪੇ। ਉਸ ਠੋਡੀ ਤੋਂ ਵਾਲ ਫੜ ਕੇ ਖਿੱਚੇ। ਪੀੜ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦੀ ਕਰਕੇ ਹੱਥ ਰੁਕ ਗਿਆ। ''ਕੱਲਾ ਕੱਲਾ ਕਰਕੇ ਪੱਟ।'' ਅਮੀ ਚੰਦ ਨੇ ਉਸ ਵਲ ਵੇਖਦਿਆਂ ਕਿਹਾ।

ਫੱਤੇ ਨੇ ਦੋਬਾਰਾ ਫਿਰ ਦਾਹੜੀ ਵਿਚ ਹੱਥ ਪਾ ਲਿਆ। ਉਸ ਕਸੀਸ ਵੱਟਦਿਆਂ ਕਹਿਰਾ ਕਹਿਰਾ ਵਾਲ ਖਿੱਚਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਜਿੱਥੇ ਵਾਲ ਪੁੱਟੇ ਜਾਂਦੇ, ਉਹ ਥਾਂ ਮੱਚਣ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ। ਜਦੋਂ ਵਾਹਵਾ ਸਾਰਾ ਰੁੱਗ ਬਣ ਗਿਆ ਫੱਤਾ ਮਹਾਜਨਾਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਪਿੱਛੇ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਗਿਆ।

–0–

ਗੁਰਬਖਸ਼ ਦਿਨ ਚੜ੍ਹੇ ਤੱਕ ਘੂਕ ਸੁੱਤਾ ਰਿਹਾ, ਸਾਹਬ ਕੁਰ ਨੇ ਸਾਰਾ ਕੰਮ ਨਿਬੇੜ ਲਿਆ। ਪਾਲ ਤੇ ਸੁੱਖੀ ਸਕੂਲ ਚਲੇ ਗਏ ਸਨ। ਦਰਸ਼ਨ ਤੇ ਧੀਰਾ ਰੋਹੜੀ ਲੈ ਕੇ ਖੇਤ ਤੁਰ ਗਏ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਉਠਿਆ ਸਾਰੇ ਵਿਹੜੇ ਵਿਚ ਧੁੱਪ ਪਸਰੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਥਾਂ ਸੰਬਰਦੀ ਸਾਹਿਬ ਕੁਰ ਨੇ ਉਸਦੀਆਂ ਲਾਲ ਗੁਲਾਲ ਅੱਖਾਂ ਵਲ ਵੇਖਦਿਆਂ ਪੁੱਛਿਆ,

'ਚਾਹ ਲਿਆਈਏ?'

ਗੁਰਬਖਸ਼ ਮੂੰਹੋਂ ਕੁਝ ਨਾ ਉਚਰਿਆ, ਮੰਜੇ ਦੀ ਬਾਹੀ ਨੂੰ ਦੋਵੇਂ ਹੱਥ ਪਾਈ ਝੂਲਦਿਆਂ ਉਸ ਸਿਰ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਉੱਠ ਕੇ ਢਿੱਲੇ ਜਿਹੇ ਸਰੀਰ ਨਾਲ ਅੰਦਰ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਰਾਤ ਵਾਲੀ ਬੋਤਲ ਵਿਚ ਚੰਗਾ ਹਾੜਾ ਪਾ ਲਿਆ, ਹਾਲੇ ਉਸ ਗਲਾਸ ਚੁੱਕਿਆ ਹੀ ਸੀ, ਬਾਹਰ ਵਿਹੜੇ ਵਿਚੋਂ ਛੋਟੇ ਭਰਾ ਸੁਰਮੁਖ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣੀ,

''ਭਾਬੀ ਬਾਈ ਕਿੱਥੇ ਐ?''

''ਅੰਦਰ ਐ।''

ਕਦਮਾਂ ਦੀ ਬਿੜਕ ਨੇੜੇ ਸਰਕਦੀ ਅਨੁਭਵ ਕਰਕੇ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਨੇ ਦਬਾਦਬ ਪੈਗ ਅੰਦਰ ਸੁੱਟ ਲਿਆ ਤੇ ਕਾਹਲੀ ਨਾਲ ਬਾਹਰ ਆ ਗਿਆ। ਸਾਹਬ ਕੁਰ ਮੰਜੇ ਉੱਤੋਂ ਬਿਸਤਰਾ ਇਕੱਠਾ ਕਰਕੇ ਅੰਦਰ ਲੈ ਗਈ।

ਕਿੰਨਾ ਚਿਰ ਚੁੱਪ ਤਣੀ ਰਹੀ। ਫੇਰ ਸੁਰਮੁੱਖ ਨੇ ਹੌਲੀ ਜਿਹੀ ਘੰਗੂਰਾ ਮਾਰ ਕੇ ਪੁੱਛਿਆ, ''ਰਾਤ ਕੀ ਗੱਲ ਹੋ ਗਈ ਸੀ?''

ਗੁਰਬਖਸ਼ ਨੇ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ, ਚੁੱਪ ਚਾਪ ਭਰਿਆ ਪੀਤਾ ਬੈਠਾ ਰਿਹਾ। ਸੁਰਮੁਖ ਨੇ ਟਿਕਵੀਂ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਆਖਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ,

''ਦੇਖ ਬਾਈ, ਤੂੰ ਸਾਡੇ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦੇ ਸਿਆਣਾ ਐਂ। ਬਾਹਰ ਅੰਦਰ ਫਿਰਿਆਂ ਤੁਰਿਐਂ। ਪਰ ਪਿੰਡ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਅਸੀਂ ਬਹੁਤਾ ਜਾਣਦੇ ਆਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹ ਲਗਣਾ ਠੀਕ ਨਹੀਂ। ਬਦਮਾਸ਼ ਕਿਸਮ ਦੇ ਇਹ ਆਦਮੀ ਨੇ। ਕਾਂਗਰਸ ਵਾਲੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਗਰ ਨੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਉਲਝਾ ਪਾ ਕੇ ਆਪਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨਫਾ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਨੁਕਸਾਨ ਈ ਐ।''

''ਮੈਂ ਤਾਂ ਉਹਨੂੰ ਕੁਸ਼ ਆਖਿਆ ਈ ਨਹੀਂ।''

''ਨਾ ਆਖਿਆ ਹੋਵੇ।'' ਉਸਦੇ ਭਰਾ ਨੇ, ਜਿਹੜਾ ਡੀਲ ਡੌਲ ਪੱਖੋਂ ਉਸ ਵਰਗਾ ਹੀ ਸੀ, ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ, ਸਿੱਧਾ ਨਹੀਂ, ਪੁੱਠਾ ਅਸਰ ਪੈਂਦਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ। ਇਹ ਸਮਝਦੇ ਐ ਅਸੀਂ ਇਸ ਪਿੰਡ ਦੇ ਮਾਲਕ ਆਂ। ਸਾਡਾ ਦਬਦਬਾ ਕੌਣ ਚੱਕ ਸਕਦਾ ਐ।''

''ਪਰ ਸੁਰਮੁਖ, ਜਦੋਂ ਉਸ ਗੰਦੇ ...ਨੂੰ ਮੈਂ ਕੁਸ਼ ਆਖਿਆ ਈ ਨਹੀਂ। ਉਹਨੇ ਸਾਰੇ ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਸੁਣਾ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਗਾਲਾਂ ਕਿਉਂ ਦਿੱਤੀਆਂ।'' ਪਹਿਲੀ ਬਾਰ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਨੇ ਆਪਣੇ ਛੋਟੇ ਭਾਈ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅੱਖਾਂ ਭਰੀਆਂ। ਸੁਰਮੁਖ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਮੋਢੇ 'ਤੇ ਹੱਥ ਰੱਖਿਆ। ''ਤੂੰ ਸਮਝਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰ, ਇਹ ਦੁਨੀਆਂ ਕਹਿੰਦੀ ਕੁਸ਼ ਹੋਰ ਐ। ਕਰਦੀ ਕੁਸ਼ ਹੋਰ ਐ। ਮੰਨਦੇ ਆਂ ਤੂੰ ਉਹਨੂੰ ਕੁਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ, ਪਰ ਤੇਰੀ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਮੰਨੂਗਾ ਕੌਣ? ਕੋਈ ਵੀ ਉਹਦਾ ਟੁੱਕ ਟੇਰ ਉੱਠ ਕੇ ਕਹਿ ਦੇਊਗਾ, ਫਲਾਣੇ ਥਾਂ ਥਾਣੇਦਾਰ ਨੇ ਸਰਪੰਚ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਆਹ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਐ।''

ਪਲ ਕੁ ਚੁੱਪ ਰਹਿ ਕੇ ਸੁਰਮੁਖ ਬੋਲਿਆ, ''ਮੈਂ ਸਰਪੰਚ ਕੋਲ ਜਾ ਆਉਨਾ ਆਂ ਬਈ ਉਹਨੇ ਨਹੀਂ ਕੋਈ ਗੱਲ ਕੀਤੀ।''

''ਨਹੀਂ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ।'' ਥਾਣੇਦਾਰ ਬਿਲਕੁਲ ਨਿਢਾਲ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਸੀ।

''ਕਿਉਂ ਲੋੜ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ?''

''ਨਹੀਂ ਬੱਸ...ਤੂੰ ਜਾਹ ਸੁਰਮੁਖਾ, ਜੇ ਚਾਰ ਦਿਨ ਜਿਉਣਾ ਐ ਤਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਪਾਣੀ ਭਰੀਏ।''

ਸੁਰਮੁਖ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜਜ਼ਬਾਤ ਵਿਚ ਉਛਲਦਿਆਂ ਵੇਖ ਕੇ ਗੱਲ ਉੱਥੇ ਹੀ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ।

''ਚਲ ਨਾ ਸਹੀ, ਕੋਈ ਕਾਰੋਬਾਰ ਤੋਰ ਲੈ।''

''ਮੈਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਤੋਂ ਹੁਣ ਕੀ ਲੈਣਾ ਏ? ਆਪੇ ਮੁੰਡੇ ਕਰ ਲੈਣਗੇ।''

''ਜੇ ਤੂੰ ਮੂਹਰੇ ਲੱਗ ਕੇ ਕੁਸ਼ ਕਰੇਂਗਾ, ਤਾਂ ਹੀ ਮੁੰਡੇ ਕੁਸ਼ ਕਰਨਗੇ। ਇੰਦੌਰ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਗੱਡੀਆਂ ਵਿਚ ਆ ਜਾ। ਆਪਣੀ ਘਰ ਦੀ ਗੱਲ ਐ। ਨਾਲੇ ਤੇਰਾ ਵੱਡਾ ਮੁੰਡਾ ਜਗਰਾਜ ਵੀ ਉੱਥੇ ਈ ਐ।'' ਪਰ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਚੁੱਪ ਚੁਪੀਤਾ ਮੁੱਛ ਨੂੰ ਵਟਾ ਚਾੜ੍ਹਦਾ ਰਿਹਾ, ਸੁਰਮੁਖ ਫੇਰ ਬੋਲਿਆ,

''ਉਦੋਂ ਤੈਨੂੰ ਟੈਮ ਸਿਰ ਕਿਹਾ ਸੀ ਬਈ ਦਸ ਕਿੱਲੇ ਬਣਦੇ ਐ। ਨਾਲੇ ਤੈਨੂੰ ਲੋੜ ਸੀ। ਪਰ ਤੂੰ ਕੰਨ੍ਹਾਂ ਵੀ ਲਾਵੇਂ। ਉਦੋਂ ਤੂੰ ਕਹਿ ਦਿੰਦਾ ਸੀ, ਜ਼ਮੀਨ 'ਚੋਂ ਕੀ ਆਉਂਦਾ ਐ?''

''ਜ਼ਮੀਨ ਵਿਚੋਂ ਤਾਂ ਹੁਣ ਵੀ ਕੁਸ਼ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ?'' ਥਾਣੇਦਾਰ ਨੇ ਸਿਰ ਚੁੱਕ ਕੇ ਉਸ ਵਲ ਵੇਖਿਆ, ''ਸਾਉਣੀ ਤਾਂ ਕਦੇ ਵੀ ਚੱਜ ਦੀ ਨਹੀਂ ਲੱਗੀ । ਹਾੜੀ ਐ, ਜਿਹੜੀ ਮਾੜੀ ਮੋਟਾ ਹੁੰਦੀ ਐ।''

(ਬਾਕੀ ਅਗਲੇ ਅੰਕ 'ਚ)

ATEEV
Real Estate & Financial Services

39812 Mission Blvd, Fremont, CA 94539

Manjit Kang
Wishes You a . . .

Sweet New Home

Ph: (209) 993-7479

e-mail# mkang@ateev.com

Let us find you home . . .
So you can start living your dream

About Area . . .

*ਟਰੇਸੀ *ਮਨਟੀਕਾ *ਮਡੈਸਟੋ *ਫਰਿਜ਼ਨੋ-ਲੈਥਰੋਪ *ਸਟਾਕਟਨ *ਲੋਡਾਈ *ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ
* ਬੇ-ਏਰੀਆ *ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ

About Us . . .

* ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੀ ਪਸੰਦ ਦਾ ਘਰ ਹੀ ਲੱਭ ਕੇ ਦੇਵਾਂਗੇ, ਸਮਾਂ ਚਾਹੇ ਕਿੰਨਾ ਵੀ ਕਿਉਂ ਨਾ ਲੱਗ ਜਾਵੇ। (No Push)
* ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੀ Offer ਸਿਰਫ ਘਰ ਦੀ Value ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਹੀ ਭਰਾਂਗੇ, Asking Price ਕਿੰਨੀ ਵੀ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ।
* ਅਸੀਂ ਸਿਰਫ ਘਰ ਵਿਚਲੀਆਂ ਖੂਬੀਆਂ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਕਮੀਆਂ ਵੀ ਦੱਸਦੇ ਹਾਂ।
* ਅਸੀਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜਚੋਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ Offer ਭਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਬੈਂਕਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਹੋਏ ਘਰ ਸਸਤੇ ਤਾਂ ਹਨ ਪਰ ਕਈ ਵਾਰ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਕਈ ਖਰਚੇ ਵੀ ਨਿਕਲ ਸਕਦੇ ਹਨ।

About Loans . . .

* ਅਸੀਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ Wholesale Mortgage Banks ਨਾਲ Authorized ਹਾਂ।
* ਘੱਟ ਵਿਆਜ ਦੀ ਦਰ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ Loan ਦੇ ਹੋਰ ਪੱਖ ਵੀ ਦੇਖਣੇ ਜਰੂਰੀ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਹਰ ਪੱਖ ਤੋਂ ਸਹੀ Loan ਹੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਲੰਬਾ ਸਮਾਂ Business ਵਿਚ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ।